

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Jaworzno

Mysłowice

Sosnowiec

**Strategia budowania wzajemnego partnerstwa
w kontekście zagospodarowania
wskazanych terenów przemysłowych
z uwzględnieniem uwarunkowań
społeczno-gospodarczych Aglomeracji Śląskiej
oraz trendów rozwoju gospodarczego kraju
wraz z koncepcją zagospodarowania tych terenów**

w ramach projektu pn.:

**"Strategia rozwoju gospodarczego Gminy Miasta Mysłowice,
Jaworzno, Sosnowiec w oparciu o posiadany potencjał
terenów przemysłowych w odniesieniu
do obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Śląskiej"**

BRR

[Styczeń 2015]

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007 – 2013

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych”

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ AUTORSKI

BIURA ROZWOJU REGIONU SP. Z O.O. W KATOWICACH

W SKŁADZIE:

dr hab. Adam Drobnia, prof. UO (koordynacja prac nad Strategią)
dr hab. Michał Stangel (koordynacja prac nad Koncepcją zagospodarowania)
mgr Iwona Batkowska (współpraca, konsultacje)
Rafał Miarecki (współpraca)
mgr Klaudia Plac (współpraca)

WSPÓŁPRACA ZE STRONY MIAST PARTNERSKICH

Komitet Sterujący Projektem pn.: „Strategia rozwoju gospodarczego Gminy Miasta Mysłowice, Jaworzno, Sosnowiec w oparciu o posiadany potencjał terenów przemysłowych w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Śląskiej” w składzie:

Urząd Miasta Mysłowice:

mgr Marcjanna Mądry – przewodnicząca
mgr Tomasz Niezgódka – koordynator merytoryczny projektu
mgr Artur Jedynak – koordynator projektu

Urząd Miejski w Jaworznie:

mgr Barbara Makowska
mgr Tomasz Tosza

Urząd Miejski w Sosnowcu:

mgr Piotr Pluta
mgr Tomasz Szymonowicz

Spis treści

Wprowadzenie	5
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	8
I. Analiza powiązań i wzajemnych oddziaływań miast partnerskich	8
1. Diagnoza sytuacji rozwojowej miast partnerskich	8
1.1. Sytuacja rozwojowa w wymiarze społecznym	8
1.2. Sytuacja rozwojowa w wymiarze gospodarczym	23
1.3. Sytuacja rozwojowa w wymiarze przestrzennym	42
2. Identyfikacja oraz ocena kluczowych dla rozwoju miast partnerskich powiązań	51
2.1. Powiązania istniejące wraz z oceną intensywności oraz tendencji zmian.....	51
2.1.1. Powiązania społeczne.....	51
2.1.2. Powiązania gospodarcze	54
2.1.3. Powiązania przestrzenne.....	58
2.2. Powiązania o charakterze historycznym wraz z oceną możliwości ich przywrócenia	67
2.2.1. Powiązania społeczne.....	67
2.2.2. Powiązania gospodarcze	71
2.2.3. Powiązania przestrzenne.....	78
II. Analiza otoczenia gospodarczego	80
1. Analiza lokalnej gospodarki miast partnerskich.....	80
1.1. Konkurencyjność lokalnej gospodarki miast partnerskich – układ Aglomeracji Górnosławskiej (AG).....	80
1.2. Wymiar przestrzenny konkurencyjności gospodarki miast partnerskich – układ Aglomeracji Górnosławskiej.....	96
1.3. Perspektywy rozwoju gospodarczego miast partnerskich z uwzględnieniem zapisów strategii rozwoju miast oraz dokumentów planistycznych.....	99
2. Analiza otoczenia gospodarczego w skali regionu i kraju	101

2.1. Analiza otoczenia gospodarczego w skali regionu i kraju wraz z perspektywami rozwoju..	101
2.2. Analiza otoczenia gospodarczego z uwzględnieniem zapisów dokumentów strategicznych i programowych szczebla krajowego i regionalnego	117
III. Potencjalnie najkorzystniejsze płaszczyzny współpracy miast partnerskich	122
IV Identyfikacja i ocena terenów przemysłowych pod kątem możliwości ich zagospodarowania na cele gospodarcze.....	130
1. Charakterystyka wybranych terenów przemysłowych	130
1.1. Wybór terenów przemysłowych	130
1.2. Powiązania przestrzenne wybranych terenów przemysłowych	135
1.3. Charakterystyka szczegółowa wybranych terenów przemysłowych	137
1.4. Istniejące plany / projekty w zakresie wykorzystania wskazanych terenów przemysłowych	169
1.5. Korzyści sąsiedztwa	169
1.6. Czynniki wpływające na przywrócenie wartości ekonomicznej wskazanych terenów przemysłowych	171
1.7. Rynek terenów konkurencyjnych – konkurencyjne względem wskazanych terenów przemysłowych lokalizacje.....	173
CZĘŚĆ NORMATYWNA	181
V. Analiza SWOT	181
1. Analiza SWOT dla zidentyfikowanych powiązań między miastami partnerskimi	181
2. Analiza SWOT dla analizowanych terenów przemysłowych	188
2.1. Analiza SWOT dla obszaru: Mysłowice I - zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna, 12 ha.....	188
2.2. Analiza SWOT dla obszaru: Mysłowice II - osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeźną Północną, 27,5 ha	191
2.3. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec I - teren po byłej KWK Porąbka Klimontów, 10 ha .	195
2.4. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec II: teren przemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów, 48 ha	198
2.5. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec III: teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka -Modrzejów, 6,3 ha	201

2.6. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1, 2,5 ha.....	204
2.7. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2, 18,2 ha w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT	207
3. Strategia wynikowa – w kontekście diagnozy wzajemnego powiązania terenów przemysłowych na rzecz przyjęcia spójnego sposobu ich zagospodarowania	210
VI. Rozstrzygnięcia strategiczne.....	214
1. Wizja zagospodarowania terenów przemysłowych miast partnerskich	214
1.1. Wizja budowania partnerstwa w kontekście zagospodarowania terenów przemysłowych.....	214
1.2. Wspólny program funkcjonalny dla terenów przemysłowych.....	216
1.3. Zasady i płaszczyzny współpracy miast partnerskich na rzecz przyjętego programu	221
1.4. Forma organizacyjna zarządzania przekształceniami	223
2. Priorytety, cele i działania	223
2.1. Priorytety i cele strategiczne budowania partnerstwa w kontekście zagospodarowania terenów przemysłowych.....	223
2.2. Cele operacyjne budowania partnerstwa na rzecz przekształcenia terenów przemysłowych	229
2.3. Działania i przedsięwzięcia na rzecz zagospodarowania terenów przemysłowych oraz współpracy miast partnerskich	231
3. Operacjonalizacja rozstrzygnięć strategicznych	236
3.1. Harmonogram realizacji Strategii	236
3.2. Finansowanie działań	241
3.3. Monitoring i ewaluacja Strategii	246
3.4. Zalecenia w zakresie zmian w istniejących dokumentach strategicznych, planistycznych, programowych miast partnerskich na rzecz spójności ze Strategią	247
Spis tabel.....	251
Spis rysunków	254
Materiały źródłowe	256
Załącznik nr 1. Informacja o konsultacjach społecznych	258
Załącznik nr 2. Zastosowanie metody AHP	267

Wprowadzenie

Strategia budowania wzajemnego partnerstwa w kontekście zagospodarowania wybranych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna stanowi **novum** w dotychczasowej działalności nie tylko wskazanych jednostek samorządu terytorialnego, lecz także w szerszym samorządowym układzie społeczno-gospodarczym kraju.

Potrzeba integracji działań Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna wpisuje się w nowoczesne trendy i koncepcje rozwoju lokalnego oraz regionalnego opartego na **podejściu zintegrowanym, podejściu metropolitalnym** oraz **podejściu akcentującym przestrzenno-funkcjonalną racjonalność w układach aglomeracji miejskich**.

W szerszym ujęciu *Strategia budowania wzajemnego partnerstwa* Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna stanowi narzędzie przełamujące dotychczasowe indywidualne podejście miast partnerskich do planowania procesów rozwoju wprowadzając mechanizmy: współdziałania **wokół wyznaczonych płaszczyzn współpracy, zawiązywania aliansów strategicznych**, a także **realizacji wspólnych projektów strategicznych** wykorzystujących potencjał trzech ośrodków miejskich na rzecz generowania wielowymiarowych efektów synergii.

W ujęciu węższym *Strategia budowania wzajemnego partnerstwa* skupia się na wspólnej problematyce rozwoju gospodarczego opartego - w warunkach miast przemysłowych - na **idei odnowy, rewitalizacji obszarów przemysłowych**. Kluczowe znaczenie ponownego wykorzystania obszarów przemysłowych dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna wynika z następujących przesłanek: (1) w przeszłości tereny tego rodzaju świadczyły o wysokiej randze miast, tj. odgrywały funkcje begunów wzrostu gospodarczego, (2) ich lokalizacja w strefie śródmiejskiej lub w ramach centrów dzielnicowych wpływa obecnie niekorzystnie na procesy re-urbanizacji, potęguje negatywne zjawiska społeczne, zniechęca inwestorów do lokalizowania działalności na terenach typu *brownfield* na rzecz preferowania lokalizacji *greenfield* – brak racjonalności wykorzystania przestrzeni miejskiej w warunkach aglomeracji, (3) ponowne, racjonalne wykorzystanie tego rodzaju obszarów, tj. stymulujące wspólny a nie indywidualny rozwój miast partnerskich, wiąże się z wyzwaniem wykreowania nowych powiązań społeczno-gospodarczych, co jest warunkowane wysokimi nakładami kapitału wiedzy, doświadczenia, przedsiębiorczości, współpracy i porozumienia oraz znaczącymi zasobami finansowymi.

Mając powyższe na uwadze **głównym celem** opracowania *Strategii* stało się sformułowanie rozwiązań, zarówno w warstwie strategicznej, jak i operacyjnej, na rzecz zainicjowania i trwałego budowania partnerstwa pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem w zakresie zintegrowanego planowania rozwoju gospodarczego tych miast, szczególnie w kontekście ponownego, racjonalnego zagospodarowania obszarów przemysłowych z uwzględnieniem aspektów społecznych, środowiskowych i przestrzennych współpracy.

Zaproponowane w *Strategii* rozwiązania prowadzą w konsekwencji do wypracowania **modelu partnerskiej współpracy Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna** opartego w warstwie strategicznej między innymi na: (1) wspólnych płaszczyznach współpracy wynikających z przeprowadzonej diagnozy i konsultacji społecznych w wyniku, których ujawniono podobieństwo potencjałów oraz problemów rozwoju, a także wskazano na wyzwania związane z koniecznością wykreowania nowych powiązań społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych pomiędzy analizowanymi miastami; (2) propozycji tworzenia wspólnych łańcuchów wartości w wymiarach gospodarczym i społecznym wraz z ich terytorializacją w ramach wskazanych terenów przemysłowych; (3) etapowaniu partnerstwa miast, tj. od współpracy w formie zespołów zadaniowych, aż do formy zinstytucjonalizowanej. W wymiarze operacyjnym, kluczowe założenia modelu współpracy partnerskiej w zakresie zagospodarowania obszarów przemysłowych wiąże się z (4) realizacją projektów strategicznych o znaczeniu flagowym tj. Revital Parków.

Dokument *Strategii* składa się z dwóch zasadniczych części, tj. **diagnostycznej** oraz **normatywnej**. Dodatkowo w wymiarze przestrzennym, część komplementarną *Strategii* stanowią *Koncepcje zagospodarowania* wybranych terenów przemysłowych w Mysłowicach, Sosnowcu i Jaworznie stanowiące wizualizację przestrzenną rozstrzygnięć strategicznych zawartych w części normatywnej.

Część diagnostyczna obejmuje szczegółowe **analizy społeczno-gospodarcze** odnoszące się do: sytuacji rozwojowej i powiązań Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna w układzie wewnętrznym, w wymiarach społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym; analiz otoczenia gospodarczego miast partnerskich w układzie zewnętrznym obejmującym miasta Aglomeracji Górnośląskiej, województwo śląskie oraz wymiar krajowy. Celem tak skonstruowanej diagnozy było poszukiwanie wspólnych powiązań społeczno-gospodarczych miast partnerskich, również w wymiarze historycznym, a także podobieństw w zakresie potencjałów i problemów rozwoju. Podsumowanie prac analitycznych stanowią wnioski wskazujące **potencjalnie najkorzystniejsze płaszczyzny współpracy miast partnerskich**.

Kolejny etap prac diagnostycznych obejmujący wewnętrzne **analizy przestrzenno-gospodarcze** wynika ze wskazanych płaszczyzn współpracy miast partnerskich, **szczególnie płaszczyzny odnoszącej się do rozwoju gospodarczego inicjowanego przez ponowne wykorzystanie terenów przemysłowych**. W tym zakresie przeprowadzono identyfikację, charakterystykę i ocenę terenów przemysłowych w kontekście ich ponownego zagospodarowania na cele gospodarcze. Celem tej części diagnozy był wybór oraz szczegółowa charakterystyka obszarów przemysłowych, które w znaczącym stopniu mogą przyczynić się do inicjowania wspólnych procesów rozwoju gospodarczego Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, a które bez interwencji publicznej nie zostaną poddane przekształceniom przez system wolnorynkowy.

Biorąc pod uwagę potencjalną interwencję publiczną na analizowanych terenach przemysłowych, której konieczność wynika z wad mechanizmu rynkowego w zakresie przywrócenia ich wartości społeczno-ekonomicznej posłużono się następującymi **kryteriami wyboru terenów**: (1) preferowane do ponownego zagospodarowania są obszary w otoczeniu, których nasilają się **negatywne zjawiska społeczne**, (2) preferowane do ponownego zagospodarowania są obszary, które ze względu na cechy lokalizacji posiadają **duży potencjał rozwoju gospodarczego**, (3) preferowane do ponownego zagospodarowania są obszary przemysłowe wymagające **znaczących nakładów inwestycyjnych** ze względu na konieczność ich uporządkowania, dekontaminacji, wyburzenia, itp., (4) preferowane do ponownego zagospodarowania są tereny przemysłowe, które ze względu na cechy lokalizacji posiadają znaczący potencjał **generowania pozytywnych efektów wizerunkowych** miast partnerskich.

Oba typy analiz, tj. społeczno-gospodarcze i przestrzenno-gospodarcze, wraz z wynikającymi z nich wnioskami posłużyły do sporządzenia w części normatywnej *Strategii* **analiz SWOT**. Biorąc pod uwagę dualny charakter dokumentu *Strategii*, tj. z jednej strony odnoszący się do budowania współpracy miast partnerskich, z drugiej zaś do ponownego gospodarczego wykorzystania terenów przemysłowych – w szczególności ze względu na konieczność rozpoznania ich specyfiki - przeprowadzono osiem analiz SWOT. Główna analiza SWOT odnosi się do identyfikacji powiązań społecznych, gospodarczych i przestrzennych pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem. Siedem dodatkowych analiz SWOT sporządzono dla każdego z terenów przemysłowych wskazanych w części diagnostycznej. Na podstawie analiz SWOT określono **typy strategii wynikowych**, tj. zarówno w zakresie budowania współpracy miast partnerskich, jak i ponownego zagospodarowania wybranych terenów przemysłowych.

Wyniki analizy strategicznej, a także wnioski wynikające z przeprowadzonych konsultacji społecznych umożliwiły w konsekwencji: sformułowanie **wizji** budowania partnerstwa Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna z uwzględnieniem kontekstu zagospodarowania terenów przemysłowych,

ostateczną weryfikację **płaszczyzn współpracy** miast partnerskich, określenie **wspólnego programu funkcjonalnego** dla wybranych terenów przemysłowych bazującego na koncepcji wykreowania gospodarczych i społecznych łańcuchów wartości wraz z ich terytorializacją, etapowanie form organizacyjnych współpracy miast partnerskich.

Powyższe stało się podstawą uszczegółowienia *Strategii* w zakresie: **priorytetów, celów strategicznych i operacyjnych** budowania partnerstwa Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna w kontekście zagospodarowania wybranych terenów przemysłowych; **działań i przedsięwzięć wdrażających** powyższe rozstrzygnięcia strategiczne, w tym z wyróżnieniem **projektu strategicznego o znaczeniu flagowym tj. Revital Parku**. Dalsza operacjonalizacja zapisów *Strategii* obejmowała: przygotowanie ramowego harmonogramu jej realizacji, określenie źródeł jej finansowania, wskazanie założeń do monitoringu i ewaluacji oraz zaleceń w zakresie zmian w ramach istniejących dokumentów planujących rozwój miast partnerskich. Część komplementarną *Strategii*, tj. wdrażającą jej zapisy w ujęciu przestrzennym tworzą *Koncepcje zagospodarowania wybranych terenów przemysłowych*. Ich praktyczne wykorzystanie powinno nastąpić na etapie sporządzania szczegółowej dokumentacji techniczno-ekonomicznej dla wskazanych obszarów przemysłowych.

Metodyka prac związanych z przygotowaniem dokumentu *Strategii* obejmowała szereg metod i analiz wymaganych dla tego rodzaju dokumentów programowania rozwoju lokalnego. W części diagnostycznej posłużono się między innymi: metodą *desk-research*, metodami analizy statystycznej, metodami analizy historycznej, metodami wyboru wielokryterialnego (AHP), konsultacjami społecznymi z wykorzystaniem technik moderacji wizualnej w formie zogniskowanych wywiadów grupowych tzw. FGI (weryfikacja diagnozy, wstępna identyfikacja płaszczyzn współpracy), metodami analiz danych przestrzennych, analizą pola sił, analizą instytucjonalną, wnioskowaniem logicznym. W części normatywnej wykorzystano: analizę SWOT (podejście numeryczne umożliwiające zidentyfikowanie strategii cząstkowych oraz kluczowych czynników strategicznych), analizę aksjologiczną (w zakresie formułowania wizji), logikę interwencji (m.in. w zakresie formułowania priorytetów, celów strategicznych i operacyjnych, działań i przedsięwzięć), konsultacjami społecznymi z wykorzystaniem technik moderacji wizualnej w formie zogniskowanych wywiadów grupowych tzw. FGI (formułowanie i weryfikacja wizji, strategii wynikowych, przedsięwzięć, weryfikacja płaszczyzn współpracy).

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

I. Analiza powiązań i wzajemnych oddziaływań miast partnerskich

1. Diagnoza sytuacji rozwojowej miast partnerskich

1.1. Sytuacja rozwojowa w wymiarze społecznym

Prowadzenie szerszych analiz strategicznych w zakresie diagnozowania warunków współpracy partnerskiej pomiędzy Mysłowicami, Jaworzniem oraz Sosnowcem wymaga w pierwszej kolejności poczynienia założeń odnoszących się do ich kategoryzacji. Zgodnie badaniami¹ prowadzonymi nad miastami Aglomeracji Górnośląskiej² można wyróżnić dwie podstawowe grupy wielkościowe ośrodków miejskich, tj.:

- miasta liczące powyżej 100 tys. mieszkańców, czyli: Katowice, Sosnowiec, Gliwice, Zabrze, Bytom, Rudę Śląską, Tychy, Dąbrowę Górniczą oraz Chorzów,
- miasta liczące poniżej 100 tys. mieszkańców, w tym: Jaworzno, Mysłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie oraz Świętochłowice.

Ponadto, pod względem rangi społeczno-gospodarczej Aglomeracja obejmuje cztery kategorie miast, tj.:

- grupa pierwsza tworzona samodzielnie przez Katowice odgrywające rolę ośrodka stołecznego województwa śląskiego, posiadające największy potencjał demograficzny i usługowy (ok. 16% ludności oraz ok. 1/3 potencjału sektora usługowego Aglomeracji),
- grupa druga, obejmująca największe miasta Aglomeracji (poza Katowicami), tzn.: **Sosnowiec**, Gliwice, Zabrze oraz Bytom. W grupie tej największą rangę demograficzną posiada Sosnowiec, natomiast najwyższą rangę usługową posiadają Gliwice. Miasta należące do tej grupy skupiają ok. 40% ludności Aglomeracji oraz koncentrują ok. 35% osób pracujących w sektorze usługowym,
- trzecia grupa obejmuje kolejne cztery miasta powyżej 100 tys. mieszkańców, tj.: Rudę Śląską, Tychy, Dąbrowę Górniczą oraz Chorzów. Najwyższą rangę demograficzną w grupie tej posiada Ruda Śląska, zaś najwyższą rangę usługową Tychy. Ludność tej grupy obejmuje 26% potencjału ludnościowego Aglomeracji, natomiast sektor usługowy stanowi ok. 22% w skali Aglomeracji,
- czwarta grupa odnosi się do miast, w których liczba ludności jest mniejsza od 100 tys. mieszkańców. Grupa ta obejmuje: **Jaworzno**, **Mysłowice**, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie oraz Świętochłowice. Najwyższą rangę demograficzną oraz usługową, w grupie tej, posiada Jaworzno. Miasta zaliczane do tej grupy skupiają 18% ludności Aglomeracji oraz jej 11% miejsc pracy w sektorze usługowym.

Reasumując, wśród miast objętych analizą Sosnowiec ze względu na wysoką rangę demograficzną i usługową klasyfikowany jest jako miasto rdzeniowe Aglomeracji, natomiast Jaworzno i Mysłowice jako miast wspomagające.

¹ Aktywność przedsiębiorcza i konkurencyjność ekonomiczna miast w procesie restrukturyzacji aglomeracji miejskich [red.] A. Klasik, Wyd. AE Katowice, 2008, str. 52-53.

² Aglomeracja Górnośląska obejmuje 14 miast na prawach powiatu, zlokalizowanych w centralnej części województwa śląskiego, tworzące tzw. konurbację, tj.: Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskiej, Ruda Śląska, Siemianowice, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze.

Demografia

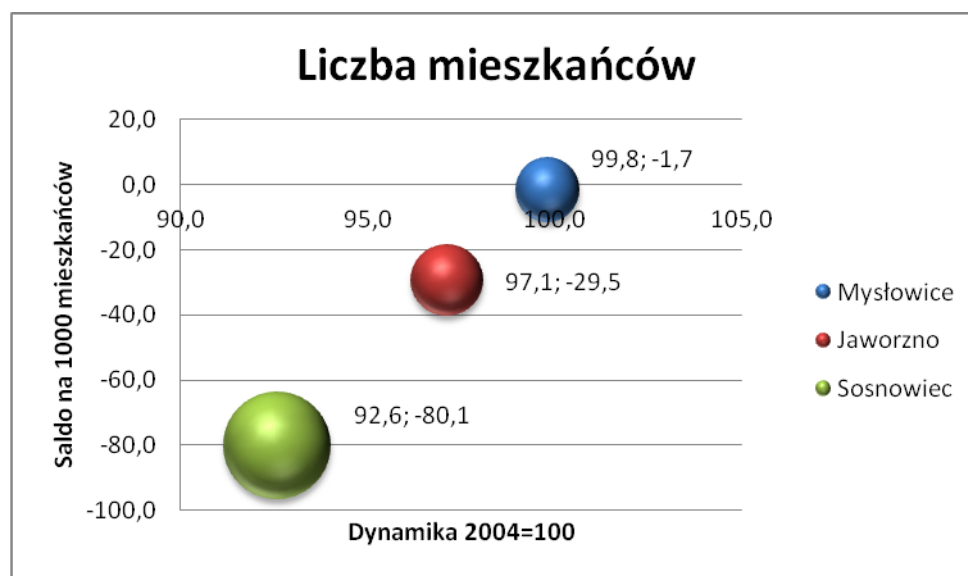
Wśród diagnozowanych miast największym pod względem potencjału ludnościowego jest Sosnowiec liczący 211,3 tys. mieszkańców (15 lokata w Polsce). Drugie pod względem liczebności mieszkańców jest niespełna 100 tysięczne Jaworzno (93,7 tys. mieszkańców). Ponad 75 tys. mieszkańców liczą Mysłowice. Łącznie potencjał ludnościowy analizowanych miast jest znaczący zarówno w skali Aglomeracji, jak i województwa śląskiego oraz Polski, tj. ponad 380 tys. mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców i jej zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby mieszkańców	Saldo na 1000 mieszkańców	Udział salda w całkowitej zmianie liczby mieszkańców M-J-SO
Mysłowice	75 259	75 183	75 063	74 912	74 998	74 893	75 501	75 428	75 305	75 129	-130	-1,7	0,7%
2004=100	100,0	99,9	99,7	99,5	99,7	99,5	100,3	100,2	100,1	99,8			
Jaworzno	96 476	96 217	95 771	95 520	95 228	95 036	94 831	94 580	94 305	93 708	-2 768	-29,5	14,0%
2004=100	100,0	99,7	99,3	99,0	98,7	98,5	98,3	98,0	97,7	97,1			
Sosnowiec	228 192	226 034	224 244	222 586	221 259	219 300	216 961	215 262	213 513	211 275	-16 917	-80,1	85,4%
2004=100	100,0	99,1	98,3	97,5	97,0	96,1	95,1	94,3	93,6	92,6			
RAZEM	399 927	397 434	395 078	393 018	391 485	389 229	387 293	385 270	383 123	380 112	-19 815	-52,1	100,0%
2004=100	100,0	99,4	98,8	98,3	97,9	97,3	96,8	96,3	95,8	95,0			

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 1. Dynamika liczby mieszkańców (2004=100) oraz ich saldo w latach 2004-2013 na 1000 mieszkańców M, J, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Wszystkie z diagnozowanych miast borykają się z problematyką depopulacji, tj. w okresie 2004-2013 liczba ludności w Mysłowicach, Jaworznie i Sosnowcu ujęta łącznie zmniejszyła się o niemal 20 tys. mieszkańców.

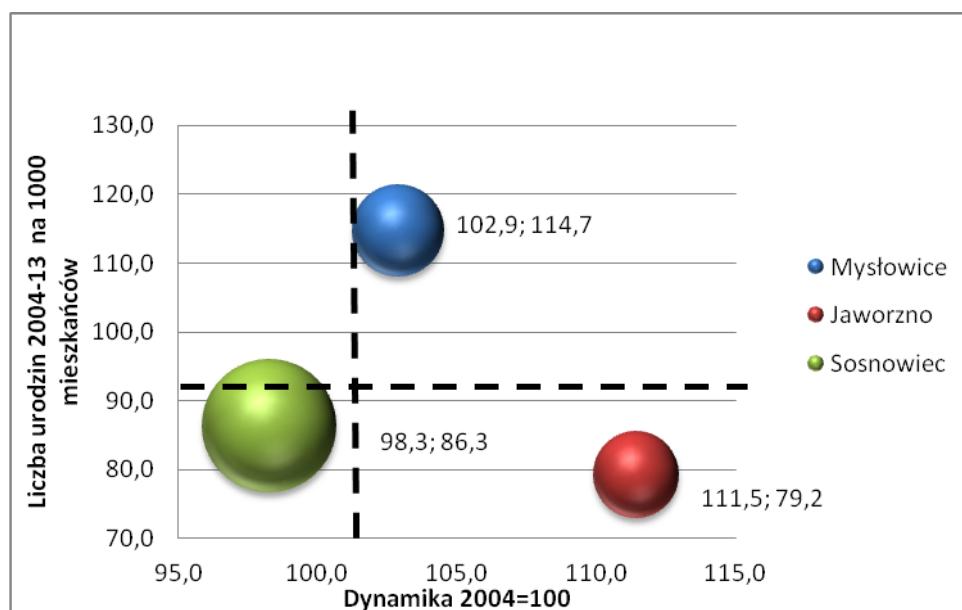
Najwyższą dynamiką urodzeń w latach 2004-2013 cechowało się Jaworzno (111,5), choć liczba urodzeń na 1000 mieszkańców pozostaje najmniejsza w relacji do Sosnowca i Mysłowic. Wartość ta jest z kolei najwyższa w Mysłowicach i wynosi 114,7 urodzeń na 1000 mieszkańców.

Tabela 2. Liczba urodzeń i jej zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba urodzeń w latach 2004-2013	Liczba urodzeń w latach 2004-2013 na 1000 mieszkańców	Udział liczby urodzin w całkowitej liczbie urodzin M-J-SO
Mysłowice	788	820	781	882	900	920	951	865	900	811	8 618	114,7	25,1%
2004=100	100,0	104,1	99,1	111,9	114,2	116,8	120,7	109,8	114,2	102,9			
Jaworzno	646	705	668	740	808	829	804	760	742	720	7 422	79,2	21,7%
2004=100	100,0	109,1	103,4	114,6	125,1	128,3	124,5	117,6	114,9	111,5			
Sosnowiec	1 697	1 667	1 815	1 872	2 012	1 984	1 890	1 790	1 839	1 668	18 234	86,3	53,2%
2004=100	100,0	98,2	107,0	110,3	118,6	116,9	111,4	105,5	108,4	98,3			
RAZEM	3 131	3 192	3 264	3 494	3 720	3 733	3 645	3 415	3 481	3 199	34 274	90,2	100,0%
2004=100	100,0	101,9	104,2	111,6	118,8	119,2	116,4	109,1	111,2	102,2			

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 2. Dynamika liczby urodzeń (2004=100) i liczba na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w M, J, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

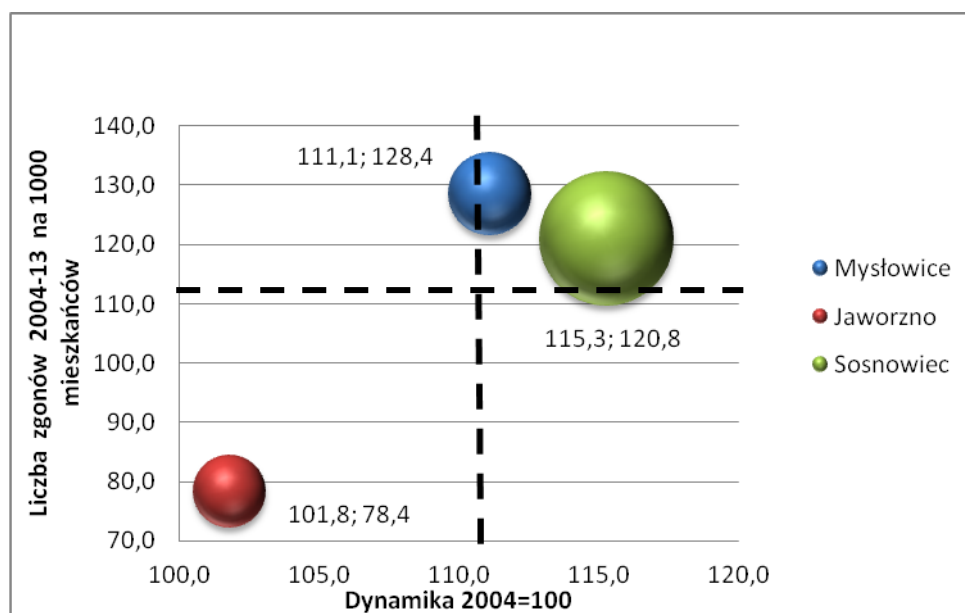
W latach 2004-2013 najwyższą dynamikę pod względem liczby zgonów wykazuje Sosnowiec (115,3), natomiast największą liczbę zgonów na 1000 mieszkańców Mysłowice. Liczba zgonów na poziomie niemal niezmiennym od 2004 roku (dynamika = 101,8) odnosi się do Jaworzna.

Tabela 3. Liczba zgonów i jej zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba zgonów w latach 2004-2013	Liczba zgonów w latach 2004-2013 na 1000 mieszkańców	Udział liczby zgonów w całkowitej liczbie urodzin M-J-SO
Mysłowice	927	931	931	934	961	967	1007	989	971	1030	9 648	128,4	22,7%
2004=100	100,0	100,4	100,4	100,8	103,7	104,3	108,6	106,7	104,7	111,1			
Jaworzno	719	673	729	764	746	793	726	703	758	732	7 343	78,4	17,3%
2004=100	100,0	93,6	101,4	106,3	103,8	110,3	101,0	97,8	105,4	101,8			
Sosnowiec	2380	2412	2581	2498	2573	2599	2576	2536	2632	2744	25 531	120,8	60,0%
2004=100	100,0	101,3	108,4	105,0	108,1	109,2	108,2	106,6	110,6	115,3			
RAZEM	4 026	4 016	4 241	4 196	4 280	4 359	4 309	4 228	4 361	4 506	42 522	111,9	100,0%
2004=100	100,0	99,8	105,3	104,2	106,3	108,3	107,0	105,0	108,3	111,9			

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 3. Dynamika zgonów (2004=100) ich liczba na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

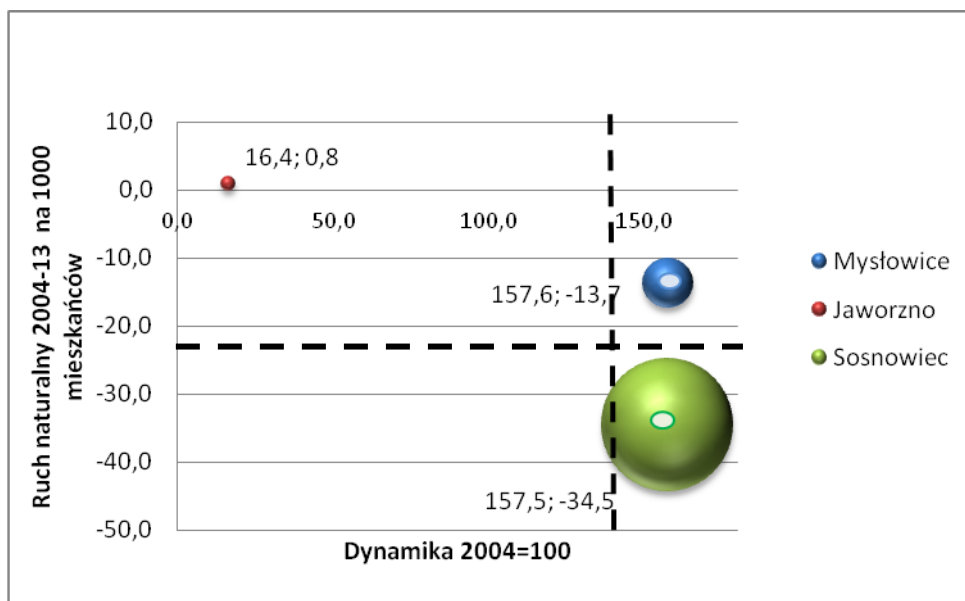
Biorąc pod uwagę ruch naturalny (różnica liczby urodzin i zgonów) tylko w przypadku Jaworzna saldo tego rodzaju jest dodatnie w latach 2004-2013 (tj. 79 osób). Najbardziej niekorzystne wartości ruchu naturalnego dotyczą Sosnowca (-7,3 tys. osób), następnie zaś Mysłowic (-1,0 tys. osób). W ujęciu względnym, tj. analizując wielkość ruchu naturalnego na 1000 mieszkańców (w latach 2004-2013), wysoka negatywna jego wartość także odnosi się do Sosnowca (-34,5 osób / 1000 mieszkańców).

Tabela 4. Ruch naturalny i jego zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Ruch naturalny w latach 2004-2013	Ruch naturalny w latach 2004-2013 na 1000 mieszkańców	Udział ruchu naturalnego w całkowitym saldzie urodzin i zgonów M-J-SO
Mysłowice	-139	-111	-150	-52	-61	-47	-56	-124	-71	-219	-1 030	-13,7	12,5%
2004=100	100,0	79,9	107,9	37,4	43,9	33,8	40,3	89,2	51,1	157,6			
Jaworzno	-73	32	-61	-24	62	36	78	57	-16	-12	79	0,8	-1,0%
2004=100	100,0	-43,8	83,6	32,9	-84,9	-49,3	-106,8	-78,1	21,9	16,4			
Sosnowiec	-683	-745	-766	-626	-561	-615	-686	-746	-793	-1 076	-7 297	-34,5	88,5%
2004=100	100,0	109,1	112,2	91,7	82,1	90,0	100,4	109,2	116,1	157,5			
RAZEM	-895	-824	-977	-702	-560	-626	-664	-813	-880	-1 307	-8 248	-21,7	100,0%
2004=100	100,0	92,1	109,2	78,4	62,6	69,9	74,2	90,8	98,3	146,0			

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 4. Dynamika ruchu naturalnego (2004=100) oraz saldo urodzin i zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w M, J, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

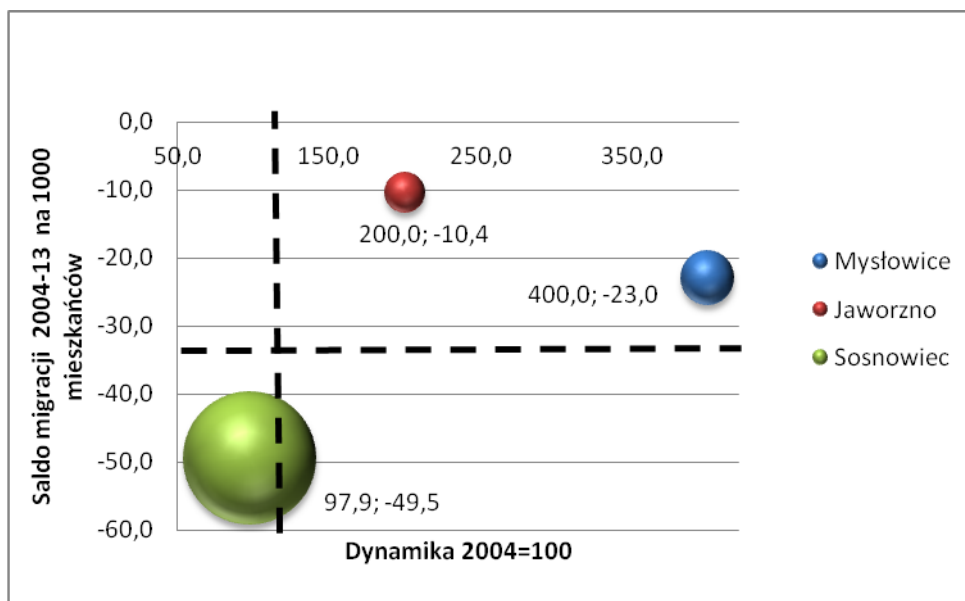
Równie niekorzystne, w przypadku Sosnowca, są także wnioski wynikające z analizy salda migracji w latach 2004-2013. Z Sosnowca wyjechało 10,5 tys. mieszkańców, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi niemal: - 50 osób. W pozostałych miastach sytuacja pod względem salda migracji również nie jest korzystna. Saldo migracji w Mysłowicach wyniosło: - 1,7 tys. osób, zaś w Jaworznie: - 1,0 tys. osób.

Tabela 5. Saldo migracji i jego zmiany w latach 2004-2013 w M, J, SO

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo migracji w latach 2004-2013	Saldo migracji w latach 2004-2013 na 1000 mieszkańców	Udział salda migracji w całkowitym saldzie dla M-J-SO
Mysłowice	-74	-135	-236	-231	-191	-126	-173	-127	-141	-296	- 1 730	-23,0	13,1%
2004=100	100,0	182,4	318,9	312,2	258,1	170,3	233,8	171,6	190,5	400,0			
Jaworzno	-61	-107	-158	-50	-15	-114	-106	-130	-115	-122	- 978	-10,4	7,4%
2004=100	100,0	175,4	259,0	82,0	24,6	186,9	173,8	213,1	188,5	200,0			
Sosnowiec	-1079	-1165	-1085	-1399	-885	-1065	-976	-953	-801	-1056	- 10 464	-49,5	79,4%
2004=100	100,0	108,0	100,6	129,7	82,0	98,7	90,5	88,3	74,2	97,9			
RAZEM	-1 214	-1 407	-1 479	-1 680	-1 091	-1 305	-1 255	-1 210	-1 057	-1 474	- 13 172	-34,7	100,0%
2004=100	100,0	115,9	121,8	138,4	89,9	107,5	103,4	99,7	87,1	121,4			

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 5. Dynamika ruchu naturalnego (2004=100) oraz saldo urodzin i zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w M, J, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Wykształcenie mieszkańców

Analizując wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z lat 2002 i 2011 należy zauważyć, iż poziom wykształcenia dla wszystkich badanych miast uległ znaczącej poprawie. Szczególnie odnosi się to do grupy osób z wyższym wykształceniem, która dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie wzrosła z 9,8% do 17,9%. Istotna poprawa jakości kapitału ludzkiego tych miast dotyczy także zmiany proporcji osób posiadających wykształcenia podstawowe (i gimnazjalne) z 26,3% do 19,8%.

Tabela 6. Poziom wykształcenia wg wyników NSP z lat 2002 i 2011 w M, J, SO

Kategoria	2002					2011				
	Wyższe	Średnie (w tym policealne)	Zawodowe	Podstawowe i gimnazjalne	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	Wyższe	Średnie (w tym policealne)	Zawodowe	Podstawowe i gimnazjalne	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia
Mysłowice	6 844	28 062	20 719	24 037	2 079	13 285	29 298	19 005	17 807	768
Udział	8,4%	34,3%	25,3%	29,4%	2,5%	16,6%	36,5%	23,7%	22,2%	1,0%
Jaworzno	5 166	21 975	17 229	17 467	1 122	10 276	22 926	17 181	12 513	483
Udział	8,2%	34,9%	27,4%	27,7%	1,8%	16,2%	36,2%	27,1%	19,7%	0,8%
Sosnowiec	22 016	79 138	47 235	49 682	4 217	35 307	73 617	40 482	34 777	1 676
Udział	10,9%	39,1%	23,4%	24,6%	2,1%	19,0%	39,6%	21,8%	18,7%	0,9%
RAZEM	34 026	129 175	85 183	91 186	7 418	58 868	125 841	76 668	65 097	2 927
Udział	9,8%	37,2%	24,5%	26,3%	2,1%	17,9%	38,2%	23,3%	19,8%	0,9%

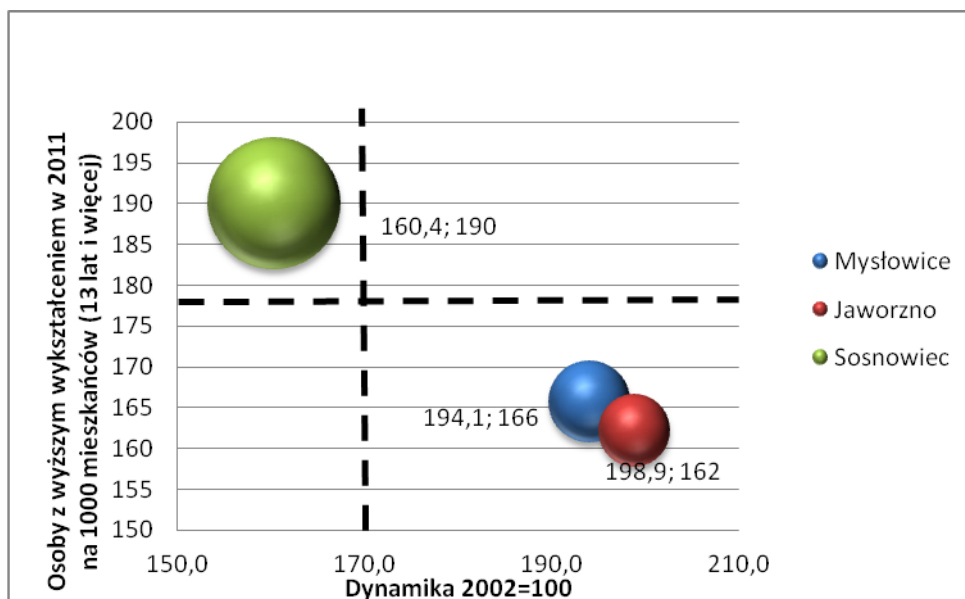
Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2002 i 2011 roku (GUS)

Tabela 7. Zmiany w poziomie wykształcenia wg wyników NSP z lat 2002 i 2011 w M, J, SO

Kategoria	Zmiana w latach 2002-2011						
	Wyższe	Średnie (w tym policealne)	Zawodowe	Podstawowe i gimnazjalne	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2002	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2011
Mysłowice	6 441	1 236	-1 714	-6 230	-1 311	84	166
2004=100	194,1	104,4	91,7	74,1	36,9		
Jaworzno	5 110	951	-48	-4 954	-639	82	162
2004=100	198,9	104,3	99,7	71,6	43,0		
Sosnowiec	13 291	-5 521	-6 753	-14 905	-2 541	109	190
2004=100	160,4	93,0	85,7	70,0	39,7		
RAZEM	24 842	-3 334	-8 515	-26 089	-4 491	98	179
2004=100	173,0	97,4	90,0	71,4	39,5		

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2002 i 2011 roku (GUS)

Rysunek 6. Dynamika liczby osób z wykształceniem wyższym (2002=100) oraz liczba osób z wykształceniem wyższym na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2011 roku w M, J, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2002 i 2011 roku (GUS)

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Kultura

Ponadlokalne oddziaływanie **Sosnowca** w sferze kultury można odnosić do następujących instytucji kultury:

- Teatr Zagłębia,
- Zamek Sielecki,
- Pałac Schoena,
- Miejski Klub im. Jana Kiepury, Miejski Klub „Maczki”, Miejski Dom Kultury „Kazimierz”,
- Sala koncertowa przy Zespole Szkół Muzycznych.

Znaczącą rolę na mapie kulturalnej Sosnowca, także z punktu widzenia ponadlokalnego oddziaływania odgrywają takie wydarzenia kulturalne jak: Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny, Europejski Festiwal Piosenki Dziecięcej, Międzynarodowy Turniej Tańca Towarzyskiego „Shock Dance”, Międzynarodowa Wystawa i Giełda Minerałów i Skamieniałości, Festiwal Piosenki Znanej i Nieznanej, Turniej Jednego Wiersza o Laur Plateranki, Ogólnopolski Konkurs Piosenki „ALLEGRO”. Tribute to Szpilman”, Ogólnopolski Festiwal „Kiepurafest”.

W przypadku **Mysłowic**, ich potencjał kulturalny o znaczeniu ponadlokalnym można odnosić głównie do Centralnego Muzeum Pożarnictwa, Muzeum Misyjnego im. Kardynała Augusta Hłonda. Miasto kojarzone jest także z muzyką, tzw. „polski menchester”, głównie za sprawą działających w nim zespołów muzycznych (np. Myslowitz, Negatyw). W ujęciu aktywności kulturalnych Mysłowice kojarzone są z festiwalem Mediawave, AlterFest oraz OFF Festival (do 2010 roku).

Oddziaływanie **jaworznickich** instytucji kultury jest zasadniczo ograniczone do wymiaru lokalnego. Funkcję taką pełni Muzeum Miasta Jaworzna oraz Bibliotek Miejska. W wymiarze aktywności kulturalnej miasto rozpoznawalne jest przez: Orkiestrę Kameralną Miasta Jaworzna oraz Festiwal Energii.

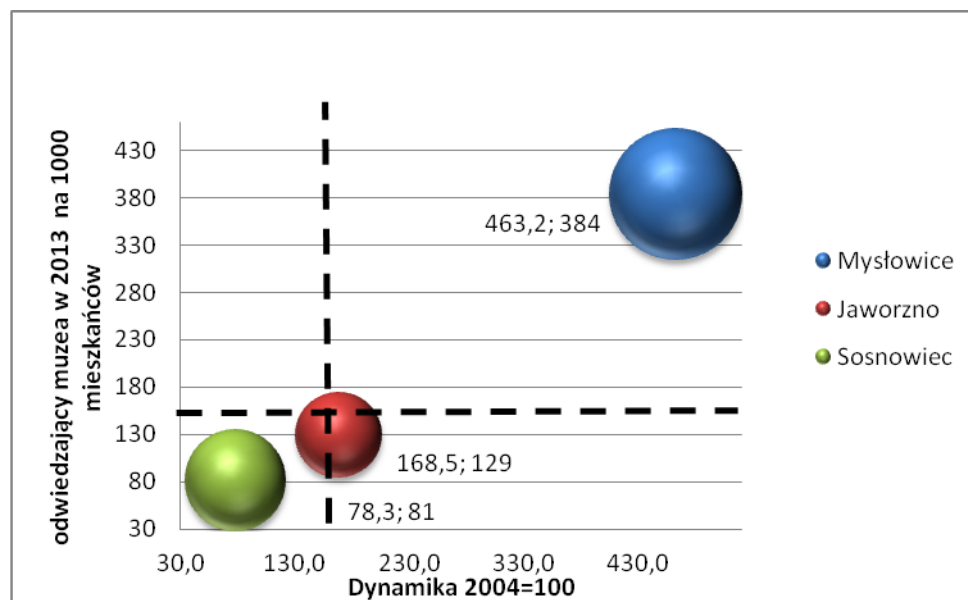
Aktywność instytucji kultury w analizowanych miastach – mierzona liczbą osób odwiedzających muzea - jest zróżnicowana. Największy przyrost i liczba odwiedzających odnoszą się do Mysłowic (Centralne Muzeum Pożarnictwa). Wysoką dynamikę liczby odwiedzających muzea posiada także Jaworzno (169), niemniej liczba osób odwiedzających Muzeum Miejskie (12,1 tys.) jest ponad 2-krotnie mniejsza niż w przypadku Mysłowic. Niską liczbę odwiedzających, a także niewielką jej dynamikę posiada Sosnowiec.

Tabela 8. Odwiedzający muzea w latach 2004-2013 w M, J, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Odwiedzający muzea na 1000 mieszkańców w 2013
Mysłowice	6 221	6 570	5 877	15 603	19 984	16 765	12 924	16 135	21 148	28 816	384
2004=100	100,0	105,6	94,5	250,8	321,2	269,5	207,7	259,4	339,9	463,2	
Jaworzno	7 191	5 224	4 430	2 951	3 052	3 321	11 600	13 749	13 576	12 120	129
2004=100	100,0	72,6	61,6	41,0	42,4	46,2	161,3	191,2	188,8	168,5	
Sosnowiec	21 752	22 245	18 475	22 756	44 304	44 382	19 823	20 471	19 310	17 028	81
2004=100	100,0	102,3	84,9	104,6	203,7	204,0	91,1	94,1	88,8	78,3	
RAZEM	35 164	34 039	28 782	41 310	67 340	64 468	44 347	50 355	54 034	57 964	152
2004=100	100,0	96,8	81,9	117,5	191,5	183,3	126,1	143,2	153,7	164,8	

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 7. Dynamika liczby osób zwiedzających muzea (2004=100) oraz liczba osób zwiedzających muzea na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2013 roku w M, J, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Turystyka, sport i rekreacja

Do obiektów **infrastruktury sportowo-rekreacyjnej** o ponadlokalnym potencjale oddziaływania należą w **Sosnowcu**: Stadion Ludowy (Stary Sosnowiec), Stadion Zimowy (Sielec), hala sportowo-widowiskowa (ul. Żeromskiego), kryta pływalnia (ul. Żeromskiego), kąpielisko „Sielec” (Sielec), centrum sportowo-rekreacyjne: Kompleks rekreacyjno-sportowy obejmujące m.in. stok narciarski z wyciągiem (Śródula). Ostatni z obiektów powstał częściowo na terenach po byłej kopalni KWK Sosnowiec. Do największych imprez sportowych, które odbywały się w Sosnowcu należą: Mistrzostwa Świata w Hokeju na Lodzie Juniorów Dywizji I (20-latków, Mistrzostwa Europy w Hokeju na Lodzie Juniorów Dywizji I (18-latków), Mistrzostwa Świata w Hokeju na Lodzie Seniorów Dywizji I, Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Jeździe Szybkiej na Lodzie, Puchar Polski „Strong Man”. Na Stadionie Zimowym organizowane są cykliczne zawody w jeździe figurowej o randze mistrzowskiej oraz zawody Pucharu Polski. Dodatkowo w hali widowiskowo-sportowej (ul. Żeromskiego) organizowane są Puchary Świata i Puchary Polski Młodzieżowców w Szwermie, Mistrzostwa Polski w Akrobatyce Sportowej, Puchar Polski w Siatkówce Mężczyzn.

Zasięg i rangę oddziaływania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w **Mysłowicach** można uznać za lokalną. Najważniejsze obiekty tego typu zarządzane są przez MOSiR i obejmują 3 hale sportowe (ul. Powstańców, ul. Jasińskiego, ul. Piastów Śląskich), 1 halę widowiskowo-sportową (ul. Ks. Bończyka), kąpielisko i tereny rekreacyjne „Hubertus” (ul. Szabelnia), kompleks boisk do piłki plażowej (ul. Stadionowa), stadion sportowy KS Górnik 09 (ul. Gwarków). Z imprez cyklicznych organizowanych na tych obiektach należy wymienić: turnieje ligowe, w tym Mistrzostwa Śląska Juniorek w piłce siatkowej, mecze I ligi siatkówki kobiet, Mistrzostwa Świata w siatkówce plażowej, Bieg Chromika. W ramach obiektów sportowych organizowany jest także Ogólnopolski Konkurs Rock’n’Rolla.

Na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w **Jaworznie** o oddziaływaniu ponadlokalnym składa się Hala Widowiskowo-Sportowa, stadiony piłkarskie Szczakowianki i Victorii, basen kryty (50 metrowy), Ośrodek Rekreacyjny Sosina, Park Geosfera (charakter rekreacyjny), Centrum Nurkowe „Orka”.

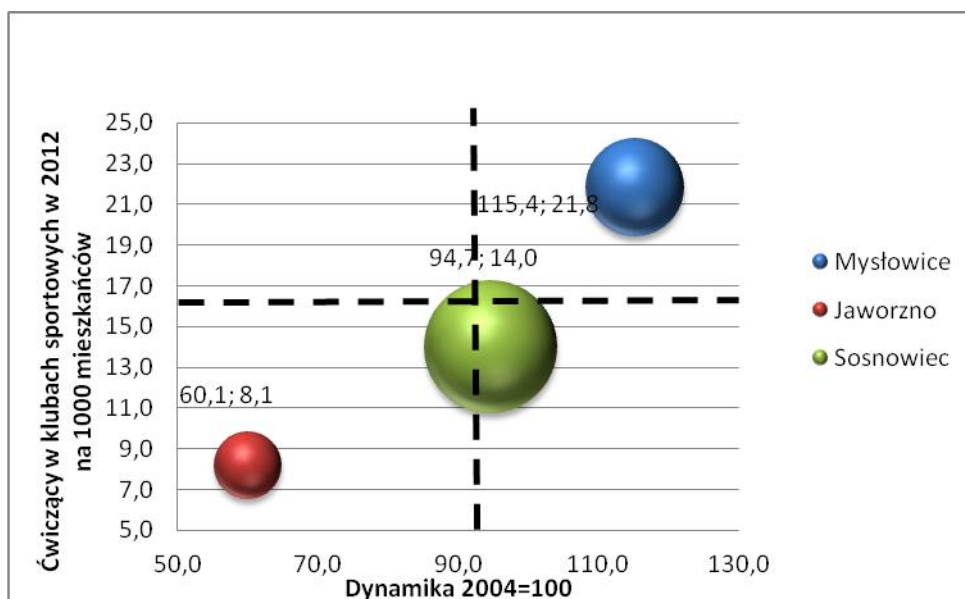
Analizując aktywność sportową mieszkańców, największa liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców występuje w Mysłowicach (22 osoby), najmniejsza zaś w Jaworznie (8 osób). W ujęciu bezwzględny najwięcej ćwiczących jest w Sosnowcu (3,0 tys.), następnie w Mysłowicach (1,6 tys.).

Tabela 9. Liczba klubów sportowych oraz liczba ćwiczących w klubach sportowych w latach 2004 i 2013 w M, J, SO

Kategoria	2004		2012		Zmiana 2004-2012					
	Kluby sportowe	Ćwiczący w klubach sportowych	Kluby sportowe	Ćwiczący w klubach sportowych	Kluby sportowe	Ćwiczący w klubach sportowych	Liczba ćwiczących na 1000 mieszkańców w 2004	Liczba ćwiczących na 1000 mieszkańców w 2012	Kluby sportowe 2004=100	Ćwiczący w klubach sportowych 2004=100
Mysłowice	12	1425	19	1 644	7	219	18,9	21,8	158,3	115,4
Udział	27,3%	24,3%	29,7%	30,5%						
Jaworzno	14	1277	13	768	-1	-509	13,2	8,1	92,9	60,1
Udział	31,8%	21,8%	20,3%	14,2%						
Sosnowiec	18	3153	32	2 987	14	-166	13,8	14,0	177,8	94,7
Udział	40,9%	53,9%	50,0%	55,3%						
RAZEM	44	5 855	64	5 399	20	-456	13,5	14,1	145,5	92,2
Udział	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%						

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 8. Dynamika liczby ćwiczących w klubach sportowych (2004=100) oraz liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców w 2013 roku w M, J, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Bazę hotelową oraz liczbę osób korzystających z noclegów – biorąc pod uwagę potencjał demograficzny analizowanych miast – należy uznać za skromną. W 2013 roku baza hotelowa obejmowała zaledwie 9 obiektów, w tym: 5 w Sosnowcu oraz 4 w Mysłowicach. W Jaworznie również występowała obiekty zbiorowego zakwaterowania, niemniej bez statusu hotelu.

Tabela 10. Obiekty hotelowe, miejsca noclegowe, korzystający z noclegów oraz liczba udzielonych noclegów w latach 2004 i 2013 w J, M, SO

Kategoria	2004					2013				
	Obiekty hotelowe	Miejsca noclegowe	Korzystający z noclegów ogółem (turyści)	Korzystający z noclegów - turyści zagraniczni	Noclegi udzielone turystom ogółem	Obiekty hotelowe	Miejsca noclegowe	Korzystający z noclegów ogółem (turyści)	Korzystający z noclegów - turyści zagraniczni	Noclegi udzielone turystom ogółem
Mysłowice	4	400	14 393	2 406	30 742	4	513	13 160	1 109	48 295
Udział	50,0%	35,3%	26,8%	21,9%	31,5%	44,4%	44,8%	27,6%	20,8%	40,6%
Jaworzno	0	158	6 406	1 388	12 440	0	212	10 046	1 052	17 916
Udział	0,0%	14,0%	11,9%	12,6%	12,7%	0,0%	18,5%	21,1%	19,7%	15,1%
Sosnowiec	4	574	32 929	7 201	54 559	5	419	24 410	3 166	52 659
Udział	50,0%	50,7%	61,3%	65,5%	55,8%	55,6%	36,6%	51,3%	59,4%	44,3%
RAZEM	8	1 132	53 728	10 995	97 741	9	1 144	47 616	5 327	118 870
Udział	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

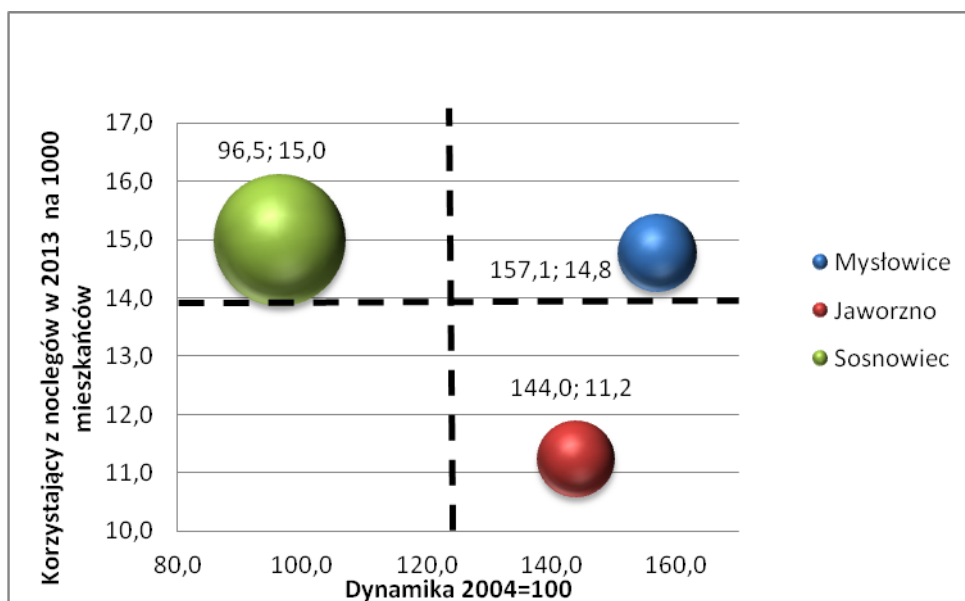
Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Tabela 11. Zmiany w liczbie obiektów hotelowych, miejsc noclegowych, korzystających z noclegów oraz liczbie udzielonych noclegów w latach 2004 i 2013 w J, M, SO

Kategoria	Zmiana 2004-2013						
	Obiekty hotelowe	Miejsca noclegowe	Korzystający z noclegów ogółem (turyści)	Korzystający z noclegów - turyści zagraniczni	Noclegi udzielone turystom ogółem	Liczba korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców w 2004	Liczba korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców w 2013
Mysłowice	0	113	-1 233	-1 297	17 553	32,0	14,8
2004=100	100,0	128,3	91,4	46,1	157,1		
Jaworzno	0	54	3 640	-336	5 476	14,4	11,2
2004=100	-	134,2	156,8	75,8	144,0		
Sosnowiec	1	-155	-8 519	-4 035	-1 900	31,6	15,0
2004=100	125,0	73,0	74,1	44,0	96,5		
RAZEM	1	12	-6 112	-5 668	21 129	27,5	14,0
2004=100	112,5	101,1	88,6	48,4	121,6		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 9. Dynamika liczby noclegów udzielonych ogółem (2004=100) oraz liczba korzystających z noclegów (turystów) na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Mieszkalnictwo

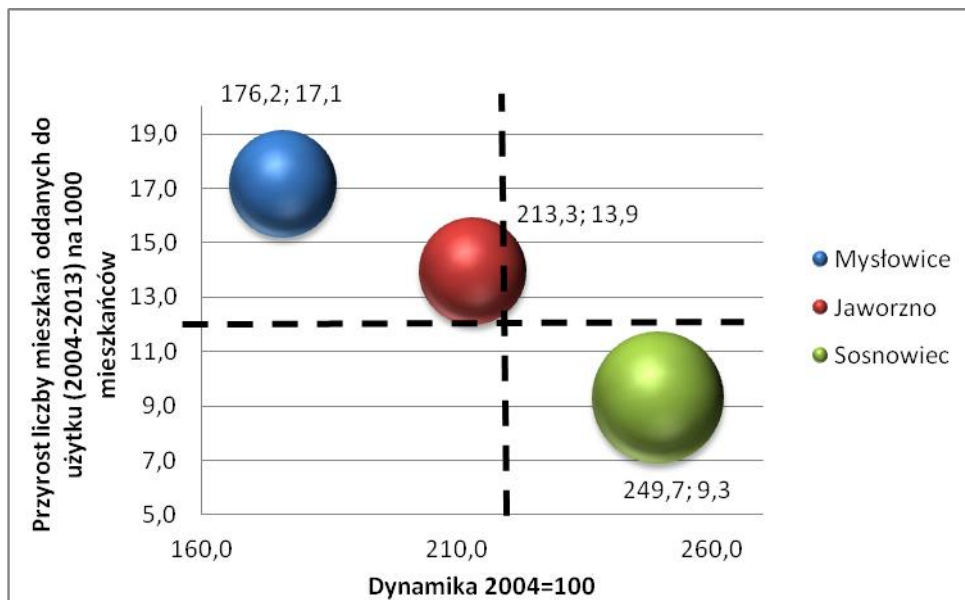
Pod względem liczby mieszkań oddanych do użytku najwyższą dynamikę (2004-2013) odnotowano w Sosnowcu (250). Na kolejnych miejscach znalazły się: Jaworzno (213) oraz Mysłowice (176). Zgoła odmiennie kształtował się natomiast przyrost liczby nowych mieszkań kalkulowany w relacji do 1000 mieszkańców. Najwyższa wartość przyrostu nowych mieszkań na 1000 mieszkańców dotyczyła Mysłowic (17), następnie Jaworzna (14) i Sosnowca (9).

Tabela 12. Mieszkania oddane do użytku w latach 2004-2013 w M-J-SO

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost liczby mieszkań na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia mieszkania	Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2013
Mysłowice	84	133	91	70	110	202	170	153	126	148	17,1	144,4	1 287
2004=100	100,0	158,3	108,3	83,3	131,0	240,5	202,4	182,1	150,0	176,2			
Jaworzno	120	95	94	114	132	125	128	98	143	256	13,9	144,2	1 305
2004=100	100,0	79,2	78,3	95,0	110,0	104,2	106,7	81,7	119,2	213,3			
Sosnowiec	151	116	143	94	228	346	119	183	206	377	9,3	108,1	1 963
2004=100	100,0	76,8	94,7	62,3	151,0	229,1	78,8	121,2	136,4	249,7			
RAZEM	355	344	328	278	470	673	417	434	475	781	12,0	128,7	4 555
2004=100	100,0	96,9	92,4	78,3	132,4	189,6	117,5	122,3	133,8	220,0			

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 10. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytku (2004=100) oraz przyrost liczby mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Ranga społeczna miast

Ranga społeczna miast, analizowana w ich układzie za pomocą dwóch wymiarów, tj.: udziału mieszkańców z wyższym wykształceniem (jakość kapitału ludzkiego) oraz liczby mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2013 (atrakcyjność mieszkaniowa), wykazuje duże zróżnicowanie. Pod względem udziału ludności z wyższym wykształceniem (jakość kapitału ludzkiego) w badanej grupie miast dominuje Sosnowiec (także pod względem liczby osób posiadających wyższe wykształcenie). Niski jest natomiast jego poziom atrakcyjności mieszkaniowej mierzonej liczbą nowych mieszkań na 1000 mieszkańców.

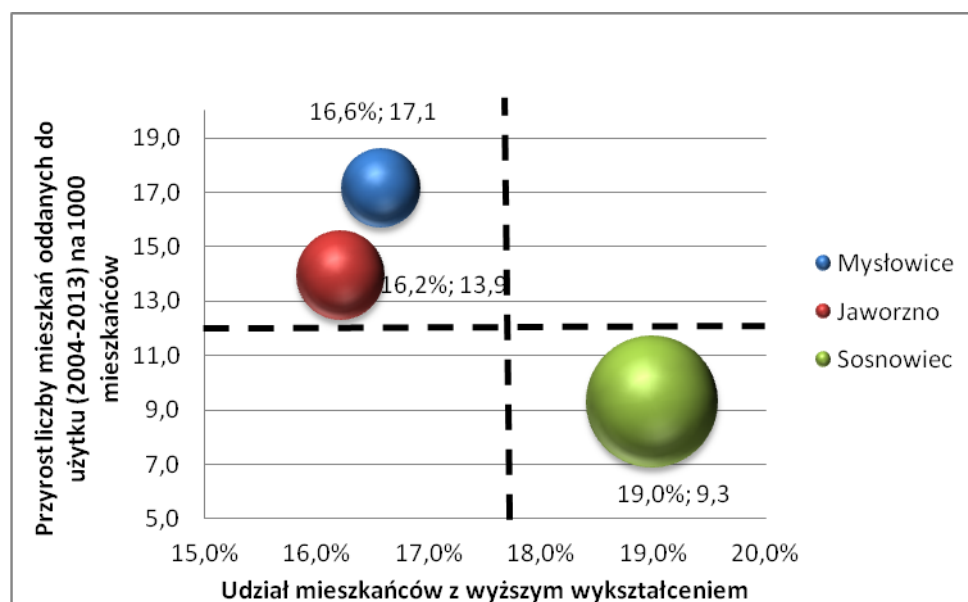
Tabela 13. Ranga społeczna miast: liczba mieszkańców, udział mieszkańców z wyższym wykształceniem, liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2013 w M-J-SO

Kategoria	Liczba mieszkańców	Udział mieszkańców z wyższym wykształceniem	Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2013 na 1000 mieszkańców
Mysłowice	75 129	16,6%	17,1
Jaworzno	93 708	16,2%	13,9
Sosnowiec	211 275	19,0%	9,3
RAZEM	380 112	17,9%	12,0

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Nieco odmiennie wygląda sytuacja w Jaworznie i Mysłowicach. W ich przypadku udział osób z wyższym wykształceniem jest niższy (w relacji do Sosnowca), niemniej atrakcyjność mieszkaniowa (mierzona liczbą mieszkań oddanych do użytku) jest zdecydowanie większa.

Rysunek 11. Ranga społeczna miast: udział osób z wyższym wykształceniem – liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2014 na 1000 mieszkańców oraz potencjał ludnościowy miast M-J-SO)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Ranga społeczna mierzona poprzez uwzględnienie udziału mieszkańców z wyższym wykształceniem (jakość kapitału ludzkiego) w relacji do gęstości zaludnienia (poziom urbanizacji) jest – w badanym układzie miast – najwyższa w przypadku Sosnowca (19,0% ludności z wyższym wykształceniem oraz 2,4 tys. osób / km²).

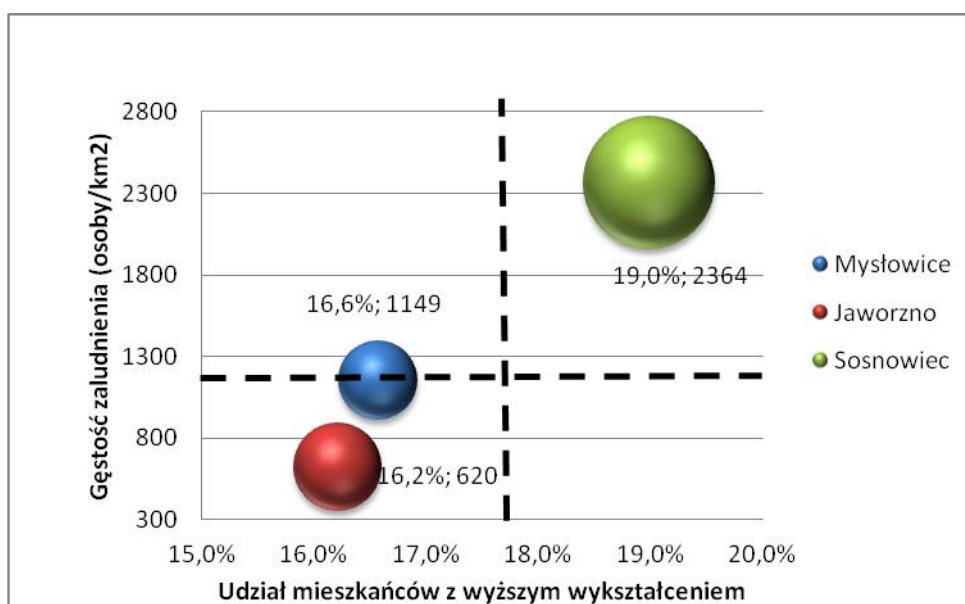
Tabela 14. Ranga społeczna miast: liczba ludności, udział mieszkańców z wyższym wykształceniem oraz gęstość zaludnienia w M-J-SO

Kategoria	Liczba mieszkańców	Udział mieszkańców z wyższym wykształceniem	Gęstość zaludnienia
Mysłowice	75 129	16,6%	1149
Jaworzno	93 708	16,2%	620
Sosnowiec	211 275	19,0%	2364
RAZEM	380 112	17,9%	1 247,5

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Jaworzno i Mysłowice tworzą odrębną w relacji do Sosnowca grupę miast, w których udział osób z wyższym wykształceniem jest podobny, aczkolwiek niższy (odpowiednio: 16,2% oraz 16,6%). Niższa jest także gęstość zaludnienia: Jaworzno (620 osób / km²), Mysłowice (1149 osób / km²).

Rysunek 12. Ranga społeczna miast: udział osób z wyższym wykształceniem – liczba gęstość zaludnienia (osoby na km²) oraz potencjał ludnościowy miast (M-J-SO)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

1.2. Sytuacja rozwojowa w wymiarze gospodarczym

Profil branżowy gospodarki

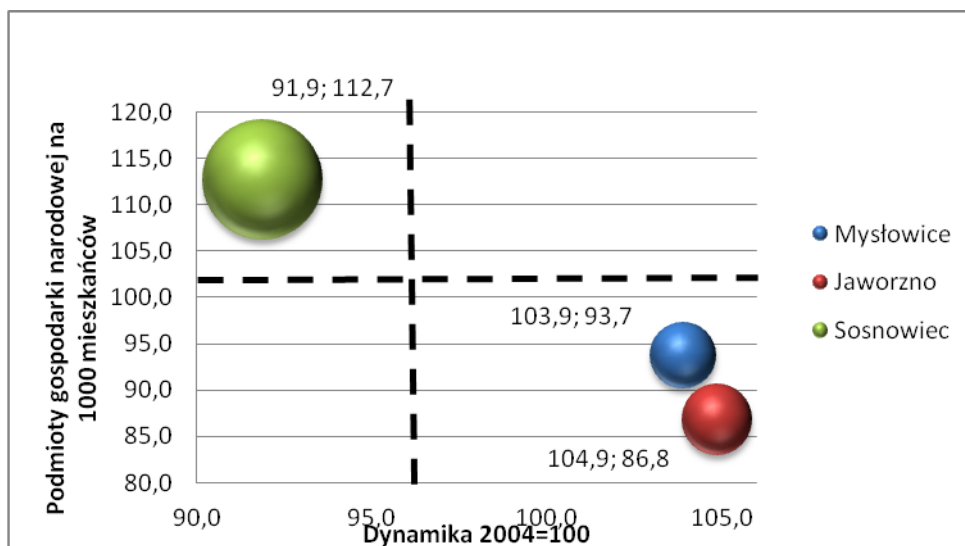
Sytuacja gospodarcza miast w latach 2004-2013 jest zróżnicowana w każdym z miast partnerskich. Korzystna pod względem liczby podmiotów gospodarczych, szczególnie po okresie globalnego kryzysu finansowego, jest sytuacja w Mysłowicach i Jaworznie, gdzie w relacji do 2004 roku liczba podmiotów gospodarczych przyrasta. Negatywną dynamikę liczby podmiotów gospodarczy wykazuje natomiast Sosnowiec (por. tabela poniżej).

Tabela 15. Podmioty gospodarcze w M-J-SO

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby podmiotów gospodarczych	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców
Mysłowice	6774	6856	7004	7057	7042	6931	7317	6773	6903	7038	264	93,7
2004=100	100,0	101,2	103,4	104,2	104,0	102,3	108,0	100,0	101,9	103,9		
Jaworzno	7752	7681	7666	7614	7674	7475	7837	7740	8017	8130	378	86,8
2004=100	100,0	99,1	98,9	98,2	99,0	96,4	101,1	99,8	103,4	104,9		
Sosnowiec	25903	25356	24459	24365	24253	23484	24369	23449	23776	23806	-2 097	112,7
2004=100	100,0	97,9	94,4	94,1	93,6	90,7	94,1	90,5	91,8	91,9		
RAZEM	40 429	39 893	39 129	39 036	38 969	37 890	39 523	37 962	38 696	38 974	-1 455	102,5
2004=100	100,0	98,7	96,8	96,6	96,4	93,7	97,8	93,9	95,7	96,4		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 13. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Odmienne kształtuje się natomiast liczba podmiotów gospodarczych przeliczonych na 1000 mieszkańców. W tym przypadku zdecydowanie większy potencjał posiada Sosnowiec. Na kolejnych miejscach plasują się Mysłowice i Jaworzno.

Pod względem własnościowym struktura podmiotów gospodarczych w badanych miastach jest podobna. Podmioty sektora prywatnego stanowią ok. 97% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Najwyższą dynamikę liczby podmiotów sektora prywatnego wykazuje w latach 2004-2013 Jaworzno tj. 109% wartości bazowej (por. tabela poniżej).

Tabela 16. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej: sektor publiczny – sektor prywatny w J, M, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika 2004=100
Mysłowice: sektor publiczny	173	173	192	201	168	140	150	165	172	173	100
Mysłowice: sektor prywatny	6601	6683	6812	6856	6874	6791	7167	6608	6731	6865	104
Udział podmiotów sektora prywatnego	97,4%	97,5%	97,3%	97,2%	97,6%	98,0%	97,9%	97,6%	97,5%	97,5%	
Jaworzno: sektor publiczny	450	445	447	447	405	282	257	192	194	193	43
Jaworzno: sektor prywatny	7302	7236	7219	7167	7269	7193	7580	7548	7823	7937	109
Udział podmiotów sektora prywatnego	94,2%	94,2%	94,2%	94,1%	94,7%	96,2%	96,7%	97,5%	97,6%	97,6%	
Sosnowiec: sektor publiczny	629	631	620	617	584	591	590	601	608	584	93
Sosnowiec: sektor prywatny	25274	24725	23839	23748	23669	22893	23779	22848	23168	23222	92
Udział podmiotów sektora prywatnego	97,6%	97,5%	97,5%	97,5%	97,6%	97,5%	97,6%	97,4%	97,4%	97,5%	
RAZEM: sektor publiczny	1 252	1 249	1 259	1 265	1 157	1 013	997	958	974	950	76
RAZEM: sektor prywatny	39 177	38 644	37 870	37 771	37 812	36 877	38 526	37 004	37 722	38 024	97
RAZEM: udział podmiotów sektora prywatnego	96,9%	96,9%	96,8%	96,8%	97,0%	97,3%	97,5%	97,5%	97,5%	97,6%	

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Nieco odmiennie prezentuje się natomiast struktura sektorowa gospodarki w ujęciu większych podmiotów, tj. porównaniu podmiotów sektora publicznego do spółek handlowych sektora prywatnego. O ile w Mysłowicach na 1 podmiot publiczny przypadają aż 4 spółki handlowe sektora prywatnego, o tyle w Sosnowcu to zaledwie niecałe 3 spółki tego typu (por. tabela poniżej).

Tabela 17. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej - dominacja sektorów: sektor publiczny – sektor prywatny (spółki prawa handlowego) w J, M, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika 2004=100
Mysłowice: sektor publiczny	173	173	192	201	168	140	150	165	172	173	100
Mysłowice: sektor prywatny - spółki handlowe	434	451	481	500	506	522	541	560	608	656	151
Relacja: spółki handlowe sektora prywatnego / podmioty sektora publicznego	2,5	2,6	2,5	2,5	3,0	3,7	3,6	3,4	3,5	3,8	
Jaworzno: sektor publiczny	450	445	447	447	405	282	257	192	194	193	43
Jaworzno: sektor prywatny - spółki handlowe	261	266	279	307	324	336	402	453	501	559	214
Relacja: spółki handlowe sektora prywatnego / podmioty sektora publicznego	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	1,2	1,6	2,4	2,6	2,9	
Sosnowiec: sektor publiczny	629	631	620	617	584	591	590	601	608	584	93
Sosnowiec: sektor prywatny - spółki handlowe	979	1017	1064	1118	1166	1207	1333	1395	1503	1605	164
Relacja: spółki handlowe sektora prywatnego / podmioty sektora publicznego	1,6	1,6	1,7	1,8	2,0	2,0	2,3	2,3	2,5	2,7	
RAZEM: sektor publiczny	1 252	1 249	1 259	1 265	1 157	1 013	997	958	974	950	76
RAZEM: sektor prywatny - spółki handlowe	1 674	1 734	1 824	1 925	1 996	2 065	2 276	2 408	2 612	2 820	168
RAZEM relacja: spółki handlowe sektora prywatnego / podmioty sektora publicznego	1,3	1,4	1,4	1,5	1,7	2,0	2,3	2,5	2,7	3,0	

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Pod względem struktury wielkościowej podmiotów mierzonej przedziałem zatrudnienia we wszystkich miastach partnerskich największy jest udział mikro firm (zatrudnienie do 9 osób), tj. ok. 95%-96%. Z kolei najwięcej małych firm (zatrudnienie od 10 do 49 osób) zarejestrowanych jest w Jaworznie (4,6%). W tym mieście największy również jest udział w strukturze podmiotów gospodarczych firm średnich (zatrudnienie od 50 do 249 osób), tj. ok. 1% (por. tabela poniżej). W przypadku wszystkich miast partnerskich, mając na uwadze ich potencjał ludnościowy, mała jest liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających ponad 1000 osób. W przypadku Mysłowic to 1 podmiot, zaś w przypadku Sosnowca 5 podmiotów. W Jaworznie w ogóle nie zarejestrowano podmiotów zatrudniających powyżej 1000 osób.

Tabela 18. Struktura wielkościowa podmiotów gospodarki narodowej w J, M, SO według liczby zatrudnionych

Kategoria	Mikro firmy	Małe firmy	Średnie firmy	Duże firmy	
Kategoria	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej
Mysłowice	7792	258	72	7	1
Udział	95,84%	3,17%	0,89%	0,09%	0,01%
Jaworzno	6634	325	68	11	0
Udział	94,26%	4,62%	0,97%	0,16%	0,00%
Sosnowiec	22897	740	144	20	5
Udział	96,18%	3,11%	0,60%	0,08%	0,02%
RAZEM	37 323	1 323	284	38	6
Udział	95,76%	3,39%	0,73%	0,10%	0,02%

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

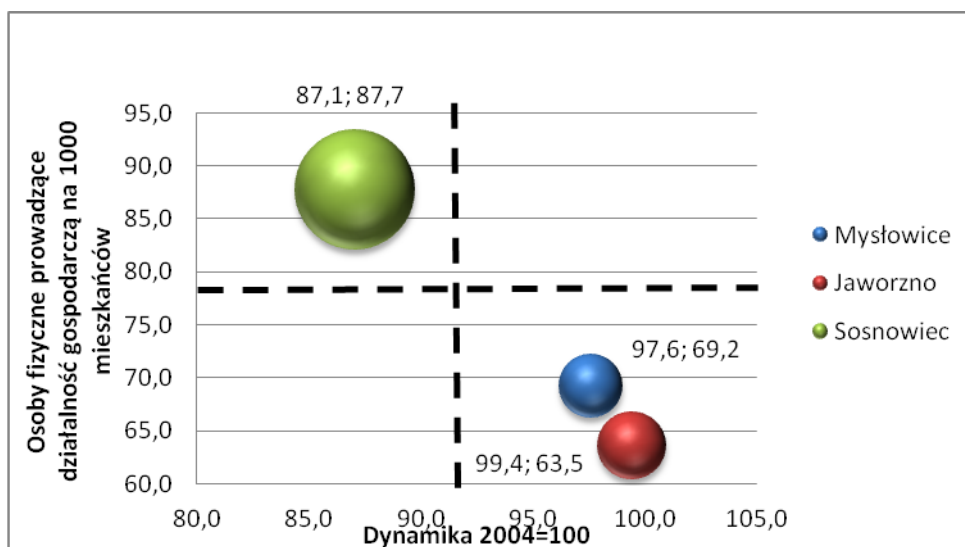
Poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najwyższy w Sosnowcu, niemniej dynamika tego rodzaju podmiotów gospodarczych znacząco spadła w ostatniej dekadzie, tj. do poziomu 87,1% wartości bazowej (por. tabela poniżej).

Tabela 19. Przedsiębiorczość – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców
Mysłowice	5329	5385	5463	5473	5449	5348	5673	5069	5115	5202	-127	69,2
2004=100	100,0	101,1	102,5	102,7	102,3	100,4	106,5	95,1	96,0	97,6		
Jaworzno	5988	5884	5831	5726	5760	5575	5871	5764	5917	5955	-33	63,5
2004=100	100,0	98,3	97,4	95,6	96,2	93,1	98,0	96,3	98,8	99,4		
Sosnowiec	21276	20718	19808	19682	19531	18941	19669	18615	18660	18528	-2 748	87,7
2004=100	100,0	97,4	93,1	92,5	91,8	89,0	92,4	87,5	87,7	87,1		
RAZEM	32 593	31 987	31 102	30 881	30 740	29 864	31 213	29 448	29 692	29 685	-2 908	78,1
2004=100	100,0	98,1	95,4	94,7	94,3	91,6	95,8	90,4	91,1	91,1		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 14. Przedsiębiorczość: dynamika liczby osób prowadzących działalność gospodarczą (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Miejsca pracy

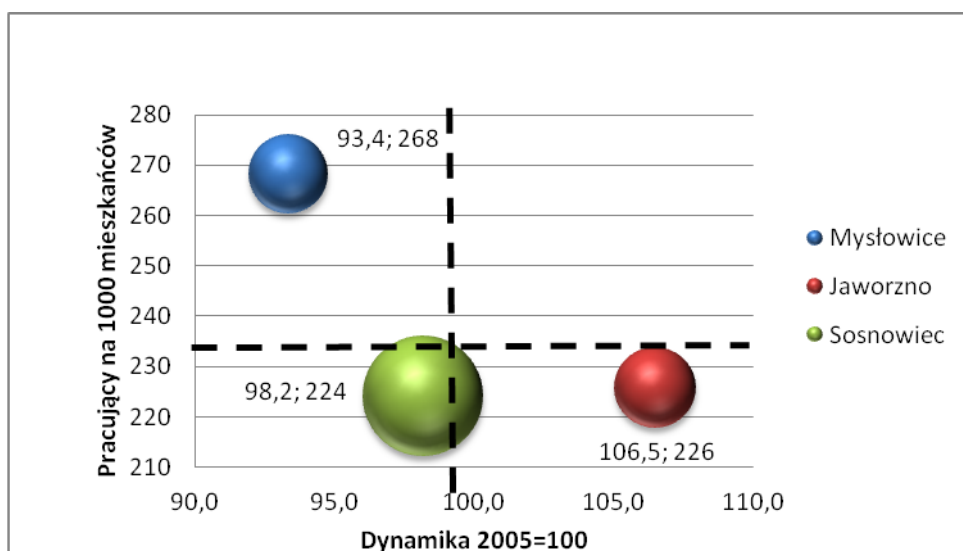
Bardzo niekorzystna sytuacja gospodarcza miast partnerskich wiąże się z utratą potencjału miejsc pracy. Z wyjątkiem Jaworzna (liczba miejsc pracy w latach 2005-2013 powiększyła się o: 1,3 tys.) w pozostałych miastach liczba miejsc pracy maleje. Największy spadek notowany jest dla Mysłowic (-1,4 tys. miejsc pracy), kolejno dla Sosnowca (-1,0 tys. miejsc pracy) – por. tabela poniżej.

Tabela 20. Pracujący w J, M, SO

Kategoria	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby miejsc pracy	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców
Mysłowice	21572	22345	20096	20704	20429	19873	20321	20383	20139	-1433	268
2005=100	100,0	103,6	93,2	96,0	94,7	92,1	94,2	94,5	93,4		
Jaworzno	19861	20090	20625	20434	21499	20976	20796	20454	21156	1295	226
2005=100	100,0	101,2	103,8	102,9	108,2	105,6	104,7	103,0	106,5		
Sosnowiec	48208	48375	51721	52209	50713	50755	49205	47666	47331	-877	224
2005=100	100,0	100,3	107,3	108,3	105,2	105,3	102,1	98,9	98,2		
RAZEM	89 641	90 810	92 442	93 347	92 641	91 604	90 322	88 503	88 626	-1015	233
2005=100	100,0	101,3	103,1	104,1	103,3	102,2	100,8	98,7	98,9		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL, tj. bez ujęcia liczby pracujących w podmiotach gospodarczych o wielkości zatrudnienia 0-9 osób

Rysunek 15. Pracujący: dynamika liczby osób pracujących (2005=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL, tj. bez ujęcia liczby pracujących w podmiotach gospodarczych o wielkości zatrudnienia 0-9 osób

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Analizując łącznie dla miast partnerskich zmiany struktury zatrudnienia w głównych branżach gospodarki w latach 2005 i 2013 należy zwrócić uwagę na 5% spadek w strukturze zatrudnienia miejsc pracy związanych z przemysłem (z 41,5 tys. do 36,6 tys. miejsc pracy). W niewielkim stopniu, w badanym okresie rośnie liczba i udział miejsc pracy związanych z handlem, naprawą pojazdów, transportem i gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją tj. z 17,9% (16,0 tys. miejsc pracy) do 21,2% (18,8 tys. miejsc pracy).

Tabela 21. Struktura zatrudnienia w głównych branżach gospodarki w 2005 i 2013 roku w J, M, SO

Kategoria	2005					2013			
	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	Pozostałe usługi	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości
Mysłowice	104	11925	3205	925	5413	338	8982	4150	773
Udział	0,5%	55,3%	14,9%	4,3%	25,1%	1,7%	44,6%	20,6%	3,8%
Jaworzno	106	11053	3003	747	4952	361	12079	3623	630
Udział	0,5%	55,7%	15,1%	3,8%	24,9%	1,7%	57,1%	17,1%	3,0%
Sosnowiec	271	18549	9838	2613	16937	396	15581	11009	2285
Udział	0,6%	38,5%	20,4%	5,4%	35,1%	0,8%	32,9%	23,3%	4,8%
RAZEM	481	41 527	16 046	4 285	27 302	1 095	36 642	18 782	3 688
Udział	0,5%	46,3%	17,9%	4,8%	30,5%	1,2%	41,3%	21,2%	4,2%

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL, tj. bez ujęcia liczby pracujących w podmiotach gospodarczych o wielkości zatrudnienia 0-9 osób

W branżach związanych z działalnością finansową, ubezpieczeniową oraz obsługą rynku nieruchomości udział i liczba miejsc pracy maleją z 4,8% (4,3 tys. miejsc pracy) do 4,2% (3,7 tys. miejsc pracy) – por. tabela powyżej i poniżej.

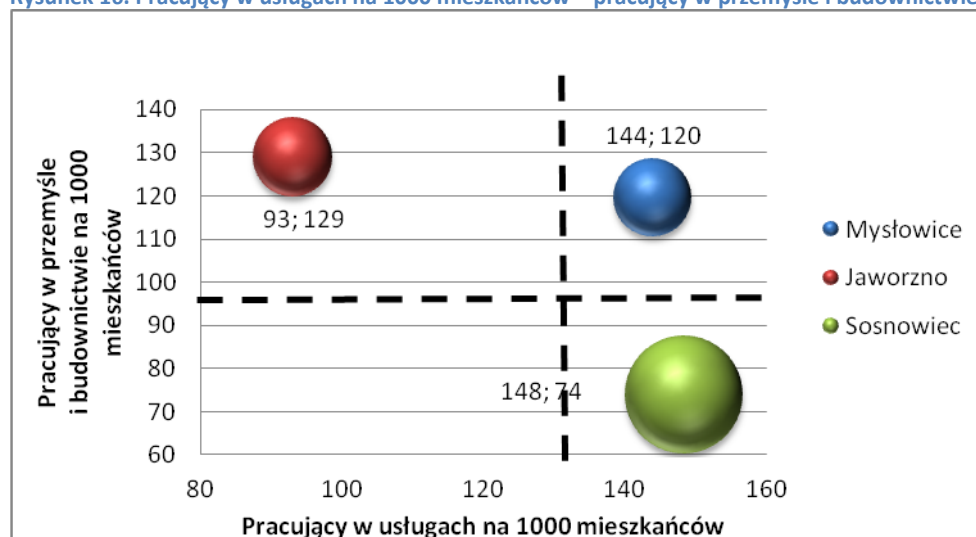
Tabela 22. Zmiany w strukturze zatrudnienia w głównych branżach gospodarki w latach 2005-2013 roku w J. M, SO

Kategoria	Zmiana 2005-2013					Liczba osób pracujących w usługach na 1000 mieszkańców w 2013	Liczba osób pracujących w przemyśle na 1000 mieszkańców w 2013
	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	Pozostałe usługi		
Mysłowice	234	-2 943	945	-152	483	144	120
2005=100	325,0	75,3	129,5	83,6	108,9		
Jaworzno	255	1 026	620	-117	-489	93	129
2005=100	340,6	109,3	120,6	84,3	90,1		
Sosnowiec	125	-2 968	1 171	-328	1 123	148	74
2005=100	146,1	84,0	111,9	87,4	106,6		
RAZEM	614	-4 885	2 736	-597	1 117	134	96
2005=100	227,7	88,2	117,1	86,1	104,1		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL, tj. bez ujęcia liczby pracujących w podmiotach gospodarczych o wielkości zatrudnienia 0-9 osób

W ujęciu względnym, umożliwiającym porównanie poziomu rozwoju gospodarki miast partnerskich w zakresie dominującej roli sektora przemysłu lub usług, najmniejsza liczba pracujących w usługach na 1000 mieszkańców notowana jest w Jaworznie (równocześnie w mieście najwięcej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, osób pracuje w przemyśle). Odmienna sytuacja dotyczy Sosnowca, w którym najwięcej pracujących na 1000 mieszkańców związanych jest z usługami (najmniejsza zaś liczba pracujących na 1000 mieszkańców pracuje w przemyśle) – por. rysunek poniżej. W tym kontekście liczba osób pracujących w usługach i w przemyśle na 1000 mieszkańców w Mysłowicach jest względnie wyrównana.

Rysunek 16. Pracujący w usługach na 1000 mieszkańców – pracujący w przemyśle i budownictwie na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL, tj. bez ujęcia liczby pracujących w podmiotach gospodarczych o wielkości zatrudnienia 0-9 osób

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Pod względem wielkości bezrobocia we wszystkich miastach partnerskich odnotowano zdecydowaną poprawę sytuacji. Liczba osób bezrobotnych w latach 2004-2013 spadła o 15,1 tys. Największy bezwzględny spadek dotyczy Sosnowca (spadek o 8,7 tys. osób), w dalszej kolejności znajdują się Jaworzno (spadek o 4,0 tys. osób) oraz Mysłowice (spadek o 2,3 tys. osób) – por. tabela poniżej.

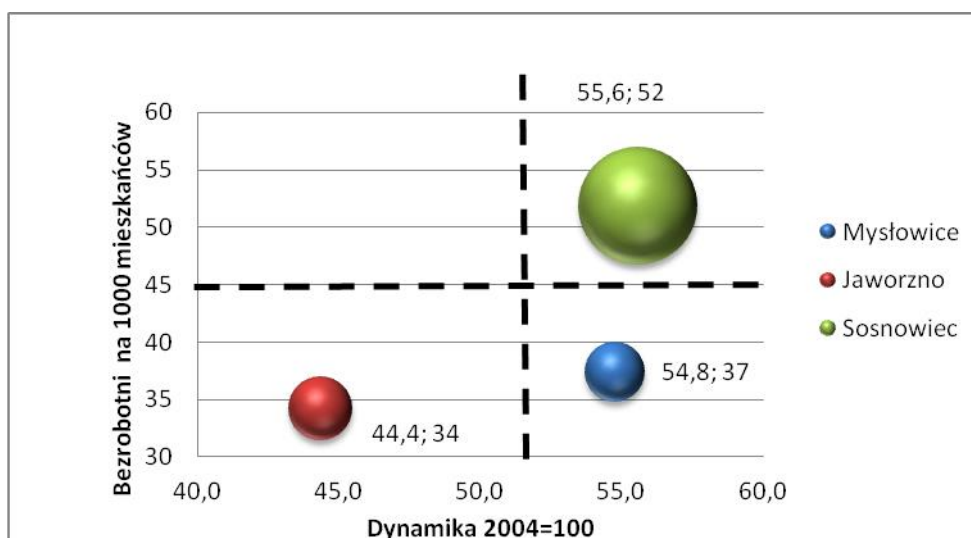
Tabela 23. Liczba bezrobotnych i ich dynamika (2004-2013 w M-J-SO)

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby bezrobotnych	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Mysłowice	5125	4518	3615	2700	2103	2489	2659	2449	2828	2807	-2 318	37
2004=100	100,0	88,2	70,5	52,7	41,0	48,6	51,9	47,8	55,2	54,8		
Jaworzno	7228	5901	4770	3968	2694	3377	3240	3001	3449	3206	-4 022	34
2004=100	100,0	81,6	66,0	54,9	37,3	46,7	44,8	41,5	47,7	44,4		
Sosnowiec	19692	17216	13167	9854	7400	10224	10588	10299	11555	10948	-8 744	52
2004=100	100,0	87,4	66,9	50,0	37,6	51,9	53,8	52,3	58,7	55,6		
RAZEM	32 045	27 635	21 552	16 522	12 197	16 090	16 487	15 749	17 832	16 961	-15 084	45
2004=100	100,0	86,2	67,3	51,6	38,1	50,2	51,4	49,1	55,6	52,9		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, najwięcej bezrobotnych zarejestrowano w Sosnowcu (52 bezrobotnych na 1000 mieszkańców). Pod tym względem zdecydowanie lepsza jest sytuacja w Jaworznie (34 bezrobotnych na 1000 mieszkańców) oraz w Mysłowicach (37 bezrobotnych na 1000 mieszkańców) – por. tabela powyżej.

Rysunek 17. Dynamika liczby bezrobotnych (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

We wszystkich analizowanych miastach kurczy się potencjał ludności w wieku produkcyjnym. Te negatywne tendencje demograficzne w największym stopniu notowane są w Sosnowcu (zmniejszenie liczby w tej grupie mieszkańców o ponad 21,1 tys.) – por. tabela poniżej. Zdecydowanie

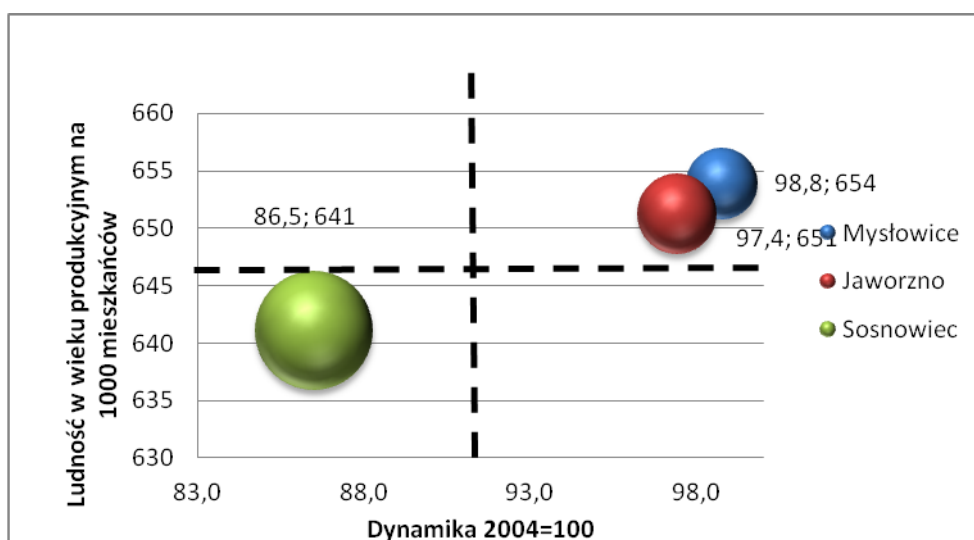
mniej nasilenie spadku osób w wieku produkcyjnym występuje w Jaworznie (spadek o 1,6 tys.) i w Mysłowicach (spadek o 0,6 tys.) – por. tabela poniżej.

Tabela 24. Ludność w wieku produkcyjnym (2004-2013) w M, J, SO

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców
Mysłowice	49 723	50 070	50 199	50 176	50 180	50 055	50 388	50 103	49 660	49 122	-601	654
2004=100	100,0	100,7	101,0	100,9	100,9	100,7	101,3	100,8	99,9	98,8		
Jaworzno	62 636	62 981	62 970	63 047	62 951	63 010	62 824	62 439	61 731	61 025	-1 611	651
2004=100	100,0	100,6	100,5	100,7	100,5	100,6	100,3	99,7	98,6	97,4		
Sosnowiec	156 558	155 335	153 692	152 163	150 523	148 245	145 017	142 090	138 918	135 441	-21 117	641
2004=100	100,0	99,2	98,2	97,2	96,1	94,7	92,6	90,8	88,7	86,5		
RAZEM	268 917	268 386	266 861	265 386	263 654	261 310	258 229	254 632	250 309	245 588	-23 329	646
2004=100	100,0	99,8	99,2	98,7	98,0	97,2	96,0	94,7	93,1	91,3		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 18. Dynamika liczby ludności w wieku produkcyjnym (2004=100) oraz jej liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Mając na uwadze liczbę ludności w wieku produkcyjnym, a także istniejącą w miastach partnerskich liczbę miejsc pracy oraz wielkość bezrobocia można dokonać przybliżonego szacunku deficytu liczby miejsc pracy. Dla badanych miast deficyt tego rodzaju kształtuje się na poziomie: -26,6 tys. miejsc pracy, przy czym w wartościach bezwzględnych największy jest w Sosnowcu, tj.: -16,2 tys. miejsc pracy – por. tabela poniżej.

Tabela 25. Ludność w wieku produkcyjnym, istniejąca i szacowana liczba miejsc pracy oraz deficyt miejsc pracy wraz z wielkością bezrobocia w J, M, SO (2013)

Kategoria	Ludność w wieku produkcyjnym	Istniejąca liczba miejsc pracy	Szacowana liczba miejsc pracy	Deficyt miejsc pracy	Liczba bezrobotnych
Mysłowice	49 122	20 139	23 038	-2 899	2 807
Jaworzno	61 025	21 156	28 621	-7 465	3 206
Sosnowiec	135 441	47 331	63 522	-16 191	10 948
RAZEM	245 588	88 626	115 180,8	-26 555	16 961

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Lokalna polityka w zakresie wspierania przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczego w M-J-SO

W przypadku **Mysłowic** nie istnieje dokument o randze strategii lub programu rozwoju odnoszący się bezpośrednio do wspierania przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczego. Zapisy związane z rozwojem gospodarczym można odnaleźć w jednym z obszarów priorytetowych (OP.I. Gospodarka i Infrastruktura) zaktualizowanej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta. Mysłowice 2020+ (szersze odniesienie do ujęcia zagadnień rozwoju gospodarczego por. część III, pkt. 1.3).

Dla **Jaworzna** także nie opracowano odrębnego dokumentu odnoszącego się do tematyki rozwoju gospodarczego, w tym wspierania przedsiębiorczości. Niemniej zagadnienia powyższe zostały w sposób znaczący zaakcentowane w zapisach Strategii rozwoju miasta, tj. na poziomie priorytetu B: Przedsiębiorczość i alternatywne działalności gospodarcze (szerzej na temat odniesień do dokumentu Strategii rozwoju Jaworzna por. część III, pkt. 1.3.)

Podobnie, w przypadku **Sosnowca** rozwój gospodarczy, w tym przedsiębiorczość nie stanowią wyłącznie przedmiotu jednego opracowania o randze strategii lub programu rozwoju. Zagadnienia rozwoju gospodarczego posiadają jednak wysoką rangę określoną w celu strategicznym rozwoju miasta tj.: „Sosnowiec jako ośrodek wyspecjalizowanych usług i nowoczesnej gospodarki, o czystym środowisku i zmodernizowanej infrastrukturze”. Ponadto, elementy odnoszące się do rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości zostały zapisane w ramach priorytetu D, tj.: Zrównoważony rozwój miasta; wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym małych i średnich przedsiębiorstw (szerzej na temat zapisów Strategii por. część II, pkt. 1.3)

Instytucje otoczenia biznesu

Zestawienie instytucji otoczenia biznesu, w podziale na ich kluczowe kategorie zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 26. Otoczenie biznesu – instytucje nowoczesnej gospodarki

Kategoria	Jaworzno	Mysłowice	Sosnowiec
Preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości	-	-	-
Centra transferu technologii	-	-	-
Fundusze kapitału zaangażowanego	-	-	-
Lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe	-	-	Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.
Fundusze poręczeń kredytowych	-	-	
Inkubatory przedsiębiorczości	-	-	-
Inkubatory technologiczne	-	-	-
Ośrodki szkoleniowo-doradcze	Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.	-	Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.
Platformy technologiczne	-	-	-
Parki technologiczne	-	-	Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny
Parki przemysłowe	Jaworzniński Park Przemysłowy Jeleń		
Sieć aniołów biznesu	-	-	-
Izby gospodarcze	Jaworznińska Izba Gospodarcza	Izba Gospodarcza Eksporterów i Importerów	Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa, Stowarzyszenie Kupców Polskich, Cech Rzemiosł Różnych, Sosnowiecka Rada Samorządu Gospodarczego
Klasy	-	-	-

Źródło: Ośrodki przedsiębiorczości i innowacji w Polsce, http://www.pi.gov.pl/parp/data/pdf_071112/index.html;
http://www.sosnowiec.pl/urzed_miejski/artykuly/k1,59,inwestuj_w_sosnowcu/k2,220,otoczenie_biznesu/;
<http://invest.slaskie.pl/index.php?page=otoczenie-biznesu>

Poza wyżej wskazanymi, do instytucji około biznesowych w analizowanych miastach należy zaliczyć następujące podmioty działające w branży konferencyjno wystawienniczej oraz edukacyjnej:

- Centrum Targowo-Konferencyjne SILESIA w Sosnowcu,
- Wydziały Uniwersytetu Medycznego i Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu,
- Wyższa Szkoła Medyczna w Sosnowcu, Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu,
- Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Mysłowicach,

- Jaworzno: Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny AGH w Krakowie oraz Zamiejscowy Ośrodek GWSK w Katowicach.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach

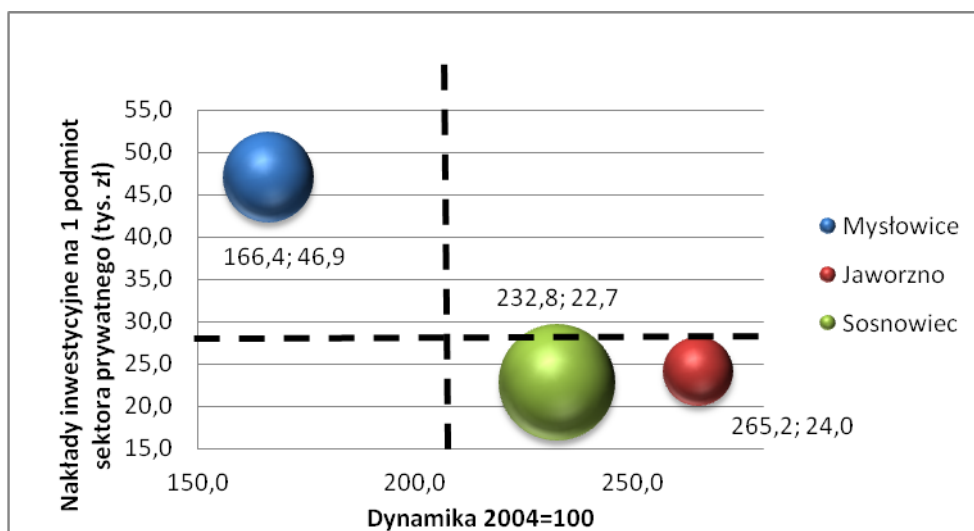
We wszystkich analizowanych miastach w latach 2004-2012 wzrosła wartość nakładów inwestycyjnych w sektorze przemysłu i budownictwa kalkulowana na 1 podmiot sektora prywatnego. W ujęciu całkowitym największą wartość nakładów inwestycyjnych w tych branżach zanotowano w Sosnowcu (527,0 mln zł), następnie w Mysłowicach (316,0 mln zł). Wielkość nakładów inwestycyjnych w Jaworznie w relacji do dwóch pozostałych miast (tj. 187,8 mln zł) należy uznać za znacząco mniejsza.

Tabela 27. Nakłady inwestycyjne w sektorze przemysłu i budownictwa na 1 podmiot sektora prywatnego (tys. zł)

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Saldo wielkości nakładów inwestycyjnych	Całkowita wielkość nakładów inwestycyjnych [mln zł]
Mysłowice	28,2	20,9	31,1	25,3	64,2	61,4	42,5	49,9	46,9	18,7	316,0
2004=100	100,0	74,1	110,3	89,6	227,6	217,5	150,6	177,0	166,4		
Jaworzno	9,1	8,4	13,8	23,9	24,8	26,2	19,6	17,7	24,0	15,0	187,8
2004=100	100,0	92,7	152,7	263,7	273,6	289,5	217,0	196,0	265,2		
Sosnowiec	9,8	19,8	47,4	53,5	46,2	21,0	22,8	36,8	22,7	13,0	527,0
2004=100	100,0	202,5	484,9	548,0	473,1	214,9	233,1	376,5	232,8		
RAZEM	12,7	17,8	38,1	42,8	45,4	29,4	25,8	35,2	27,3	14,6	1 030,8
2004=100	100,0	140,0	298,6	335,7	356,0	231,1	202,6	276,6	214,5		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 19. Dynamika nakładów inwestycyjnych w sektorze przemysłu i budownictwa (2004=100) oraz ich wartość w przeliczeniu na 1 podmiot gospodarczy sektora prywatnego (2012) w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

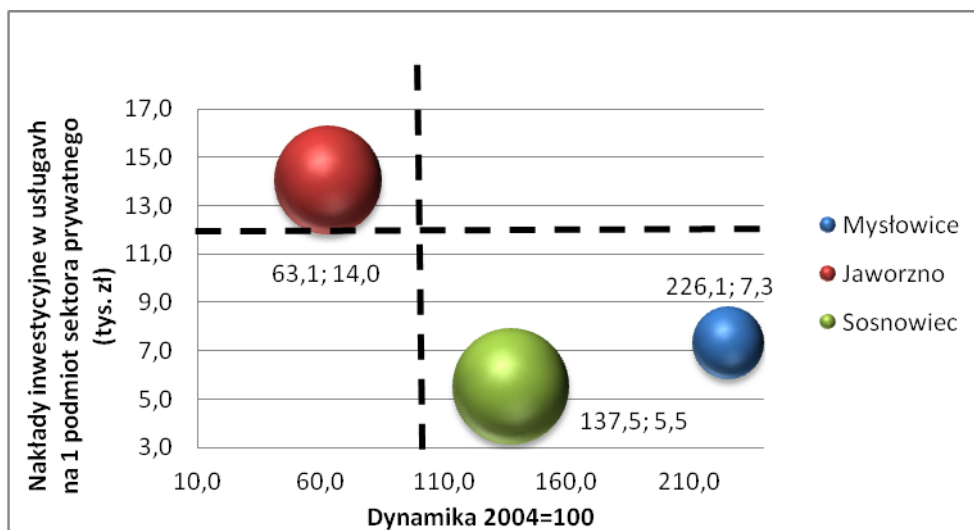
Nieco odmiennie prezentuje się natomiast sytuacja związana z nakładami inwestycyjnymi w sektorze usług. Ich sumaryczna wielość dla wszystkich trzech miast jest niemal 4 krotnie mniejsza niż w przypadku nakładów inwestycyjnych ponoszonych w sektorze przemysłu i budownictwa. Ponadto, wielkość nakładów inwestycyjnych sektora usług w Jaworznie (109,8 mln zł) jest zbliżona do wielkości nakładów inwestycyjnych sektora usług w Sosnowcu (127,6 mln zł). Wielkość tego rodzaju nakładów inwestycyjnych w przypadku Mysłowic jest ponad 2-krotnie mniejsza w relacji do pozostałych dwóch miast.

Tabela 28. Nakłady inwestycyjne w sektorze usług na 1 podmiot sektora prywatnego (tys. zł)

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Saldo wielkości nakładów inwestycyjnych	Całkowita wielkość nakładów inwestycyjnych [mln zł]
Mysłowice	3,2	4,1	3,7	8,7	8,0	4,4	6,5	16,4	7,3	4,1	49,1
2004=100	100,0	127,5	113,3	269,4	249,3	136,4	200,6	507,0	226,1		
Jaworzno	22,2	12,0	15,6	21,8	38,1	25,4	17,3	14,9	14,0	-8,2	109,8
2004=100	100,0	54,1	69,9	97,9	171,3	114,2	78,0	66,9	63,1		
Sosnowiec	4,0	2,4	3,7	4,4	7,1	3,8	3,1	3,3	5,5	1,5	127,6
2004=100	100,0	59,5	91,2	109,5	177,2	94,8	77,1	82,7	137,5		
RAZEM	11,3	7,0	9,4	13,5	21,1	13,1	10,6	13,0	12,4	1,1	286,5
2004=100	100,0	62,2	83,5	119,4	187,5	116,1	93,8	115,0	109,7		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 20. Dynamika nakładów inwestycyjnych w sektorze usług (2004=100) oraz ich wartość w przeliczeniu na 1 podmiot gospodarczy sektora prywatnego (2012) w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Produkcja sprzedana przemysłu

W układzie miast partnerskich Sosnowiec posiada zdecydowaną przewagę zarówno pod względem całkowitej wielkości produkcji sprzedanej w przemyśle (25,4 mld zł), jak i w jej ujęciu względnym tj. w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (1,1 mln zł).

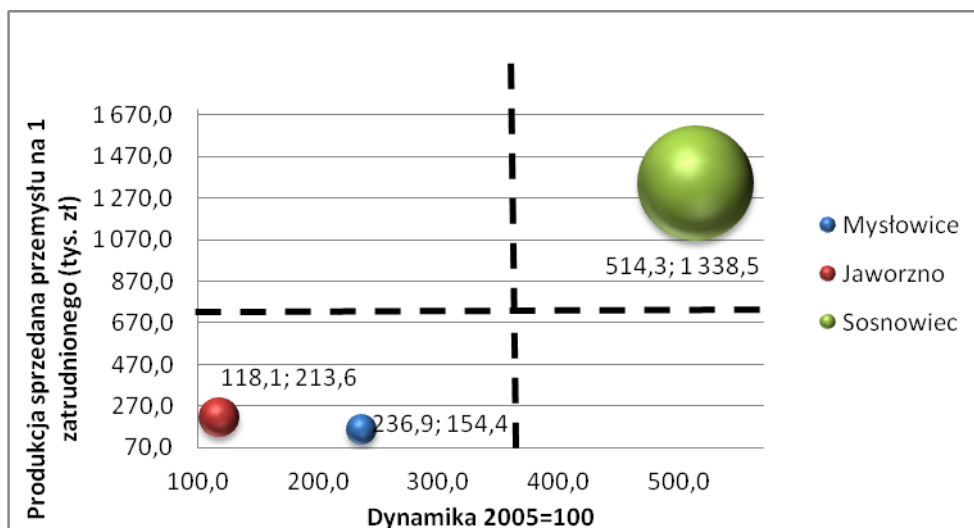
Tabela 29. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (tys. zł)

Kategoria	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (tys. zł)	Całkowita wielkość produkcji sprzedanej przemysłu w 2012 [mln zł]
Mysłowice	65,2	72,5	96,5	103,7	96,0	90,2	116,3	154,4	89,2	1 437,0
2005=100	100,0	111,2	148,1	159,0	147,2	138,3	178,5	236,9		
Jaworzno	180,9	207,1	251,2	275,3	167,9	193,2	214,1	213,6	32,7	2 459,0
2005=100	100,0	114,4	138,8	152,2	92,8	106,8	118,3	118,1		
Sosnowiec	260,3	284,7	331,7	387,6	672,1	1 074,2	1 410,0	1 338,5	1 078,2	21 486,2
2005=100	100,0	109,4	127,4	148,9	258,2	412,8	541,8	514,3		
RAZEM	183,1	201,5	252,2	288,9	386,2	590,6	727,6	688,4	505,3	25 382,2
2005=100	100,0	110,0	137,7	157,7	210,9	322,5	397,3	375,9		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Pod względem analizowanej cechy pozostałe dwa miasta partnerskie, tj. zarówno Mysłowice, jak i Jaworzno zdecydowanie odstają od Sosnowca, zarówno pod względem całkowitej wielkości produkcji sprzedanej jak również jej dynamiki w latach 2005-2012 – por. rysunek poniżej.

Rysunek 21. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (2005=100) oraz jej wartość w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (2012) w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Dochody budżetów gmin

Największe dochody budżetu gminy notowane są w Sosnowcu (ponad 717 mln zł w 2013 roku). Wielkość dochodów budżetowych pozostałych dwóch miast w ujęciu sumarycznym dorównuje wielkości dochodów w Sosnowcu – por. tabela poniżej.

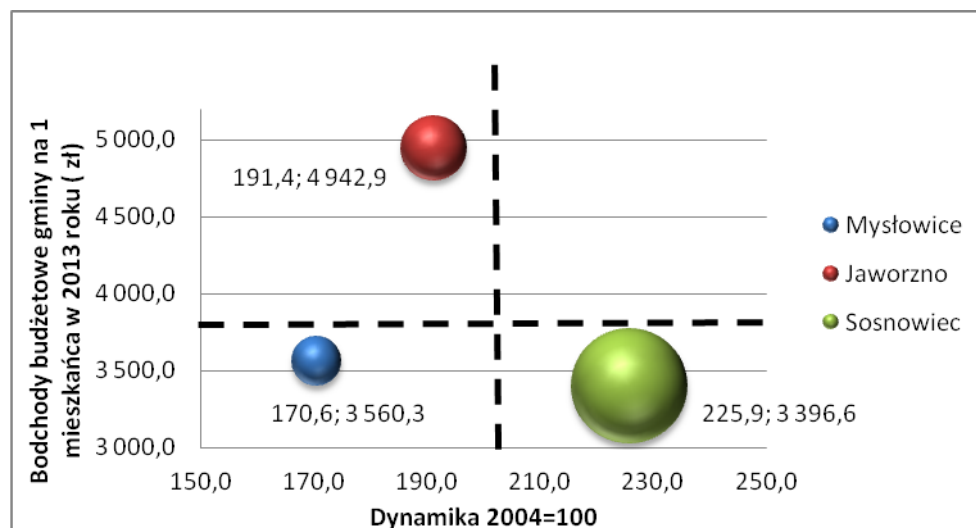
Tabela 30. Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo dochodów gminy na 1 mieszkańca 2004-2013	Całkowita wielkość dochodów gminy w 2013 roku [mln zł]
Mysłowice	2 087,2	2 226,0	2 501,1	4 019,6	2 821,0	2 794,6	3 028,0	3 069,0	3 645,3	3 560,3	1 473,1	267,5
2004=100	100,0	106,7	119,8	192,6	135,2	133,9	145,1	147,0	174,7	170,6		
Jaworzno	2 583,1	2 687,1	3 060,2	3 600,7	3 888,8	3 848,0	3 817,0	4 255,0	4 635,3	4 942,9	2 359,8	463,2
2004=100	100,0	104,0	118,5	139,4	150,5	149,0	147,8	164,7	179,4	191,4		
Sosnowiec	1 503,4	1 683,9	1 762,9	1 905,3	2 149,4	2 064,5	2 394,0	2 601,1	2 754,3	3 396,6	1 893,2	717,6
2004=100	100,0	112,0	117,3	126,7	143,0	137,3	159,2	173,0	183,2	225,9		
RAZEM	1 873,8	2 029,3	2 217,7	2 720,4	2 701,1	2 640,5	2 866,0	3 098,7	3 392,4	3 810,2	1 936,4	1448,3
2004=100	100,0	108,3	118,4	145,2	144,2	140,9	153,0	165,4	181,1	203,3		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Niemniej pod względem dochodów budżetu gminy przeliczonych na 1 mieszkańca najbardziej korzystna wartość dotyczy Jaworzna (942,9 zł/mieszkańca). W dalszej kolejności znajdują się Mysłowice (560,3 zł/mieszkańca) oraz Sosnowiec (396,6 zł/mieszkańca).

Rysunek 22. Dynamika dochodów gminy (2004=100) oraz ich wielkość na 1 mieszkańca (zł, 2013) w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Wydatki inwestycyjne gmin

W 2013 roku najwyższy udział wydatków majątkowych inwestycyjnych odnotowano w Jaworznie (13,7%). Pomimo niskiego ich poziomu w 2004 roku (zaledwie 7,0%), to właśnie w tym mieście w latach 2004-2014 udział wydatków majątkowych w relacji do wydatków ogółem budżetu gminy (w porównaniu do Mysłowic czy Sosnowca) był najwyższy, sięgając maksymalnie poziomu 30,2% w 2011 roku.

Tabela 31. Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu gmin

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mysłowice	8,4%	14,5%	14,6%	9,2%	10,8%	7,1%	4,4%	7,5%	6,1%	3,6%
2004=100	100,0	173,1	174,3	109,7	128,1	84,4	52,9	89,2	72,6	42,4
Jaworzno	7,0%	7,5%	18,2%	20,5%	26,1%	22,2%	21,2%	30,2%	13,9%	13,7%
2004=100	100,0	107,2	259,0	291,9	371,4	316,3	301,6	430,9	197,9	195,2
Sosnowiec	8,3%	9,1%	20,1%	23,9%	12,1%	18,6%	10,7%	12,1%	13,8%	5,8%
2004=100	100,0	109,4	241,6	287,3	145,5	223,7	128,6	145,7	165,9	69,9
M-J-SO razem	8,0%	9,9%	18,4%	19,8%	16,0%	17,7%	12,5%	16,8%	12,2%	7,6%
2004=100	100,0	123,7	230,2	248,2	200,0	221,3	156,1	209,7	153,2	95,0

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Wysoki poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych odnotowano także w Sosnowcu, niemniej sytuacja tego rodzaju miała miejsce wyłącznie w wybranych latach okresu 2004-2013, tj.: 2006 r. (20,1%), 2007 r. (23,9%), 2009 r. (18,6%). W przypadku Mysłowic, poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych w całym analizowanym okresie był niski i zawierał się w przedziale od 3,6% (2013 r.) do 14,5% (2005 r.). Rzutuje to w konsekwencji na przeciętnie niski poziom wydatków inwestycyjnych w miastach partnerskich ujętych łącznie.

Wartość środków UE pozyskanych na realizację projektów i programów

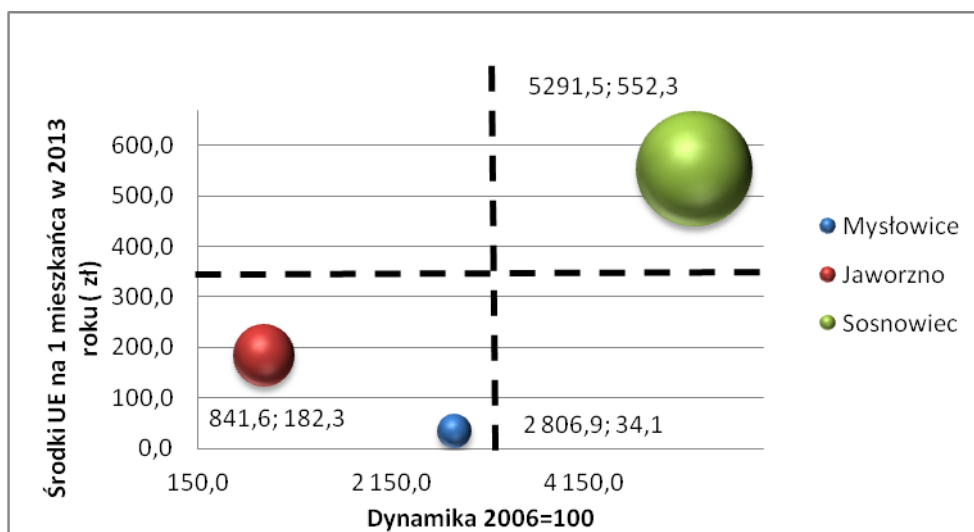
Bazując wyłącznie na danych GUS, należy stwierdzić, iż najwięcej środków unijnych w latach 2006-2013 pozyskał Sosnowiec (279 mln zł). Najślabsze pod tym względem są Mysłowice, gdzie wartość pozyskanych środków UE w analizowanym okresie wyniosła „zaledwie” 23,7 mln zł.

Tabela 32. Wartość środków UE pozyskanych na realizację projektów i programów na 1 mieszkańca (zł)

Kategoria	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Całkowita wielkość środków pozyskanych z UE [mln zł]
Mysłowice	1,2	0,5	3,9	16,2	125,9	73,6	57,9	34,1	23,7
2006=100	100,0	45,2	325,3	1 338,1	10 380,1	6 068,0	4 772,9	2 806,9	
Jaworzno	21,7	108,1	31,6	22,0	89,2	118,5	254,4	182,3	78,8
2006=100	100,0	499,1	146,0	101,6	411,8	547,0	1 174,6	841,6	
Sosnowiec	10,4	9,5	10,2	14,2	52,9	288,4	345,7	552,3	279,0
2006=100	100,0	91,3	97,8	136,2	507,1	2762,9	3311,9	5291,5	
RAZEM	11,4	31,6	14,2	16,5	76,0	204,9	267,2	360,7	381,4
2006=100	100,0	277,1	124,4	144,3	666,5	1796,2	2342,5	3161,5	

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 23. Dynamika wartości środków UE pozyskanych na realizację projektów i programów na 1 mieszkańca gminy (2006=100) oraz ich wielkość na 1 mieszkańca (zł, 2013) w J, M, SO

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

Ranga gospodarcza miast: liczba pracujących na jedną firmę a gęstość zaludnienia (w tym w relacji do poszczególnych miast AG)

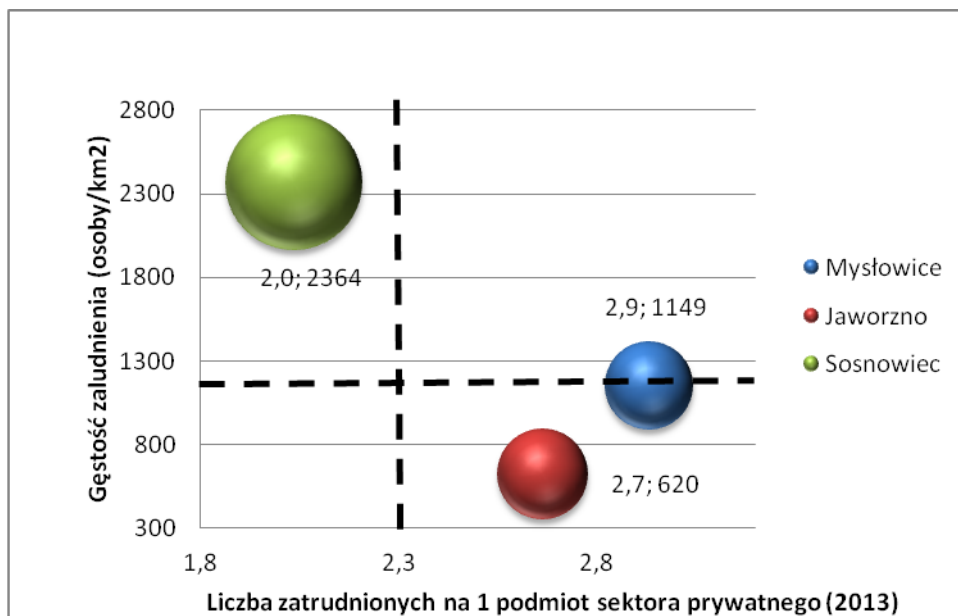
Ranga gospodarcza badanych miast analizowana przez relację pomiędzy liczbą zatrudnionych na 1 podmiot sektora prywatnego (siła konkurencyjna firm) a gęstością zaludnienia (poziom urbanizacji) – podobnie jak to miało miejsce w określeniu rangi społecznej – wskazuje na dwie grupy ośrodków miejskich. Pierwsza (Sosnowiec) cechuje się wysoką gęstością zaludnienia oraz relatywnie niską wartością zatrudnionych na 1 podmiot sektora prywatnego (2 osoby) – równocześnie przy dużej liczbie miejsc pracy. Poziom zatrudnienia w Jaworznie (2,7 osób) i Mysłowicach (2,9 osób) na jeden podmiot sektora prywatnego jest wyższy. Niemniej liczba miejsc pracy w tych miastach oraz gęstość zaludnienia są znacząco mniejsze niż w przypadku Sosnowca.

Tabela 33. Ranga gospodarcza miast: liczba zatrudnionych na 1 firmę a - gęstość zaludnienia (2013)

Kategoria	Liczba zatrudnionych (2013)	Liczba zatrudnionych na 1 podmiot sektora prywatnego (2013)	Gęstość zaludnienia
Mysłowice	20 139	2,9	1149
Jaworzno	21 156	2,7	620
Sosnowiec	47 331	2,0	2364
RAZEM	88 626	2,3	1 247,5

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 24. Ranga gospodarcza miast: liczba zatrudnionych na 1 firmę a - gęstość zaludnienia (2013)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

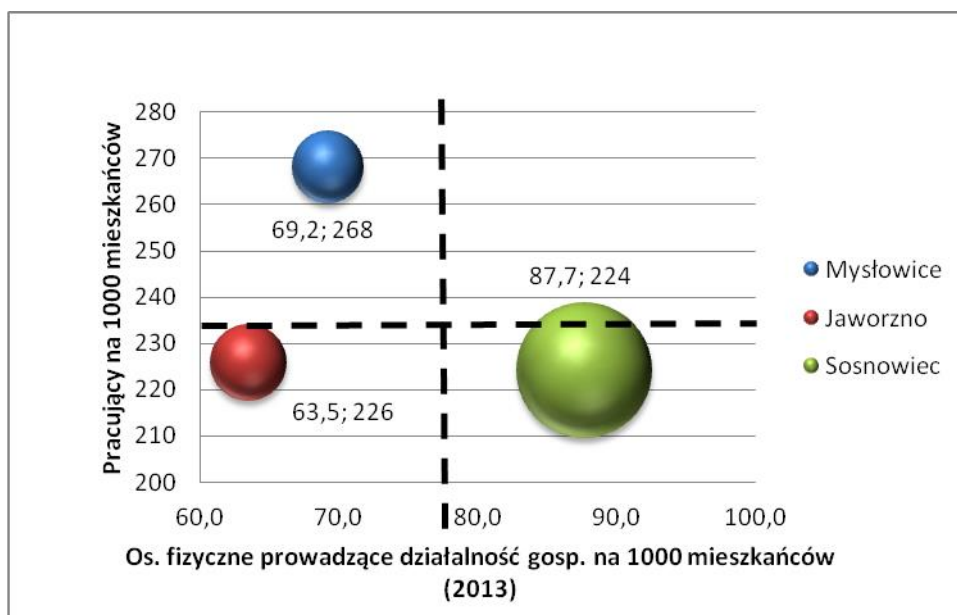
Wysoką rangę gospodarczą w układzie badanych miast w odniesieniu do Sosnowca potwierdza również poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców (87,7 firm tego typu na 1000 mieszkańców). Niemniej, pod względem liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców zdecydowanie większą rangę posiada Mysłowice. Najniższą rangę gospodarczą w badanym układzie zarówno w zakresie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców, jak i liczby pracujących na 1000 mieszkańców posiada Jaworzno – por. tabela i rysunek poniżej.

Tabela 34. Ranga gospodarcza miast: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców a - pracujący na 1000 mieszkańców (2013)

Kategoria	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (2013)	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców (2013)	Pracujący na 1000 mieszkańców
Mysłowice	5 202	69,2	268
Jaworzno	5 917	63,5	226
Sosnowiec	18 660	87,7	224
RAZEM	29 779	78,1	233

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 25. Ranga gospodarcza miast: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców a - pracujący na 1000 mieszkańców (2013)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami pogrubionymi przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie

1.3. Sytuacja rozwojowa w wymiarze przestrzennym

Analiza sytuacji rozwojowej miast w wymiarze przestrzennym opiera się na porównaniu zbioru wskaźników dotyczących: stopnia urbanizacji miast, ekonomicznego wykorzystania terenów, istniejących zasobów mieszkaniowych, infrastruktury technicznej, ochrony środowiska, ruchu budowlanego oraz terenów przeznaczonych do zagospodarowania. Wskaźniki, o których mowa odnoszą się albo do całkowitej powierzchni miasta lub w szczególności do powierzchni terenów zurbanizowanych, bądź do liczby jego mieszkańców.

Największym z analizowanych miast pod względem powierzchni jest Jaworzno - obejmuje ponad 152 km², jednak cechuje się najmniejszym udziałem terenów zurbanizowanych. Dużą powierzchnię miasta zajmują tereny lasów oraz tereny rolne. Największym spośród trzech miast co do ilości mieszkańców jest natomiast Sosnowiec liczący ponad 211 tys. mieszkańców. Miasto to może się poszczycić również największym stopniem urbanizacji - udział terenów zurbanizowanych w stosunku do powierzchni ogólnej miasta wynosi tutaj 43%. W Sosnowcu spory udział terenów zurbanizowanych stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej, co tłumaczy również zdecydowanie najwyższą w grupie analizowanych miast gęstość zaludnienia - 23,2 os/ha. Najmniejszym powierzchniowo miastem są Mysłowice, licząc 66 km², ale stopień urbanizacji w tym mieście - 36% nie należy do najmniejszych (23% w Jaworznie). Wszystkie analizowane miasta zdecydowanie przewyższają zarówno stopniem urbanizacji jak i gęstością zaludnienia województwo śląskie (odpowiednio - 12% terenów zurbanizowanych, oraz gęstość zaludnienia 3,7 os/ha).

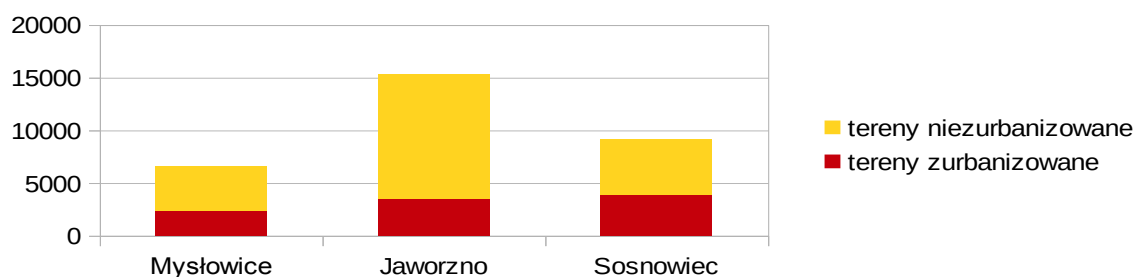
Tabela 35. Ranga Stopień urbanizacji miast

	Powierzchnia ogółem	powierzchnia terenów zurbanizowanych ¹⁾		powierzchnia gruntów leśnych	ludność	gęstość zaludnienia
	ha	ha	%	ha	tys.	os/ha
Woj. śląskie	1233309	147997	12%	402921	4599,5	3,73
Mysłowice	6562	2367	36%	1747	75,1	11,44
Jaworzno	15259	3452	23%	5881	93,8	6,15
Sosnowiec	9106	3877	43%	1510	211,3	23,2

1) źródło: Województwo - GUS 2013 r.; Mysłowice - Wydział Geodezji 2006 r.; Jaworzno - Wydział Geodezji 2013 r. Sosnowiec - Wydział Geodezji (2008 r.)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 26. Powierzchnia miast i udział terenów zurbanizowanych

Źródło: opracowano na podstawie danych wydziałów geodezji Urzędów Miast

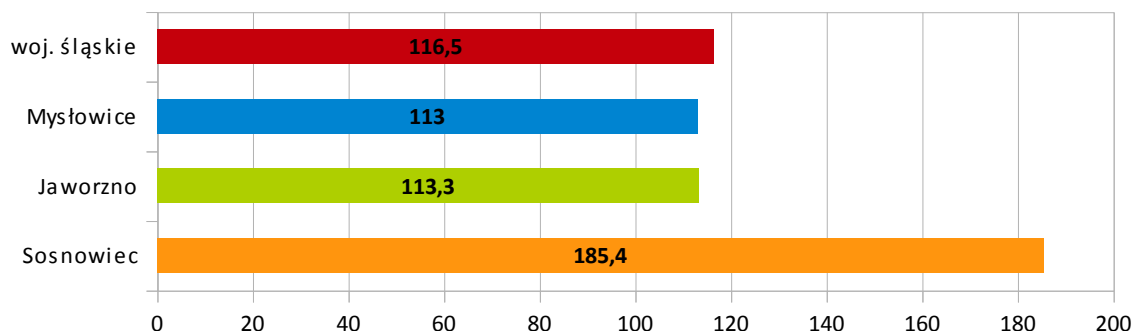
Ekonomiczny aspekt wykorzystania terenu w miastach może przybliżyć wskaźnik odnoszący dochody własne budżetu miasta do powierzchni terenów zurbanizowanych. Wskaźnik odnosi się do terenów zurbanizowanych ze względu na fakt, że tereny rolne i leśne są źródłem mniejszego dochodu do budżetu. Największymi dochodami budżetu w przeliczeniu na 1 ha może pochwalić się Sosnowiec. W 2013 roku 185 tys. zł dochodu własnego budżetu miasta przypadało tutaj na 1 ha terenów zurbanizowanych. Wskaźnik ten był o 69 tys. zł/ha wyższy niż przeciętnie w województwie śląskim (116,55 tys. zł/ha). W Mysłowicach i Jaworznie wskaźnik ten jest nieco niższy niż przeciętnie w województwie i oscyluje w granicach 113 tys. zł/ha.

Tabela 36. Dochody własne budżetu miast na 1 ha terenów zurbanizowanych

	Dochody budżetu miast ogółem	Dochody własne budżetów miast na 1 ha powierzchni ogółem	Dochody własne budżetów miast na 1 ha terenów zurbanizowanych
	mln.zł	tys. zł/ha	tys. zł/ha
Woj. śląskie	17249,61	13,99	116,55
Mysłowice	267,48	40,53	113
Jaworzno	391,23	25,57	113,33
Sosnowiec	718,63	78,97	185,36

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 27. Dochody własne budżetu miast na 1 ha terenów zurbanizowanych (tys. zł)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

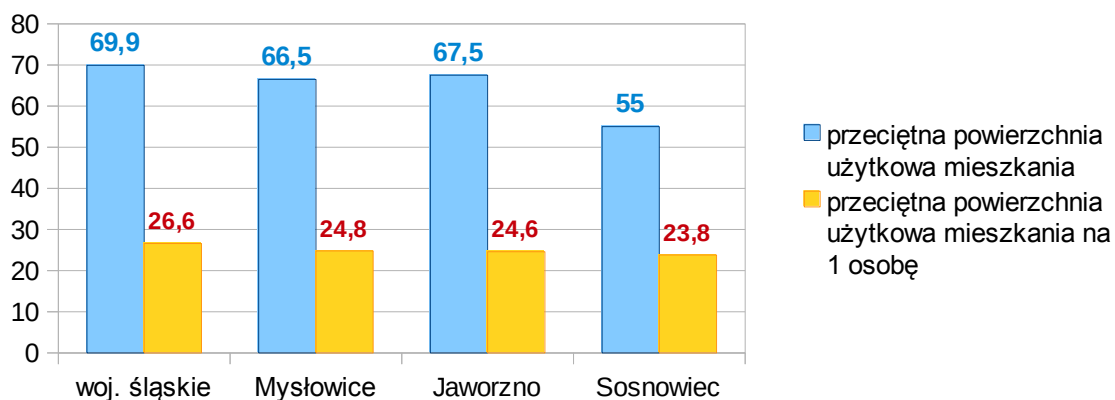
Zdecydowanie największe nasycenie mieszkaniami obserwuje się w Sosnowcu. Pomimo największej spośród porównywanych miast liczby mieszkańców, na 1000 mieszkańców przypadają tu 432 mieszkania. Jednak standard zamieszkania jest tutaj najniższy w badanej grupie miast. Na 1 mieszkańca Sosnowca przypada 23,8 m² powierzchni użytkowej mieszkań. Niska jest również przeciętna powierzchnia mieszkania 55 m². Charakter zasobów mieszkaniowych w Mysłowicach i Jaworznie jest już bardziej zbliżony do średniej w województwie śląskim, gdzie liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców wynosi 376, a przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania to około 70 m². Obydwa miasta cechuje nieco niższy od przeciętnej w województwie śląskim wskaźnik powierzchni mieszkania przypadającej na 1 osobę - w województwie wynosi on 26,2 m², natomiast w Mysłowicach i Jaworznie odpowiednio - 24,8 m² i 24,6 m².

Tabela 37. Zasoby mieszkaniowe

	Mieszkania ogółem	Mieszkania na 1000 mieszkańców	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	przeciętna pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)
	liczba	liczba	m ²	m ²
Woj. śląskie	1722321	374,5	69,9	26,2
Mysłowice	28012	372,9	66,5	24,8
Jaworzno	34108	364	67,5	24,6
Sosnowiec	91331	432,3	55	23,8

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 28. Przeciętna powierzchnia mieszkania w miastach

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Ważnym aspektem oceny miast w aspekcie przestrzennym jest stopień uzbrojenia terenów. Dobra dostępność do infrastruktury technicznej to nie tylko miara pozwalająca ocenić jakość życia mieszkańców, ale świadczy również o możliwościach rozwoju gospodarczego danego obszaru.

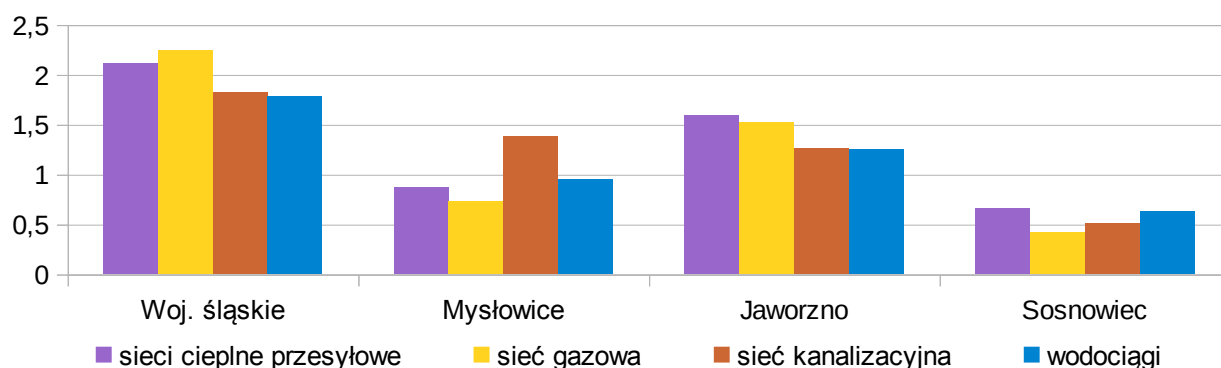
Gęstość sieci infrastruktury technicznej w badanych miastach jest mocno zróżnicowana. Najmniejszy stopień nasycenia wykazuje Sosnowiec. Wartości wskaźnika nasycenia oscylują tutaj w okolicach 0,5 km/km² i są zdecydowanie niższe niż nasycenie w województwie śląskim. Najwyższym nasyceniem może poszczycić się Jaworzno, gdzie nasycenie siecią ciepłą przesyłową i gazową osiąga 1,5 km/km², a siecią wodociągową 1,25 km/km². W przypadku sieci kanalizacyjnej największe nasycenie obserwuje się w Mysłowicach - 1,4 km/km². Żadne z miast nie przewyższa natomiast wskaźnika dla województwa śląskiego, który w przypadku sieci ciepłych i gazowych osiąga 2,1 - 2,2 km/km², a w przypadku sieci kanalizacyjnej i wodociągowej - 1,8 km/km².

Tabela 38. Długość sieci infrastruktury technicznej przypadającej na powierzchnię terenów zurbanizowanych (km\1km²)

	sieci ciepłe przesyłowe	sieć gazowa	sieć kanalizacyjna	wodociągi
	km/km ²	km/km ²	km/km ²	km/km ²
Woj. śląskie	2,11	2,24	1,82	1,78
Mysłowice	0,87	0,73	1,38	0,95
Jaworzno	1,59	1,52	1,26	1,25
Sosnowiec	0,66	0,42	0,51	0,63

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 29. Stan nasycenia sieciami infrastruktury technicznej

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

W zakresie dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej istotnym w dzisiejszych czasach jest dostęp do kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków. Najwyższy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków ma Sosnowiec - 91,1% mieszkańców miasta mieszka w mieszkaniach podłączonych do sieci kanalizacyjnej odprowadzającej nieczystości do oczyszczalni ścieków. Nieco niższy odsetek korzysta z oczyszczalni ścieków w Mysłowicach - 86,8% mieszkańców, a najmniej w Jaworznie - 72,4%.

Relacja długości sieci kanalizacyjnej do długości sieci wodociągowej świadczy o stopniu uregulowania gospodarki wodno-ściekowej. Zbyt duża rozbieżność w długości obu rodzajów sieci może być szczególnie niekorzystna z punktu widzenia ochrony środowiska (powszechne stosowanie szamb, które nie zachowują wymaganej szczelności). Największą rozbieżność w długości sieci kanalizacyjnej w stosunku do sieci wodociągowej obserwuje się w Sosnowcu - 0,6, przy średniej w województwie śląskim 0,7. W Mysłowicach i Jaworznie wskaźnik ten osiąga poziom 0,8. w miastach tych jest również najwyższy udział ścieków przemysłowych i komunalnych oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia. W Mysłowicach udział ten osiąga 100%, co jest efektem modernizacji systemu wodno-kanalizacyjnego przeprowadzonej w ostatnich latach.

Tabela 39. Infrastruktura techniczna

	% ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej	ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia
Woj. śląskie	76,9	0,7	82,63
Mysłowice	86,8	0,8	100
Jaworzno	72,4	0,8	99,99
Sosnowiec	91,1	0,6	82,34

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Obecność dużych zakładów przemysłowych wywiera niewątpliwy wpływ na zasoby środowiska. Dane dotyczące zużycia wody w przemyśle, czy emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pozwalają ocenić ten wpływ. W zakresie wpływu przemysłu miasta na środowisko zdecydowanie wybija się Jaworzno - aż 84% wody zużywanej w mieście jest na potrzeby przemysłu. Najmniejszy udział ma w tym zakresie Sosnowiec - 1,5%. Zużycie wody na cele przemysłu w Mysłowicach zbliżone jest do średniej dla województwa śląskiego i wynosi 30%.

Jaworzno, ze względu na obecność elektrowni, wybija się również w statystykach dotyczących emisji zanieczyszczeń gazowych ogółem na 1 km². Emisja rzędu 47 tys. ton/km²/rok w Jaworznie przekracza kilkudziesięciokrotnie wskaźnik dla pozostałych miast, i kilkunastokrotnie dla całego województwa. Porównując jednak emisję zanieczyszczeń gazowych bez CO₂, najwyższy wskaźnik przypada Mysłowicom - 509 t/km²/rok, przy średniej województwa 57 t/km²/rok i Jaworzna 150 t/km²/rok. Mysłowice mają również najwyższy wskaźnik emisji zanieczyszczeń pyłowych - 3 t/km²/rok. Najniższy wskaźnik emisji zanieczyszczeń gazowych bez CO₂ jak i zanieczyszczeń pyłowych ma Sosnowiec, odpowiednio: 10 t/km²/rok i 1,4 t/km²/rok..

Tabela 40. Zużycie wody w przemyśle i emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych

	udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	ścieki przemysłowe oczyszczane	emisja zanieczyszczeń gazowych		emisja zanieczyszczeń pyłowych na km ²
			ogółem na km ²	bez CO ₂ na km ²	
	%	dam3/100 km2	t/km2/rok	t/km2/rok	t/km2/rok
Woj. śląskie	32,5	1178,32	3342,45	57,93	0,86
Mysłowice	30,1	3591,89	1621,45	508,88	3
Jaworzno	84,4	1477,82	46936,25	148,99	2,08
Sosnowiec	1,5	8806,28	1603,42	10,65	1,4

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Istotną z punktu widzenia zróżnicowania przestrzennego charakterystyką miasta jest powierzchnia i dostępność terenów zieleni. Przekłada się ona na jakość zamieszkania w mieście. W badanych miastach, największy udział terenów zieleni (parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej) w powierzchni miasta ogółem ma Sosnowiec - 5,2%, jednak dostępność mieszkańców Sosnowca do tych terenów nie jest już najwyższa - 0,86 ha/1000 mieszkańców. Najlepszą dostępnością takich terenów może pochwalić się Jaworzno - niemal 2 ha/1000 mieszkańców. w Mysłowicach widoczny jest deficyt tego rodzaju terenów, szczególnie jeśli chodzi o dostępność dla mieszkańców, ponieważ wskaźnik powierzchni parków przypadającej na 1000 mieszkańców jest niemal czterokrotnie mniejszy niż wskaźnik dla województwa śląskiego.

Udział powierzchni obszarów chronionych w porównywanych miastach znacznie odbiega od średniej dla województwa śląskiego. W Mysłowicach brak jest obszarów chronionych, udział takich obszarów w powierzchni ogólnej Sosnowca nie przekracza 0,4%. W Jaworznie jest największy spośród badanych miast, bo osiąga 2,7%.

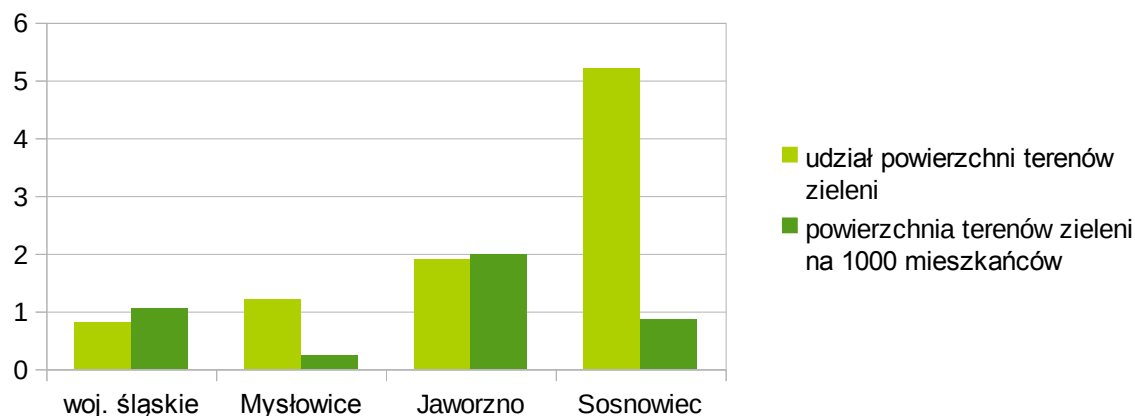
Tabela 41. Stan i ochrona środowiska

	udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem ¹⁾	powierzchnia parków i zieleńców na 1000 M	udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem
	%	ha/1000M	%
Woj. śląskie	0,8	1,05	22,2
Mysłowice	1,2	0,23	0
Jaworzno	1,9	1,99	2,7
Sosnowiec	5,2	0,86	0,4

1) do terenów zieleni zaliczono: parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej.

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 30. Nasycenie i dostępność terenów zieleni

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Dynamikę rozwoju przestrzennego miast można śledzić i porównywać opierając się na danych o nowych budynkach oddanych do użytkowania.

Analiza liczby budynków oddanych do użytkowania w liczbach bezwzględnych wskazuje na obecność trendu rosnącego. W roku 2004 oddawano do użytkowania 90-130 budynków, a w roku 2013 oddawano już 166-240 budynków. Najwięcej budynków oddaje się do użytkowania w Sosnowcu, tam też obserwowany trend jest najbardziej stabilny. W Mysłowicach i Jaworznie w latach 2010 - 2011 obserwowany był skokowy wzrost liczby budynków oddawanych do użytkowania. Liczba ta jednak w kolejnych latach spadła. Zmiana ostatnim roku wskazuje na powrót łagodnego trendu rosnącego.

Tabela 42. Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania ogółem w latach 2004 - 2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Woj. śląskie	9416	8702	8537	10123	10920	8943	9202	9114	9250	9873
Mysłowice	90	79	75	85	121	142	222	144	149	166
Jaworzno	129	115	106	136	181	119	140	259	138	193
Sosnowiec	133	163	179	137	182	209	167	182	190	242

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Chociaż w Sosnowcu oddawanych jest do użytkowania najwięcej nowych budynków, to liczba oddawanych do użytkowania mieszkań w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest już najniższa wśród analizowanych miast. Najsilniejszy przyrost tego wskaźnika obserwuje się w Jaworznie i w Mysłowicach, przy czym Jaworzno w ostatnich latach notuje sukcesywny przyrost liczby nowych mieszkań.

Tabela 43. Mieszkania nowe oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców w latach 2004 - 2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Woj. śląskie	2,11	1,82	1,78	2,24	2,63	2,29	2,2	2,05	2,11	2,25
Mysłowice	0,87	1,38	0,95	0,73	1,15	2,12	1,79	1,62	1,33	1,57
Jaworzno	1,59	1,26	1,25	1,52	1,76	1,67	1,7	1,3	1,9	3,4
Sosnowiec	0,66	0,51	0,63	0,42	1,03	1,57	0,55	0,85	0,96	1,77

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Na możliwości rozwoju miast w aspekcie przestrzennym wskazuje potencjał niezagospodarowanych terenów przeznaczonych do zagospodarowania (terenów rozwojowych). W obrębie miast partnerskich zidentyfikowano grupę takich terenów. Większość z nich to tereny wykorzystywane w przeszłości na cele przemysłowe. Często są to tereny byłych zakładów przemysłowych, w obrębie części terenów składowane były odpady poeksploatacyjne, niektóre tereny stanowiły wyrobiska powierzchniowe. Część z terenów poddana została rekultywacji, jednak duża część wymaga podjęcia działań w celu ich przystosowania do zagospodarowania na nowe funkcje. Lokalizację terenów rozwojowych przedstawia mapka na kolejnej stronie.

Grupę terenów rozwojowych przeanalizowano pod kątem kierunku przeznaczenia zapisanego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 44. Tereny przeznaczone w Studium na cele działalności gospodarczej

	tereny usługowe		tereny produkcyjne i produkcyjno-usługowe		RAZEM	
	powierzchnia ha	udział % terenów zurbanizowanych	powierzchnia ha	udział % terenów zurbanizowanych	powierzchnia ha	udział % terenów zurbanizowanych
Mysłowice	119	5,0%	720	30,4%	839	35,4%
Jaworzno	662	19,2%	1025	29,7%	1687	48,9%
Sosnowiec	622	16,0%	1103	28,4%	1725	44,5%

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Analiza objęła ustalenia zawarte w następujących dokumentach:

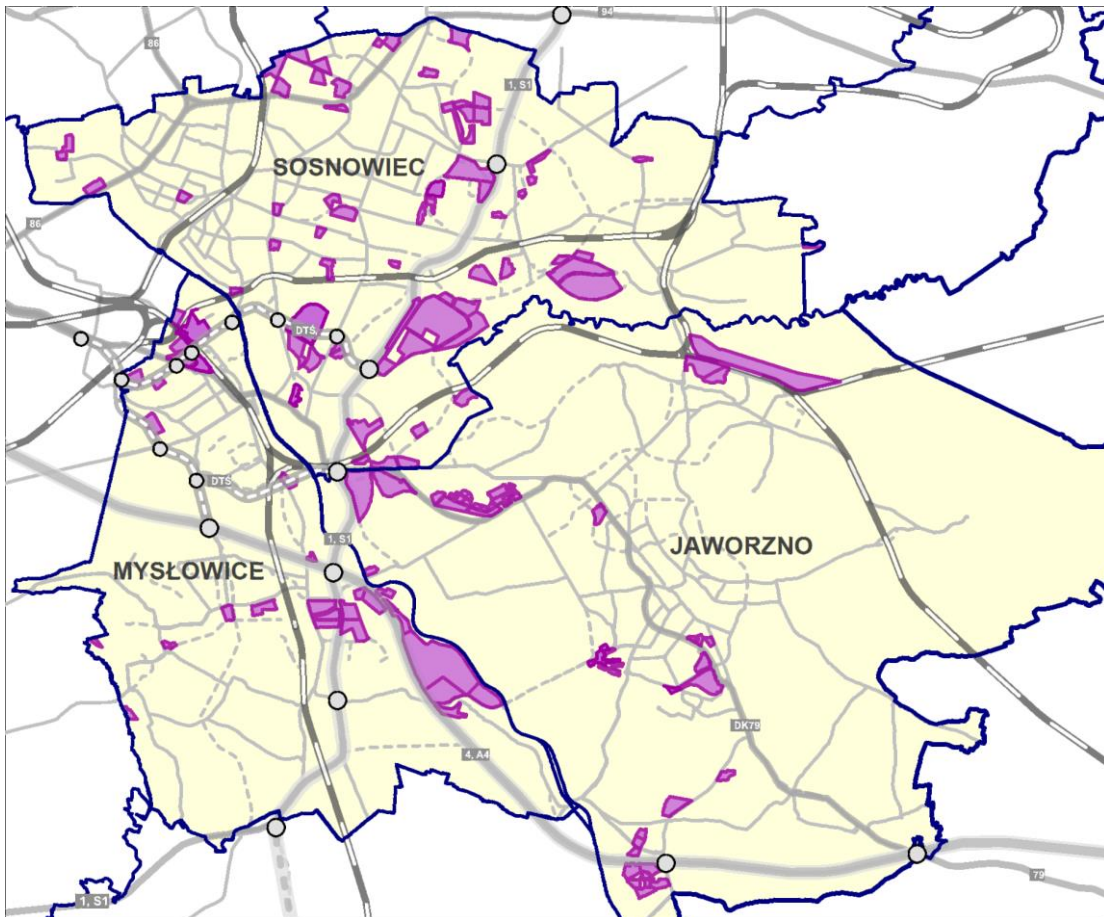
- dla Mysłowic - obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętego w 2008 roku,
- dla Jaworzna – obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętego w 2015 roku,

- dla Sosnowca - koncepcją Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2014 roku.

Dokonano generalizacji przyjętych przeznaczeń w następujący sposób:

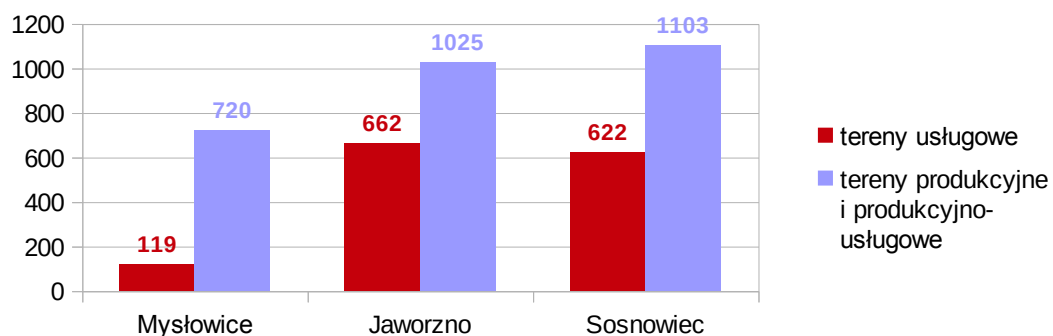
- jako tereny usługowe uznano tereny: usług publicznych i komercyjnych, usługi z zielenią towarzyszącą, tereny usługowo-produkcyjne,
- jako tereny produkcyjne i produkcyjno-usługowe uznano tereny: przemysłowe, produkcyjne i produkcyjno-usługowe.

Rysunek 31. Lokalizacja ważniejszych terenów rozwojowych w granicach Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 32. Tereny przeznaczone w studium na cele gospodarcze (ha)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Największą rangę w zakresie rozwoju przestrzennego spośród analizowanych miast posiada Sosnowiec. Przesądzają o tym głównie cechy związane z rozwojem gospodarczym oraz stopniem urbanizacji. Jest to miasto o największej powierzchni terenów zurbanizowanych, największej liczbie mieszkańców oraz gęstości zaludnienia. Rangę Sosnowca podnosi dodatkowo największy dochód do budżetu miasta w przeliczeniu na 1 ha terenów zurbanizowanych. W mieście notuje się również największe nasycenie mieszkaniami (liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców) oraz największy odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków. Do cech podnoszących rangę Sosnowca w aspekcie przestrzennym odnoszącym się do jakości życia należy wysoki udział powierzchni terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni miasta ogółem.

Sosnowiec wykazuje również dużą dynamikę rozwoju przestrzennego. W odniesieniu do pozostałych miast, rokrocznie oddawanych jest do użytkowania najwięcej nowych budynków. Liczba ta w kolejnych latach systematycznie rośnie. Perspektywy rozwoju przestrzennego Sosnowca określone w dokumentach planistycznych są również korzystne. Powierzchnia terenów przeznaczonych w studium na funkcje usługowe i produkcyjne jest wśród analizowanych miast największa, przy czym dominują tereny przeznaczone na cele produkcyjne i produkcyjno-usługowe.

Mysłowice i Jaworzno prezentują niższą rangę w zakresie sytuacji rozwojowej w aspekcie przestrzennym. Jaworzno jest największym co do powierzchni spośród analizowanych miast, jednak z najmniejszym udziałem powierzchni terenów zurbanizowanych oraz najmniejszą gęstością zaludnienia. Mysłowice natomiast dysponują najmniejszą powierzchnią terenów zurbanizowanych, są jednocześnie najmniejszym miastem, w grupie analizowanych miast, jeśli chodzi o powierzchnię oraz liczbę ludności. W aspekcie dochodów budżetu miasta w przeliczeniu na powierzchnię terenów zurbanizowanych, Mysłowice i Jaworzno uzyskują ten sam wskaźnik zdecydowanie niższy od Sosnowca i nieco niższy niż średnia w województwie śląskim.

Mysłowice i Jaworzno przewyższają jednak Sosnowiec w zakresie cech przestrzennych przekładających się na jakość życia. Dotyczy to w szczególności lepszego standardu zamieszkania: (większa przeciętna powierzchnia mieszkania oraz większa przeciętna powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca). Jaworzno zdecydowanie przewyższa pozostałe miasta w zakresie dostępności do infrastruktury technicznej. Gęstość sieci ciepłych, gazowych i wodociągowych jest tu najwyższa. Mysłowice natomiast posiadają najlepszą dostępność sieci kanalizacyjnej, co jest efektem rozbudowy systemu kanalizacji, która miała miejsce w ostatnich latach.

Jaworzno wybija się również w statystykach dotyczących dostępności terenów zieleni. Miasto posiada zdecydowanie największą wśród analizowanych miast powierzchnię parków i zieleńców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz najwyższy udział powierzchni obszarów chronionych.

Jak widać, sytuacja rozwojowa analizowanych miast w wymiarze przestrzennym jest mocno zróżnicowana. Wynika to ze zdecydowanych różnic w wielkości miast, a także funkcji, jakie miasta pełnią w strukturze osadniczej województwa.

2. Identyfikacja oraz ocena kluczowych dla rozwoju miast partnerskich powiązań

2.1. Powiązania istniejące wraz z oceną intensywności oraz tendencji zmian

2.1.1. Powiązania społeczne

Instytucje publiczne oraz zasięg ich oddziaływania

W ujęciu powiązań społecznych, **Sosnowiec** ze względu na posiadaną rangę demograficzną i rozwinięty sektor usługowy (w relacji do Mysłowic i Jaworzna) generuje największą liczbę powiązań z miastami i gminami sąsiednimi, w tym Mysłowicami i Jaworzniem.

W wymiarze instytucji edukacyjnych istotną rolę odgrywają uczelnie wyższe zlokalizowane w Sosnowcu, szczególnie wydziały Śląskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Uniwersytetu Śląskiego, które generują napływ studentów, głównie w układzie zarówno Aglomeracji Górnośląskiej (w tym Jaworzna i Mysłowic), jak i całego województwa śląskiego.

Istotnym źródłem powiązań w skali Aglomeracji są także specjalistyczne usługi medyczne świadczone na terenie Sosnowca. Najważniejszą rolę odgrywa w tym przypadku Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. Św. Barbary oraz Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II.

W wymiarze kultury ponadlokalne oddziaływanie instytucjonalne pomiędzy analizowanymi miastami wiąże się z: Teatrem Zagłębia w Sosnowcu, Sosnowieckim Centrum Sztuki – Zamek Sielecki, Centralnym Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach. Ponadlokalne oddziaływanie posiadają także następujące wydarzenia kulturalne: Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny (Sosnowiec), Europejski Festiwal Piosenki Dziecięcej (Sosnowiec), Międzynarodowy Turniej Tańca Towarzyskiego „Shock Dance” (Sosnowiec), Ogólnopolski Konkurs Piosenki „ALLEGRO. Tribute to Szpilman” (Sosnowiec), Ogólnopolski Festiwal „KiepusaFest” (Sosnowiec), Mediawave Festiwal (Mysłowice), AlterFest (Mysłowice), Festiwal Energii (Jaworzno).

W odniesieniu do potencjału sportowo-rekreacyjnego oddziaływanie ponadlokalne Mysłowic, Jaworzna oraz Sosnowca dotyczy następujących elementów: Stadion Ludowy (Sosnowiec), centrum sportowo-rekreacyjne „Śródula” (Sosnowiec), Egzotarium (Sosnowiec), Geosfera (Jaworzno), basen kryty 50-metrowy (Jaworzno), Ośrodek Rekreacyjny Sosina (Jaworzno), hala widowiskowo-sportowa (Mysłowice).

W wymiarze sfery sakralnej dwa z analizowanych miast tj. Sosnowiec oraz Jaworzno należą do jednej Diecezji Sosnowieckiej. Mysłowice natomiast przynależą do Diecezji Katowickiej.

Sądy Rejonowe oraz prokuratury funkcjonują zarówno w Sosnowcu, jak i w Jaworznie oraz Mysłowicach. Pewien wyjątek, w zakresie lokalizacji i oddziaływania instytucji państwowych stanowią Wojskowe Komendy Uzupełnień. WKU w Będzinie obsługuje między innymi Sosnowiec, natomiast WKU w Katowicach działa także na terenie Jaworzna oraz Mysłowic.

W wymiarze kanałów komunikacji społecznej każde z badanych miast posiada własną odrębną prasę. W Sosnowcu wydawane są między innymi „Nowe Zagłębie” oraz „Wiadomości Zagłębia”; W Jaworznie „Co Tydzień”, zaś w Mysłowicach „Gazeta Mysłowicka” oraz podobnie jak w Jaworznie „Co Tydzień”.

W ujęciu polityczno-instytucjonalnych wszystkie z miast są członkami: Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Związku Miast Polskich. Natomiast Mysłowice, Jaworzno i Sosnowiec nie tworzą relacji o statusie miast partnerskich. Ponadto, Sosnowiec wraz z Mysłowicami są członkami KZK GOP. Z kolei Jaworzno organizację transportu publicznego PKM Jaworzno (którego trasy autobusowe przebiegają również przez Mysłowice i Sosnowiec). W Jaworznie także działalność o zasięgu regionalnym prowadzi Okręgowa Komisja Edukacyjna (egzaminacje w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych).

Kierunki i wolumen dojazdów do szkół RCAS Urząd Marszałkowski

Wśród miast partnerskich najwięcej uczniów dojeżdża do szkół ponadgimnazjalnych z Mysłowic (950 osób – por. tabele poniżej), następnie z Sosnowca (918 osób). W przypadku Jaworzna, zgodnie z danymi Regionalnego Centrum Badań i Analiz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, liczba wyjazdów tego rodzaju kształtuje się na poziomie 166 osób.

Badając wzajemne zależności w zakresie wyjazdów do szkół ponadgimnazjalnych pomiędzy miastami partnerskimi (por. tabele poniżej), w ujęciu względnym, najsilniejsze relacje z Jaworzniem tworzą Mysłowice i Sosnowiec, do których to miast, do szkół ponadgimnazjalnych dojeżdża niemal 70% uczniów kształcących się poza Jaworzniem.

Najsłabsze relacje w analizowanej grupie miast pod względem dojazdów do szkół ponadgimnazjalnych tworzy Sosnowiec. Uczniowie pochodzący z tego miasta i dojeżdżający do szkół, tylko w 6,2% przypadków jako miejsce nauki wybierają Jaworzno i Mysłowice. Zdecydowana większość (70,9%) uczniów z Sosnowca, którzy dojeżdżają do szkół za docelową destynacją wybiera Dąbrowę Górniczą. Relatywnie słabe w grupie badanych miast są także relacje związane z dojazdami do szkół ponadgimnazjalnych generowane przez Mysłowice. W przypadku tego miasta niecałe 20% uczniów wybiera naukę w Sosnowcu i zaledwie 8,2% w Jaworzni. Najchętniej uczniowie z Mysłowic dojeżdżają do szkół w Katowicach (60,2%).

Tabela 45. Udział wyjazdów do szkół ponadgimnazjalnych w Jaworzni, Mysłowicach i Sosnowcu (kolumny)

	Jaworzno	Mysłowice	Sosnowiec
Jaworzno		8,2%	2,8%
Mysłowice	34,3%		3,4%
Sosnowiec	35,5%	20,8%	

Źródło: opracowano na podstawie danych RCSA

Tabela 46. Kierunki dojazdów do szkół z powiatów / miast na prawach powiatu (kolumny) do powiatów / miast na prawach powiatu w województwie śląskim (wybrane)

Z powiatu:																									
do powiatu	będziński	częstochowski	mikołowski	myszkowski	pszczyński	tarnogórski	bieruńsko-lędziński	zawierciański	żywiecki	m. Bytom	m. Chorzów	m. Dąbrowa Górnicza	m. Gliwice	m. Jaworzno	m. Katowice	m. Mysłowice	m. Piekary Śląskie	m. Ruda Śląska	m. Rybnik	m. Siemianowice Śląskie	m. Sosnowiec	m. Świętochłowice	m. Tychy	m. Zabrze	SUMA (wszystkie dojazdy)
będziński	1047	0	1	1	0	7	0	20	0	6	3	131	0	0	16	0	40	0	0	34	93	0	0	0	1400
cieszyński	0	0	0	0	29	0	2	0	4	2	1	1	0	1	0	2	0	0	1	0	0	0	1	3	3574
kłobucki	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1000
mikołowski	0	0	1551	0	6	0	0	0	0	0	0	0	13	1	164	0	0	29	0	0	0	0	24	8	1999
tarnogórski	89	1	0	32	0	2063	0	1	0	741	5	0	8	1	8	0	321	1	2	0	0	3	0	73	4160
bieruńsko-lędziński	0	0	1	0	68	0	526	0	13	0	0	0	0	1	0	45	0	0	0	0	0	0	45	0	702
zawierciański	102	37	0	171	0	0	0	1635	0	0	6	24	0	0	2	2	1	0	0	0	7	0	0	1	1989
żywiecki	1	0	0	0	1	0	3	0	2745	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	1	4	1	0	1	2804
m. Bytom	136	1	13	0	0	216	1	8	0	0	65	4	17	3	34	0	432	303	2	31	8	178	2	67	1534
m. Chorzów	8	3	11	2	3	16	0	4	4	187	0	1	8	2	416	9	33	464	2	332	6	632	4	17	2183
m. Częstochowa	2	3976	0	357	0	2	0	47	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	5877
m. Dąbrowa Górnicza	509	0	0	3	1	1	1	113	0	2	35	0	0	5	13	9	2	2	0	6	651	1	0	0	1356
m. Jaworzno	1	1	0	1	0	0	10	1	0	0	0	0	0	0	4	78	0	0	0	0	26	0	1	2	125
m. Katowice	155	0	319	2	27	12	116	8	0	53	150	26	5	31	0	572	55	105	7	299	89	50	198	12	2322
m. Mysłowice	1	0	0	0	1	0	142	0	0	2	0	1	0	57	88	0	0	1	0	0	31	0	4	0	329
m. Piekary Śląskie	77	0	0	0	0	29	0	0	0	104	4	0	0	0	4	0	0	1	0	53	1	1	0	0	274
m. Siemianowice Śląskie	27	0	0	0	0	1	0	0	0	5	69	0	0	0	115	7	46	1	1	0	1	3	0	0	276
m. Sosnowiec	668	0	1	6	0	1	1	28	1	1	4	273	2	59	73	198	3	1	1	4	0	1	0	2	1328
m. Tychy	1	1	260	0	154	0	493	0	0	0	1	0	0	1	61	27	0	0	1	0	1	0	0	0	1002
m. Żory	0	0	129	1	501	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	114	0	0	0	0	0	1124
SUMA (wszystkie przyjazdy)	2860	4205	2495	1323	2001	2500	1327	1889	3180	1220	398	464	169	166	1023	950	937	1064	353	760	918	904	288	313	

Źródło: opracowano na podstawie danych RCAS

Wspólne projekty

W wymiarze społecznym wspólna realizacja projektów trójstronnych pomiędzy Mysłowicami, Jaworzniem a Sosnowcem nie miała miejsca. W analizie realizacji wspólnych projektów społecznych można zasadniczo ograniczyć się wyłącznie do przedsięwzięć indywidualnych o szerszym oddziaływaniu. Przykładem jest przedsięwzięcie o charakterze indywidualnym, aczkolwiek oddziałującym na pozostałe miasta była Budowa Centrum Dydaktyczno-Naukowego Neofilologii Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu. Projekt wiązał się z nadaniem nowych funkcji terenom i obiektom przemysłowym, poprzez przystosowanie ich do potrzeb kadry naukowej i studentów. Projekt wywarł pozytywny wpływ na polepszenie infrastruktury dydaktyczno-naukowej wraz z rozwinięciem oferty edukacyjnej miasta, także w wymiarze ponadlokalnym.

2.1.2. Powiązania gospodarcze

W ujęciu branżowym, likwidacji tradycyjnych branż przemysłu w **Sosnowcu, Mysłowicach oraz Jaworznie**, towarzyszyło tworzenie nowego profilu gospodarczego opartego między innymi na: producentach części i komponentów dla branży motoryzacyjnej, producentach artykułów gospodarstwa domowego, producentach tworzyw sztucznych, logistyce, elektronice, przetwórstwie spożywczym, handlu i usługach. Nowe branże, szczególnie w przypadku dużych inwestycji zagranicznych tworzą głównie relacje oparte na rynkach międzynarodowych i ich poziom zakorzenienia w gospodarce lokalnej Sosnowca, Mysłowic oraz Jaworzna jest zróżnicowany (od brak współpracy z lokalnym biznesem do tworzenia łańcucha dostaw i ścisłą współpracę z lokalnymi wytwórcami – jak w przypadku branży motoryzacyjnej).

Poszukując powiązań gospodarczych pomiędzy diagnozowanymi miastami należy podkreślić, iż w największym stopniu zmiany bazy ekonomicznej dotyczą Sosnowca (zasadniczo całkowita likwidacja branży górniczej i hutniczej). W nieco mniejszym stopniu – w relacji do Sosnowca - restrukturyzacja tradycyjnych branż dotyczy Mysłowic oraz Jaworzna. Przykładowo, w tych dwóch miastach nadal prowadzona jest eksploatacja węgla kamiennego (KWK Wesola oraz KWK Sobieski), co w połączeniu z sektorem energetycznym przyczynia się do utrzymywania powiązań surowcowych pomiędzy miastami.

Największe podmioty gospodarcze – profil gospodarczy

Profil gospodarczy **Jaworzna** definiowany poprzez przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 249 pracowników obejmują następujące branże i podmioty gospodarcze:

- Branża chemiczna: Zakłady Chemiczne Organika AZOT,
- Branża górnicza: Południowy Koncern Węglowy S.A.
- Opieka medyczna: Zespół Lecznictwa Otwartego Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA-JAWORZNO III, Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie.

Uzupełnienie w tej grupie podmiotów gospodarczych, tj. zatrudniających powyżej 249 osób stanowią jednostki samorządu terytorialnego i ich spółki: Urząd Miejski w Jaworznie, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji.

W **Mysłowicach** układ branż, w których działają podmioty tworzące najwięcej miejsc pracy jest następujący:

- branża logistyczna wraz ze składowaniem (Panattoni Park Mysłowice, HANSA Transport Polska,)
- branża maszynowa (Manuli, DBT Mysłowice Polska)
- branża górnicza (KWK Mysłowice Wesoła, Przedsiębiorstwo Robót Górniczych Mysłowice S.A.)
- branża budowlana (Przedsiębiorstwo Budowlano Inżynieryjne BUMEX)
- handel (Mysłowicka Spółdzielnia Handlowa Społem, Carrefour Polska, Tesco)

Struktura gospodarcza Mysłowic zdominowana jest przez mikro oraz małe firmy oferujące usług o znaczeniu głównie lokalnym (handel, naprawy, branża budowlana, ubezpieczenia, lokalne placówki banków, gastronomia). W skali mikro i małych firm pewną koncentracją cechuje się branża motoryzacyjna wraz Mysłowicką Giełdą Samochodową. Do większych podmiotów gospodarczych, tj. generujących znaczącą liczbę miejsc pracy zalicza się ponadto jednostki sektora samorządowego, w tym: Urząd Miejski, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji.

W przypadku **Sosnowca** jego profil gospodarczy uległ w ostatniej dekadzie znaczącym przemianom i jest kształtowany przez szereg nowych inwestycji komercyjnych o charakterze zewnętrznym. Zlokalizowane w ten sposób na terenie miasta branże obejmują:

- branża drukarska (POLSKAPRESSE Sp. z o.o.)
- branżę wystawienniczo-targową (EXPO SILESIA)
- branża powiązane z energetyką i efektywnością energetyczną (WATT Sp. z o.o., PKC Group, Ferroli Poland,)
- branża samochodowa (Geiger Technik Polska Sp. z o.o., Bitron Poland Sp. z o.o., Magneti Marelli Exhaust Systems Polska Sp. z o.o., Magneti Marelli Suspension Systems Polska Sp. z o.o., Plastic Components Fuel Systems Poland Sp. z o.o., CEBI Poland, GIMPLAST)
- branża aparatury pomiarowej i automatyki przemysłowej (Heraeus Electro-Nite Polska, AUMA Polska Sp. z o.o., Śląskie Zakłady Armatury Przemysłowej ARMAK Sp. z o.o., REMAG Sp. z o.o.)
- branża stalowa, element metalowe, dystrybucja stali (SEVERSTAL LAT SILESIA Sp. z o.o., Arcelor Mittal, CATERPILLAR POLAND, HORMANN Polska, SALZGITTER MANNESMANN STAHLANDEL)
- branża spożywcza (ZAKŁADY MIĘSNE DUDA SILESIA Sp. z o.o.)

- branża logistyczna (PROLOGIS POLAND, ŚLĄSKIE CENTRUM LOGISTYCZNE, Raben Polska Sp. z o.o., 7R Logistic, Centrum Dystrybucyjne Jeronimo Martins)
- branża BPO/ITO (Telecentrum Telekomunikacji Polskiej S.A.)

W mieście, pod względem wielkości generowanego zatrudnienia reprezentowana jest także branża budowlana: MARKBUD, ARMEX, BUDECON, RPRB.

Dojazdy do pracy

Analiza wzajemnych powiązań gospodarczych pomiędzy miastami partnerskimi w zakresie dojazdów do pracy wskazuje na niewielki ich poziom rozwoju. Najwięcej, spośród badanych miast, osób dojeżdża do pracy z Jaworzna do Mysłowic (932 osoby), następnie do Sosnowca (765 osób). Jednak liczba dojeżdżających do pracy z Jaworzna do Mysłowic i do Sosnowca stanowi zaledwie 2,7% wszystkich dojazdów do pracy realizowanych z Jaworzna (por. tabela poniżej).

Tabela 47. Liczba osób dojeżdżających do pracy pomiędzy Mysłowicami – Jaworzniem i Sosnowcem, wraz z ich procentem w relacji do ludności w wieku produkcyjnym

Miejsce zamieszkania	Miejsce dojazdu			Wielkość sumaryczna dojazdów
	Jaworzno	Mysłowice	Sosnowiec	
Jaworzno, w tym:		932	765	1697
% ludności w wieku produkcyjnym		1,5%	1,2%	2,7%
Mysłowice, w tym:	201		647	848
% ludności w wieku produkcyjnym	0,4%		1,3%	1,7%
Sosnowiec, w tym	246	1305		1551
% ludności w wieku produkcyjnym	0,2%	0,9%		1,1%
Wielkość sumaryczna dojazdów	447	2237	1412	4096

Źródło: opracowano na podstawie danych RCAS

Pod względem dojazdów do pracy w badanym układzie miast, na drugim miejscu plasuje się Sosnowiec, z którego do pracy do Mysłowic wyjeżdża 1305 osób, zaś w do Jaworzna 246 osób. Niemniej, podobnie jak w przypadku Jaworzna, procent dojeżdżających do pracy z Sosnowca do miast partnerskich, w relacji do wszystkich wyjazdów do pracy sięga zaledwie 1,1%.

Tabela 48. Liczba osób dojeżdżających do pracy z Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca, wraz z ich procentem w relacji do ludności w wieku produkcyjnym – ujęto destynacje dla których łączna liczba dojazdów jest równa lub większa od 100 osób.

Miejsce pracy	Miejsce zamieszkania (liczba dojeżdżających)			Sumaryczna liczba dojeżdżających	Miejsce zamieszkania (% osób w wieku produkcyjnym)		
	Jaworzno	Mysłowice	Sosnowiec		Jaworzno	Mysłowice	Sosnowiec
Katowice	3052	4971	8716	16 739	4,9%	9,9%	6,1%
Dąbrowa Górnicza	287	190	4100	4 577	0,5%	0,4%	2,9%
Mysłowice	932	-	1305	2 237	1,5%	0,0%	0,9%
Powiat będziński	91	87	1878	2 056	0,1%	0,2%	1,3%
Sosnowiec	765	647	-	1 412	1,2%	1,3%	0,0%
Tychy	207	457	295	959	0,3%	0,9%	0,2%
Chorzów	102	229	377	708	0,2%	0,5%	0,3%
Bielsko-Biała	208	198	223	629	0,3%	0,4%	0,2%
Gliwice	106	133	328	567	0,2%	0,3%	0,2%
Siemianowice Śl.	58	98	326	482	0,1%	0,2%	0,2%
Bytom	83	132	254	469	0,1%	0,3%	0,2%
Jaworzno	-	201	246	447	0,0%	0,4%	0,2%
Powiat bieruńsko- lędzki	86	293	26	405	0,1%	0,6%	0,0%
Zabrze	52	98	159	309	0,1%	0,2%	0,1%
Ruda Śląska	31	86	123	240	0,0%	0,2%	0,1%
Częstochowa	48	27	122	197	0,1%	0,1%	0,1%
Rybnik	91	25	52	168	0,1%	0,0%	0,0%
Żory		12	142	154	0,0%	0,0%	0,1%
Powiat mikołowski	21	40	73	134	0,0%	0,1%	0,1%
Świętochłowice	26	23	55	104	0,0%	0,0%	0,0%
Powiat wodzisławski	103			103	0,2%	0,0%	0,0%
Powiat bielski			11	11	0,0%	0,0%	0,0%
Razem liczba dojazdów (wszystkie destynacje)	6435	8022	19151	33608	10,3%	16,0%	13,5%

Źródło: RCAS

Główne instytucje infrastruktury nowoczesnej gospodarki, ich profil i zasięg oddziaływania

Główne instytucje infrastruktury nowoczesnej gospodarki zostały zidentyfikowane w pkt. „Instytucje otoczenia biznesu”, część I Diagnozy.

Wspólne przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym (np. Gospodarcza Brama Śląska)

Jak do tej pory największym wspólnym przedsięwzięciem realizowany przez Jaworzno i Sosnowiec jest projekt pn.: „**Gospodarcza Brama Śląska**”. Głównym celem projektu było podwyższenie poziomu atrakcyjności inwestycyjnej miast uczestniczących w projekcie. W przypadku Sosnowca działania objęte tym przedsięwzięciem dotyczyły m.in. „Uruchomienia Zagłębiowskiej Strefy Gospodarczej”. Zadania realizowane w Sosnowcu odnosiły się do wykorzystania obszarów zdegradowanych oraz niewykorzystanych gospodarczo, poprzez wprowadzenie infrastruktury technicznej na rzecz wspierania rozwoju nowopowstających przedsiębiorstw, w tym usług. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej odczytywana była także w kategoriach zwiększenia nowoczesności, innowacyjności gospodarki lokalnej wraz z przepływem nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

Interesujące z punktu widzenia ponownego zagospodarowania wskazanych terenów przemysłowych doświadczenia posiada Sosnowiec. Podejmowane przez to miasto działania rewitalizacyjne, aczkolwiek indywidualne (w sensie braku współpracy z innymi miastami) odnoszą się między innymi do terenów po byłych: KWK Sosnowiec, KWK Niwka-Modrzejów, KWK Saturn, KWK Maczki-Bór.

W zakresie promocji gospodarczej, dotychczasowe działania miast posiadają zdecydowanie indywidualny charakter. W przypadku Sosnowca realizowana była m.in. kampania promocyjna pn.: „Sosnowiec – miasto dobrych inwestycji” (promocja za pomocą prasy, TV, Internetu, targi krajowe i zagraniczne). Podobną, indywidualną kampanię reklamową realizowało Jaworzno („Daj się wciągnąć”). W przypadku Mysłowic wdrażane są mniejsze, indywidualne przedsięwzięcia reklamowe dedykowane konkretnym ofertom inwestycyjnym (np. „Mysłowice – ul. Mikołowska 31 – najlepsze miejsce dla inwestycji na Śląsku”).

2.1.3. Powiązania przestrzenne

Powiązania o charakterze przyrodniczo-geograficznym

Granice administracyjne między Mysłowicami, Jaworzniem i Sosnowcem to w przewadze granice naturalne. Ich przebieg związany jest głównie z dolinami rzek. Granice te stanowiły w okresie zaborów granice trzech cesarstw: Niemieckiego (teren Mysłowic), Austro-Węgierskiego (teren Jaworzna) oraz Rosyjskiego (teren Sosnowca).

Granice między Mysłowicami a Sosnowcem stanowi odcinek o długości 5,4 km przebiegający korytami rzek: Brynicy, Czarnej Przemszy oraz na krótkim odcinku – Przemszy. Od strony Mysłowic z granicą sąsiadują tereny przemysłowe oraz obszary zabudowane dzielnicy Piasek i centrum miasta. Od strony Sosnowca do granicy przylegają w większości zabudowane obszary dzielnic Modrzejów i Radocha wraz z obszarem oczyszczalni ścieków Radocha II.

Granica między Mysłowicami i Jaworzniem to odcinek o długości 10,4 km. Granica przebiega korytem Przemszy, a tereny do niej przyległe to w większości tereny otwarte. Tereny zurbanizowane położone najbliżej granicy na tym odcinku to osiedla: Brzęczkowice i Dzieńkowice w Mysłowicach oraz Wysoki Brzeg i Jeleń w Jaworzni.

Odcinek granicy między Sosnowcem i Jaworzniem liczy 18,6 km długości. Granica na tym odcinku w większości biegnie doliną Białej Przemszy, jednak częściowo przebiega przez tereny zurbanizowane. W okolicy węzła Jeleń granica przebiega wzdłuż ul. Orłąt Lwowskich, przy której po stronie Sosnowca zlokalizowane jest centrum handlowe. Na niewielkim odcinku, do granicy od strony Jaworzna przylegają tereny rolnicze dzielnicy Dąbrowa Narodowa. Część terenów przygranicznych Jaworzna i Sosnowca stanowią tereny zakładu CTL Maczki-Bór (w tym tereny eksploatacji powierzchniowej). Częściowo do granicy przylegają obszary zabudowane dzielnicy Maczki w Sosnowcu, a od strony Jaworzna tereny kolejowe w dzielnicy Szczakowa. Po stronie Jaworzna zlokalizowane jest również ujęcie powierzchniowe wody – Maczki.

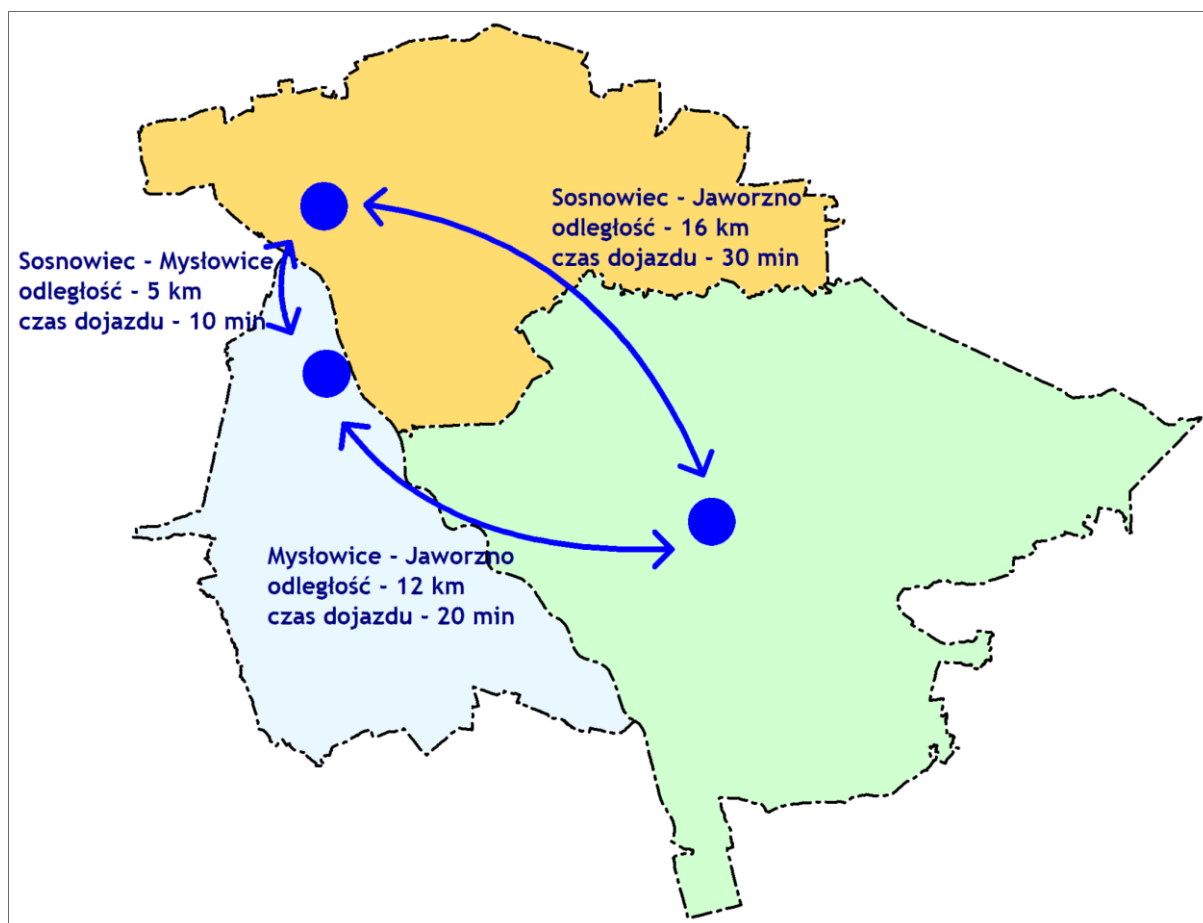
Odległości pomiędzy dzielnicami centralnymi Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca są dość zróżnicowane. Najbliżej granicy miasta położone jest centrum Mysłowic – przylega ono wręcz do granicy z Sosnowcem. Najmniejsza odległość dzieli centrum miast Mysłowice i Sosnowiec, a najdalej od pozostałych leży centrum Jaworzna.

Tabela 49. Odległości między dzielnicami centralnymi miast

	Odległość w linii prostej	odległość dojazdu samochodem	przybliżony czas dojazdu samochodem
Mysłowice - Sosnowiec	4 km	5 km	10 min
Mysłowice - Jaworzno	10 km	12 km	20 min
Sosnowiec - Jaworzno	13 km	16 km	30 min

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 33. Schemat wzajemnego położenia centrów miast

Źródło: opracowanie własne

Doliny rzek: Białej i Czarnej Przemszy, Przemszy i Brynicy, którymi biegną granice Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca stanowią różnego rodzaju korytarze ekologiczne. Korytarze ekologiczne spójności obszarów chronionych – służą zapewnieniu wzajemnej łączności wieloprzestrzennych form ochrony przyrody. Dolina Czarnej Przemszy i Przemszy (granica Mysłowic z Sosnowcem i Jaworzniem) stanowi korytarz „Przemsza” o randze międzynarodowej. Dolina Białej Przemszy stanowi korytarz ekologiczny o randze krajowej „Biała Przemsza i Sztoka” i biegnie wzdłuż granicy Jaworzna z Sosnowcem.

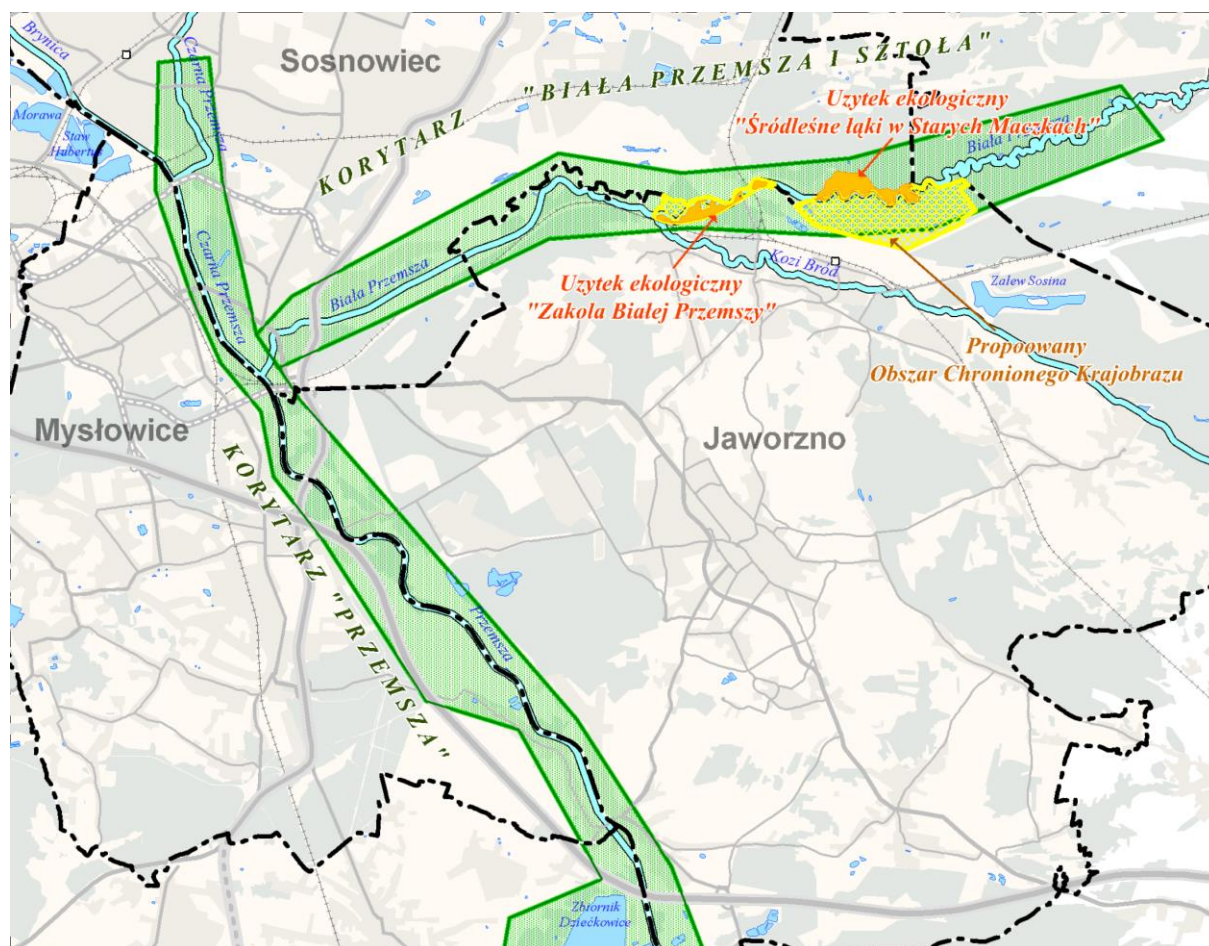
Z korytarzami ekologicznymi wiążą się również obszary cenne przyrodniczo. Najwięcej takich terenów związanych jest z doliną Białej Przemszy na granicy Jaworzna i Sosnowca.

W Jaworznie na wysokości Długoszyna oraz Maczek, w dolinie Białej Przemszy ciągnie się użytek ekologiczny „Zakola Białej Przemszy”. Chronione są w tym rejonie w szczególności murawy, łąki i łęgi. W Sosnowcu część doliny Białej Przemszy podlega ochronie jako użytek ekologiczny „Śródleśne łąki w Starych Maczkach” ze względu na występowanie łąk zróżnicowanych siedliskowo i gatunkowo.

W Jaworznie, Dolina Białej Przemszy, w rejonie powyżej ujścia Koziego Brodu, jest proponowana do objęcia ochroną jako obszar chronionego krajobrazu. Wskazują na to walory krajobrazowe tego obszaru, jak również występowanie zróżnicowanej fauny i flory, w tym gatunków podlegających ochronie prawnej.

Koryta rzek Białej i Czarnej Przemszy oraz Przemszy częściowo są, lub były w przeszłości uregulowane, co stwarza bardzo dobre warunki do potencjalnego gospodarczego lub rekreacyjnego ich wykorzystania.

Rysunek 34. Powiązania przyrodnicze

Źródło: opracowanie własne

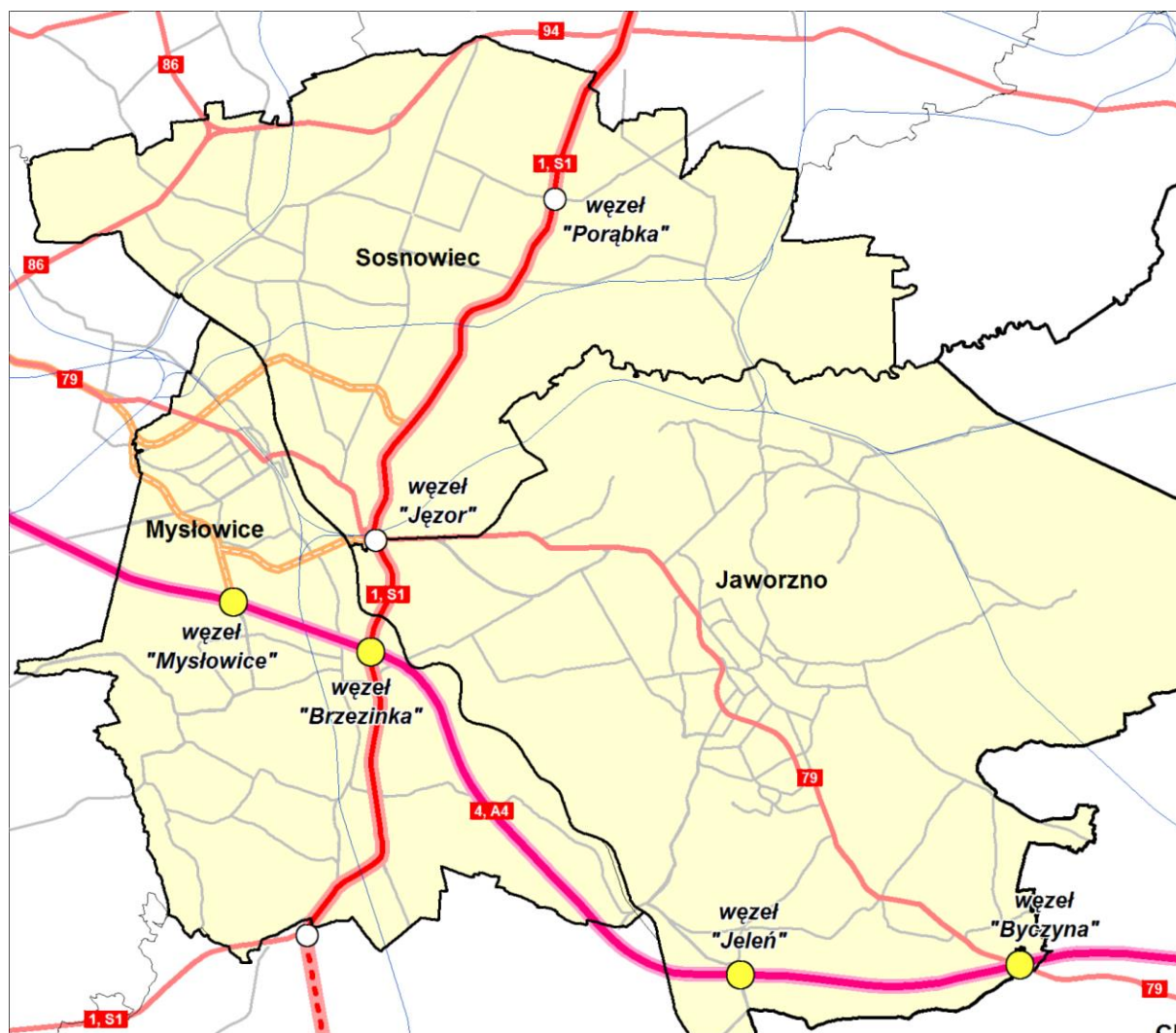
Powiązania w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

DROGI

Do najistotniejszych powiązań drogowych między Mysłowicami, Jaworzniem i Sosnowcem należą:

Droga krajowa DK 79 relacji Bytom – Warszawa przebiega przez wszystkie trzy miasta. W Mysłowicach, jako ul. Katowicka i ul. Krakowska biegnie przez centrum miasta. W Sosnowcu jako ul. Orłąt Lwowskich przebiega przez dzielnice najbardziej wysunięte na południe: Modrzejów i Jęzor. Na granicy Sosnowca i Jaworzna droga DK79 łączy się węzłem Jęzor z drogą ekspresową S1. W Jaworzni, droga DK79 jest główną osią komunikacyjną miasta i przebiega kolejno ulicami: Droga Przemysłowa, Wojska Polskiego, Grunwaldzka, Jana Pawła II i Krakowska aż do granicy z Chrzanowem, gdzie łączy się z autostradą A4 węzłem Byczyna.

Rysunek 35. Powiązania drogowe

Źródło: opracowanie własne

Droga ekspresowa S1 – relacji Pyrzowice – Cieszyn przebiega przez wszystkie trzy miasta. Na terenie Mysłowic łączy się z autostradą A4 (węzeł Brzezinka), na granicy Sosnowca i Jaworzna łączy się z drogą DK79 (węzeł Jęzor), w Sosnowcu łączy się węzłem w dzielnicy Porąbka z ul. Lenartowicza i ul. Szenwalda.

Odległości między węzłami na drodze S1:

Mysłowice Brzezinka – Sosnowiec/Jaworzno Jęzor – 2,5 km

Sosnowiec/Jaworzno Jęzor – Sosnowiec Porąbka – 8 km

Autostrada A4 – Przebiega przez Mysłowice i Jaworzno. W Mysłowicach łączy się z ul. Obrzeżną Zachodnią (węzeł Mysłowice) oraz z drogą S1 (węzeł Brzezinka). W Jaworznie łączy się z drogą wojewódzką nr 903 (węzeł Jeleń - niepełne relacje węzła) oraz z drogą krajową DK79 (węzeł Byczyna).

Odległości między węzłami:

węzeł Mysłowice – węzeł Brzezinka – 3 km

węzeł Brzezinka – węzeł Jeleń – 10 km

węzeł Jeleń – węzeł Byczyna – 5,7 km

Pozostałe powiązania drogowe:

Droga łącząca dzielnicę Piasek w Mysłowicach z dzielnicą Radocha w Sosnowcu (ul. Obrzeżna Północna w Mysłowicach - ul. Ostrogórska w Sosnowcu). Drogą tą biega linie komunikacji autobusowej łączące centrum Mysłowic z centrum Sosnowca.

Droga łącząca dzielnicę Brzezinka w Mysłowicach z dzielnicą Wysoki Brzeg w Jaworznie (ul. Chrzanowska w Mysłowicach – ul. Wysoki Brzeg w Jaworznie).

Droga łącząca dzielnicę Dzieńkowice w Mysłowicach z dzielnicą Jeleń w Jaworznie (ul. Zachęty w Mysłowicach – ul. Celników w Jaworznie).

Droga łącząca dzielnicę Maczki w Sosnowcu z dzielnicą Szczakowa w Jaworznie (ul. Krakowska w Sosnowcu - ul. Batorego w Jaworznie). Drogą tą biega linie komunikacji autobusowej łączące centrum Sosnowca z dzielnicą Szczakowa w Jaworznie.

KOLEJE

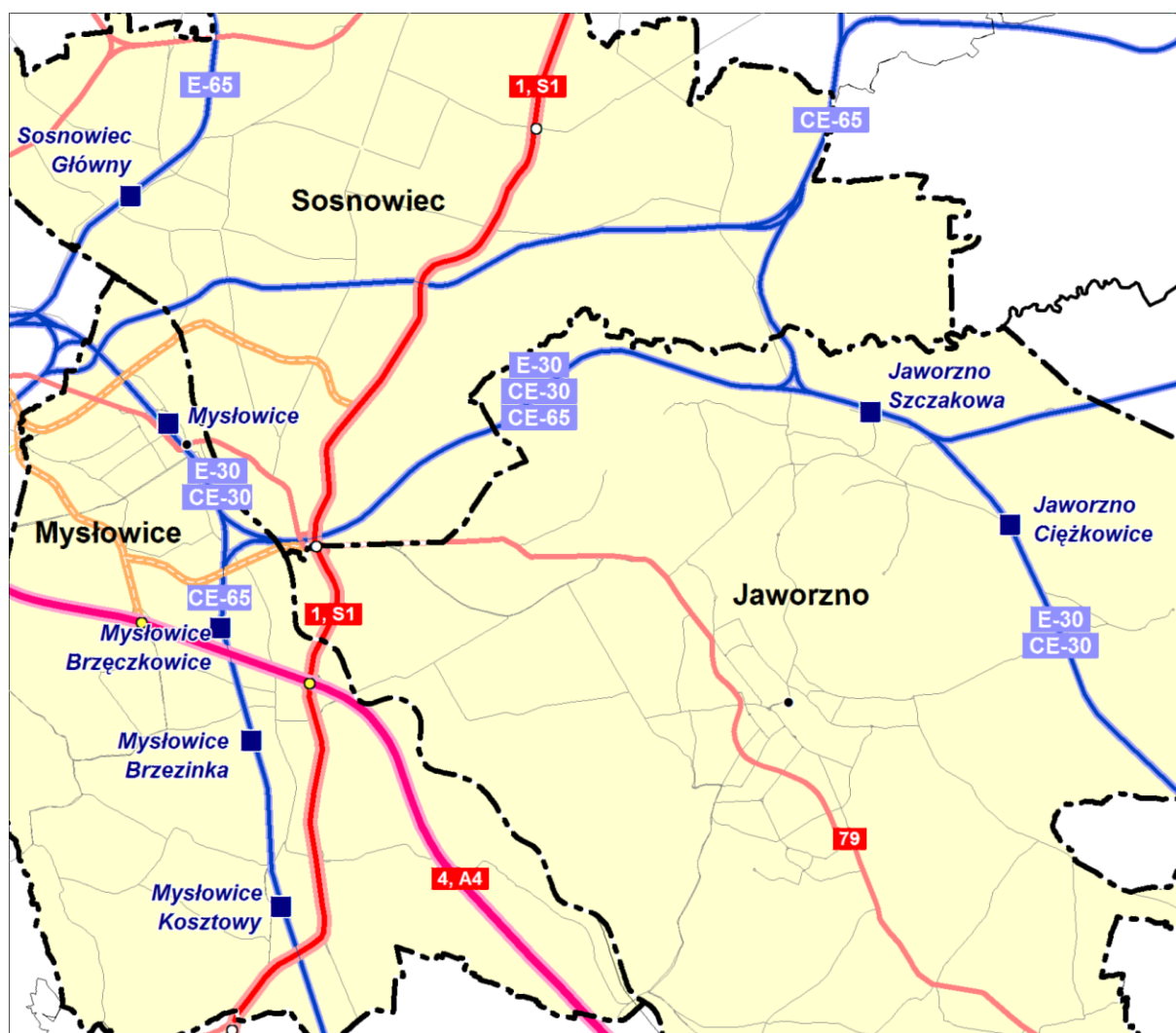
Linie kolejowe magistralne:

E-30, CE-30 – linia stanowiąca korytarz transportowy prowadzący od Zgorzelca przez Gliwice, Katowice, Kraków do Przemyśla. Przebiega przez teren wszystkich trzech miast, obsługując stacje: Mysłowice, Jaworzno Szczakowa, Jaworzno Ciężkowice.

CE-65 – linia będąca ważnym międzynarodowym korytarzem transportu kombinowanego Gdynia – Warszawa – Zebrzydowice. Przebiega przez teren wszystkich trzech miast, obsługując stacje: Mysłowice Brzezinka, Mysłowice Kosztowy.

Bezpośrednie powiązania kolejowe pasażerskie występują tylko między stacjami Mysłowic i Jaworzna. Czas przejazdu ze stacji Mysłowice do stacji Jaworzno Szczakowa wynosi około 20 min, linię tą obsługuje 12 połączeń dziennie.

Rysunek 36. Powiązania kolejowe

Źródło: opracowanie własne

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Energia elektryczna

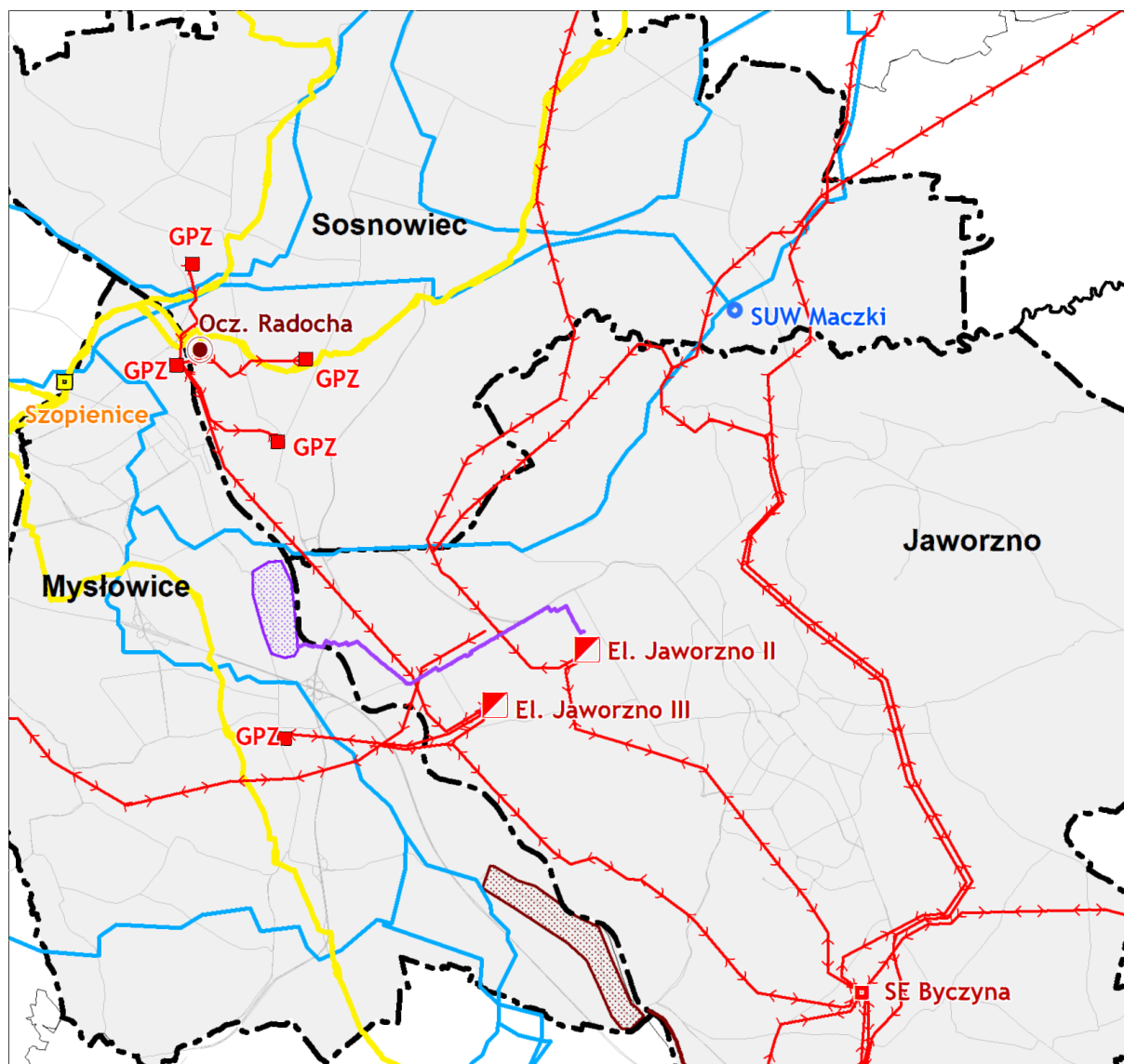
W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną największą rolę odgrywa Jaworzno ze względu na lokalizację ważnego źródła energii elektrycznej - Elektrowni Jaworzno. Powiązania w zakresie dystrybucji energii elektrycznej zapewniają linie:

- GPZ Jaworzno II blok 3 (Elektrownia Jaworzno) - GPZ Mysłowice
- GPZ Marta (Elektrownia Jaworzno) - GPZ Mysłowice
- GPZ Beata (Elektrownia Jaworzno) - GPZ Brzezinka (Mysłowice)
- SE Byczyna (Jaworzno) - GPZ Juliusz (Sosnowiec)
- GPZ Mysłowice - GPZ Ostrogórska (Sosnowiec)
- GPZ Mysłowice - GPZ Juliusz i Dańdówka (Sosnowiec)
- GPZ Mysłowice - GPZ Modrzejów (Sosnowiec),

Do ważniejszych tranzytowych linii elektroenergetycznych przebiegających przez Mysłowice, Jaworzno i Sosnowiec należą:

- Dwutorowa linia najwyższych napięć (440kV) relacji Rogowiec - Joachimów – Tuczynawa – Skawina - Tarnów przebiegająca przez obszar Jaworzna i Sosnowca.
- Linia 220 kV SE Byczyna (Jaworzno) – SE Halemba (Ruda Śląska)
- Linia 220 kV SE Byczyna – Koksochemia (Dąbrowa Górnicza)

Rysunek 37. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Zaopatrzenie w wodę

W zakresie głównych powiązań w systemie zaopatrzenia w wodę, Mysłowice i Jaworzno zaopatrywane są częściowo w wodę pitną ze Stacji Uzdatniania Wody w Maczkach (Sosnowiec). Powiązania te zapewniają dwa wodociągi magistralne:

- wodociąg 1400 relacji Murcki – Sosnowiec (ujęcie GoCza) dostarcza wodę do Mysłowic i Sosnowca,

– wodociąg 800 relacji SUW Maczki – Mysłowice dostarcza wodę do Jaworzna oraz Mysłowic, oraz wodociągi główne łączące SUW Maczki ze zbiornikiem Warpie i dzielnicą Góra Piasku w Jaworznie.

W zakresie powiązań lokalnych, dzielnica Wysoki Brzeg w Jaworznie zaopatrywana jest z wodociągu MPWiK Mysłowice.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Najistotniejszym powiązaniem w zakresie kanalizacji jest fakt, że ścieki komunalne z większości terenu Mysłowic oczyszczane są w oczyszczalni Radocha II w Sosnowcu. Dodatkowo, z obszaru dzielnicy Dzieńkowice w Mysłowicach ścieki odprowadzane są do oczyszczalni „Jaworzno-Dąb”.

Zaopatrzenie w ciepło

W zakresie powiązań dotyczących zaopatrzenia w ciepło, Elektrownia Jaworzno jest źródłem ciepła dla osiedla Brzęczkowice w Mysłowicach. Powiązanie to zapewnia magistrala 2 x c700 łączącą dzielnice Wysoki Brzeg w Jaworznie z dzielnicą Brzęczkowice w Mysłowicach.

Zaopatrzenie w gaz

W zakresie powiązań dotyczących zaopatrzenia w gaz, przez teren Mysłowic i Sosnowca przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia relacji: Ząbkowice – Szopienice, Tworzeń – Szopienice oraz Dąbrowa Górnicza – Szopienice.

Powiązania miast w ramach tras komunikacji miejskiej

Powiązania takie zapewnia komunikacja autobusowa i tramwajowa. Główne połączenia realizowane są przez KZK GOP oraz Przedsiębiorstwo komunikacji miejskiej w Jaworznie. Przewoźnicy obsługują linie autobusowe, dodatkowo, KZK GOP obsługuje połączenie tramwajowe między Mysłowicami a Sosnowcem.

Częstotliwość połączeń komunikacji zbiorowej między centrami miast jest zróżnicowana. Najlepiej połączone komunikacyjnie są centra Mysłowic i Sosnowca. Łączna ilość kursów w dni robocze wynosi 241. Połączenie Mysłowic z centrum Jaworzna obsługuje 47 połączeń w dzień roboczy, natomiast Jaworzno z Sosnowcem – 16. Należy również wspomnieć o połączeniu centrum Sosnowca z Jaworzniem Szczakową. Na tej linii w dni robocze kursuje 13 autobusów oraz o połączeniu centrum Mysłowic z dzielnicą Wysoki Brzeg w Jaworznie (11 kursów dziennie).

Tabela 50. Przykładowe czasy przejazdu komunikacją zbiorową między centrami miast

	godz. 7:30	godz. 16:00	godz. 19:00
Mysłowice – Sosnowiec (linia 150)	15 min.	15 min.	15 min.
Mysłowice – Jaworzno (linia E)	26 min.	27 min.	24 min.
Jaworzno – Sosnowiec (linia S)	41 min.	43 min.	38 min

Źródło: rozkład jazdy KZK GOP oraz PKM Jaworzno.

Wspólne przedsięwzięcia w zakresie gospodarki komunalnej

Największym wspólnym przedsięwzięciem dotyczącym trzech miast jest budowa Drogowej Trasy Średnicowej w kierunku na Jaworzno i Sosnowiec. Plan budowy trasy obejmuje dwa odcinki biegnące z Katowic w kierunku wschodnim. Jeden z nich prowadzi będzie do Sosnowca łącząc się z drogą ekspresową S1, drugi będzie prowadził w kierunku Jaworzna, łącząc się z drogą krajową DK79 w węźle Jęzor.

Zidentyfikowane powiązania przestrzenne trzech miast partnerskich stanowią zarówno elementy istotne z punktu widzenia funkcjonalnego (powiązania komunikacyjne i infrastrukturalne), jak i istotne z punktu widzenia potencjału możliwego do wykorzystania w przyszłości (powiązania geograficzne i przyrodnicze).

Do najważniejszych powiązań komunikacyjnych należą drogi publiczne. Najistotniejszą rolę pełni w tym zakresie droga krajowa DK79, która przebiega przez teren trzech miast stanowiąc najważniejsze powiązanie komunikacyjne w zakresie ruchu lokalnego. Istotne powiązania funkcjonalne występują również w zakresie zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną. Do najważniejszych należą: w ramach zaopatrzenia w energię elektryczną - Elektrownia Jaworzno, w ramach zaopatrzenia w wodę - Stacja uzdatniania wody Maczki w Sosnowcu, a w ramach odprowadzania i oczyszczania ścieków - oczyszczalnia Radocha w Sosnowcu.

Istotną poprawę powiązań transportowych między miastami zapewni planowane przedłużenie Drogowej Trasy Średnicowej w kierunku wschodnim, co zapewni dodatkowe powiązanie komunikacyjne trzech miast, jak i usprawni powiązania Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca z Aglomeracją Górnośląską.

Powiązania przyrodnicze między miastami stanowią doliny rzek, którymi przebiegają granice miast. Ich potencjał, póki co, nie jest dostatecznie wykorzystany. W zakresie wartości przyrodniczych i atrakcji turystycznych największy potencjał prezentuje dolina Białej Przemszy stanowiąca granicę między Jaworzniem i Sosnowcem. W zakresie wykorzystania turystycznego i rekreacyjnego, największy potencjał posiada dolina Przemszy stanowiąca granicę między Mysłowicami i Jaworzniem.

2.2. Powiązania o charakterze historycznym wraz z oceną możliwości ich przywrócenia

2.2.1. Powiązania społeczne

Sosnowiec uzyskał prawa miejskie w 1902 roku, mimo to wzmianki o poszczególnych dzielnicach miasta sięgają aż do XII wieku. Początkowo miasto obejmowało następujące dzielnice: Stary Sosnowiec, Pogoń, Sielec, Kuźnicę, Środulę, Radochę oraz Ostrą Górkę. Tak ujęty organizm miejski liczył 19 km² i zamieszkiwało go „zaledwie” 60 tys. mieszkańców. Urbanizacja miasta przebiegała w szybkim tempie. W 1907 roku Sosnowiec liczył już 70 tys. mieszkańców, zaś w 1914 roku liczba ta kształtowała się na poziomie 100 tys.

W 1915 roku do Sosnowca przyłączono: Konstantynów, Pekin, Środulę, Dębową Górę, Modrzejów oraz Milowice. W wyniku zmian administracyjnych przeprowadzonych w 1953 roku Sosnowiec powiększono o: Niwkę, Dańdówkę, Bobrek, Bór oraz Jęzor. Ponadto w 1975 roku nastąpiło kolejne powiększenie miasta o dzielnice: Porąbka, Kazimierz Górniczy, Ostrowy Górnicze, Juliusz, Klimontów, Zagórze, Maczki. Stopniowy rozwój przestrzenny Sosnowca, dokonywany poprzez przyłączenia miejscowości sąsiadujących, ostatecznie spowodował, że miasto zaczęło graniczyć z Jaworzniem oraz Mysłowicami. W 1990 roku w mieście, jak do tej pory, zamieszkiwała największa w historii liczba mieszkańców, tj. 259,4 tys. osób.

Warto podkreślić, że Sosnowiec wraz z Będzinem, Czeladzią, Dąbrową Górniczą, Siewierzem, Sławkowem oraz Wojkowicami historycznie tworzy tzw. obszar przemysłowy zwany Zagłębiem Dąbrowskim. W ramach tego obszaru Sosnowiec uznawany jest za jego nieformalną stolicę oraz miasto centralne. Silniejsze, niż w przypadku pozostałych miast Aglomeracji, powiązania społeczno-kulturowe Sosnowca z pozostałymi ośrodkami Zagłębia Dąbrowskiego wynikają z zaszłości historycznych sięgających czasów rozbiorów Polski.

Lata międzywojenne wiążą się z między innymi z inwestycjami miejskimi, jak przykładowo: budowa nowych dróg i ulic (20 km w latach 1924-26) wraz z modernizacją głównych ciągów komunikacyjnych, skanalizowanie całego Śródmieścia oraz głównych uli (lata 1926-27). U progu Drugiej Wojny Światowej Sosnowiec liczył 120 tys. mieszkańców (1937). W wyniku strat wojennych populacja miasta spadła do 86 tys. mieszkańców (1945). Największa skala urbanizacji, łącząca się z przyciągnięciem do miasta znaczącej liczby ludności obejmuje lata 70-te XX wieku. W związku z rozwojem przemysłu ciężkiego wzniesiono w tym czasie duże osiedla mieszkaniowe, a także przebudowano w znaczącym stopniu istniejący układ komunikacyjny Sosnowca i Zagłębia.

Pierwsze zapiski o **Jaworznie** pochodzą z 1229 roku – choć prawa miejskie miasto uzyskało dopiero z początkiem XX wieku, tj. 21 września 1901 roku zgodnie z Ustawą Sejmu Krajowego, podpisaną przez cesarza Franciszka Józefa I. Sięgając do korzeni historycznych Jaworzna należy podkreślić, iż pierwsi osadnicy w jaworznińskiej okolicy pojawili się na przełomie XII i XIII wieku, w związku ze wzmożoną kolonizacją Polski przyczyniającą się do powstawania licznych osad³. Na przestrzeni od XV do końca XVIII wieku liczba ludności zamieszkującej dzisiejsze Jaworzno wzrosła z ok. 1,3 tys. do 3,5 tys. Była to w zdecydowanej większości ludność polska (osadnicy żydowscy stanowili 1,7% populacji, koniec XVIII wieku). W strukturze społecznej dominował stan chłopski (ok.

³ M. Leś-Rudnicka, Historia Jaworzna do 1795 roku. Muzeum Historii Jaworzna, Jaworzno 2011, s. 66.

97% mieszkańców), zaś grupa osób żyjących z pracy najemnej kształtowała się na poziomie ok. 3-4% mieszkańców⁴.

Dobra obejmujące teren Jaworzna należały do biskupów krakowskich. Historycznie przyjmuje się, że od 1179 roku na rzece Przemszy przebiega granica pomiędzy Górnym Śląskiem a Małopolską, stanowiąca do 1922 roku również granicę państwową. Pomimo nadgranicznego położenia miejscowości, które obecnie obejmuje Jaworzno, praktycznie do XVII wieku przez ziemię jaworznicką nie przebiegała żadna droga krajowa z Krakowa do Wrocławia. W tamtych latach Małopolskę ze Śląskiem łączyły trzy zasadnicze drogi. Pierwsza, północna, prowadziła przez Ojców, Olkusz, Sławków i Będzin, Czeladź, następnie Bytom, Opole, Kluczbork. Drugi trakt na terenie Małopolski biegł nieco odmiennie ponieważ prowadził przez Krzepice, Kłobuck oraz Siewierz, następnie łączył się z pierwszym wyżej opisanym w Sławkowie. Trzeci szlak, południowy, prowadził przez Skawinę, Zator, Oświęcim, dalej przez Żory, Racibórz⁵. Trasy lokalne łączące się ze szlakiem północnym biegły w przypadku Jaworzna w układzie: Chrzanów – Szczakowa – Długoszyn - Będzin (z lokalnymi połączeniami do Jelenia, Jaworzna, Ciężkowic oraz Dąbrowy).

Dynamiczna urbanizacja Jaworzna wiąże się z rozwojem przemysłu wydobywczego, a także branży energetycznej na przełomie XIX i XX wieku. Pod względem potencjału demograficznego, w tym tworzenia struktury miejskiej, Jaworzno rozwinęło się także w latach 60-tych i 70-tych XX wieku. W tym okresie rozwój przemysłu tradycyjnego (surowcowy, chemiczny, energetyka) wiążący się ze wzrostem zapotrzebowania na kapitał ludzki stał się „magnesem” przyciągającym Jaworzna nowych mieszkańców, głównie z terenów Polski Południowej. W drugiej połowie XX wieku do Jaworzna włączono szereg mniejszych, okolicznych miejscowości, co z jednej strony powiększyło obszar miasta tworząc specyficzną – promienistą – strukturę przestrzenną, z drugiej zaś strony przyczyniło się do wzrostu liczby mieszkańców niemal do 100 tys.

Urbanizacja **Mysłowic** sięga XVIII wieku, tj. okresu powstawania pierwszych hut i kopalń – choć pierwsze wzmianki o mieście notuje się na początek XIV wieku. Rozwój gospodarczy tego ośrodka, przyczynił się do zmiany jego pierwotnie rolniczego charakteru na typowo miejski – budynki drewniane stopniowo zostały wyparte przez budownictwo murowane. W XVIII wieku ścisła zabudowa obejmowała rynek oraz najbliższe ulice (Bytomską, Wałową, Grunwaldzką, Kaczą i Parkową). Przyspieszony rozwój miasta, wynikający z dynamicznej industrializacji oraz włączenia Mysłowic do sieci kolejowych łączących Górny Śląsk z Wrocławiem sprzyjał osiedlaniu się nowych mieszkańców. W 1848 roku powstaje w Mysłowicach pierwsza szkoła ewangelicka, zaś w 1873 Prywatny Wyższy Zakład Naukowy (później w 1904 roku przekształcony na gimnazjum). Prawa miejskie Mysłowice uzyskują w 1861 roku (należy nadmienić, iż 1360 roku pojawiają się zapisy o Mysłowicach, co przyjmuje się jako datę nadania praw miejskich). Na początku XX wieku (1903 r.) w Mysłowicach pojawiają się polskie akcenty wiążące się z utworzeniem Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”.

⁴ Ibid., s. 77.

⁵ Ibid., s. 62.

Druga połowa XIX wieku wiążąca z dynamiczną industrializacją i urbanizacją analizowanych miast wymuszał stworzenie rozwiązań w zakresie małego ruchu granicznego. Ruch ten był realizowany za pomocą mostów granicznych nad Przemszą z Mysłowic do Modrzejowa w Kongrówce oraz z Mysłowic do Jęzora w Galicji (w tym ruchu granicznym nie wymagano paszportów, natomiast były one konieczne na granicy prusko-rosyjskiej, ale dla ludności przygranicznej wprowadzono rodzaj specjalnych przepustek zwanych „półpaszportami”)⁶. Ostatecznie w drugiej połowie XIX wieku korzystano z trzech przejść granicznych małego ruchu po stronie prusko-rosyjskiej, tj.: Mysłowice-Modrzejów, Bańgów-Czeladź, Dąbrówka Mała-Milowice, Szopienice-Sosnowiec. O dużym zainteresowaniu przekraczaniem granicy w ramach małego ruchu świadczy liczba „półpaszportów” wydanych myśłowiczanom w 1890 roku, tj. na 11,2 tys. mieszkańców wydano ich niemal 82 tys. (półpaszporty posiadały ważność od 8 do 28 dni). Liczba wydawanych „półpaszportów” wykazywała duże wahania, niemniej przeciętnie w latach 1904-1913 utrzymywała się na poziomie od 10,9 do 30,6 tys.⁷ Dziennie liczba osób przekraczających granicę z Rosją w Mysłowicach wynosiła ok. 2,0 tys. osób, zaś w niedzielę i dni targowe dochodziła do ok. 6,0 tys. osób. Podobnie duży był mały ruch graniczny na pograniczu prusko-austriackim (gdzie nie było obowiązku paszportowego). Za motywy częstego przekraczania granicy uważa się różnicę cen w zakresie artykułów spożywczych (ceny po stronie rosyjskiej oraz austriackiej, przy stabilnej marce były szczególnie korzystne dla mieszkańców Górnego Śląska). W 1903 roku przejście graniczne Mysłowice-Modrzejów rocznie przekraczało już 1,5 mln osób. Co interesujące po wprowadzeniu ceł na artykuły spożywcze w 1905 i 1906 roku zmalał do zaledwie 100 osób dziennie, przy równoczesnym wzroście małego ruchu w kierunku Małopolski (Mysłowice – Jęzor, dla wyeliminowania dużej odległości do Jęzora kupcy małopolscy ustawiali budki i stragany tuż przy granicy)⁸.

Początek XX wieku w przypadku Mysłowic, szczególnie w okresie odrodzenia Polski na części terenów Górnego Śląska wiązał się z odpływem mieszkańców miasta o niemieckich korzeniach. W latach 1919-1921 z miasta wyjechało ok. 1,3 tys. Niemców. W pewnej części ubytek ten kompensował napływ do Mysłowic ludności głównie z Wielkopolski oraz Małopolski, a także z tej części Górnego Śląska, która pozostała w granicach państwa niemieckiego. W latach 1921-1939 liczba ludności Mysłowic wzrosła z 18,8 tys. do 25,0 tys., tj. niemal o 33%⁹. Duże znaczenie we wzroście liczby mieszkańców miały także procesy urbanizacyjne, w tym wynikające z postępującego uprzemysłowienia miasta, a także relatywnie wysoki przyrost naturalny sięgający w latach 1922-1925: 33-34 osoby na 1000 mieszkańców.

Według informacji zaczerpniętych ze Spisu Powszechnego z 1931 roku, najliczniejszą grupę zawodową reprezentowały osoby zatrudnione w górnictwie (51,1%). W następnej kolejności plasowali się mieszkańcy zatrudnieni w komunikacji i transporcie (13,1%), handlu i ubezpieczeniach (7,9%) oraz w służbie publicznej, instytucjach kościelnych i społecznych (6,2%)¹⁰. Z pracy najemnej utrzymywało się do 90% mieszkańców miasta. Samodzielni przemysłowcy oraz rzemieślnicy stanowili 6,8% mieszkańców miasta, kupcy 3%, zaś bezrobotni 9,6% ludności miasta.¹¹ Taka struktura zawodowa oznaczała głęboką polaryzację społeczną. Niemniej, zdecydowanie lepiej prezentowała się

⁶ A. Sulik, *Historia Mysłowic do 1922 roku*. Wyd. Urząd Miasta Mysłowice, Mysłowice 2007, s. 141.

⁷ Ibid., s. 141.

⁸ Ibid., s. 144.

⁹ A. Sulik, *Tom II. Historia Mysłowic 1922-1945*. Wyd. Hejme, Czeladź, 2011, s. 118-120.

¹⁰ Ibid., s. 120.

¹¹ Ibid., s. 120.

struktura zatrudnionych z pracy najemnej, tj. 14,3% pracowników było zatrudnionych w handlu, komunikacji, służbie publicznej, lecznictwie, co łącznie z zatrudnionymi urzędnikami stanowiło udział na poziomie 24,2% - drugie miejsce w polskiej części Górnego Śląska po Katowicach (31,4%). Stosunkowo duży udział pracowników i urzędników w działach pozaprzemysłowych – w relacji do innych miast Górnego Śląska – nie przesądzał jednak o szczególnej roli miasta jako ośrodka administracji publicznej, czy szczególnej specjalizacji gospodarczej. Główną rolę w mieście odgrywały w latach międzywojennych kopalnie węgla i kilkanaście średnich zakładów produkcyjnych, stąd też udział mieszkańców samodzielnych zawodowo był raczej niewielki, tj. 9%, podczas gdy w innych dużych miastach Górnego Śląska dochodził do 20%.¹² Sytuacja tego rodzaju była w dużym stopniu skutkiem niskiego poziomu wykształcenia mieszkańców. W okresie zaboru pruskiego polscy myśłowiczanie cechowali się głęboko zakorzenioną niechęcią posyłania dzieci do pruskich szkół średnich oraz wyższych. Ze względu jednak na słabą znajomość literackiego języka polskiego, sytuacja ta powtórzyła się także w okresie międzywojennym, tj. gdy Mysłowice znalazły się w granicach Państwa polskiego. Stąd też kwalifikacje myśłowiczian do obejmowania zawodów inteligenckich okazały się niewielkie¹³. Stan powyższy powodował, iż w okresie międzywojennym wiążącym się z wyjazdami mieszkańców Mysłowic o niemieckich korzeniach, dla zapewnienia stosownych kadr zarówno w działalności publicznej, jak i przemysłowej, państwo polskie rozpoczęło akcję werbowania do osadnictwa na terenach Górnego Śląska mieszkańców z różnych części Polski. Do Mysłowic napłynęły osoby głównie z: Małopolski (największa grupa), Wielkopolski, Śląska Opolskiego, byłej Kongresówki, a także z Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego¹⁴. Osoby osiedlające się na terenie Górnego Śląska (prawnicy, lekarze, funkcjonariusze policji, farmaceuci, kadra inżynieryjno-techniczna) zajmowali stanowiska w szkolnictwie, administracji publicznej, przedsiębiorstwach przemysłowych, placówkach handlowych uzyskując dobrą, niejednokrotnie lepszą – od rdzennych mieszkańców - perspektywę zawodową i społeczną. Sytuacja powyższa była często źródłem wielu nieporozumień wynikających z różnic cywilizacyjnych pomiędzy dawnymi zaborami pruskim, rosyjskim i austriackim.

Okres **Polski Ludowej** wiąże się z dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców wszystkich analizowanych miast oraz całego województwa katowickiego. Przykładowo liczba mieszkańców Mysłowic w latach 1946-1970 wzrasta z 23,8 tys. do 44,7 tys. (wzrost o 88%), zaś liczba mieszkańców województwa katowickiego z 2,4 mln do 3,7 mln (wzrost o 54%)¹⁵. Wzrost liczby mieszkańców, m.in. Mysłowic, ale także Jaworzna i Sosnowca wiązał się w analizowanym okresie z osiedlaniem się w ramach Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego osób głównie z obszarów województw: krakowskiego, rzeszowskiego oraz kieleckiego. Należy także podkreślić, iż w przypadku Mysłowic, lata 1946-1955 wiązały się z ujemnym saldem migracji, ze względu na opuszczanie miasta przez ludność pochodzenia niemieckiego.

Przypadek Mysłowic obrazuje relatywnie niekorzystną strukturę społeczną miast Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego z punktu widzenia poziomu wykształcenia szczególnie w grupie osób posiadających wykształcenie wyższe. Udział osób posiadających wyższe wykształcenie zwiększył się w Mysłowicach w latach 1960-1970 z zaledwie 2,0% do 2,5%. Podobnie niski był przyrost osób legitymujących się wykształceniem średnim, tj. z 10,5% do 13,1%. Najliczniejsza była

¹² Ibid., s. 122.

¹³ Ibid., s. 124.

¹⁴ Ibid., s. 125.

¹⁵ Mysłowice [red.] W. Długoborski. Śląski Instytut Naukowy w Katowicach, Katowice 1977, s. 296-299.

grupa mieszkańców posiadała wykształcenie podstawowe, choć odnotowano tu spadek z: 63,5% do 57,5%. W 1970 roku co piąty mieszkaniec miasta posiadał wykształcenie zasadnicze zawodowe (22,6%)¹⁶.

Poszukując powiązań społecznych dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca należy w pierwszej kolejności zauważyć, że szczególnie w XX wieku miasta te doświadczyły dynamicznego procesu urbanizacji, który wiązał się z napływem ludności z różnych regionów Polski. Niemniej, w zakresie powiązań społecznych analizowane miasta nadal cechuje pewna odrębność i różnorodność zaznaczająca się w odmiennej orientacji społeczno-kulturowej. Sosnowiec zorientowany jest, w sensie społeczno-kulturowym, w kierunku Zagłębia stanowiąc jego nieformalną stolicę. W tym wymiarze Zagłębie Dąbrowskie w ostatnich latach wzmacnia własną tożsamość choćby poprzez ruchy społeczno-kulturowe związane z opracowaniem historii i tworzeniem herbu tego „subregionu”. W przypadku Jaworzna, istotne więzy społeczno-kulturowe odnoszą się do Małopolski, co w oczywisty sposób wiąże się z historyczną przynależnością miasta do Galicji. Natomiast Mysłowice pozostają w obrębie wartości społeczno-kulturowych cechujących Górny Śląsk.

2.2.2. Powiązania gospodarcze

Rozwój gospodarczy osad, które z stały się dzielnicami **Sosnowca** wiązał się z eksploatacją surowców mineralnych. Industrializację i urbanizację Sosnowca datuje się na 1806 rok. To moment, w którym działalność na większą skalę rozpoczynają kopalnie, a następnie (1822) huty cynku oraz walcowania blachy cynkowej. Pierwsze kopalnie na terenie dzisiejszego Sosnowca powstają jednak nieco wcześniej, bo już w 1788 roku działalność wydobywcza prowadzona jest w Klimontowie, Sielcu oraz w Pogoni – były to małe kopalnie lokalizowane w pobliżu Czarnej Przemszy, którą spławiano urobek¹⁷. Warto podkreślić, iż w transporcie wyrobów powstających w Sosnowcu wykorzystywano między innymi port rzeczny na Przemszy w Nivce.

Sosnowiec wysoką dynamikę rozwoju gospodarczego uzyskał po 1859 roku, w którym zbudowano odgałęzienie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej łączącej miasto ze Śląskiem. W tym okresie w Sosnowcu powstało wiele kopalń, m.in. KWK Sosnowiec (Hrabia Renard), przędzalnia i farbiarnia Schoena (Intertext), przędzalnia wełny czesankowej Dietla (Politex), Huta „Buczek”, Huta „Katarzyna”, huta szkła, fabryka kotłów parowych „Fitzner & Gamper” (Fakop, następnie Foster Wheeler), walcownia żelaza „Huldschinsky i synowie” (Huta Buczek), Huta Katarzyna, fabryka lin i drutów, fabryka nawozów sztucznych. Obecnie tego rodzaju działalności przemysłowe miasta przestały funkcjonować.

Poza odgałęzieniem Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, następnym impulsem rozwojowym dla Sosnowca stało się nowe połączenie poprzez kolej Iwanogrodzko-Dąbrowską w 1885 roku. Podkreśliło to orientację wschodnią miasta. Orientacja miasta w kierunku Zagłębia zaznaczyła się także późniejszymi inwestycjami transportowymi. Przykładowo, w 1929 roku zbudowano linię tramwajową łączącą Sosnowiec z Będzinem, Dąbrową Górniczą. W tym samym okresie w mieście

¹⁶ Ibid., s. 308.

¹⁷ M. Leś-rudnicka, Historia Jaworzna do 1795 roku. Muzeum Historii Jaworzna, Jaworzno, 2011, s. 143.

rozpoczęła działalność Izba Przemysłowo-Handlowa – w tym też roku przemysł miasta osiągnął najwyższą wielkość produkcji w całym okresie międzywojennym.

Podobna ścieżka rozwoju gospodarczego dotyczy także **Mysłowic**. W XVIII wieku zaczęły na terenie obecnych Mysłowic, powstawać pierwsze huty i kopalnie. Pierwszą kopalnię datuje się na 1788 rok. W pierwszej połowie XIX wieku kopalnie węgla kamiennego lokalizowane były w pięciu ośrodkach, tj. na terenie miejskim i dworskim Mysłowic (10 zakładów), w Janowie i lasach myśłowickich sięgających po Giszowiec oraz Murcki (5 zakładów), wokół Słupnej i Brzęczkowic (9 zakładów), w Brzezincei i Kosztowach (9 zakładów), w Dzieńkowicach (9 zakładów). W latach 1821-1870 wydobywanie węgla kamiennego wzrosło w przypadku Mysłowic z 29,7 tys. ton do 320,1 tys. ton, zaś zatrudnienie z 118 do 1046 osób. Wielkość eksportu węgla do Galicji oraz kongresówki oceniano na 20%-30%¹⁸.

Pierwsze próby wytopu cynku datowane są na 1790 rok (huta w Wesołej), następne huty cynku powstają w 1808 roku („Leopoldine”, w pobliżu kopalni w Brzęczkowicach) oraz w 1811 roku („Louise”). Najlepiej prosperująca w tamtym czasie huta cynku „Leopoldine” w 1815 roku osiągnęła udział w produkcji górnośląskich hut cynku na poziomie 46,3% sprzedając ten surowiec na terenie Śląska, Księstwa Warszawskiego, Austrii, a także Indii¹⁹. Galman niezbędny do produkcji cynku, poza niestety nielicznymi miejscowymi źródłami sprowadzano także z Galicji oraz Królestwa Polskiego. W 1833 roku w Mysłowicach założono jedyną hutę żelaza „Sophia”(pudlingarnia i walcownia). Rozwój przemysłu surowcowego doprowadził prowadzący do szybkiej industrializacji nastąpił równocześnie w okresie (1845 r.) włączenia Mysłowic do sieci kolejowych łączących Górny Śląsk z Wrocławiem. Miasto ze względu na dostęp do kolei, bazę surowcową oraz nadgraniczne położenie (Rosja, Austria) stało się ważnym nadgranicznym węzłem kolejowym, gdzie skupiała się większość handlu pomiędzy Prusami i Rosją²⁰. Niemniej, transport węgla realizowany był także w kierunku Prus poprzez Kłodnicę i Odrę. Należy nadmienić, iż w drugiej połowie XIX wieku, ze względu na słabą moc produkcyjną myśłowickich hut (zarówno cynku, jak i żelaza), kryzys w branży hutniczej (m.in. obniżenie cen cynku o 71%, łączące się także ze spadkiem wydobywania węgla kamiennego o 85%), a także wycofanie się inwestorów strategicznych z sektora cynkowego (m.in. Tiele-Winklera) większość tego rodzaju zakładów została zlikwidowana²¹. Ponowny dynamiczny rozwój, szczególnie branży górnictwa węgla kamiennego datowany jest na przełom XIX i XX wieku. W 1913 roku wydobywanie węgla w relacji do 1871 wzrosło w myśłowickich kopalniach o ponad 683% do poziomu 1,7 mln ton (4,5% wydobywania węgla na Górnym Śląsku)²². Wzrost popytu na węgiel, wiązał się między innymi z zawarciem układu handlowego między Rosją a Prusami (import węgla wolny od opłat celnych) – kopalnie myśłowickie nie były w stanie zaspokoić rosnącego popytu na węgiel w Rosji. Na wzroście korzystały także kopalnie położone po drugiej stronie granicy m.in. kopalni Niwka. Eksport realizowany był zarówno drogą kolejową, jak i wodną z wykorzystaniem Przemszy – wynika stąd, iż powiązanie kopalń z rynkiem Galicji oraz Kongresówki na przełomie XIX i XX wieku było bardzo duże²³.

¹⁸ A. Sulik. Historia Mysłowic do 1922 r. Wydawca UM Mysłowice, Mysłowice 2007, s. 106

¹⁹ Ibid., s. 99.

²⁰ W. Długobski, Szkice z dziejów Mysłowic. Wyd. Artystyczno-Graficzne, Śląski Instytut Naukowy w Katowicach, Katowice 1961, s. 26.

²¹ A. Sulik. Historia Mysłowic do 1922 r. Wydawca UM Mysłowice, Mysłowice 2007, s. 102.

²² Ibid., s. 110.

²³ Ibid., s. 113.

Dynamiczny rozwój górnictwa węgla kamiennego w Mysłowicach na przełomie XIX i XX wieku pociągał wzrost zapotrzebowania na siłę roboczą. Do 1889 roku istniał prawny zakaz osiedlania się czasowego i stałego osób z Kongresówki i Galicji. We wzmiankowanym roku, w związku ze strajkami górników na Górnym Śląsku, władze pruskie wydały zezwolenie na zatrudnienie w przemyśle robotników z zaboru rosyjskiego i austriackiego. Znaczący wzrost zatrudnienia, towarzyszący dynamicznemu zwiększeniu wydobycia węgla kamiennego w tym okresie, związany był zatem z osiedlaniem się w Mysłowicach robotników zza Przemszy. Przykładowo, w 1909 roku, tzw. robotników dochodzących do pracy codzienne „z zagranicy” było: 370 w kopalni „Mysłowice”, 221 w kopalni „Nowa Przemsza”. Udział robotników zza Przemszy utrzymywał się w kopalni Mysłowice na poziomie 26,6 do 35,7%²⁴. Sytuację tą w drastyczny sposób zmienił wybuch I wojny światowej, której towarzyszyło zamknięcie granic.

Równie istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego Mysłowic, ale także Sosnowca i Jaworzna w okresie XVIII i XIX wieku był zbieg trzech granic wyznaczony rzeką Przemszą. Rzeka odgrywała funkcję międzynarodowego „środka spedycyjnego”, zaś o jej gospodarczej randze zdecydowały rynki zbytu znajdujące się w Małopolsce. Rola komunikacyjna Przemszy była wykorzystywana gospodarczo w XVIII wieku, niemniej jej znaczenie wzrosło szczególnie po 1820 roku wraz ze wzrostem popytu na węgiel w Małopolsce. Drogą powrotną sprowadzano rudy cynku, rudę żelaza, drewno oraz sól (w tym także do Niwki)²⁵. Transport rzeczy już w połowie XIX wieku był stopniowo wypierany przez kolei. Budowa kolei Wrocław-Kraków (rozpoczęcie 1842 rok) miała na celu połączenie Prus, poprzez nadgraniczne miasto Mysłowice głównie z Krakowem, ale także z Oświęcimiem, austriacką magistralą Kolei Północnej Cesarza Ferdynanda²⁶. W 1847 roku oddano do użytku odcinek kolei z Mysłowic do granicy w Słupnej, co ostatecznie stanowiło połączenie linii kolejowej z Wrocławia z działającą już linią Szczakowa-Trzebinia-Kraków. W tym samym czasie dokonano połączenia Szczakowej z Maczkami i w konsekwencji z koleją warszawsko-wiedeńską. Komunikacja kolejowa, rzeczna i drogowa stawiała Mysłowice wśród najbardziej strategicznie położonych miast w Prusach, przyciągającym zarówno inwestorów, jak i mieszkańców. Specyficzne położenie Mysłowic u zbiegu trzech mocarstw, których granice wyznaczały wody Czarnej Przemszy, Białej Przemszy oraz Przemszy (Kąt Trzech Cesarstw potocznie zwany Trójkątem Trzech Cesarzy) przysparzała dodatkowo rozgłosu w wielu krajach Europy aż do zakończenia pierwszej wojny światowej²⁷. Przygraniczne położenie powodowało ponadto wzrost znaczenia miasta jako międzynarodowego centrum ruchu handlowego oraz migracyjnego (były to istotne czynniki miastotwórcze w XIX wieku).

Rozwoju gospodarczy **Jaworzna** początkowo wiązał się z wydobywaniem srebra i ołowiu z galeny, a także rud cynku i żelaza. W 1793 roku w protokole komisji królewskiej zapisano, że „wieś Jaworzno obfituje w fabryki kruszców ołowianych i galmanowych”²⁸. Niemniej, prowadzona eksploatacja kruszców miała prawdopodobnie niewielką skalę, co było wynikiem ogólnego kryzysu gospodarczego kraju, w tym relatywnie mały popyt krajowy na rudy galmanowe. W 1766 roku powstała pierwsza polska kopalnia węgla kamiennego w Szczakowej, zaś w 1767 roku węgiel ten

²⁴ Ibid., s. 115.

²⁵ Ibid., s. 118-119.

²⁶ Ibid., s. 121.

²⁷ Ibid., s. 133.

²⁸ Za: M. Leś-Rudnicka. Historia Jaworzna do 1795 roku. Muzeum historii Jaworzna, Jaworzno, 2011, s. 131.

został przetransportowany Przemszą z Jelenia do Krakowa²⁹. Istotnym impulsem rozwoju gospodarczego Jaworzna było przeprowadzenie przez jego teren linii kolejowej Towarzystwa Kolei Krakowsko-Górnośląskiej (1847 r.) przez dzielnicę Szczakowa. Włączenie tej linii w system Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej spowodowało dynamiczny rozwój Szczakowej jako węzła kolejowego o charakterze przeładunkowym pomiędzy Rosją, Austrią i Prusami.

Zarówno obecny, jak i przeszły profil gospodarczy miasta w znaczącym stopniu, poza przemysłem wydobywczym, łączy się z branżą energetyczną. W 1898 roku w Jaworznie powstała pierwsza elektrownia. Druga połowa XIX i początek XX wieku to okres, w którym powstało szereg przedsiębiorstw przemysłu ciężkiego, w tym m.in.: Fabryka Bieli Cynkowej, Fabryka Sody Amoniakalnej – później Huta Szkła Okienno „Szczakowa”, Garbarnia, Zakłady Azotowe „Azot”.

Lata 20-te XX wieku, w związku z **odrodzeniem Polski**, likwidacją zaborów austriackiego, rosyjskiego i pruskiego oznaczały diametralną zmianę w sytuacji geopolitycznej oraz społeczno-gospodarczej analizowanych miast. Rzeką Przemszą przestała pełnić rolę granicy państwowej. Zmianę tą dotkliwie odczuły Mysłowice, które utraciły korzyści gospodarcze związane z nadgranicznym położeniem (handlem)³⁰ – prawie wszystkie firmy handlowo-spedycyjne upadły lub przeniosły się do części niemieckiej Górnego Śląska³¹.

W powyższej sytuacji podstawową bazą ekonomiczną miasta stanowiło górnictwo węgla kamiennego. W kopalniach „Mysłowice”, „Nowa Przemsza”, „Karol” pracowało w tym okresie ok. 4,5 tys. osób. Należy również podkreślić, iż zmiana państwowości na Górnym Śląsku prowadziła to istotnych trudności własnościowych w zakresie istniejących środków produkcji. Na początku XX wieku wszystkie kopalnie i huty w Mysłowicach należały do kapitału niemieckiego, który pozostał ich właścicielem także po 1922 roku. Tym samym przedsiębiorstwa stały się automatycznie firmami kapitału zagranicznego. Przykładowo, wskazane powyżej kopalnie weszły w skład koncernu „Kattowitzer AG für Bergbau” pozostając w rękach zachodnioeuropejskiego kapitału. Potencjał kopalń, w tym myśłowickich, nie był w pełni wykorzystywany przez polską gospodarkę, w okresie międzywojennym. Wewnętrzny rynek Polski, ze względu na strukturę gospodarczą kraju i jego ograniczoną chłonność nie zgłaszał większego zapotrzebowania na górnośląskie produkty przemysłowe³². W tej sytuacji, wykorzystując zapisy Konwencji Genewskiej, węgiel był eksportowany bezcłowo do części niemieckiej Górnego Śląska oraz do Europy Zachodniej. Ostatecznie w wyniku nowej sytuacji społeczno-gospodarczej wydobycie kopalń w Mysłowicach było o ponad 30% niższe od poziomu rekordowego zanotowanego w 1910 roku³³. Duży był natomiast przyrost liczby pracowników fizycznych. Wysoki przyrost zatrudnionych w latach 20-tych XX wieku w kopalniach wiązał się z inflacją marki polskiej, która obniżała płace górników prowadząc do spadku wydajności pracy. W warunkach taniej siły roboczej wydobycie starano się zwiększyć metodami ekstensywnymi poprzez zatrudnienie dodatkowych pracowników, których zasób zwiększył się znacząco po zniesieniu granicy na Przemszy (pracownicy przybywali do Mysłowic z zacofanych gospodarczo terenów województwa kieleckiego i krakowskiego).

²⁹ Ibid., s. 136.

³⁰ A. Sulik, Tom II. Historia Mysłowic 1922-1945. Wyd. Hejme, Czeladź 2011, s. 55.

³¹ Ibid., s. 89.

³² Ibid., s. 56.

³³ Ibid., s. 56.

Okres „wielkiego kryzysu gospodarczego”, któremu towarzyszyła gwałtowna recesja gospodarcza związana między innymi z nadprodukcją skutkowało - w warunkach analizowanych miast - koniecznością obniżenia cen na produkty, redukcją zatrudnienia oraz poszukiwaniem nowych rynków zbytu. Przykładowo, w warunkach Mysłowic, załamanie gospodarcze doprowadziło do likwidacji podmiejskich kopalń „Nowa Przemsza”, „Karol”, „Leopoldine”, „Włademar”. W latach 1929-1935 liczba kopalni „Mysłowice” zmniejszyła się o 30,4%, zaś wydobywanie spadło o 17,5%³⁴

Istotnym czynnikiem dynamizującym rozwój przemysłu węglowego – w kontekście poszukiwania nowych rynków zbytu na węgiel - w tamtym okresie stało się otwarcie w 1930 roku tzw. magistrali węglowej z Katowic przez Inowrocław do nowego portu polskiego w Gdyni. Istotną obniżkę kosztów transportu nadal oferował transport wodny realizowany przez port przeładunkowy węgla na Czarnej Przemszy (zbyt w ramach miejscowości położonych wzdłuż Przemszy, a następnie Wisły).

Pracownicy myślowickich kopalń w większości stanowili mieszkańców miasta Mysłowice (83%). W 1938 roku niecałe 8% dojeżdżało z miejscowości powiatu katowickiego, nieco ponad 6,5% z powiatu pszczyńskiego (tj. Imielin, Kosztowy, Krasowy, Morgi). Zaledwie 3,4% pracowników myślowickich kopalń stanowiły osoby dojeżdżające z terenów po drugiej stronie Przemszy, tj. powiatu będzińskiego i chrzanowskiego (81 osób)³⁵.

Poza działalnością kopalń okres międzywojenny w przypadku Mysłowic wiąże się także z działalnością takich małych i średnich przedsiębiorstw jak: Fabryka WYROBÓW ALUMINIOWYCH „Duhl”, Zakład Mechaniczny „Minerva”, Wytwórnia Narzędzi Rzemieślniczych „Spielman”, Śląska Fabryka Chemiczna „Alchemia”, Tartak Parowy i Heblarnia Desek „Georg Israel Rosenthal”, Fabryka Mebli „Marcin Robak”, Fabryka Papy, Fabryka Wełny „Czesanka”, Fabryka Czapek „Czesław Makowski”, Fabryka Motorów „Sikora”, Walcownia Cynku „Kunegunda”, Wytwórnia Szczotek, Drukarnia „Breuer”, Drukarnia Ludowa, Wytwórnia Octu, Browar i Rozlewnia Wód Sodowych, Warszawska Pralnia, Zakład Kąpielowy, Destylarnia – Hurtownia i Fabryka Likierów J.L. Silberberga, Wytwórnia Likierów i Hurtownia Win „Isaac Grunwald”, Fabryka Czekolady „Toska”, rzemieślnicza stocznia rzeczna „Sapok”. W okresie odrodzenia Polski, firmy te były stopniowo nabywane przez przedsiębiorców ze Śląska Cieszyńskiego, Małopolski oraz Wielkopolski. W kontekście analizy Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca, można nadmienić, iż znaczącą powierzchnię gruntów myślowickich nabył także Józef Folga z Jaworzna oraz Icek Szatenstein z Sosnowca³⁶.

W Mysłowicach, w okresie międzywojennym, funkcjonowała także dość znacząca grupa przedsiębiorstw branży mineralnej i budowlanej, tj.: Cegielnia kopalni „Mysłowice”, Cegielnia Parowa „Mühle”, Cegielnia Parowa „Golasowski”, Cegielnia Parowa „Erich Jacobson”, kamieniołom, Zjednoczenie Przedsiębiorstw Budownictwa, Firma Budowlana „A. Golasowski”, Fabryka WYROBÓW BETONOWYCH „Maksymilian Slaby”. Ponadto w Brzezince funkcjonowały dwie dodatkowe cegielnie, tj.: Cegielnia „Antoni Potyka” oraz Cegielnia Parowa „Karol Ullmann”, a także Fabryka Lin, Fabryka Elektroporcelany, Fabryka WYROBÓW DRUCIANYCH oraz duża składnica drewna.

³⁴ Ibid., s. 61.

³⁵ Ibid., s. 63.

³⁶ Ibid., s. 65.

W wymiarze rzemiosła zmiany związane z odradzającą się Polską powodowały stopniowy odpływ z terenu Mysłowic najbardziej zamożnych rzemieślników o wieloletnich tradycjach wytwórczych. Na ich miejsce przybywali mniej zamożni rzemieślnicy głównie z Wielkopolski, a także Galicji. Przykładowo w latach 1922-1915 osiedliło się w Mysłowicach 130 rzemieślników³⁷.

W działalności handlowej po początkowej (1922-1925) likwidacji wielu niemieckich firm handlowo-spedycyjnych w ich miejsce zaczęły powstawać nowe firmy, których właściciele pochodzili z różnych części Polski, a także innych państw Europy. Firmy handlowe zajmowały się głównie obrotem: węglem, drzewem, wyrobami alkoholowymi, towarami spożywczymi, kawą, stałą i wyrobami hutniczymi, meblami, maszynami (w tym dla przemysłu wydobywczego), towarami rolnymi, dywanami, chodnikami i firanami, farbami, cementem,

Po 1922 roku zachowano w Mysłowicach XIX wieczne tradycje targowe i jarmarkowe. Jarmarki urządzano na Starym Rynku i Nowym Rynku (dzisiejszy Plac Mieroszewskich) dwa lub trzy razy w roku. Była to okazja do nawiązywania kontaktów handlowych pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem a Jaworzniem, ponieważ do miasta zjeżdżali handlarze z terenów Górnego Śląska, Kongresówki oraz Małopolski. Jarmarki odwiedzało kilka tysięcy osób dziennie³⁸. Należy również dodać, iż konkurencyjne targi były organizowane w Modrzejowie (choć ich zainteresowanie ze strony kupców Śląskich było mniejsze ze względu na cło, większy obrót handlowy realizowany był produktami przemysłowymi pochodzącymi z Górnego Śląska przeznaczonymi na rozwój zakładów przemysłowych w Nivce i Dąbrowie – ze względu na ich niższe ceny niż w Kongresówce)³⁹. Mysłowice zarówno w drugiej połowie XIX wieku, jak i w pierwszych dwóch dekadach XX wieku stanowiły znaczący ośrodek handlowy, szczególnie po włączeniu miasta w sieć kolei Wrocław-Kraków oraz kolei warszawsko-wiedeńskiej (podjęto nawet starania, aby z Mysłowic utworzyć ośrodek wolnego handlu)⁴⁰. W drugiej połowie XIX wieku szczególnie rozpowszechnił się handel przygraniczny zbożem (kupcy z Kongresówki), byłem (kupcy górnośląscy), a także handel międzynarodowy płodami rolnymi (z Małopolski i Kongresówki) oraz produktami przemysłowymi (z Górnego Śląska). Takie relacje handlowe sprzyjały ponadto rozwojowi firm spedycyjnych.

Renomę utrzymały także targi tygodniowe urządzane na obu myśłowickich rynkach (we wtorki i piątki). Stałą klientelę targów tygodniowych, poza mieszkańcami Mysłowic stanowili mieszkańcy: Szopienic, Janowa, Modrzejowa, Nivki, Jęzora i Wysokiego Brzegu (frekwencja na targach wahała się od 2-3 tys. osób)⁴¹. Centrum handlowe Mysłowic zlokalizowane było w śródmiejskim ciągu tj.: od Placu Wolności (Pl. Marszałka Piłsudskiego), przez ul. Pszczyńską do Rynku; ul. Krakowskiej i Modrzejewskiej do ul. Bytomskiej po Nowy Rynek (Plac Mieroszewskich). W latach 20-tych i 30-tych XX wieku w Mysłowicach funkcjonowało ok. 80 placówek gastronomicznych (restauracje, kawiarnie, cukiernie, gospody, hotele). Dużą popularnością cieszył się kompleks gastronomiczny „Trójkąt” przy ul. Słupnej (restauracja, sala zabawowo-widowiskowa, letni ogród z bufetem, altana, strzelnica, kolonada ogrodowa ze schronem dla gości i orkiestry) – popularność

³⁷ Ibid., s. 74-75

³⁸ Ibid., s. 99.

³⁹ Ibid., s. 134.

⁴⁰ Ibid., s. 134.

⁴¹ Ibid., s. 100.

tego miejsca wiązała się między innymi z turystami odwiedzającymi były „Kąt Trzech Cesarstw” z wysoką wieżą „Bismarcka” przemianowaną w tamtym okresie na wieżę „Kościuszki”⁴².

Okres **Polski Ludowej**, w przypadku wszystkich analizowanych miast, oznaczał szczególnie w latach 60-tych i 70-tych kontynuację rozbudowy przemysłu ciężkiego wraz z jego zapleczem. W przypadku Mysłowic największą rangę gospodarczą odgrywały kopalnie „Mysłowice” oraz „Wesoła” (w okresie PRL „Lenin”, w 1975 roku zatrudniała ok. 4,0 tys. pracowników, wydobycie dobowe na poziomie ok. 8,0 tys. ton). Duże znaczenie odgrywały również: Przedsiębiorstwo Robót Górniczych zajmujące się m.in. drażeniem szybów, udostępnianiem nowych pokładów na obszarze Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (zatrudnienie w 1975 roku sięgało 3,9 tys. osób), Centralne Zakłady Naprawcze Budownictwa Górniczego (zatrudnienie w 1975 roku: 0,6 tys. osób), Ośrodek Badawczo-Rozwojowy BUDKOP, Wydział Warsztatowy Przedsiębiorstwa Energomontażowego Przemysłu Węglowego, oddział Jaworznicko-Mikołowskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Magazynowej i Transportu Przemysłu Węglowego (zapewnienie prawidłowego funkcjonowania transportu, stan zatrudnienia w 1975 roku: 2,3 tys. osób)⁴³.

W analizowanych latach w Mysłowicach rozwija się także przemysł maszynowy i elektrotechniczny reprezentowany głównie przez Południowe Zakłady Przemysłu Elektrotechnicznego Zakład nr 3 w Brzezince (zatrudnienie w 1975 roku: ok. 1,0 tys. osób). W mieście działają także duże przedsiębiorstwa branży spożywczej (Zakłady Mięsne), budowlanej (Fabryka Domów WK-70, Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych Budownictwa Przemysłowego „Hydrobudowa – Śląsk”, Mysłowickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego, Cegielnia „Potyka”, Oddział Przedsiębiorstwa Ceramiki Budowlanej „Cerbudowa”). Na terenie Mysłowic działała również filia Bytomskiej Fabryki Mebli⁴⁴. Profil gospodarczy miasta w latach 70-tych i 80-tych kształtują także mniejsze zakłady, często skupione w spółdzielniach, reprezentujące branże: odzieżową, elektrotechniczną („Zelmech-Domgos”), spożywczą, metalową, aparatury pomiarowej, chemii gospodarczej. Ponadto, w 1975 roku na terenie miasta działało 251 warsztatów rzemieślniczych (murarstwo, instalatorstwo, malarstwo, parasolnictwo, krawiectwo, mechanika pojazdów, ślusarstwo, blacharstwo, zegarmistrzostwo, fryzjerstwo⁴⁵). W zakresie działalności handlowej w 1975 roku na 1000 mieszkańców przypadało 300 m² powierzchni handlowej, natomiast średnia obrotów w handlu kształtowała się relatywnie wysoko, co wynikało z zaopatrywania się w mieście także ludności z terenów sąsiednich, w tym głównie z: Niwki, Modrzejowa, Jęzora, Jaworzna, Łędzin⁴⁶.

Powiązania gospodarcze stworzone w przeszłości sięgającej przede wszystkim drugiej połowy XIX wieku oraz XX wieku w przypadku Mysłowic, Jaworzna oraz Sosnowca opierały się głównie na działalnościach związanych z przemysłem ciężkim, w tym górnictwem oraz hutnictwem. Obecnie we wszystkich tych miastach ranga przemysłów tradycyjnych uległa zdecydowanemu obniżeniu. Większość podmiotów branży górniczej i hutniczej uległa likwidacji. Co istotne likwidacja bazy ekonomicznej tych miast, opartej na przemysłach surowcowych, oddziaływała na całość łańcucha „tradycyjnej” produkcji i wartości dodanej powodując także likwidację firm

⁴² Ibid., s. 107.

⁴³ Mysłowice [red.] W. Długoborski. Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1977, s. 261-269.

⁴⁴ Ibid., s. 270-273.

⁴⁵ Ibid., s. 278.

⁴⁶ Ibid., s. 283-284.

towarzyszących górnictwu, hutnictwu, czy też branży włókienniczej i przetwórstwa przemysłowego (dostawcy, kooperanci, transport i składowanie).

W kontekście przeprowadzonych procesów likwidacyjnych, szczególnie górnictwa i hutnictwa, a także biorąc pod uwagę trendy globalizacyjne - przejawiające się między innymi w wyższej konkurencyjności produktów przemysłów tradycyjnych dostarczanych przez państwa azjatyckie, kraje Ameryki Południowej - wydaje się, że możliwości przywrócenia do życia branż funkcjonujących w XIX i XX wieku na terenie Sosnowca, Jaworzna i Mysłowic są bardzo ograniczone.

Myśląc o podstawach zintegrowanego rozwoju Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna istotnego znaczenia nabiera kwestia ponownego, spójnego programowania relacji gospodarczych pomiędzy tymi miastami, w tym w ramach wspólnej **strategii lub programu rozwoju gospodarczego** analizowanych ośrodków miejskich. Poprzednia, wysoka ranga gospodarcza miast partnerskich, wynikała z koncentracji na ich terenach tzw. przemysłach ciężkich, eksploatujących i przetwarzających zasoby mineralne, a także wykorzystujących w sposób ekstensywny dużą liczbę terenów, często z brakiem poszanowania zasad ochrony środowiska. Zaprzestanie działalności, szczególnie górnictwa, doprowadziło w konsekwencji do powstania wielu miejsc i obiektów o charakterze poprzemysłowym, często korzystnie zlokalizowanych, niemniej nieposiadających wysokiej wartości społeczno-ekonomicznej. Ich nagromadzenie w przestrzeni miast partnerskich, generuje **negatywne relacje społeczno-gospodarcze** i wymusza podjęcie działań związanych z ponownym wykorzystaniem głównie w celach gospodarczych, gdyż te w obecnych uwarunkowaniach postrzegane są jako warunek dla tworzenia podstaw rozwoju społecznego.

2.2.3. Powiązania przestrzenne

Biorąc pod uwagę fakt, że Mysłowice, Jaworzno i Sosnowiec rozgraniczone są rzekami, historyczne powiązania przestrzenne sprowadzają się do połączeń między miastami stanowiącymi mosty drogowe, kolejowe i przeprawy promowe.

Do najstarszych powiązań należy most na Przemszy łączący Mysłowice z Modrzejowem, który historycznie stanowił odrębną od Sosnowca miejscowość. Drugi most o którym mówią źródła historyczne był związany z gościńcem prowadzącym z Chrzanowa do Będzina i istniał we wsi Długoszyn, stanowiąc pierwsze powiązanie Jaworzna z Sosnowcem.

Kolejnym powiązaniem pomiędzy dzisiejszymi Mysłowicami i Jaworzniem była przeprawa promowa na Przemszy łącząca wieś Jeleń z wsiami Imielin, Kosztowy i Chełm. Mimo przebiegającej na Przemszy granicy, wsie te należały do biskupa krakowskiego, a przeprawa służyła głównie mieszkańcom wsi zobowiązanym do odrabiania pańszczyzny na polach leżących na obu brzegach rzeki.

Przemsza, oprócz funkcji rzeki granicznej pełniła również istotniejszą z punktu widzenia lokalnej gospodarki funkcję transportową. Od drugiej połowy XVII w. była wykorzystywana do żeglugi, a od schyłku XVIII w. wykorzystywano Przemszę do transportu węgla w kierunku Krakowa.

W połowie XIX w. rozpoczęto budowę linii kolei żelaznej, z czym związana jest budowa kolejowego mostu granicznego na wysokości Słupnej w Mysłowicach i Jęzora w Jaworzni. W tym samym czasie nastąpiło połączenie linii Szczakowa – Maczki z koleją warszawsko-wiedeńską,

co zapewniło Mysłowicom połączenie z Warszawą. Mysłowice stanowiły wtedy znaczący węzłowy ośrodek kolejowy o znaczeniu międzynarodowym. W tym czasie rozważano również budowę połączenia kolejowego Mysłowic z Sosnowcem, jednak polityczne naciski okazały się silniejsze i plan nie został zrealizowany.

Połowa XIX w. to również rozwój komunikacji drogowej. Powstała w tym czasie droga kołowa o charakterze przelotowym łącząca Bytom, Mysłowice z Modrzejowem. Droga ta zapewniała połączenie z jednej strony ze szlakiem Wrocław – Opole – Gliwice, a z drugiej strony przez drogę Dąbrowa Górnicza – Olkusz – Kielce z główną drogą Kraków - Warszawa.

Istotnym elementem przestrzennym łączącym trzy obecne miasta jest miejsce trójstyku granic zwane Kątem Trzech Cesarzy. Jest to miejsce, gdzie Biała i Czarna Przemsza łączą się tworząc Przemszę. W miejscu tym w czasie zaborów spotykały się granice Rzeszy Niemieckiej, Rosji i Austro-Węgier. Na przełomie XIX i XX wieku była to duża atrakcja turystyczna. Do Mysłowic ściągali rzesze turystów, aby przespacerować się z dworca kolejowego w kierunku Słupnej i dalej nad Przemszą do trójstyku. Obszar kąta był dobrze zagospodarowany pod kątem turystycznym. Zbudowano 20-metrowej wysokości Wieżę Bismarcka, na której szczycie była platforma widokowa. Był również most pieszy, którym turyści mogli bez odprawy paszportowej udać się na teren dzisiejszego Jaworzna (wówczas Austro-Węgier). W okolicy był również most na Czarnej Przemszy łączący Mysłowice z dzisiejszym Sosnowcem, jednak wycieczka w tym kierunku wiązała się dla turystów z dokładną kontrolą paszportową i celną. Dodatkową atrakcją dla turystów była możliwość odbycia rejsu po Przemszy w kierunku Brzezinki, Dzieńkowic i Wysokiego Brzegu. Rejsy te cieszyły się dużą popularnością.

Większość z historycznych powiązań przestrzennych między trzema miastami przetrwała do dziś, są jednak takie, które zanikły całkowicie lub istnieją, ale w szczątkowej formie. Do takich powiązań należy przede wszystkim obszar Kąta Trzech Cesarzy. Odtworzenie wartości historycznych tego miejsca poprzez odpowiednie zagospodarowanie i udostępnienie pozwoli uruchomić znaczący potencjał turystyczny. Dodatkowym powiązaniem historycznym możliwym do odtworzenia jest wykorzystanie Przemszy jako szlaku wodnego, z tym, że nie w celach transportowych, jak to miało miejsce dawniej, a w celach turystycznych. Takie wykorzystanie rzeki można powiązać z rekreacyjnym wykorzystaniem terenów dolin rzecznych i terenów przyległych do koryta Przemszy.

II. Analiza otoczenia gospodarczego

1. Analiza lokalnej gospodarki miast partnerskich

1.1. Konkurencyjność lokalnej gospodarki miast partnerskich – układ Aglomeracji Górnośląskiej (AG)

Baza ekonomiczna

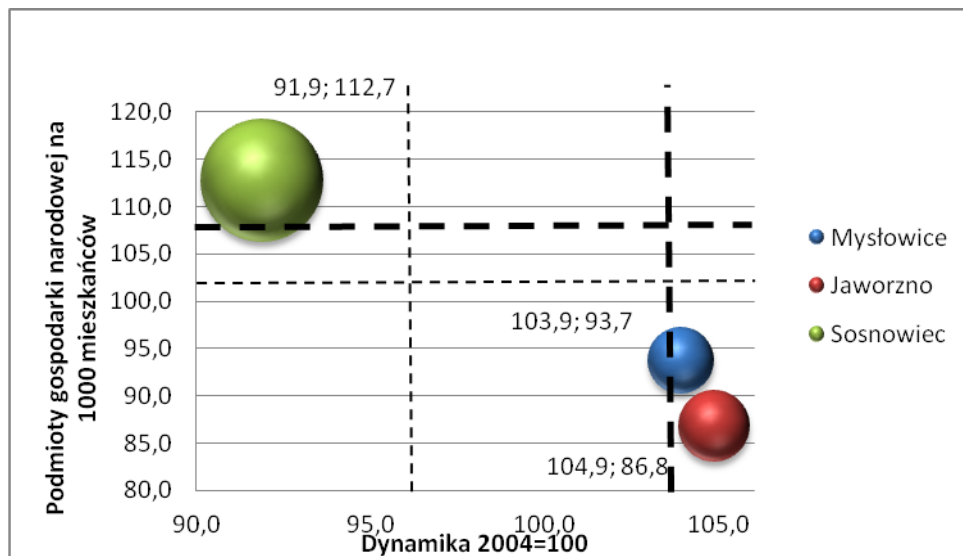
Baza ekonomiczna Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, mierzona za pomocą dynamiki liczby podmiotów gospodarczych oraz liczbą podmiotów gospodarczych przypadającą na 1000 mieszkańców, w ujęciu sumarycznym dla miast partnerskich w relacji do wartości przeciętnych dla Aglomeracji Górnośląskiej, wykazuje znaczące deficyty (por. tabela i rysunek poniżej). Łącznie Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno posiadają niższą dynamikę (w latach 2004-2013) w zakresie liczby podmiotów gospodarczych (96,4 wartości z 2004 roku) w relacji do wszystkich miasta Aglomeracji (104,6 wartości z 2004 roku). Podobnie, w ujęciu łącznym dla miast partnerskich, niższa jest ich pozycja w relacji do Aglomeracji (106,7 podmiotów na 1000 mieszkańców) pod względem liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców (102,5 podmiotów na 1000 mieszkańców).

Tabela 51. Podmioty gospodarki narodowej M-J-SO oraz Aglomeracja Górnośląska

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo podmiotów gospodarki narodowej	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców
Mysłowice	6774	6856	7004	7057	7042	6931	7317	6773	6903	7038	264	93,7
2004=100	100,0	101,2	103,4	104,2	104,0	102,3	108,0	100,0	101,9	103,9		
Jaworzno	7752	7681	7666	7614	7674	7475	7837	7740	8017	8130	378	86,8
2004=100	100,0	99,1	98,9	98,2	99,0	96,4	101,1	99,8	103,4	104,9		
Sosnowiec	25903	25356	24459	24365	24253	23484	24369	23449	23776	23806	-2 097	112,7
2004=100	100,0	97,9	94,4	94,1	93,6	90,7	94,1	90,5	91,8	91,9		
RAZEM M-J-SO	40 429	39 893	39 129	39 036	38 969	37 890	39 523	37 962	38 696	38 974	-1 455	102,5
2004=100	100,0	98,7	96,8	96,6	96,4	93,7	97,8	93,9	95,7	96,4		
Aglomeracja (AG)	194 268	193 987	193 716	194 094	192 457	193 029	201 234	196 221	200 482	203 264	8 996	106,7
2004=100	100	99,9	99,7	99,9	99,1	99,4	103,6	101,0	103,2	104,6		
Udział M-J-SO w AG	20,8%	20,6%	20,2%	20,1%	20,2%	19,6%	19,6%	19,3%	19,3%	19,2%		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 38. Dynamika liczby podmiotów gospodarki narodowej w w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

Dynamika rozwoju gospodarczego

Zdecydowanie lepiej miasta partnerskie w ujęciu łącznym (141,4 wartości z 2004 roku) wypadają na tle Aglomeracji Górnośląskiej (133,2 wartości z 2004 roku) wartości pod względem dynamiki liczby podmiotów gospodarczych prywatnych nowo-zarejestrowanych.

Tabela 52. Podmioty gospodarcze prywatne nowo-zarejestrowane na 1000 istniejących (2004-2013)

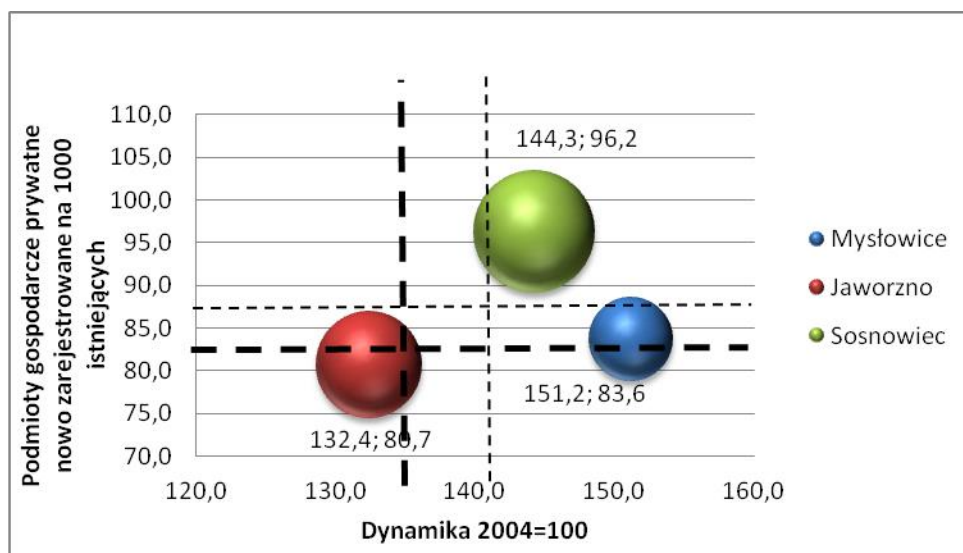
Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów prywatnych
Mysłowice	55,3	67,8	73,1	66,2	61,0	84,8	110,4	90,5	85,1	83,6	5 301
2004=100	100,0	122,6	132,2	119,8	110,2	153,4	199,6	163,7	154,0	151,2	
Jaworzno	60,9	69,8	71,0	66,6	75,3	95,5	96,0	84,2	94,1	80,7	8 401
2004=100	100,0	114,6	116,6	109,2	123,5	156,8	157,6	138,3	154,4	132,4	
Sosnowiec	66,7	78,4	91,4	86,1	87,4	109,2	122,3	89,2	102,0	96,2	11 035
2004=100	100,0	117,5	137,1	129,1	130,9	163,6	183,3	133,8	152,9	144,3	
RAZEM M-J-SO	62,0	72,9	79,7	74,3	76,7	98,6	110,0	87,7	95,2	87,7	24 737
2004=100	100,0	117,4	128,5	119,7	123,6	158,9	177,4	141,3	153,5	141,4	
Aglomeracja (AG)	61,6	66,3	72,9	70,5	74,2	89,7	101,7	83,4	85,5	82,0	147 374
2004=100	100	107,7	118,4	114,5	120,4	145,7	165,1	135,5	138,9	133,2	
Udział podmiotów nowo zarejestrowanych M-J-SO w AG	15,8%	17,3%	17,1%	16,5%	16,4%	17,5%	17,3%	16,2%	17,0%	16,3%	16,8%

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Tym samym korzystniejsza dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna (87,7) jest liczba podmiotów gospodarczych prywatnych nowo zarejestrowanych przypadająca na 1000 podmiotów w relacji do tej wartości w Aglomeracji (82,0). Niemniej w porównaniu z poprzednim zestawieniem, może to

dowodzić wysokiej aktywności w tworzeniu nowych działalności gospodarczych w miastach partnerskich jednak przy ich krótkotrwałej działalności.

Rysunek 39. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych prywatnych nowo zarejestrowanych w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 istniejących (2013) w J, M, SO i Aglomeracji

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

Potwierdzenie tego wniosku można odnaleźć w relacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi wyrejestrowanymi i nowo-zarejestrowanymi w latach 2009 i 2013 (por. tabela poniżej).

Tabela 53. Stosunek podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych do nowo zarejestrowanych wg sekcji PKD w 2009 i 2013 roku (sekcje słabnące i rozwijające się)

Sekcje PKD	2009				2013			
	Mysłowice	Jaworzno	Sosnowiec	AG	Mysłowice	Jaworzno	Sosnowiec	AG
Sekcja A	0,667	0,667	1,667	0,915	1,500	0,500	1,000	0,972
Sekcja B	0,333		0,000	0,200	0,500		0,000	0,458
Sekcja C	1,022	1,236	0,901	1,028	1,024	0,938	0,653	0,806
Sekcja D			0,250	0,133		0,000	1,000	0,200
Sekcja E	0,000	1,000	0,500	0,740	0,000	3,000	0,250	0,806
Sekcja F	0,931	0,762	0,785	0,926	0,854	0,875	0,981	0,957
Sekcja G	1,786	1,010	0,846	1,219	1,270	0,959	0,984	1,004
Sekcja H	1,692	0,877	0,820	1,186	2,179	1,538	1,014	1,227
Sekcja I	0,938	0,780	0,660	0,903	0,974	0,769	0,727	1,004
Sekcja J	0,406	0,548	0,404	0,452	0,406	0,348	0,514	0,435
Sekcja K	0,767	1,203	0,647	1,072	0,977	0,452	0,980	0,816
Sekcja L	0,750	0,286	0,360	0,276	0,538	0,000	0,542	0,317
Sekcja M	1,160	1,000	0,591	0,832	0,604	0,377	0,532	0,572
Sekcja N	1,667	0,553	1,045	0,832	0,775	1,000	0,592	0,672
Sekcja O			0,000	1,000				0,000
Sekcja P	0,286	0,500	0,531	0,592	0,893	0,759	0,583	0,706
Sekcja Q	0,524	0,343	0,266	0,415	0,369	0,469	0,322	0,364
Sekcja R	0,176	0,556	0,529	0,947	0,938	0,667	0,238	0,625
Sekcje S i T	1,355	0,700	0,957	0,869	0,792	0,750	0,457	0,682
Sekcja U								

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

W 2013 roku w Aglomeracji wyłącznie w przypadku 3 sekcji PKD (G, H oraz I) liczba podmiotów wyrejestrowanych była równa lub większa niż nowo-zarejestrowanych, przy czym relacja ta nie przekraczała wartości 1,227. W tym roku w Mysłowicach tego typu niekorzystna relacja dotyczyła 4 sekcji PKD (A, C, G oraz H), w przypadku Jaworzna 3 sekcji PKD (E, H oraz N), podobnie w przypadku Sosnowca 3 sekcji (A, D oraz H). W miastach partnerskich relacja pomiędzy podmiotami wyrejestrowanymi a nowo-zarejestrowanymi kształtowała się nawet na poziomie 3,0.

Przedsiębiorczość

W zakresie przedsiębiorczości mierzonej dynamiką tworzenia podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne oraz liczbą tego rodzaju firm przypadającą na 1000 mieszkańców miasta partnerskie ujęte łącznie wykazują zróżnicowanie w relacji do wskazanych wartości dla Aglomeracji. Pod względem dynamiki (91,1 wartości z 2004 roku) wykazują znaczący deficyt (niska aktywność przedsiębiorcza), natomiast pod względem liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne przeciętna wartość dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna (78,1 firm na 1000 mieszkańców) jest nieco wyższa niż jej wartość dla Aglomeracji (73,8 firm na 1000 mieszkańców).

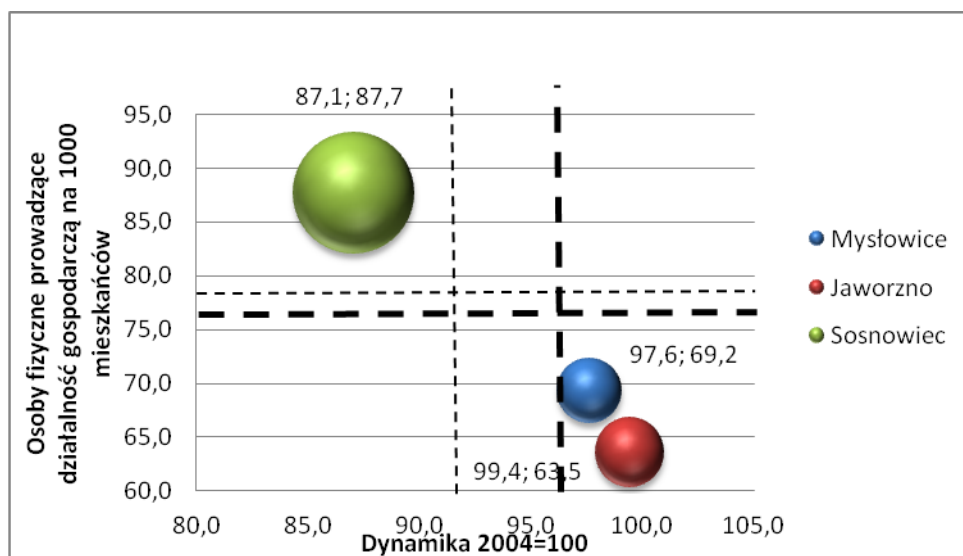
Tabela 54. Liczba firm prowadzonych przez osoby fizyczne, w tym na 1000 mieszkańców (2013)

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby os.fiz.prow. działalność gosp.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców (2013)
Mysłowice	5329	5385	5463	5473	5449	5348	5673	5069	5115	5202	-127	69,2
2004=100	100,0	101,1	102,5	102,7	102,3	100,4	106,5	95,1	96,0	97,6		
Jaworzno	5988	5884	5831	5726	5760	5575	5871	5764	5917	5955	-33	63,5
2004=100	100,0	98,3	97,4	95,6	96,2	93,1	98,0	96,3	98,8	99,4		
Sosnowiec	21276	20718	19808	19682	19531	18941	19669	18615	18660	18528	-2 748	87,7
2004=100	100,0	97,4	93,1	92,5	91,8	89,0	92,4	87,5	87,7	87,1		
RAZEM	32 593	31 987	31 102	30 881	30 740	29 864	31 213	29 448	29 692	29 685	-2 908	78,1
2004=100	100,0	98,1	95,4	94,7	94,3	91,6	95,8	90,4	91,1	91,1		
Aglomeracja (AG)	144 913	143 301	141 820	140 868	139 122	139 400	145 724	139 037	140 054	140 597	-4 316	73,8
2004=100	100,0	98,9	97,9	97,2	96,0	96,2	100,6	95,9	96,6	97,0		
Udział podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne M-J-SO w AG	22,5%	22,3%	21,9%	21,9%	22,1%	21,4%	21,4%	21,2%	21,2%	21,1%	67,4%	

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Największy deficyt w relacji do wartości średniej dla Aglomeracji, pod względem liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne wykazuje Jaworzno (63,5 firm na 1000 mieszkańców), następnie zaś Mysłowice (69,2 firmy na 1000 mieszkańców). Sytuację, w ujęciu średniej dla miast partnerskich poprawia Sosnowiec z wartością 87,7 firm prowadzonych przez osoby fizyczne na 1000 mieszkańców.

Rysunek 40. Dynamika liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

Umiejdzynarodowienie gospodarki

Pod względem umiejdzynarodowienia gospodarki miast partnerskich (ujętych łącznie w relacji do średniej dla miast Aglomeracji) mierzonej za pomocą udziału spółek nowo-zarejestrowanych z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie nowo-zarejestrowanych spółek handlowych, ich udział w relacji do 2004 roku spada zarówno w badanych miastach (52,6 wartości z 2004 roku), jak i w całej Aglomeracji (43,4 wartości z 2004 roku).

Tabela 55. Udział spółek nowo-zarejestrowanych z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych spółek handlowych (2004-2013) sektora prywatnego

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego (2004-2013)
Mysłowice	14,3%	23,5%	7,1%	19,4%	0,0%	10,7%	0,0%	3,4%	15,6%	5,7%	29
2004=100	100,0	164,7	50,0	135,5	0,0	75,0	0,0	24,1	108,9	39,6	
Jaworzno	14,3%	11,8%	12,9%	12,8%	12,9%	13,2%	10,1%	8,3%	7,8%	1,4%	49
2004=100	100,0	82,4	90,3	89,4	90,3	92,1	71,0	58,3	54,8	9,9	
Sosnowiec	3,2%	26,9%	16,0%	21,6%	10,3%	17,6%	14,3%	4,5%	9,5%	7,8%	61
2004=100	100,0	834,6	496,0	670,3	317,9	547,1	442,9	138,8	295,2	242,6	
RAZEM	10,3%	19,5%	11,9%	17,4%	9,0%	14,5%	9,9%	5,6%	9,8%	5,4%	139
2004=100	100,0	188,3	115,1	168,1	86,9	140,5	95,4	53,7	95,1	52,6	
Aglomeracja (AG)	20,6%	25,2%	24,0%	22,0%	21,2%	10,5%	13,3%	12,5%	10,1%	8,9%	1 602
2004=100	100,0	122,3	116,4	106,6	102,6	50,7	64,6	60,5	49,0	43,4	
Udział nowo rejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego w M-J-SO w relacji do AG	7,1%	8,9%	6,0%	10,6%	4,4%	17,0%	8,6%	5,0%	14,4%	7,6%	8,7%

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Niemniej, aktywność kapitału zagranicznego mierzona za pomocą analizowanego wskaźnika w przypadku Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna ujętych łącznie jest niska. W latach 2004-2013 w miastach partnerskich zarejestrowano 139 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, natomiast w całej Aglomeracji były to 1602 podmioty (udział miast partnerskich na poziomie 8,7%).

Zdecydowanie korzystniej wygląda natomiast sytuacja w miastach partnerskich ujętych łącznie pod względem wielkości zainwestowanego kapitału zagranicznego na 1-go mieszkańca w wieku produkcyjnym. Łącznie dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna w 2012 roku wartość ta kształtowała się na poziomie 28,1 tys. zł, podczas gdy w Aglomeracji było to zaledwie 8,2 tys. zł. Najwyższą wartość zainwestowanego kapitału zagranicznego na 1-go mieszkańca w wieku produkcyjnym wykazuje Sosnowiec (46,8 tys. zł). Poniżej przeciętnej dla Aglomeracji plasuje się natomiast Mysłowice z wartością na poziomie 5,2 tys. zł.

Tabela 56. Kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (zł)

Kategoria	2011	2012
Mysłowice	4 587	5 167
Jaworzno	20 297	22 381
Sosnowiec	45 355	46 798
RAZEM M-J-SO	26 784	28 155
Aglomeracja (AG)	7 825	8 195

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Infrastruktura nowoczesnej gospodarki

Infrastruktura nowoczesnej gospodarki została przeanalizowana za pomocą zestawienia instytucji działających na rzecz biznesu w następujących obszarach (por. tabela poniżej):

- preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości,
- centra transferu technologii,
- fundusze kapitału zalążkowego,
- lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe,
- fundusze poręczeń kredytowych,
- inkubatory przedsiębiorczości,
- inkubatory technologiczne,
- ośrodki szkoleniowo-doradcze,
- platformy technologiczne,
- parki technologiczne i przemysłowe,
- sieci aniołów biznesu
- izby gospodarcze,
- klastry.

Tabela 57. Zestawienie instytucji otoczenia biznesu dla miast Aglomeracji Górnośląskiej cz. 1

Kategoria	Jaworzno	Mysłowice	Sosnowiec	Bytom	Chorzów
Preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości	-	-	-	-	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości
Centra transferu technologii	-	-	-	-	-
Fundusze kapitału zalążkowego	-	-	-	-	-
Lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe	-	-	Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.	-	-
Fundusze poręczeń kredytowych	-	-		-	Fundusz Poręczeń Kredytowych (Centrum Przedsiębiorczości sp. z o.o.)
Inkubatory przedsiębiorczości	-	-	-	-	Inkubator Przedsiębiorczości (Centrum Przedsiębiorczości sp. z o.o.)
Inkubatory technologiczne	-	-	-	-	-
Ośrodki szkoleniowo-doradcze	Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.	-	Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.	-	-
Platformy technologiczne	-	-	-	-	-
Parki technologiczne	-	-	Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny	-	-
Parki przemysłowe	Jaworzniaki Park Przemysłowy Jeleń			Bytomski Park Przemysłowy	-
Sieć aniołów biznesu	-	-	-	-	-
Izby gospodarcze	Jaworzniacka Izba Gospodarcza	Izba Gospodarcza Eksporterów i Importerów	Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa, Stowarzyszenie Kupców Polskich, Cech Rzemiosł Różnych, Sosnowiecka Rada Samorządu Gospodarczego	-	Stowarzyszenie Business Management Club
Klastry	-	-	-	Klaster e-Południe (telekomunikacja)	Śląski Klaster IT

Źródło: opracowano na podstawie: http://www.pi.gov.pl/parp/data/pdf_071112/index.html oraz <http://invest.slaskie.pl/index.php?page=otoczenie-biznesu>

Tabela 58. Zestawienie instytucji otoczenia biznesu dla miast Aglomeracji Górnośląskiej cz. 2

Kategoria	Dąbrowa Górnicza	Gliwice	Katowice	Piekary Śląskie
Preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości	-	-	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (UŚ, ŚWSZ)	-
Centra transferu technologii	-	Instytut Metali Nieżelaznych	Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii (GAPP) Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju (UŚ)	-
Fundusze kapitału zaangażowanego	-	Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości (Śląska Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości)	Kapitał dla Innowacji w Obszarze Poszanowania Energii Internet Ventrues	-
Lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe	-	-	Górnośląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw S.A. Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Fundusz Górnośląski S.A.	-
Fundusze poręczeń kredytowych	-	-	Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy	-
Inkubatory przedsiębiorczości	-	Inkubator Przedsiębiorczości (Agencja Rozwoju Lokalnego sp. z o.o.)	Inkubator Społecznej Aktywności	Inkubator Przedsiębiorczości „EkoPark”
Inkubatory technologiczne	-	Akcelerator Technologiczny Gliwice	-	-
Ośrodki szkoleniowo-doradcze	Instytut Kształcenia Zawodowego (Regionalna Agencja Promocji Zatrudnienia sp. z o.o.)	Centrum Edukacji „Nowe Gliwice” Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości Regionalny Ośrodek Szkolenia Ekonomicznego PTE	Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości (GAPP) Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego Centrum Szkoleniowo-Informacyjne (GIG)	-
Platformy technologiczne	-	-	PPT Środowiska (Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych) PPT Transportu Szynowego (Politechnika Śląska)	-
Parki technologiczne	-	Park Naukowo-Technologiczny „Technopark”	Park Naukowo-Technologiczny „EURO-CENTRUM”	-
Parki przemysłowe	-	Park Przemysłowy „Stara Huta” AURO Business Park	Górnośląski Park Przemysłowy Park Przemysłowy EURO-CENTRUM Park Przemysłowo-Technologiczny REWITA PARK	Park Przemysłowo-Technologiczny „EkoPark”
Sieć aniołów	-	-	Śląska Sieć Aniołów Biznesu SiłBAN Secus Wsparcie Biznesu	-

biznesu			Ponadregionalna Sieć Aniołów Biznesu - Innowacja	
Izby gospodarcze	Zagłębiowska Izba Gospodarcza	Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa – Biuro Regionalne	Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa Śląska Izba Budownictwa Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości Regionalna Izba Gospodarcza Śląska Izba Rolnicza Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa o/Śląsk Polska Izba Ekologii Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu	-
Klastry	-	Klaster 3x20 (energetyka) Śląski Klaster Logistyki Klaster Maszyn Górniczych	Sieć Transportu Szynowego Innowacyjny Śląski Klaster Czystych Technologii Węglowych Śląski Klaster Wodny Klaster Technologii Energooszczędnych Śląska Sieć Wyrobów Medycznych MedSilesia Pierwszy Polski Klaster Budownictwa Pasywnego i Energooszczędnego Klaster Energetyczny Śląski Klaster ICT Silesia Automotive Śląski Klaster Mięśny Południowy Klaster Kolejowy Śląski Klaster Nanotechnologiczny NANO Klaster MediVite	Śląski Klaster Rewitalizacji i Technologii Środowiskowych

Źródło: opracowano na podstawie: http://www.pi.gov.pl/parp/data/pdf_071112/index.html oraz <http://invest.slaskie.pl/index.php?page=otoczenie-biznesu>

Tabela 59. Zestawienie instytucji otoczenia biznesu dla miast Aglomeracji Górnośląskiej cz. 3

Kategoria	Ruda Śląska	Siemianowic	Świętochłowice	Tychy	Zabrze
Preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości	-	-	-	-	-
Centra transferu technologii	-	-	-	-	Centrum Innowacji i Transferu Technologii
Fundusze kapitału zaangażowanego	-	-	-	-	-
Lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor”	-	-	-	-
Fundusze poręczeń kredytowych	-	-	-	-	Fundusz Poręczeniowy Miasta Zabrze
Inkubatory przedsiębiorczości	Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości	-	-	-	-
Inkubatory technologiczne	Inkubator Innowacji Technologicznych i Usługowych – Architektura i Budownictwo	-	-	-	-
Ośrodki szkoleniowo-doradcze	Punkt Konsultacyjny przy Rudzkiej Agencji Rozwoju „Inwestor”	-	-	-	Punkt Konsultacyjny (przy Ośrodku Kształcenia Samorządu Terytorialnego)
Platformy technologiczne	-	-	-	-	-
Parki technologiczne	Śląski Park Przemysłowo - Technologiczny	-	-	-	-
Parki przemysłowe	-	-	-	-	-
Sieć aniołów biznesu	-	-	-	-	-
Izby gospodarcze	-	-	-	Okręgowa Izba Przemysłowo-Handlowa	-
Klastry	Śląski Klastr Multimedialny	-	-	-	-

Źródło: opracowano na podstawie: http://www.pi.gov.pl/parp/data/pdf_071112/index.html oraz <http://invest.slaskie.pl/index.php?page=otoczenie-biznesu>

Z punktu widzenia wskazanych instytucji, poziom rozwoju nowoczesnego otoczenia biznesu w analizowanych miastach można uznać za przeciętny w skali Aglomeracji. Szczególnie odczuwalne są deficyty w zakresie stymulowania postaw przedsiębiorczych oraz generowania i transferu technologii. Przykładowo, we wszystkich miastach partnerskich nie funkcjonują: preinkubatory, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, czy też inkubatory przedsiębiorczości. O ile instytucje o charakterze finansowym można uznać za deficyt mniej znaczący z punktu widzenia ich dobrej dostępności w stolicy województwa, o tyle za znaczący z punktu widzenia rozwoju lokalnego należy uznać brak w miastach partnerskich inkubatorów technologicznych czy też chociażby jednego klastra skupiającego działalności specyficzne dla analizowanych miast.

Rynek pracy – pracujący

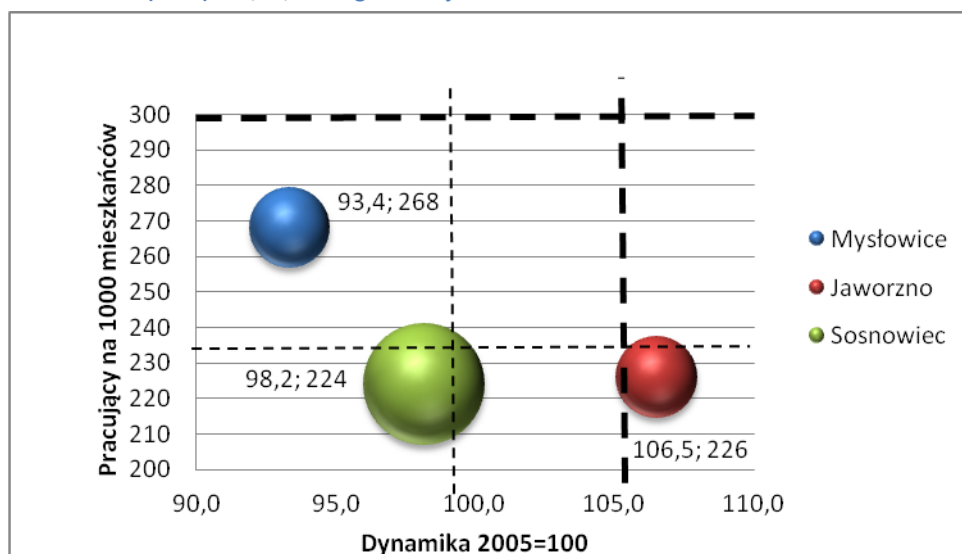
Wszystkie z analizowanych miast w ujęciu zarówno łącznym, jak i indywidualnym dzieli znaczący, niekorzystny dystans w relacji do średniej dla Aglomeracji pod względem liczba pracujących na 1000 mieszkańców, a także dynamiki tej wartości (por. tabela i rysunek poniżej).

Tabela 60. Pracujący (2005-2013), w tym na 1000 mieszkańców

Kategoria	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby miejsc pracy	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców
Mysłowice	21572	22345	20096	20704	20429	19873	20321	20383	20139	-1433	268
2004=100	100,0	103,6	93,2	96,0	94,7	92,1	94,2	94,5	93,4		
Jaworzno	19861	20090	20625	20434	21499	20976	20796	20454	21156	1295	226
2004=100	100,0	101,2	103,8	102,9	108,2	105,6	104,7	103,0	106,5		
Sosnowiec	48208	48375	51721	52209	50713	50755	49205	47666	47331	-877	224
2004=100	100,0	100,3	107,3	108,3	105,2	105,3	102,1	98,9	98,2		
RAZEM	89 641	90 810	92 442	93 347	92 641	91 604	90 322	88 503	88 626	-1015	233
2004=100	100,0	101,3	103,1	104,1	103,3	102,2	100,8	98,7	98,9		
Aglomeracja (AG)	540 619	551 644	569 991	582 583	571 387	577 243	576 746	571 729	572 146	31 527	300
2004=100	100,0	102,0	105,4	107,8	105,7	106,8	106,7	105,8	105,8		
Udział pracujących w M-J-SO w relacji do AG	16,6%	16,5%	16,2%	16,0%	16,2%	15,9%	15,7%	15,5%	15,5%	-	-

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 41. Dynamika liczby pracujących w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

Z wyjątkiem Jaworzna (+1295) saldo miejsc pracy w latach 2005-2013 wykazuje tendencje negatywne w badanym układzie miast partnerskich (-1015). W tym samym okresie w Aglomeracji Górnośląskiej powstało 31,5 tys. miejsc pracy. Niekorzystna jest także w miastach partnerskich liczba pracujących przypadająca na 1000 mieszkańców w relacji do średniej dla miast Aglomeracji. Przeciętnie w miastach partnerskich na 1000 mieszkańców pracują 233 osoby, podczas gdy w Aglomeracji: 300 osób. Najniższa aktywność zawodowa – mierzona liczbą pracujących na 1000 mieszkańców notowana jest w Sosnowcu (224 osoby). Podobnie niska aktywność zawodowa występuje także w przypadku Jaworzna (226 osób).

Rynek pracy – bezrobocie

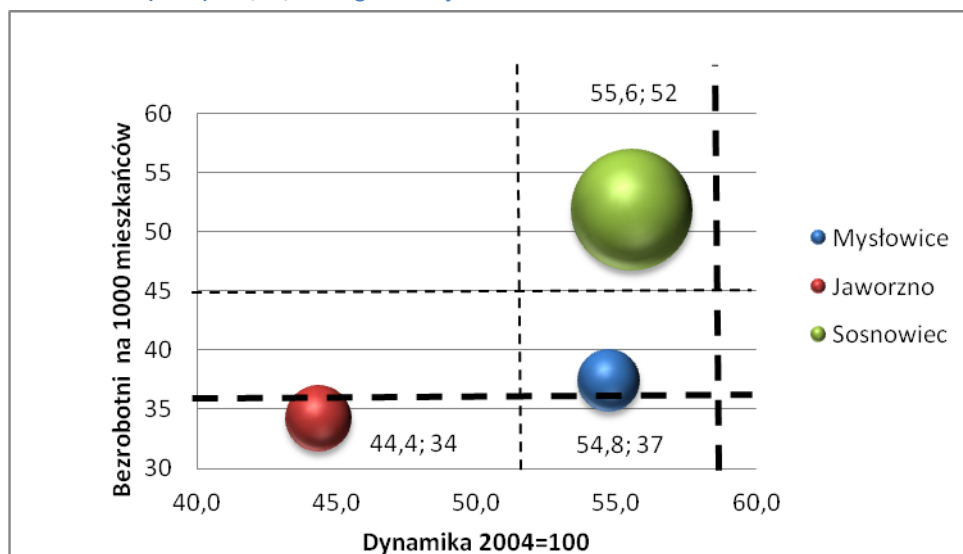
Niska aktywność zawodowa mierzona liczbą pracujących na 1000 mieszkańców w miastach partnerskich w relacji do średniej dla Aglomeracji znajduje odzwierciedlenie w wysokich wskaźnikach dotyczących bezrobotnych dla analizowanych miast.

Tabela 61. Bezrobotni (2004-2013), w tym na 1000 mieszkańców

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby bezrobotnych	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Mysłowice	5125	4518	3615	2700	2103	2489	2659	2449	2828	2807	-2 318	37
2004=100	100,0	88,2	70,5	52,7	41,0	48,6	51,9	47,8	55,2	54,8		
Jaworzno	7228	5901	4770	3968	2694	3377	3240	3001	3449	3206	-4 022	34
2004=100	100,0	81,6	66,0	54,9	37,3	46,7	44,8	41,5	47,7	44,4		
Sosnowiec	19692	17216	13167	9854	7400	10224	10588	10299	11555	10948	-8 744	52
2004=100	100,0	87,4	66,9	50,0	37,6	51,9	53,8	52,3	58,7	55,6		
RAZEM	32 045	27 635	21 552	16 522	12 197	16 090	16 487	15 749	17 832	16 961	-15 084	45
2004=100	100,0	86,2	67,3	51,6	38,1	50,2	51,4	49,1	55,6	52,9		
Aglomeracja (AG)	116 796	103 874	82 177	57 843	40 025	56 651	60 056	61 346	68 520	68 952	-47 844	36
2004=100	100,0	88,9	70,4	49,5	34,3	48,5	51,4	52,5	58,7	59,0		
Udział pracujących w M-J-SO w relacji do AG	27,4%	26,6%	26,2%	28,6%	30,5%	28,4%	27,5%	25,7%	26,0%	24,6%		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 42. Dynamika liczby bezrobotnych w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

Liczba bezrobotnych w miastach partnerskich w latach 2004-2012 spadła znacząco z 32,0 tys. do 17,0 tys., tj. o ok. 47%. W tym samym okresie liczba bezrobotnych w całej Aglomeracji zmniejszyła się z 116,8 tys. do 69,0 tys., tj. o 41%. Niemniej, w Jaworznie, Sosnowcu i Mysłowicach ujętych łącznie liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców nadal jest wyższa (45 osób) od jej średniej wartości dla Aglomeracji (36 osób). Najwięcej osób bezrobotnych przypadających na 1000 mieszkańców notowano w 2012 roku w Sosnowcu (52 osoby), zaś najmniej w Jaworznie (34 osoby).

Wykształcenie

Pod względem struktury wykształcenia mierzonej wysoką jakością kapitału ludzkiego, tj. udziałem osób z wykształceniem wyższym miasta partnerskie ujęte łącznie (17,9%) posiadają nieznaczny deficyt w relacji do średniej dla Aglomeracji Górnośląskiej (18,3%).

Tabela 62. Mieszkańcy z wyższym wykształceniem (2002 i -2011), w tym ich dynamika, udział oraz liczba na 1000 mieszkańców w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej

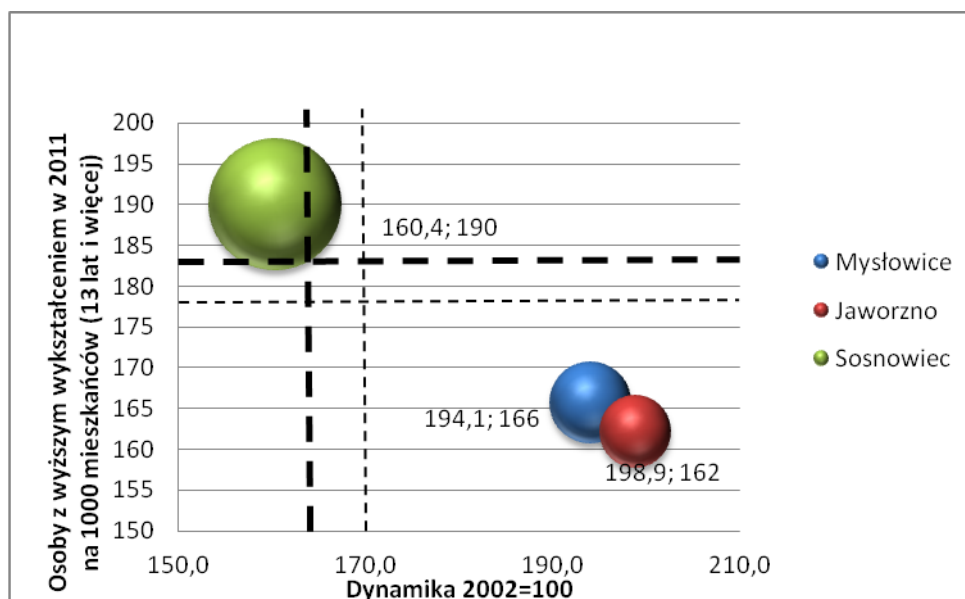
Kategoria	2002	2011	Zmiana 2002-2011	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2002	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2011
Mysłowice	6 844	13 285	6 441	84	166
Udział	8,4%	16,6%			
2002=100			194,1		
Jaworzno	5 166	10 276	5 110	82	162
Udział	8,2%	16,2%			
2002=100			198,9		
Sosnowiec	22 016	35 307	13 291	109	190
Udział	10,9%	19,0%			
2002=100			160,4		
RAZEM M-J-SO	34 026	58 868	24 842	98	179
Udział	9,8%	17,9%			
2002=100			173,0		
Aglomeracja (AG)	178 464	298 667	120 203	106	183
Udział	10,6%	18,3%			
2002=100			167,4		

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2002 i 2011 roku (GUS)

Najwyższy udział osób z wyższym wykształceniem wśród miast partnerskich posiada Sosnowiec (19,0%) co plasuje to miasto powyżej wartości przeciętnej dla Aglomeracji. Natomiast najniższy udział mieszkańców z wykształceniem wyższym występuje w Jaworznie (16,2%).

Istotną, pozytywną zmianą w przypadku Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, która zaszła w latach 2002-2011, jest wysoka dynamika przyrostu mieszkańców z wykształceniem wyższym tj. 173,0 wartości bazowej z 2002 roku, co jest wartością wyższą od tego rodzaju dynamiki ujętej dla wszystkich miast Aglomeracji (167,4 wartości bazowej z 2002 roku).

Rysunek 43. Dynamika liczby osób z wyższym wykształceniem w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2002 i 2011 roku (GUS)

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

Jakość powietrza

Warunki środowiskowe miast partnerskich ujęte łącznie oraz mierzone za pomocą wskaźnika wielkości zanieczyszczeń gazowych w tonach na rok, na km² plasują niekorzystnie analizowane miasta powyżej średniej dla Aglomeracji Górnośląskiej.

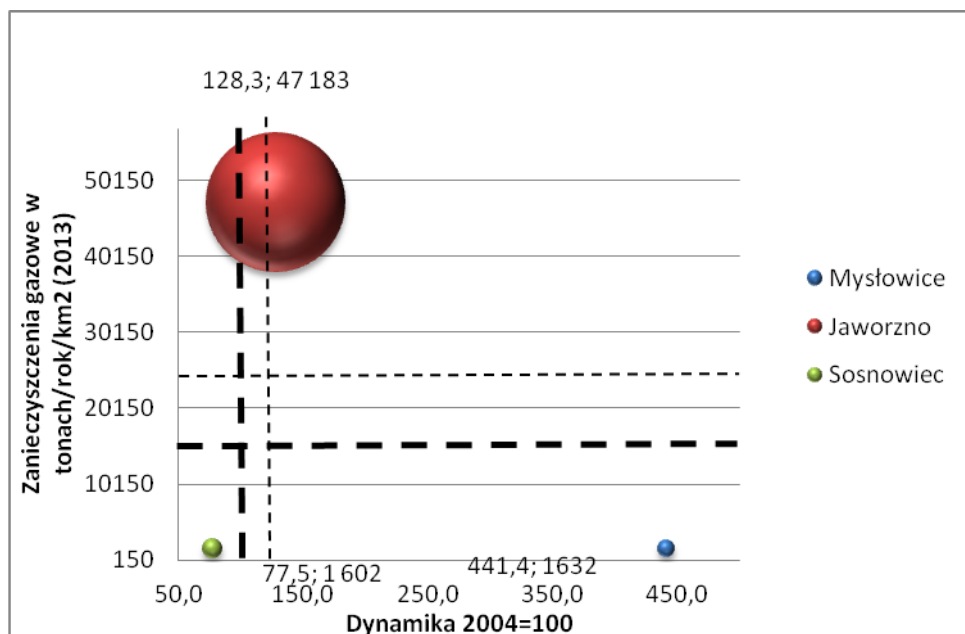
Tabela 63. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza w km na km² (2004-2013)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mysłowice	24 245	24 580	32 395	38 271	111 788	130 087	129 554	112 227	117 353	107 016
Mysłowice tony/rok/km2	370	375	494	584	1705	1984	1976	1712	1790	1632
2004=100	100,0	101,4	133,6	157,9	461,1	536,6	534,4	462,9	484,0	441,4
Jaworzno	5 595 850	5 859 555	6 956 324	7 904 140	6 634 999	6 512 776	7 172 251	7 035 502	6 735 502	7 181 247
Jaworzno tony/rok/km2	36 766	38 499	45 705	51 933	43 594	42 791	47 124	46 225	44 254	47 183
2004=100	100,0	104,7	124,3	141,3	118,6	116,4	128,2	125,7	120,4	128,3
Sosnowiec	188 345	172 748	176 189	175 128	163 566	153 707	155 499	139 949	144 597	145 911
Sosnowiec tony/rok/km2	2 068	1 897	1 935	1 923	1 796	1 688	1 708	1 537	1 588	1 602
2004=100	100,0	91,7	93,5	93,0	86,8	81,6	82,6	74,3	76,8	77,5
RAZEM M-J-SO	5 808 440	6 056 883	7 164 908	8 117 539	6 910 353	6 796 570	7 457 304	7 287 678	6 997 452	7 434 174
RAZEM M-J-SO tony/rok/km2	18 808	19 612	23 200	26 285	22 376	22 007	24 147	23 598	22 658	24 072
2004=100	100,0	104,3	123,4	139,8	119,0	117,0	128,4	125,5	120,5	128,0
Agglomeracja (AG)	17 080 798	16 521 965	20 887 810	22 152 656	20 322 664	17 409 359	20 118 401	20 139 554	19 394 852	19 969 270
Agglomeracja (AG) tony/rok/km2	14 024	13 565	17 150	18 188	16 686	14 294	16 518	16 535	15 924	16 396
2004=100	100,0	96,7	122,3	129,7	119,0	101,9	117,8	117,9	113,5	116,9
Udział M-J-SO w AG	34,0%	36,7%	34,3%	36,6%	34,0%	39,0%	37,1%	36,2%	36,1%	37,2%

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2002 i 2011 roku (GUS)

Niekorzystna pozycja miast partnerskich w zakresie emisji zanieczyszczeń gazowych wynika przede wszystkim ze znaczących wielkości zanieczyszczeń tego rodzaju występujących w Jaworznie (por. rysunek poniżej), które dodatkowo posiadają tendencję wzrostową (w stopniu większym od średniej dla miast Aglomeracji).

Rysunek 44. Dynamika wielkość zanieczyszczeń gazowych powietrza w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich wartość na km²(2013) w J, M, SO i Aglomeracji

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2002 i 2011 roku (GUS)

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

W przypadku dwóch pozostałych miast partnerskich, tj. Sosnowca i Mysłowic, wielkość zanieczyszczeń gazowych powietrza mierzona w tonach na rok na km² jest zdecydowanie mniejsza w relacji do średniej wartości dla Aglomeracji, przy czym dynamika ich wzrostu jest wyższa w Mysłowicach.

Ranga gospodarcza M-J-SO w relacji do Aglomeracji (AG) - mapa grup strategicznych

Ranga gospodarcza Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna została wyznaczona za pomocą dwóch podstawowych wymiarów odnoszących się do jakości kapitału ludzkiego (osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców) oraz do aktywności gospodarczej mieszkańców (podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców).

W relacji do wartości przeciętnych wszystkich miast Aglomeracji (182,7), miasta partnerskie ujęte łącznie (178,7) posiadają deficyt pod względem liczby osób z wyższym wykształceniem przypadających na 1000 mieszkańców. Niekorzystna w relacji do średniej dla Aglomeracji jest także ich pozycja pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej przypadających na 1000 mieszkańców, tj. miasta partnerskie 102,5; Aglomeracja 106,7.

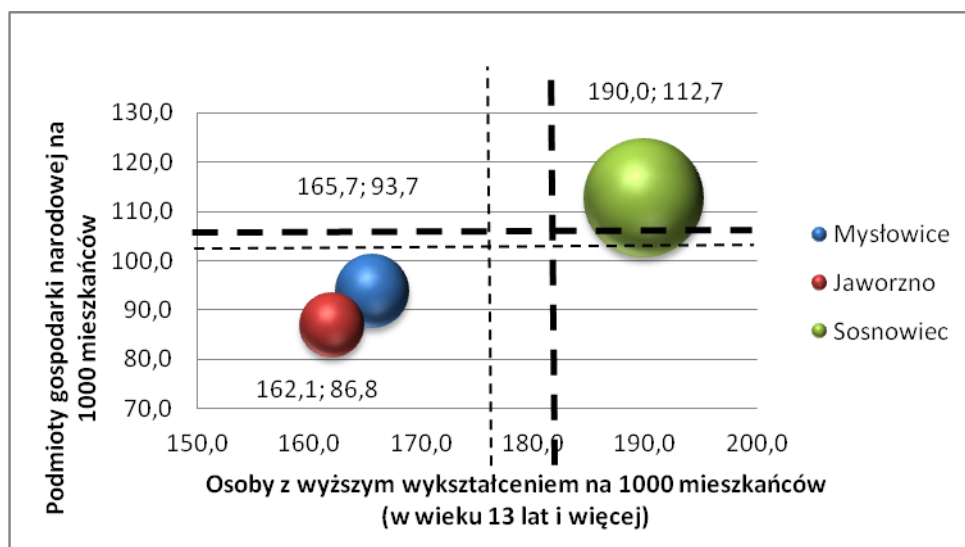
Tabela 64. Ranga gospodarcza miast M-J-SO i AG: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej (2013)

Kategoria	Liczba osób z wyższym wykształceniem	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców
Mysłowice	13 285	165,7	93,7
Jaworzno	10 276	162,1	86,8
Sosnowiec	35 307	190,0	112,7
RAZEM M-J-SO	58 868	178,7	102,5
Aglomeracja	298 667	182,7	106,7

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2011 roku oraz GUS BDL

Należy jednak nadmienić, iż w relacji do przeciętnych wartości mierzonych dla Aglomeracji w zakresie osób z wyższym wykształceniem oraz podmiotów gospodarki narodowej wysoką pozycję wśród miast partnerskich posiada Sosnowiec. W relacji do średnich wartości dla Aglomeracji (tj. 182,7 osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców oraz 106,7 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców) wartości te dla Sosnowca są korzystniejsze tj. odpowiednio: 190,0 oraz 112,7.

Rysunek 45. Ranga gospodarcza miast M-J-SO i AG: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej (2013)

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2011 roku oraz GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi wartości średnie dla Aglomeracji

1.2. Wymiar przestrzenny konkurencyjności gospodarki miast partnerskich – układ Aglomeracji Górnośląskiej

Dojazdy do pracy

Pod względem mobilności zawodowej mieszkańcy miast partnerskich (w ujęciu łącznym mierzonym poprzez liczbę osób wyjeżdżających do pracy do innego ośrodka miejskiego) w relacji do wszystkich miast Aglomeracji Górnośląskiej prezentują poziom wysoki. Udział mieszkańców Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna w wyjazdach do pracy w całej Aglomeracji wynosi 18,5%. Równocześnie liczba przyjeżdżających do pracy do Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna jest relatywnie niska w relacji do średniej dla Aglomeracji (13,8%).

Słaba pozycja ekonomiczna Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna (ujętych łącznie) jest również potwierdzona przez wartości wskaźnika liczby osób przyjeżdżających do pracy przypadających na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy, która w przypadku miast partnerskich wynosi: 1,09, zaś dla Aglomeracji wartość ta kształtuje się na poziomie: 1,47.

Tabela 65. Wyjeżdżający i dojeżdżający do pracy w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2006)

Kategoria	liczba osób wyjeżdżających do pracy	liczba osób przyjeżdżających do pracy	saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy	liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy	liczba osób wyjeżdżających do pracy przypadająca na 1000 osób w wieku produkcyjnym
Mysłowice	6 853	7 239	386	1,06	13,7
Jaworzno	8 778	9 176	398	1,05	12,1
Sosnowiec	10 518	12 162	1 644	1,16	11,7
RAZEM M-J-SO	26 149	28 577	2 428	1,09	12,3
RAZEM Aglomeracja	141 229	207 395	66 166	1,47	10,7
Udział M-J-SO w AG	18,5%	13,8%	3,7%		

Źródło: opracowano na podstawie danych NSP z 2011 roku oraz GUS BDL

Kierunki i saldo migracji 2004-2013 w ujęciu: miasta AG, inne miasta PL, obszary wiejskie WSL

W ujęciu krajowym oraz wojewódzkim (województwo śląskie) w latach 2003-2013 dominującym trendem migracji jest kierunek „z miasta do wsi”. W skali całego kraju migracja z „miasta do wsi” w analizowanym okresie osiągnęła poziom: 396,1 tys. osób.

W przypadku województwa śląskiego wielkość migracji „z miasta do wsi” osiągnęła wartość: 47,4 tys. osób. Jednak, co warto podkreślić, z miast województwa śląskiego w latach 2004-2013 wyjechało ponad 81,3 tys. osób. Oznacza to, że ludność migrująca z miast województwa śląskiego nie osiada się na terenach wiejskich województwa, wybierając w znaczącej części zagraniczny kierunek emigracji (por. tabela poniżej).

Spośród miast Aglomeracji Górnośląskiej, wszystkie z wyjątkiem Chorzowa, zanotowały ujemne salda migracji. Największy w skali Aglomeracji, w wartościach bezwzględnych, odpływ

ludności, dotyczył Sosnowca (-9,8 tys. mieszkańców). Także Mysłowice i Jaworzno cechował negatywny trend związany z migracjami mieszkańców, tj. odpowiednio: - 503 osoby (w większości wyjazdy zagraniczne) oraz: - 1195 osób (w tym 535 osób w ramach migracji zagranicznej).

Tabela 66. Kierunki i saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych

Kategoria	Saldo migracji wewnętrznych 2004-2013	Saldo migracji zagranicznych 2004-2013
Polska	0	-127 909
Polska - gminy miejskie	-308 145	-72 225
Polska - gminy wiejskie	294 883	-21 819
Polska – miasto	-396 086	-94 559
Polska – wieś	396 086	-33 350
Śląskie *	-34 008	-43 145
Śląskie - gminy miejskie *	-79 269	-32 380
Śląskie - gminy wiejskie *	38 590	-7 281
Śląskie - miasto *	-81 366	-34 199
Śląskie - wieś *	47 358	-8 946
Bielsko-biała	-3 996	-177
Częstochowa	-8 043	-776
Jastrzębie-zdrój	-6 627	-1 267
Rybnik	-3 126	-1 039
Żory	-4 591	-248
Bytom	-6 548	-2 909
Piekary śląskie	-740	-1 248
Gliwice	-5 208	-1 748
Zabrze	-5 504	-3 402
Chorzów	1 199	-1 239
Katowice	-9 418	-2 446
Mysłowice	-503	-475
Ruda śląska	-3 281	-2 809
Siemianowice śląskie	-1 684	-1 229
Świętochłowice	-1 809	-838
Dąbrowa górnicza	-2 610	-645
Jaworzno	-1 195	-535
Sosnowiec	-9 780	-684
Tychy	-5 234	-658
Kielce	-9 405	-499
Jelenia góra	-1 795	-1 037
Legnica	-2 829	-440
Opole	-2 367	-1 333
Piotrków trybunalski	-3 001	11
Tarnów	-3 844	-2 385

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rynek nieruchomości komercyjnych

Analiza rynku nieruchomości komercyjnych została oparta na informacjach pochodzących z dwóch popularnych portali internetowych działających w branży obrotu nieruchomościami komercyjnymi w skali kraju, tj. oferty.net oraz komercyjne.pl. W ramach przeprowadzonej analizy bazowano na cenach ofertowych, dekomponując nieruchomości na takie kategorie jak: sprzedaż gruntów z przeznaczeniem pod działalność gospodarczą, wynajem powierzchni z przeznaczeniem na handel i usługi, wynajem powierzchni na działalność produkcyjną (hale, magazyny) oraz wynajem powierzchni typowo biurowej (biura, biurowce, sale konferencyjne).

Tabela 67. Wybrane informacje na temat rynku nieruchomości komercyjnych w AG, WSL i PL

Kategoria	Grunt (sprzedaż)		Handel i usługi (wynajem)		Hale, magazyny (wynajem)		Biura, biurowce, sale konferencyjne (wynajem)	
	Średnia cena najmu m ² powierzchni (zł/m ²)	Podaż gruntów (m ²)	Średnia cena najmu m ² powierzchni (zł/m ²)	Podaż powierzchni (m ²)	Średnia cena najmu m ² powierzchni (zł/m ²)	Podaż powierzchni (m ²)	Średnia cena najmu m ² powierzchni (zł/m ²)	Podaż powierzchni (m ²)
Polska	236	33 395 831	55	6 335 706	17	13 640 468	44	14 594 128
Województwo śląskie	188	3 979 063	37	589 273	14	3 228 770	30	792 206
Bytom	147	99 182	32	19 305	12	89 628	24	12 660
Piekary Śląskie	185	18 742	33	3 086	16	9 043	24	4 510
Gliwice	235	340 841	42	27 349	21	230 645	32	73 166
Zabrze	166	87 854	36	13 001	11	87 954	27	10 695
Chorzów	267	258 113	32	33 131	11	318 448	27	34 143
Katowice	1 771	1 060 102	50	150 793	17	577 730	33	437 674
Mysłowice	166	191 789	22	5 148	12	207 390	18	7 032
Ruda Śląska	203	90 064	30	13 465	12	102 177	23	4 772
Siemianowice Śląskie	180	43 513	30	4 526	11	31 455	21	3 743
Świętochłowice	195	18 252	25	500	9	25 739	21	921
Dąbrowa Górnicza	147	141 521	29	11 977	13	124 331	24	23 469
Jaworzno	123	24 384	29	12 419	10	7 361	34	1 462
Sosnowiec	171	411 683	52	58 055	14	451 569	26	30 506
Tychy	235	176 551	38	12 528	15	194 550	37	18 453
RAZEM M-J-SO	153,3	627 856	34,3	75 622	12,0	666 319	26,0	39 000
RAZEM AG	299,4	2 962 591	34,3	365 282	13,1	2 458 020	26,5	663 206
Udział M-J-SO w AG		21,2%		20,7%		27,1%		5,9%

Źródło: opracowano na podstawie: <http://oferty.net> oraz <http://komercyjne.pl/> (na dzień 28.11.2014)

Porównanie oferowanej na rynku nieruchomości podaży gruntów (głównie typu *green field*) pod działalność gospodarczą w miastach partnerskich ujętych łącznie wskazuje, iż jej udział (21,2%) w skali Aglomeracji, w relacji do potencjału ludnościowego tych miast (ok. 19%) jest porównywalny. Podobna sytuacja odnosi się do powierzchni oferowanej pod wynajem (dla miast partnerskich ujętych łącznie) w zakresie działalności handlowej i usługowej (20,7% w skali Aglomeracji). Natomiast znacznie więcej na rynku nieruchomości komercyjnych w Mysłowicach, Sosnowcu i Jaworznie (ujętych łącznie) jest ofert w zakresie wynajmu powierzchni pod działalność produkcyjną (27,1% w skali Aglomeracji). Największy deficyt w zakresie ofert wynajmu odnosi się do powierzchni

biurowych, których oferowana podaż w analizowanych łącznie miastach partnerskich to zaledwie 5,9% podaży tego rodzaju powierzchni w Aglomeracji.

W relacji do wartości przeciętnych wszystkich miast Aglomeracji (182,7), miasta partnerskie ujęte łącznie (178,7) posiadają deficyt pod względem liczby osób z wyższym wykształceniem przypadających na 1000 mieszkańców. Niekorzystna w relacji do średniej dla Aglomeracji jest także ich pozycja pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej przypadających na 1000 mieszkańców, tj. miasta partnerskie 102,5; Aglomeracja 106,7.

Niższa atrakcyjność inwestycyjna miast partnerskich potwierdzona jest między innymi przez niską w relacji do średniej dla Aglomeracji (299,4 zł/m²) cenę ofertową sprzedaży gruntów pod działalność komercyjną (153,3 zł/m²). Podobne – w relacji do średniej dla Aglomeracji (34,3 zł/m²; 13,1 zł/m²; 26,5 zł/m²) są z kolei ofertowe stawki wynajmu powierzchni pod działalność handlowo-usługową, produkcyjną, biurową w miastach partnerskich (odpowiednio: 34,3 zł/m²; 12,0 zł/m²; 26,0 zł/m²).

1.3. Perspektywy rozwoju gospodarczego miast partnerskich z uwzględnieniem zapisów strategii rozwoju miast oraz dokumentów planistycznych

Strategie rozwoju Mysłowic, Jaworzna, Sosnowca

Dokonując syntetycznego podsumowania zapisów strategii rozwoju poszczególnych miast partnerskich w kontekście programowania ich wspólnego rozwoju gospodarczego należy wskazać:

- w przypadku **Mysłowic**⁴⁷ - za jeden z obszarów priorytetowych uznano **Gospodarkę i Infrastrukturę**. Zapisane w jego ramach cele strategiczne akcentują potrzebę tworzenia gospodarki: opartej o zrównoważone wykorzystanie środowiska, wspierającej rozwój sektora MŚP, generującej nowe miejsca pracy, bazującej na zrównoważonym systemie transportowym oraz sprawnej i nowoczesnej infrastrukturze technicznej. Ponadto, w ramach priorytetów zidentyfikowano priorytet horyzontalny **Rewitalizacja** odnoszący się w warstwie merytorycznej do rewitalizacji celów strategicznych do: rewitalizacji miejskiej oraz przekształcenia terenów przemysłowych w konwencji **partnerstwa o zasięgu ponadlokalnym**. Ponadto w strategii, również na poziomie priorytetu horyzontalnego akcentowane jest **Partnerstwo**, w rozumiane szczególności poprzez podejmowanie skoordynowanych i spójnych działań z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- w przypadku **Sosnowca**⁴⁸ - na poziomie priorytetów strategii odnoszących się wprost do zagadnień gospodarczych sformułowano priorytet D, tj.: **Zrównoważony rozwój miasta – Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym małych i średnich przedsiębiorstw**. Priorytet powyższy akcentuje potrzebę rozwoju badań naukowych, rozwoju technologicznego, wdrażania nowych technologii i innowacji. Ponadto, podkreśla się konieczność uwzględnienia w planach rozwoju przestrzennego warunków sprzyjających rozwojowi sektora MŚP. Dodatkowo akcentuje się działania zmierzające do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej Sosnowca. W odniesieniu do współpracy miast, ogólna strategia rozwoju Sosnowca posiada zapisy na poziomie priorytetu F tj. **Rozwijanie współpracy z miastami partnerskimi i współpracy międzynarodowej**, które dotyczą rozwijania współpracy w kontekście europejskim, międzyregionalnym, także w powiązaniu ze związkami jednostek samorządu terytorialnego;
- w przypadku **Jaworzna**⁴⁹, w zakresie programowania rozwoju gospodarczego, akcenty ogólnej strategii rozwoju zostały zdefiniowane przede wszystkim w priorytecie B, tj. **Przedsiębiorczość**

⁴⁷ Strategia zrównoważonego rozwoju. Mysłowice 2020+, UM Mysłowice 2014.

⁴⁸ Strategia rozwoju miasta Sosnowiec do 2020 roku. UM Sosnowiec, 2007.

⁴⁹ Strategia zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju Jaworzna na lata 2001-2020. UM Jaworzno, 2007 (aktualizacja)

i alternatywne działalności gospodarcze. Przedsiębiorczość i alternatywne działalności gospodarcze wymagają takich dziedzin wsparcia jak: klastry technologiczne, sieci współpracy dużych przedsiębiorstw z sektorem MŚP, technologie środowiskowe i innowacje ekologiczne, usługi pomocnicze dla przedsiębiorstw wraz z promocją przedsiębiorczości i tworzeniem stref gospodarczych. Strategia ogólna z 2007 roku nie podejmuje w szerszym zakresie współpracy z miastami sąsiednimi, w tym na rzecz tworzenia nowych relacji społeczno-gospodarczych z wykorzystaniem mechanizmu wspólnego zagospodarowania terenów przemysłowych.

Lokalne programy rozwoju gospodarczego

Wszystkie z analizowanych miast partnerskich nie posiadają odrębnych programów rozwoju gospodarczego (lub też wspólnego programu tego typu). Zapisy odnoszące się do aspektów gospodarczych znajdują się w dokumentach o randze strategii rozwoju lokalnego.

Lokalne programy rewitalizacji Mysłowic, Jaworzna, Sosnowca

Na obecnym etapie planowania zagadnień rewitalizacyjnych, tj. w nowej perspektywie unijnego programowania 2014-2020, oraz przy braku ostatecznych wytycznych dotyczących lokalnych programów rewitalizacji następuje wyłącznie częściowa ich aktualizacja. Mając powyższe na uwadze określenie perspektyw rozwoju gospodarczego miast partnerskich w oparciu o szątkowy materiał (lub jego brak) odnoszący się do nowych lokalnych programów rewitalizacji jest utrudnione.

Planowane projekty na wyznaczonych terenach przemysłowych

Pomysły, przedsięwzięcia wstępnie zidentyfikowane przez poszczególne miasta partnerskie dla analizowanych terenów przemysłowych zostały zawarte w pkt. 1.6. *Istniejące plany / projekty w zakresie wykorzystania wskazanych terenów przemysłowych* rozdział II.

2. Analiza otoczenia gospodarczego w skali regionu i kraju

2.1. Analiza otoczenia gospodarczego w skali regionu i kraju wraz z perspektywami rozwoju

Baza ekonomiczna

Baza ekonomiczna miast partnerskich ujętych łącznie mierzona przez liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców - w relacji do wymiaru wojewódzkiego oraz krajowego – wykazuje znaczące deficyty. W miastach partnerskich liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców (102,5) jest porównywalna do wartości przeciętnej dla województwa śląskiego (100,1) oraz niższa od wartości przeciętnej dla kraju (105,7). Deficyt ten jest szczególnie znaczący, jeśli wziąć po uwagę zdecydowanie miejskich charakter rozpatrywanych ośrodków, wskazujący na konieczność wyższej od przeciętnej koncentracji aktywności gospodarczych.

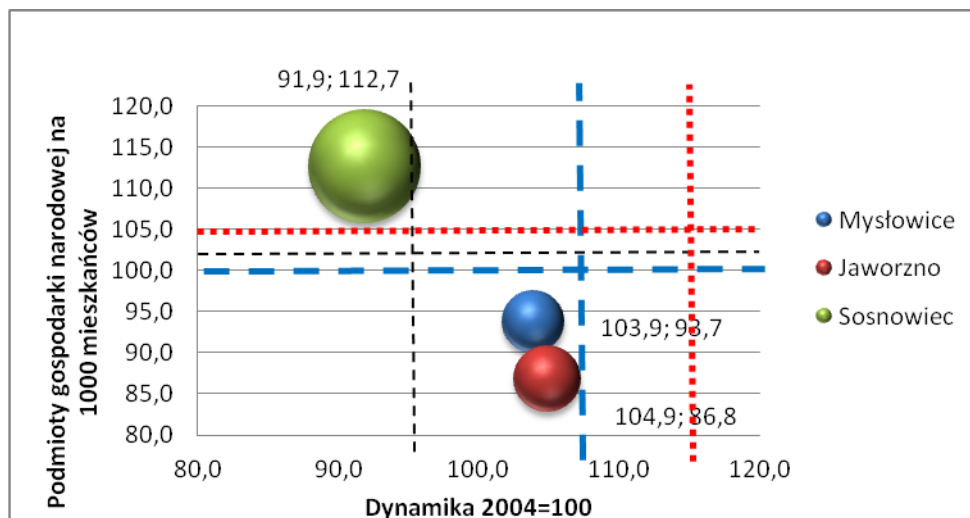
Tabela 68. Podmioty gospodarcze, w tym na 1000 mieszkańców w M-J-SO, WSL oraz Polsce

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby podmiotów gospodarczych	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców
Mysłowice	6774	6856	7004	7057	7042	6931	7317	6773	6903	7038	264	93,7
2004=100	100,0	101,2	103,4	104,2	104,0	102,3	108,0	100,0	101,9	103,9		
Jaworzno	7752	7681	7666	7614	7674	7475	7837	7740	8017	8130	378	86,8
2004=100	100,0	99,1	98,9	98,2	99,0	96,4	101,1	99,8	103,4	104,9		
Sosnowiec	25903	25356	24459	24365	24253	23484	24369	23449	23776	23806	-2 097	112,7
2004=100	100,0	97,9	94,4	94,1	93,6	90,7	94,1	90,5	91,8	91,9		
RAZEM M-J-SO	40 429	39 893	39 129	39 036	38 969	37 890	39 523	37 962	38 696	38 974	-1 455	102,5
2004=100	100,0	98,7	96,8	96,6	96,4	93,7	97,8	93,9	95,7	96,4		
WSL	429 173	426 266	425 499	427 413	428 920	430 578	451 635	443 420	453 496	460 350	31 177	100,1
2004=100	100,0	99,3	99,1	99,6	99,9	100,3	105,2	103,3	105,7	107,3		
Udział M-J-SO w AG	9,4%	9,4%	9,2%	9,1%	9,1%	8,8%	8,8%	8,6%	8,5%	8,5%		
Polska (PL)	3 576 830	3 615 621	3 636 039	3 685 608	3 757 093	3 742 673	3 909 802	3 869 897	3 975 334	4 070 259	493 429	105,7
2004=100	100,0	101,1	101,7	103,0	105,0	104,6	109,3	108,2	111,1	113,8		
Udział M-J-SO w AG	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Niekorzystnie w relacji do wartości przeciętnych dla województwa śląskiego oraz kraju, plasują się analizowane miasta partnerskie pod względem dynamiki wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w latach 2004-2013. Podczas, gdy w Polsce dynamika tego rodzaju sięgała: 113,8 wartości bazowej, w województwie śląskim: 107,3 wartości bazowej, to w miastach partnerskich wartość dynamiki w 2013 roku ukształtowała się na poziomie zaledwie 96,4 wartości bazowej.

Rysunek 46. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w J, M, SO, WSL, Polsce

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

Dynamika rozwoju gospodarczego

Bardziej korzystnie w relacji do poziomu przeciętnego dla województwa śląskiego (83,1) plasują się analizowane miasta partnerskie w kontekście liczby podmiotów prywatnych nowo-zarejestrowanych na 1000 istniejących (87,7). Wartość ta jest jednak znacząco niższa od przeciętnego jej poziomu dla Polski (92,0).

Tabela 69. Podmioty gospodarcze prywatne nowo-zarejestrowane na 1000 istniejących (2004-2013) w M-J-SO, WSL, PL

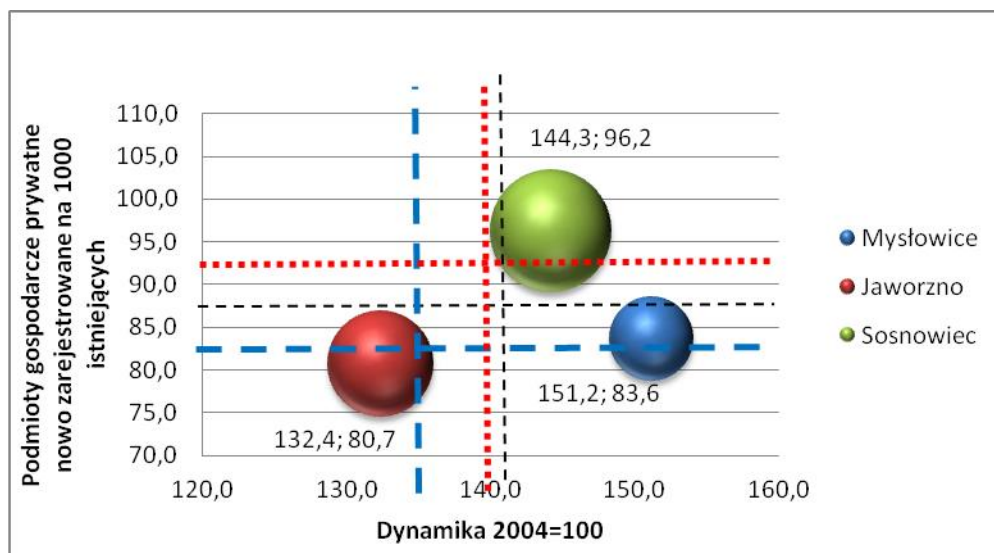
Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów prywatnych (2004-2013)
Mysłowice	55,3	67,8	73,1	66,2	61,0	84,8	110,4	90,5	85,1	83,6	5 301
2004=100	100,0	122,6	132,2	119,8	110,2	153,4	199,6	163,7	154,0	151,2	
Jaworzno	60,9	69,8	71,0	66,6	75,3	95,5	96,0	84,2	94,1	80,7	8 401
2004=100	100,0	114,6	116,6	109,2	123,5	156,8	157,6	138,3	154,4	132,4	
Sosnowiec	66,7	78,4	91,4	86,1	87,4	109,2	122,3	89,2	102,0	96,2	11 035
2004=100	100,0	117,5	137,1	129,1	130,9	163,6	183,3	133,8	152,9	144,3	
RAZEM M-J-SO	62,0	72,9	79,7	74,3	76,7	98,6	110,0	87,7	95,2	87,7	24 737
2004=100	100,0	117,4	128,5	119,7	123,6	158,9	177,4	141,3	153,5	141,4	
WSL	62,2	68,1	76,6	73,8	79,2	95,0	105,3	85,7	86,8	83,1	343 945
2004=100	100,0	109,4	123,1	118,6	127,3	152,7	169,3	137,8	139,6	133,6	
Udział M-J-SO w WSL	7,0%	7,6%	7,3%	7,1%	6,8%	7,4%	7,4%	6,9%	7,3%	7,1%	
Polska (PL)	65,2	73,2	83,9	82,2	86,5	95,8	105,1	91,6	91,9	92,0	3 183 136
2004=100	100,0	112,2	128,5	125,9	132,5	146,8	161,1	140,4	140,9	141,0	
Udział M-J-SO w PL	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%	0,7%	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%	0,7%	

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Pozytywnie natomiast miasta partnerskie wyróżniają się na tle województwa śląskiego oraz Polski pod względem dynamiki przyrostu nowo-zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego. W przypadku Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dynamika tego rodzaju w latach 2004-

2013 wyniosła 141,4 wartości bazowej, podczas gdy w województwie śląskim było to: 133,6 wartości bazowej, natomiast w Polsce 141,0 wartości bazowej.

Rysunek 47. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 podmiotów istniejących w J, M, SO, WSL, Polsce (2013)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

O ile dynamikę tworzenia nowych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego w Mysłowicach, Sosnowcu i Jaworznie można uznać za korzystną w skali województwa i kraju, o tyle stopa przetrwania firm mierzona relacją podmiotów wyrejestrowanych do nowo-zarejestrowanych nasuwa mniej pozytywne refleksje.

Tabela 70. Stosunek podmiotów gospodarczych prywatnych wyrejestrowanych do nowo zarejestrowanych wg sekcji PKD w J, M, SO, WSL oraz PL

Sekcje PKD	2009					2013				
	Mysłowice	Jaworzno	Sosnowiec	WSL	PL	Mysłowice	Jaworzno	Sosnowiec	WSL	PL
Sekcja A	0,667	0,667	1,667	1,330	1,405	1,500	0,500	1,000	0,667	0,643
Sekcja B	0,333		0,000	0,263	0,391	0,500		0,000	0,455	0,539
Sekcja C	1,022	1,236	0,901	1,017	1,275	1,024	0,938	0,653	0,865	0,854
Sekcja D			0,250	0,148	0,209		0,000	1,000	0,136	0,148
Sekcja E	0,000	1,000	0,500	0,739	0,722	0,000	3,000	0,250	0,600	0,509
Sekcja F	0,931	0,762	0,785	0,842	0,891	0,854	0,875	0,981	0,943	0,862
Sekcja G	1,786	1,010	0,846	1,187	1,304	1,270	0,959	0,984	0,992	0,912
Sekcja H	1,692	0,877	0,820	1,318	1,392	2,179	1,538	1,014	1,108	1,012
Sekcja I	0,938	0,780	0,660	0,877	0,838	0,974	0,769	0,727	0,971	0,863
Sekcja J	0,406	0,548	0,404	0,441	0,459	0,406	0,348	0,514	0,448	0,412
Sekcja K	0,767	1,203	0,647	1,100	1,343	0,977	0,452	0,980	0,837	0,771
Sekcja L	0,750	0,286	0,360	0,286	0,267	0,538	0,000	0,542	0,403	0,310
Sekcja M	1,160	1,000	0,591	0,855	0,952	0,604	0,377	0,532	0,551	0,480
Sekcja N	1,667	0,553	1,045	0,798	0,825	0,775	1,000	0,592	0,633	0,544
Sekcja O			0,000	0,294	0,331				0,000	0,097
Sekcja P	0,286	0,500	0,531	0,553	0,537	0,893	0,759	0,583	0,635	0,567
Sekcja Q	0,524	0,343	0,266	0,448	0,546	0,369	0,469	0,322	0,428	0,459
Sekcja R	0,176	0,556	0,529	0,985	0,930	0,938	0,667	0,238	0,620	0,588
Sekcje S i T	1,355	0,700	0,957	0,830	0,755	0,792	0,750	0,457	0,669	0,614
Sekcja U				1,000	0,115					0,000

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

W 2013 roku zarówno w województwie śląskim, jak i w skali całego kraju wyłącznie w przypadku jednej sekcji PKD liczba wyrejestrowanych firm była większa lub równa od liczby podmiotów zarejestrowanych (sekcja H). Wśród badanych miast tego rodzaju niekorzystne relacje dotyczyły trzech sekcji PKD w Sosnowcu (sekcje: A, D, H) i w Jaworznie (sekcje: E, H, N) oraz czterech sekcji PKD w Mysłowicach (sekcje: A, C, G, H).

Przedsiębiorczość

Zarówno w skali kraju (76,9), jak i w odniesieniu do wartości przeciętnej dla województwa śląskiego (73,6), miasta partnerskie ujęte łącznie cechuje korzystna pozycja konkurencyjna pod względem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców (78,1).

Tabela 71. Firmy prowadzone przez osoby fizyczne, w tym na 1000 mieszkańców w J-M-SO, WSL oraz PL

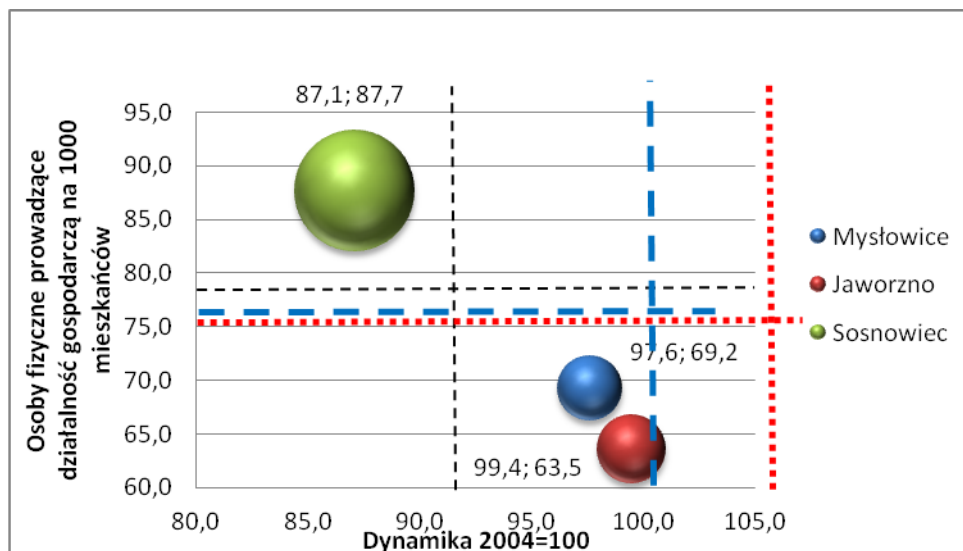
Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby podmiotów	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców
Mysłowice	5329	5385	5463	5473	5449	5348	5673	5069	5115	5202	-127	69,2
2004=100	100,0	101,1	102,5	102,7	102,3	100,4	106,5	95,1	96,0	97,6		
Jaworzno	5988	5884	5831	5726	5760	5575	5871	5764	5917	5955	-33	63,5
2004=100	100,0	98,3	97,4	95,6	96,2	93,1	98,0	96,3	98,8	99,4		
Sosnowiec	21276	20718	19808	19682	19531	18941	19669	18615	18660	18528	-2 748	87,7
2004=100	100,0	97,4	93,1	92,5	91,8	89,0	92,4	87,5	87,7	87,1		
RAZEM	32 593	31 987	31 102	30 881	30 740	29 864	31 213	29 448	29 692	29 685	-2 908	78,1
2004=100	100,0	98,1	95,4	94,7	94,3	91,6	95,8	90,4	91,1	91,1		
WSL	332 171	326 898	323 455	322 859	323 485	325 991	342 941	331 726	335 721	338 303	6 132	73,6
2004=100	100,0	98,4	97,4	97,2	97,4	98,1	103,2	99,9	101,1	101,8		
Udział M-J-SO w WSL	9,8%	9,8%	9,6%	9,6%	9,5%	9,2%	9,1%	8,9%	8,8%	8,8%		
Polska (PL)	2 763 380	2 776 459	2 765 348	2 787 650	2 845 321	2 815 617	2 942 965	2 871 457	2 917 272	2961733	198 353	76,9
2004=100	100,0	100,5	100,1	100,9	103,0	101,9	106,5	103,9	105,6	107,2		
Udział M-J-SO w PL	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Należy jednak podkreślić, że różnice w wartościach analizowanego wskaźnika w badanym układzie odniesienia są relatywnie niewielkie, zaś od ośrodków miejskich, ze względu na konferencje funkcji oczekuje się znacząco wyższych poziomów aktywności przedsiębiorczej mieszkańców.

Zdecydowanie niekorzystnie plasują się natomiast miasta partnerskie w zakresie dynamiki przedsiębiorczości mierzonej przyrostem firm prowadzonych przez osoby fizyczne w latach 2004-2013. Wartość tego wskaźnika dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna ujętych łącznie to zaledwie 91,1 wartości bazowej, podczas gdy w przypadku województwa śląskiego to: 101,8 wartości bazowej, zaś dla Polski to: 107,2 wartości bazowej.

Rysunek 48. Dynamika liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 podmiotów istniejących w J, M, SO, WSL, Polsce (2013)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

Umiejdzynarodowienie gospodarki

Umiejdzynarodowienie gospodarki miast partnerskich mierzone przez udział spółek zagranicznych nowo-zarejestrowanych w ogólnej liczbie nowo-zarejestrowanych spółek handlowych spadł znacząco w latach 2004-2013 z: 10,3% do 5,4%. Większy spadek tego udziału zanotowano w województwie śląskim, tj. z: 20,5% do 8,3%, a także w skali kraju tj. z 26,6% do 11,0%.

Sytuacja pod względem umiejdzynarodowienia gospodarki w miastach partnerskich – mierzona za pomocą analizowanego wskaźnika – nie jest jednak zbyt korzystna w relacji do wojewódzkiego układu odniesienia, gdyż udział spółek zagranicznych nowo-zarejestrowanych stanowi zaledwie 5,0% tego rodzaju podmiotów w województwie śląskim - dla porównania udział ludności Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca sięga ok. 8% ludności województwa.

Tabela 72. Udział spółek nowo-zarejestrowanych z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie nowo-zarejestrowanych spółek handlowych (2004-2013) sektora prywatnego w M-J-SO, WSL oraz PL

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego (2004-2013)
Mysłowice	14,3%	23,5%	7,1%	19,4%	0,0%	10,7%	0,0%	3,4%	15,6%	5,7%	29
2004=100	100,0	164,7	50,0	135,5	0,0	75,0	0,0	24,1	108,9	39,6	
Jaworzno	14,3%	11,8%	12,9%	12,8%	12,9%	13,2%	10,1%	8,3%	7,8%	1,4%	49
2004=100	100,0	82,4	90,3	89,4	90,3	92,1	71,0	58,3	54,8	9,9	
Sosnowiec	3,2%	26,9%	16,0%	21,6%	10,3%	17,6%	14,3%	4,5%	9,5%	7,8%	61
2004=100	100,0	834,6	496,0	670,3	317,9	547,1	442,9	138,8	295,2	242,6	
RAZEM M-J-SO	10,3%	19,5%	11,9%	17,4%	9,0%	14,5%	9,9%	5,6%	9,8%	5,4%	139
2004=100	100,0	188,3	115,1	168,1	86,9	140,5	95,4	53,7	95,1	52,6	
WSL	20,5%	23,9%	22,5%	22,8%	19,1%	11,5%	13,2%	11,7%	10,1%	8,3%	2792
2004=100	100,0	116,1	109,4	110,9	93,0	55,8	64,3	56,9	49,1	40,3	
Udział nowo rejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego w M-J-SO w relacji do WSL	4,0%	5,2%	3,5%	5,9%	2,7%	8,5%	5,0%	3,0%	8,1%	4,5%	5,0%
PL	26,6%	27,4%	27,0%	24,5%	21,4%	14,9%	13,7%	13,8%	12,9%	11,0%	34 221
2004=100	100,0	103,3	101,8	92,2	80,7	56,2	51,7	51,9	48,5	41,4	
Udział nowo rejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego w M-J-SO w relacji do PL	0,3%	0,5%	0,3%	0,5%	0,2%	0,7%	0,5%	0,2%	0,6%	0,3%	

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Zdecydowanie lepszą pozycję konkurencyjną posiadają miasta partnerskie w ujęciu łącznym pod względem wielkości i zainwestowanego kapitału zagranicznego na 1-go mieszkańca, zarówno w układzie województwa śląskiego, jak i w skali kraju. W 2012 roku wielkość ta (tj. 28,2 tys. zł) była zdecydowanie większa od wartości przeciętnej dla województwa śląskiego (tj. 5,2 tys. zł) oraz dla Polski (tj. 7,3 tys. zł).

Tabela 73. Kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (zł)

Kategoria	2011	2012
Mysłowice	4 587	5 167
Jaworzno	20 297	22 381
Sosnowiec	45 355	46 798
RAZEM M-J-SO	26 784	28 155
Aglomeracja (AG)	7 825	8 195
Województwo Śląskie (WSL)	4 869	5 196
Polska (PL)	6 652	7 290

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Infrastruktura nowoczesnej gospodarki

Infrastruktura nowoczesnej gospodarki w skali krajowej z wyróżnieniem poszczególnych województw została poddana analizie poprzez wyróżnienie typów i liczebności nowoczesnych instytucji otoczenia biznesu, do których zaliczono:

- preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości,
- centra transferu technologii,
- fundusze kapitału zalążkowego,
- lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe,
- fundusze poręczeń kredytowych,
- inkubatory przedsiębiorczości,
- inkubatory technologiczne,
- ośrodki szkoleniowo-doradcze,
- platformy technologiczne,
- parki technologiczne i przemysłowe,
- sieci aniołów biznesu

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonej analizy (por. tabela poniżej) miasta partnerskie funkcjonują, w skali krajowej i wojewódzkiej, w korzystnym pod względem rozwoju instytucjonalnego środowisku nowoczesnych podmiotów otoczenia biznesu. Udział instytucji otoczenia biznesu w województwie śląskim, w skali kraju, sięga 11,8%. Każda z wymienionych kategorii instytucji otoczenia biznesu reprezentowana jest w województwie śląskim, przy czym w wybranych kategoriach województwo to osiąga znaczące nadwyżki instytucji otoczenia biznesu w relacji do innych regionów (np.: preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości, lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe, inkubatory przedsiębiorczości, ośrodki szkoleniowo-doradcze, parki technologiczne). Nieco słabiej województwo śląskie prezentuje się pod względem rozwoju instytucjonalnego takich podmiotów otoczenia biznesu jak: centra transferu technologii, fundusze kapitału zalążkowego, inkubatory technologiczne.

Tabela 74. Instytucje otoczenia biznesu w układzie rodzajowo-wojewódzkim

Instytucje otoczenia biznesu	Województwa															
	D	KP	LU	F	E	K	W	OP	R	B	G	SL	ŚW	WM	P	Z
Preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości	7	7	5	1	4	9	11	1	3	2	2	7	2	1	4	7
Centra transferu technologii	5	3	5	1	5	9	9	2	5	3	3	5	1	4	8	3
Fundusze kapitału zaangażowanego	8	0	1	0	2	12	25	0	1	0	4	5	0	2	7	1
Lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe	6	4	3	4	7	5	7	2	6	2	6	10	3	6	7	5
Fundusze poręczeń kredytowych	5	5	3	1	2	3	4	1	3	5	4	6	1	6	5	4
Inkubatory przedsiębiorczości	6	3	1	3	4	5	6	2	4	0	3	11	2	2	3	3
Inkubatory technologiczne	3	0	1	1	2	2	2	0	4	1	4	3	1	1	2	3
Ośrodki szkoleniowo-doradcze	20	17	29	9	19	18	29	6	23	18	21	39	12	16	28	15
Platformy technologiczne	1	0	0	0	2	2	16	0	1	1	1	4	0	1	1	0
Parki technologiczne	6	3	3	2	2	5	1	1	1	2	3	8	2	3	7	4
Sieci aniołów biznesu	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	3	0	0	0	1
RAZEM	68	43	52	22	50	71	111	15	51	34	51	101	24	42	72	46
Struktura wg województw	8,0%	5,0%	6,1%	2,6%	5,9%	8,3%	13,0%	1,8%	6,0%	4,0%	6,0%	11,8%	2,8%	4,9%	8,4%	5,4%

Źródło: Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce: http://www.pi.gov.pl/parp/data/pdf_071112/index.html

Oznaczenia:

- D: dolnośląskie
- KP: kujawsko-pomorskie
- LU: lubelskie
- F: lubuskie
- E: łódzkie
- K: małopolskie
- W: mazowieckie
- OP: opolskie
- R: podkarpackie
- B: podlaskie
- G: pomorskie
- SL: śląskie
- ŚW: świętokrzyskie

- WM: warmińsko-mazurskie
- P: wielkopolskie
- Z: zachodniopomorskie

Rynek pracy – pracujący

W wymiarze rynku pracy analizowanego w kontekście miejsc pracy prezentowane miasta partnerskie cechuje relatywnie niekorzystna sytuacja w skali wojewódzkiej i krajowej. W ujęciu łącznym Mysłowice, Sosnowiec oraz Jaworzno posiadają niską dynamikę tworzenia miejsc pracy w latach 2005-2013 sięgając zaledwie 98,9 wartości bazowej. W tym samym okresie dynamika tworzenia miejsc pracy w województwie wyniosła: 103,1 wartości bazowej; natomiast w Polsce: 110,8 wartości bazowej.

Tabela 75. Liczba pracujących, w tym na 1000 mieszkańców w J-M-SO, WSL oraz PL

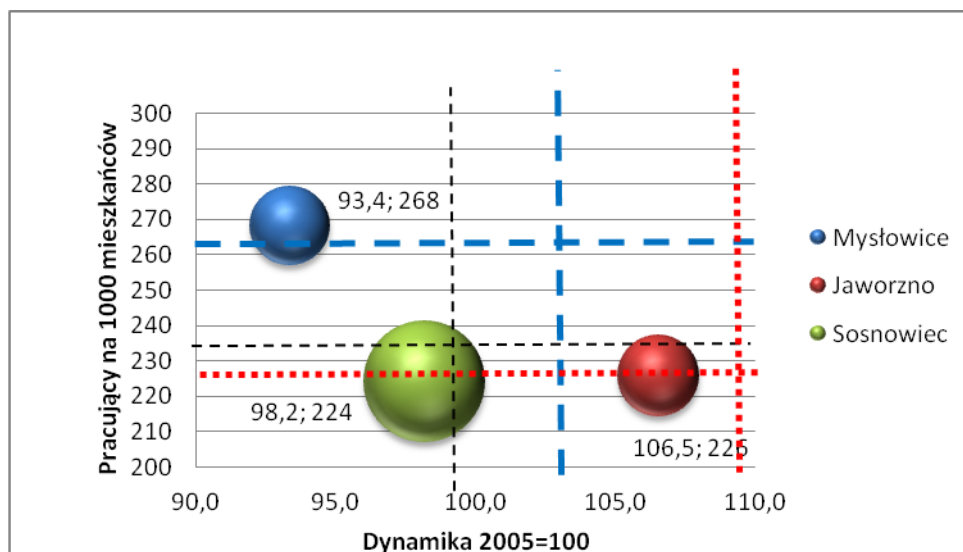
Kategoria	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby miejsc pracy	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców
Mysłowice	21572	22345	20096	20704	20429	19873	20321	20383	20139	-1433	268
2005=100	100,0	103,6	93,2	96,0	94,7	92,1	94,2	94,5	93,4		
Jaworzno	19861	20090	20625	20434	21499	20976	20796	20454	21156	1295	226
2005=100	100,0	101,2	103,8	102,9	108,2	105,6	104,7	103,0	106,5		
Sosnowiec	48208	48375	51721	52209	50713	50755	49205	47666	47331	-877	224
2005=100	100,0	100,3	107,3	108,3	105,2	105,3	102,1	98,9	98,2		
RAZEM M-J-SO	89 641	90 810	92 442	93 347	92 641	91 604	90 322	88 503	88 626	-1015	233
2005=100	100,0	101,3	103,1	104,1	103,3	102,2	100,8	98,7	98,9		
WSL	1 166 689	1 190 253	1 225 513	1 262 739	1 241 377	1 286 130	1 194 593	1 194 539	1 202 400	35 711	261
2005=100	100,0	102,0	105,0	108,2	106,4	110,2	102,4	102,4	103,1		
Udział pracujących w M-J-SO w relacji do WSL	7,7%	7,6%	7,5%	7,4%	7,5%	7,1%	7,6%	7,4%	7,4%	-	-
PL	7 835 758	8 038 145	8 372 169	8 624 189	8 492 588	8 611 367	8 640 456	8 589 779	8 681 877	846 119	226
2005=100	100,0	102,6	106,8	110,1	108,4	109,9	110,3	109,6	110,8		
Udział pracujących w M-J-SO w relacji do PL	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Negatywna dynamika przyrostu miejsc pracy w Mysłowicach, Sosnowcu i Jaworznie ujętych łącznie znajduje odzwierciedlenie w zmniejszającym się w latach 2005-2013 udziale pracujących w miastach partnerskich w relacji do pracujących w województwie śląskim z 7,7% do 7,4% (co istotne przy ponad 8% potencjale ludnościowym tych miast w relacji do potencjału ludnościowego województwa śląskiego).

Tym samym miasta partnerskie, w relacji do województwa śląskiego (266 osób), cechuje mniejsza liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców (233 osoby). Niemniej wartość ta jest korzystniejsza w relacji do średniej krajowej (226 osób na 1000 mieszkańców).

Rysunek 49. Dynamika liczby pracujących w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w J, M, SO, WSL, Polsce (2013)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

Rynek pracy – bezrobocie

Sytuacja na rynku pracy miast partnerskich mierzona wielkością bezrobocia w relacji do województwa śląskiego oraz kraju jest zróżnicowana. Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno ujęte łącznie plasują się niekorzystnie pod względem liczby bezrobotnych na 1000 mieszkańców (45 osób) w relacji do województwa śląskiego (36 osób) oraz korzystnie w skali kraju (56 osób).

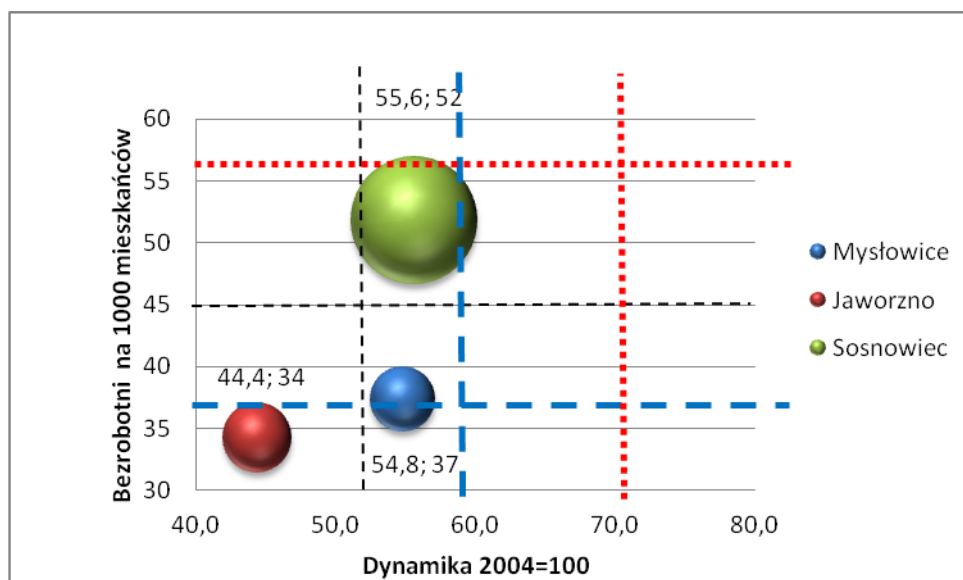
Natomiast zdecydowanie korzystniej postrzegane są miasta partnerskie pod względem dynamiki przyrostu osób bezrobotnych w latach 2004-2013, która wyniosła 52,9 wartości bazowej – w województwie śląskim było to: 59,0 wartości bazowej, zaś w Polsce: 71,9 wartości bazowej (por. tabela i rysunek poniżej).

Tabela 76. Liczba bezrobotnych, w tym na 1000 mieszkańców w M-J-SO, WSL oraz PL (2004-2013)

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Saldo liczby bezrobotnych	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Mysłowice	5 125	4 518	3 615	2 700	2 103	2 489	2 659	2 449	2 828	2 807	-2 318	37
2004=100	100,0	88,2	70,5	52,7	41,0	48,6	51,9	47,8	55,2	54,8		
Jaworzno	7 228	5 901	4 770	3 968	2 694	3 377	3 240	3 001	3 449	3 206	-4 022	34
2004=100	100,0	81,6	66,0	54,9	37,3	46,7	44,8	41,5	47,7	44,4		
Sosnowiec	19 692	17 216	13 167	9 854	7 400	10 224	10 588	10 299	11 555	10 948	-8 744	52
2004=100	100,0	87,4	66,9	50,0	37,6	51,9	53,8	52,3	58,7	55,6		
RAZEM M-J-SO	32 045	27 635	21 552	16 522	12 197	16 090	16 487	15 749	17 832	16 961	-15 084	45
2004=100	100,0	86,2	67,3	51,6	38,1	50,2	51,4	49,1	55,6	52,9		
WSL	309 704	281 280	229 819	165 960	122 748	168 425	181 198	186 187	205 459	208 296	-47 844	36
2004=100	100,0	88,9	70,4	49,5	34,3	48,5	51,4	52,5	58,7	59,0		
Udział bezrobotnych w M-J-SO w relacji do WSL	10,3%	9,8%	9,4%	10,0%	9,9%	9,6%	9,1%	8,5%	8,7%	8,1%		
PL	2 999 601	2 773 000	2 309 410	1 746 573	1 473 752	1 892 680	1 954 706	1 982 676	2 136 815	2 157 883	-841 718	56
2004=100	100,0	92,4	77,0	58,2	49,1	63,1	65,2	66,1	71,2	71,9		
Udział bezrobotnych w M-J-SO w relacji do PL	1,1%	1,0%	0,9%	0,9%	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%		

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 50. Dynamika liczby bezrobotnych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100), ich liczba na 1000 mieszkańców w J, M, SO, WSL, Polsce (2013)

Źródło: opracowano na podstawie danych GUS BDL

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

Wykształcenie

Jakość kapitału ludzkiego mierzona udziałem osób z wyższym wykształceniem na 1000 osób wieku 13 lat i więcej wskazuje na względnie korzystną pozycję Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna (17,9%) ujętych łącznie zarówno w układzie wojewódzkim (16,8%), jak i krajowym (17,9%). Należy jednak podkreślić, iż w przypadku ośrodków miejskich, w których następuje koncentracja funkcji i działalności, oczekuje się znacząco wyższego udziału lepiej wykształconych mieszkańców w relacji do średnich regionalnych i krajowych.

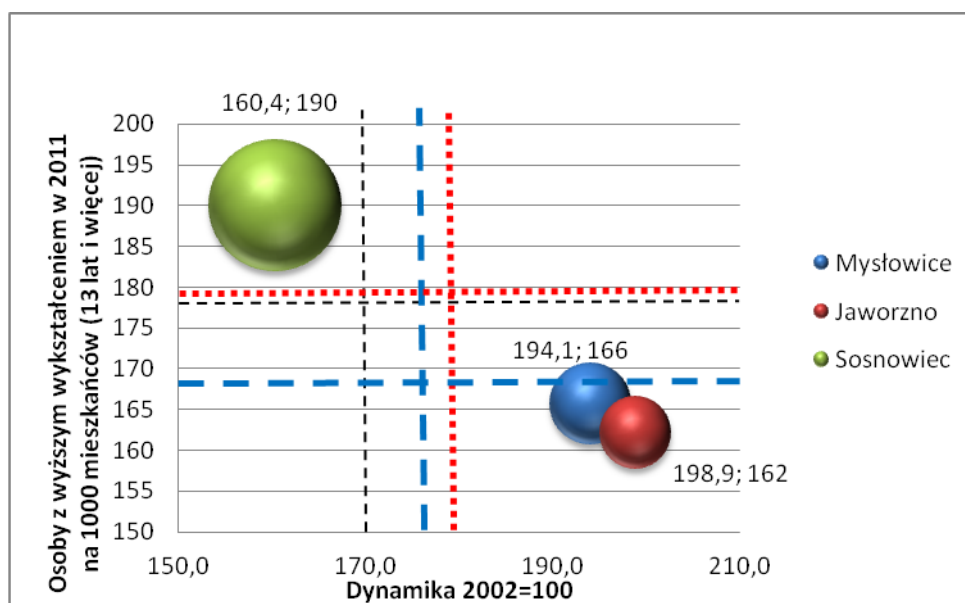
Tabela 77. Liczba osób z wyższym wykształceniem, w tym na 1000 osób w wieku 13 lat i więcej, w M-J-SO, WSL i PL

Kategoria	2002	2011	Zmiana 2002-2011		
			Przyrost liczby osób z wyższym wykształceniem	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2002	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2011
Mysłowice	6 844	13 285	6 441	84	166
Udział	8,4%	16,6%			
2004=100			194,1		
Jaworzno	5 166	10 276	5 110	82	162
Udział	8,2%	16,2%			
2004=100			198,9		
Sosnowiec	22 016	35 307	13 291	109	190
Udział	10,9%	19,0%			
2004=100			160,4		
RAZEM M-J-SO	34 026	58 868	24 842	98	179
Udział	9,8%	17,9%			
2004=100			173,0		
WSL	364 703	649 559	284 856	93	168
Udział	9,3%	16,8%			
2004=100			178,1		
PL	3203566	5693731	2 490 165	101	179
Udział	10,1%	17,9%			
2004=100			177,7		

Źródło: opracowano na podstawie NSP 2002 i 2011

Warto natomiast podkreślić, iż w miastach partnerskich w latach 2002-2011 dokonał się znaczący przyrost udziału osób z wyższym wykształceniem – miasta te nie odbiegają od wojewódzkiego i ogólnopolskiego trendów w tym zakresie.

Rysunek 51. Dynamika liczby osób z wyższym wykształceniem w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2002=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (w wieku 13 lat i więcej) w J, M, SO, WSL, Polsce (2011)

Źródło: opracowano na podstawie NSP 2002

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

Jakość powietrza

Jakość środowiska przyrodniczego analizowanego wyłącznie przez pryzmat wielkości zanieczyszczeń gazowych, w przypadku miast partnerskich ujętych łącznie wskazuje na znacząco niekorzystną ich pozycję w relacji do poziomu wojewódzkiego, czy też krajowego.

Wysoka, niekorzystna wartość zanieczyszczeń powietrza dla miast partnerskich ujętych łącznie wiąże się głównie z emisją zanieczyszczeń gazowych (47,2 tys. ton na rok na km²) generowaną w Jaworznie przez sektor energetyczny (por. tabela i rysunek poniżej). Wartość powyższa powoduje znaczące zawyżenie wartości przeciętnej dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna ujętych łącznie (24,1 tys. ton na rok na km²), a także jej negatywny wydzźwięk w układzie województwa śląskiego (3,3 tys. ton na rok na km²) oraz Polski (0,7 tys. ton na rok na km²).

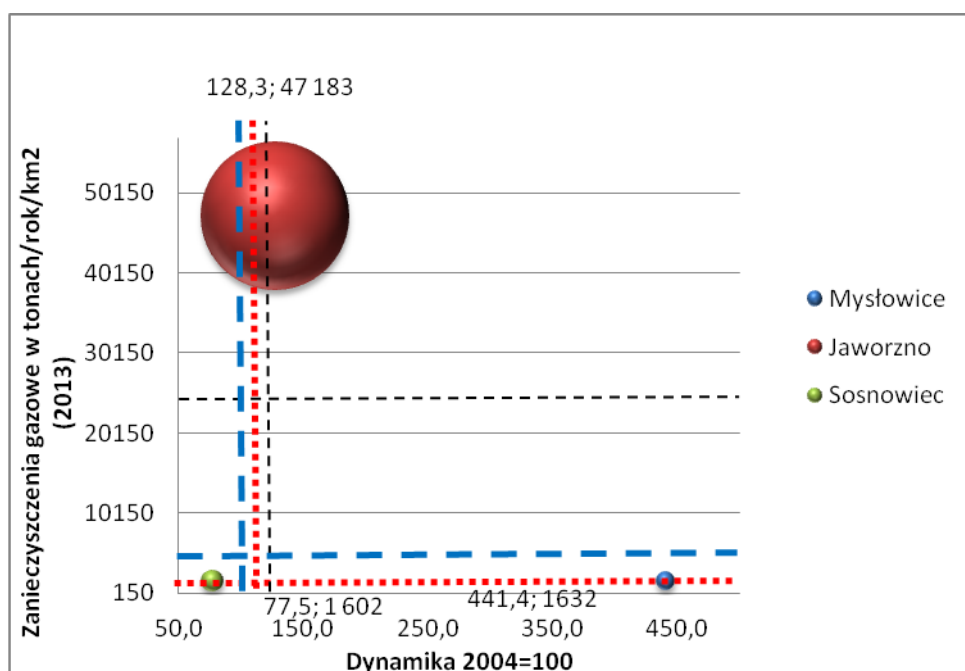
Wysoka, niekorzystna wartość zanieczyszczeń powietrza w miastach partnerskich ujętych łącznie znajduje także odzwierciedlenie w udziale zanieczyszczeń gazowych powietrza w skali województwa śląskiego, który wzrósł w latach 2004-2013 z 13,8% do 18,0%.

Tabela 78. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza w km na km² (2004-2013) w J-M-SO, w województwie śląskim oraz w Polsce

Kategoria	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mysłowice tony/rok	24 245	24 580	32 395	38 271	111 788	130 087	129 554	112 227	117 353	107 016
Mysłowice tony/rok/km²	370	375	494	584	1705	1984	1976	1712	1790	1632
2004=100	100,0	101,4	133,6	157,9	461,1	536,6	534,4	462,9	484,0	441,4
Jaworzno tony/rok	5 595 850	5 859 555	6 956 324	7 904 140	6 634 999	6 512 776	7 172 251	7 035 502	6 735 502	7 181 247
Jaworzno tony/rok/km²	36 766	38 499	45 705	51 933	43 594	42 791	47 124	46 225	44 254	47 183
2004=100	100,0	104,7	124,3	141,3	118,6	116,4	128,2	125,7	120,4	128,3
Sosnowiec tony/rok	188 345	172 748	176 189	175 128	163 566	153 707	155 499	139 949	144 597	145 911
Sosnowiec tony/rok/km²	2 068	1 897	1 935	1 923	1 796	1 688	1 708	1 537	1 588	1 602
2004=100	100,0	91,7	93,5	93,0	86,8	81,6	82,6	74,3	76,8	77,5
RAZEM M-J-SO tony/rok	5 808 440	6 056 883	7 164 908	8 117 539	6 910 353	6 796 570	7 457 304	7 287 678	6 997 452	7 434 174
RAZEM M-J-SO tony/rok/km²	18 808	19 612	23 200	26 285	22 376	22 007	24 147	23 598	22 658	24 072
2004=100	100,0	104,3	123,4	139,8	119,0	117,0	128,4	125,5	120,5	128,0
WSL tony/rok	42 240 882	40 830 217	45 158 983	46 274 601	42 672 053	37 908 857	43 390 320	43 373 049	40 845 924	41 222 470
WSL tony/rok/km²	3 425	3 311	3 662	3 752	3 460	3 074	3 518	3 517	3 312	3 342
2004=100	100,0	96,7	106,9	109,5	101,0	89,7	102,7	102,7	96,7	97,6
Udział M-J-SO w WSL	13,8%	14,8%	15,9%	17,5%	16,2%	17,9%	17,2%	16,8%	17,1%	18,0%
PL tony/rok	213 613 842	213 706 185	223 353 914	223 269 452	216 319 016	203 125 629	216 155 409	220 928 015	216 513 740	217 491 952
PL tony/rok/km²	683	683	714	714	692	650	691	707	692	696
2004=100	100,0	100,0	104,6	104,5	101,3	95,1	101,2	103,4	101,4	101,8
Udział M-J-SO w PL	2,7%	2,8%	3,2%	3,6%	3,2%	3,3%	3,4%	3,3%	3,2%	3,4%

Źródło: opracowano na podstawie NSP 2002

Rysunek 52. Dynamika wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich wartość roczna na km² w J, M, SO, WSL, Polsce (2013)

Źródło: opracowano na podstawie NSP 2002

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

Ranga gospodarcza M-J-SO – układ województwa śląskiego (WSL) oraz krajowy (PL) - mapa grup strategicznych

Na potrzeby prowadzonej diagnozy ranga gospodarcza miast partnerskich analizowana w układzie województwa śląskiego oraz krajowym została zmierzona za pomocą dwóch podstawowych wskaźników, tj.: liczbą osób z wyższym wykształceniem przypadających na 1000 mieszkańców oraz liczbą podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców.

Pod względem wyróżnionych mierników prezentujących z jednej strony jakość kapitału ludzkie, z drugiej zaś aktywność gospodarczą, sytuacja konkurencyjna miast partnerskich ujętych łącznie jest zróżnicowana w skali województwa śląskiego oraz kraju.

W relacji do województwa Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno posiadają korzystniejszą pozycję zarówno pod względem liczby osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców (178,7 osób; województwo śląskie: 167,9 osób), jak i w wymiarze liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (102,5; województwo śląskie: 100,1).

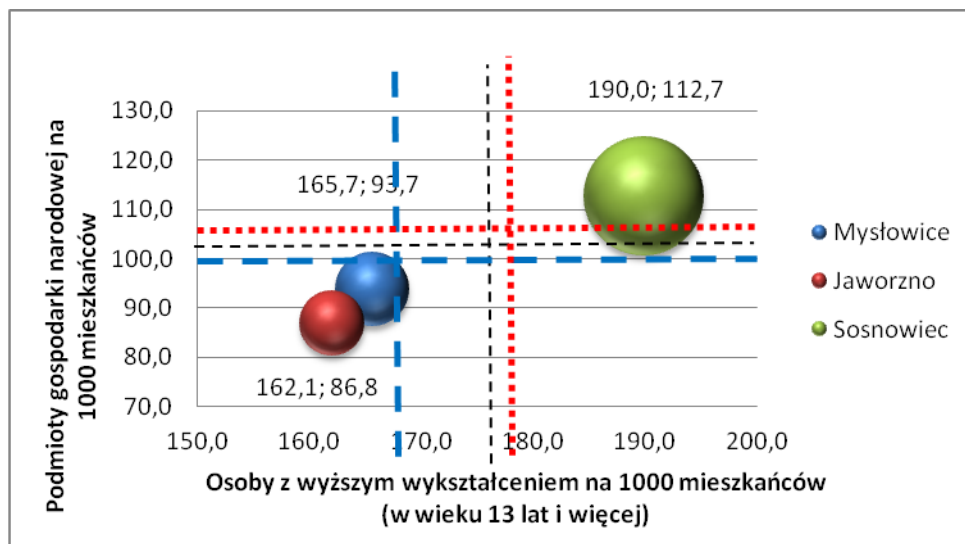
Tabela 79. Ranga gospodarcza miast M-J-SO, WSL, PL: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej

Kategoria	Liczba osób z wyższym wykształceniem	Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców
Mysłowice	13 285	165,7	93,7
Jaworzno	10 276	162,1	86,8
Sosnowiec	35 307	190,0	112,7
RAZEM M-J-SO	58 868	178,7	102,5
WSL	649 559	167,9	100,1
PL	5 693 731	179,2	105,7

Źródło: opracowano na podstawie NSP 2002 oraz GUS BDL

Niestety badane miasta plasują się niekorzystnie w relacji do układu krajowego. Przeciętnie w kraju liczba osób z wyższym wykształceniem na 1000 osób wynosi: 179,2 osoby (miasta partnerskie: 178,7 osób), zaś liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców to: 105,7 (miasta partnerskie: 102,5). Należy podkreślić, iż dla ośrodków miejskich, ze względu na koncentrację funkcji i aktywności oczekuje się wyższych wskaźników w zakresie jakości kapitału ludzkiego oraz aktywności gospodarczej w relacji do średnich krajowych.

Rysunek 53. Ranga gospodarcza miast M-J-SO, WSL, PL: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej

Oznaczenia: liniami przerywanymi (kolor czarny) zaznaczono wartości średnie dla Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca ujętych łącznie, natomiast liniami przerywanymi pogrubionymi (kolor niebieski) wartości średnie dla województwa śląskiego. Linie pogrubione koloru czerwonego oznaczają wartości średnie dla układu krajowego (Polska, PL)

2.2. Analiza otoczenia gospodarczego z uwzględnieniem zapisów dokumentów strategicznych i programowych szczebla krajowego i regionalnego

Strategiczne dokumenty europejskie i krajowe

Poszukiwanie komplementarności w zakresie działań związanych z przekształceniami terenów przemysłowych, w kontekście ich gospodarczego wykorzystania oraz w świetle zapisów **Strategii Europa 2020**⁵⁰ może zostać dokonane w odniesieniu do obu jej głównych priorytetów tj.: **rozwoju inteligentnego** (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji) oraz **rozwoju zrównoważonego** (wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej konkurencyjnej).

W ramach **Strategii Rozwoju Kraju 2020**⁵¹ w obszarze strategicznym **Konkurencyjna gospodarka** akcentuje się znaczenie wzrostu udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie, zwiększenia innowacyjności gospodarki między innymi w kontekście komercjalizacji badań. Ponadto w wymiarze społeczno-gospodarczym w obszarze strategicznym **Spójność społeczna i terytorialna** wymienia się działania związane z tworzeniem warunków na rzecz rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych.

W odniesieniu do **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020**⁵², na poziomie celu 1 polityki regionalnej, tj. Konkurencyjność w odniesieniu do miast podkreśla się potrzeby: wzmocnienia obszarów funkcjonalnych, rozwój i uzupełnienie funkcji metropolitalnych, integrowanie funkcjonalne obszarów miejskich, wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych oraz współpracę i sieciowanie między miastami. Istotne znaczenie, szczególnie z punktu widzenia miast przemysłowych posiadają także zapisy celu 2 tj. Spójność, w szczególności: restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze oraz rewitalizacja – jednocześnie przestrzenna, gospodarcza i społeczna

Koncepcja Zagospodarowania Kraju 2030

W **Koncepcji Zagospodarowania Kraju 2030**⁵³ kontekst rozwoju gospodarczego Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna uchwycony jest w ramach Aglomeracji Górnośląskiej, która obok Warszawy jest postrzegana w kategorii największych ośrodków miejskich Polski, wraz z Łodziem, Krakowem, Trójmiastem, Wrocławiem, Poznaniem, Szczecinem, duopolem Bydgoszcz-Toruń oraz Lublin. Wymienione miasta tworzą główne elementy sieci osadniczej kraju.

Aglomerację Górnośląską uznaje się za obszar problemowy pod względem ogólnego stanu zagospodarowania przestrzennego. W obrębie procesów sieciowania i integracji pomiędzy miastami

⁵⁰ Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. KOM(2010), Bruksela 3.3.2010.

⁵¹ Strategia Rozwoju Kraju 2020. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

⁵² Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskiej. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.

⁵³ Koncepcja Zagospodarowania Kraju 2030. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13.12.2011.

tworzą się układy wielowierzchołkowe, które w przypadku Aglomeracji przyjmują postać: Kraków – Częstochowa – Aglomeracja Górnośląska – Rybnik – Bielsko-Biała (układ ten dodatkowo powiązany jest z Ostrawą w Republice Czeskiej). Aglomerację Górnośląską uznaje się ponadto w Koncepcji Zagospodarowania Kraju za ośrodek o randze metropolitalnej za względu na rangę społeczno-gospodarczą w procesach rozwoju.

Krajowa polityka miejska

Zagadnienia rozwoju gospodarczego i zagospodarowania terenów przemysłowych w kontekście współpracy miast znajdują odzwierciedlenie w zapisach Krajowej Polityki Miejskiej⁵⁴. Stosowne zapisy w tym wymiarze posiadają dwa cele szczegółowe polityki miejskiej odnoszące się do **odbudowy zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich** oraz do **stworzenia warunków dla skutecznego i efektywnego partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych**.

Ponadto, zapisy związane z przekształceniami przestrzeni miejskiej zawarte są także w tzw. Wątkach tematycznych Krajowej Polityki Miejskiej związanych z **Kształtowaniem przestrzeni** oraz **Rewitalizacją**.

Wybrane programy operacyjne

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko⁵⁵, w kontekście rozwoju miejskiego posiada odniesienia na poziomie Osi priorytetowej IV do Infrastruktury drogowej dla miast. Powyższa oś priorytetowa obejmuje działania związane z łączeniem infrastruktury drogowej o znaczeniu krajowym z infrastrukturą miejską. Ponadto, Program posiada odniesienia do tworzenia warunków na rzecz rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenach zurbanizowanych, w szczególności na obszarach Aglomeracji Górnośląskiej, a także akcentuje działania związane z tworzeniem inteligentnych systemów transportowych.

W wymiarze stricte gospodarczym, zagadnienia tego rodzaju w nowym okresie programowania zawarte są w **Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój**⁵⁶. Program przewiduje w szczególności wsparcie badań naukowych, rozwój nowych, innowacyjnych technologii, a także działania na rzecz wsparcia konkurencyjności sektora MŚP. Z punktu widzenia przekształceń terenów przemysłowych w kontekście ich gospodarczego wykorzystania potencjalnie użyteczne mogą okazać się zapisy osi priorytetowej związanej z wsparciem otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R.

⁵⁴ Krajowa Polityka Miejska. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa 2014.

⁵⁵ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2014.

⁵⁶ Program Operacyjny Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020. Warszawa 2014.

Strategia dla rozwoju Polski Południowej w obszarze Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego

Istotne z punktu widzenia przekształceń gospodarczych terenów przemysłowych w Mysłowicach, Sosnowcu oraz Jaworznie są także zapisy **Strategii dla rozwoju Polski Południowej w obszarze Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego**⁵⁷. Aspekty gospodarcze rzutujące na kształtowanie i kierunek procesów rozwoju gospodarczego zostały zawarte m.in. w pierwszym celu strategicznym zorientowanym na wzmocnienie relacji pomiędzy regionami, tj.: **Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich** (inteligentne specjalizacje regionalne). Istotne z punktu widzenia budowania relacji partnerskich są także zapisy drugiego celu strategicznego, tj.: **Polska Południowa przestrzenia partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych** (wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary regionów)

Zaktualizowana Strategia Rozwoju WSL „Śląskie 2020+”

Zgodnie z zapisami Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020” duże znaczenie z punktu widzenia programowania przekształceń terenów przemysłowych, w tym ich kompleksowego wykorzystania na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego posiadają dwie osie priorytetowe, tj.: **Nowoczesna gospodarka** oraz **Przestrzeń**. W przypadku pierwszej z wskazanych osie priorytetowych podkreśla się potrzeby: wspierania innowacji i wdrażania nowoczesnych rozwiązań technologicznych, promowanie postaw przedsiębiorczych, poprawa efektywności instytucji otoczenia biznesu wspierających innowacyjność i kreatywność.

W przypadku osi priorytetowej Przestrzeń, podkreśla się znaczenie: przeciwdziałania skutkom eksploatacji górniczej, rekultywacja terenów zdegradowanych na cele środowiskowe, tworzenie partnerstw na rzecz integracji funkcji w ośrodkach różnej rangi, rewitalizacja obszarów i obiektów przemysłowych na tereny / obiekty o funkcjach społeczno-gospodarczych, tworzenie i rewitalizacja obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych.

Program Operacyjny WSL – nowa perspektywa

Szczegółowy opis Osi Priorytetowych RPO WSL 2014-2020 w dużym zakresie podkreśla wartości związane z rozwojem gospodarki w województwie śląskim. Poszczególne osie priorytetowe RPO odnoszą się do: **nowoczesnej gospodarki** (infrastruktura badawcza, badań i innowacji w przedsiębiorstwach, profesjonalizacji ośrodków innowacji), **cyfryzacji województwa** (ICT w działalności gospodarczej), **konkurencyjność MŚP** (rozwój inkubatorów przedsiębiorczości, tereny inwestycyjne na obszarach brownfield, innowacje w MŚP, rozwój klastrów o znaczeniu regionalnym).

Z punktu widzenia kompleksowego zagospodarowania terenów przemysłowych wraz z ich otoczeniem, istotne znaczenie posiadają następujące osie priorytetowe RPO: **ochrona środowiska**

⁵⁷ Strategia dla rozwoju Polski Południowej w obszarze Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego do 2020 roku. Sejmik Województwa Małopolskiego – Sejmik Województwa Śląskiego, Katowice –Kraków, 2014.

i efektywne wykorzystanie zasobów (dziedzictwo kulturowe), rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna (infrastruktura usług społecznych, rewitalizacja obszarów zdegradowanych, rozwój lokalny kierowany przez społeczność, poprawa stanu środowiska miejskiego).

Program Rozwoju Technologii dla Województwa Śląskiego na lata 2010-2020,

Analizując potencjalne możliwości współpracy M-J-SO, w tym w zakresie zagospodarowania terenów poprzemysłowych, warto także dokonać ogólnego odniesienia do rozstrzygnięć strategicznych związanych z rozwojem technologicznym w województwie śląskim. Zagadnienia dotyczące rozwoju technologicznego województwa śląskiego zostały określone w następujących dokumentach:

- *Rekomendacje strategiczne do polityki rozwoju technologicznego województwa śląskiego,*
- *Foresight regionalny. Scenariusze pro technologicznego rozwoju województwa śląskiego,*
- *Priorytetowe technologie dla rozwoju województwa śląskiego,*
- *Wyzwania strategiczne innowacyjnego rozwoju Województwa Śląskiego.*

Ostatecznie wnioski wynikające z powyższych opracowań zostały zawarte w dokumencie pn.: *Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020*, który jest dokumentem strategicznym na poziomie regionalnym dedykowanym środowiskom innowacyjnym, a także podmiotom wspierającym ich rozwój.

Zgodnie z ustaleniami *Programu* dla rozwoju branż innowacyjnych w województwie śląskim określono listę ośmiu priorytetowych obszarów technologicznych oraz towarzyszących im technologii. Lista priorytetowych obszarów technologicznych województwa śląskiego obejmuje:

- **technologie medyczne** (tj. ochrony zdrowia), w tym: biotechnologie medyczne oraz technologie inżynierii medycznej,
- **technologie dla energetyki i górnictwa**, w tym: technologie spalania węgla, czyste technologie węglowe, ogniwa paliwowe, wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i odpadów, składowanie CO₂, technologie procesowania gazów, rozpoznanie i ochrona zasobów węgla,
- **technologie dla ochrony środowiska**, w tym: biotechnologie dla ochrony środowiska, inteligentne i energooszczędne budownictwo, technologie ochrony i rekultywacji środowiska, technologie odpadowe, technologie procesowania wody i gazów, gromadzenie i uzdatnianie wody, technologie ochrony powietrza, technologie wspomagające zarządzanie środowiskiem,
- **technologie informacyjne i telekomunikacyjne**, w tym: technologie telekomunikacyjne, informacyjne, modelowanie i symulacje procesów i zjawisk, optoelektronika,
- **produkcja i przetwarzanie materiałów**, w tym: tworzywa metaliczne, polimerowe, ceramiczne,

- **transport i infrastruktura transportowa**, w tym: zintegrowane, inteligentne systemy transportowe, nowoczesne rozwiązania napędów środków transportu,
- **przemysł maszynowy, samochodowy, lotniczy i górniczy**, w tym: automatyka przemysłowa, sensory i roboty, technologie projektowania i wytwarzania maszyn i urządzeń górniczych oraz energetycznych,
- **nanotechnologie i nanomateriały**, tj.: technologie tworzenia struktur o rozmiarach nanometrycznych.

Odnosząc wyżej wskazane priorytetowe obszary technologiczne województwa śląskiego do układu sektorowo-branżowego PKD należy podkreślić, iż szczególne znaczenie dla regionu posiadają następujące sekcje:

- górnictwo i wydobywanie,
- przetwórstwo przemysłowe,
- wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją,
- budownictwo,
- transport i gospodarka magazynowa,
- informacja i komunikacja
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

III. Potencjalnie najkorzystniejsze płaszczyzny współpracy miast partnerskich

Identyfikacja potencjalnie najkorzystniejszych płaszczyzn - obszarów współpracy miast partnerskich została dokonana z wykorzystaniem analizy pola sił, biorąc pod uwagę wyniki diagnozy przeprowadzonej w wymiarach: sytuacji rozwojowej w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym; powiązań społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych, w tym w ujęciu historycznym; analizy lokalnej gospodarki miast partnerskich w układzie Aglomeracji Górnośląskiej; otoczenia gospodarczego miast partnerskich w skali województwa śląskiego oraz kraju.

Analiza pola sił została zdekomponowana na aspekty weryfikowane w poszczególnych wymiarach diagnozy z uwzględnieniem ujęcia wewnętrznego (tj. pomiędzy miastami partnerskimi) oraz zewnętrznego (tj. pomiędzy miastami partnerskimi, a ich otoczeniem aglomeracyjnym, regionalnym oraz krajowym).

Poszczególne wnioski wynikające z etapu diagnozy zostały uporządkowane w analizie pola sił na dwie grupy. Pierwsza obejmuje potencjały (zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne), które w sposób korzystny mogą kreować potencjalne płaszczyzny współpracy, **tzw. potencjały na rzecz współpracy miast partnerskich**. Druga grupa obejmuje **niedobory, tj. deficyty w zakresie potencjałów**, które obecnie w sposób niekorzystny wpływają na potencjalne płaszczyzny współpracy (np. poprzez zachowania konkurencyjne), a które w przyszłości mogą zostać wykorzystane do wspólnego wykreowania obszarów współpracy.

Tabela 80. Zestawienie potencjałów i deficytów na rzecz identyfikacji potencjalnie najkorzystniejszych płaszczyzn – obszarów współpracy miast partnerskich

Możliwe do wykorzystania potencjały na rzecz współpracy miast partnerskich	Niedobory, tj. deficyty w zakresie potencjałów	Potencjalnie najkorzystniejsze płaszczyzny – obszary współpracy
Wymiar wewnętrzny diagnozy – miasta partnerskie		
Znaczący potencjał ludnościowy miast partnerskich, w tym wysoka ranga demograficzna Sosnowca	Zmniejszająca się ranga ludnościowa miast partnerskich wynikająca ze spadku liczby urodzeń, wzrostu liczby zgonów oraz wysokiego poziomu migracji zewnętrznych	Płaszczyzna społeczna – <u>działania rewitalizacyjne w tkance społecznej, ekonomicznej i technicznej</u> miast partnerskich
Istotna poprawa jakości kapitału ludzkiego w miastach partnerskich mierzona udziałem osób z wykształceniem wyższym oraz nadal wysokim udziałem mieszkańców miast partnerskich z wykształceniem średnim, w tym policealnym	-	Płaszczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
Rozbudowane zaplecze i aktywność instytucji kultury w Sosnowcu	Wyraźny deficyt infrastruktury kultury i kulturalności w Mysłowicach i Jaworznie, w relacji do rangi ludnościowej tych miast	Płaszczyzna społeczna – działania związane z aktywizacją instytucji kultury, także w powiązaniu z organizacjami pozarządowymi
Ponadlokalny poziom i oddziaływanie potencjału infrastruktury oraz aktywności sportowo-rekreacyjnej w Sosnowcu	Lokalny poziom i oddziaływanie potencjału infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Jaworznie	Płaszczyzna społeczna i środowiskowa – działania związane z poprawą oferty sportowo-rekreacyjnej, w tym zrównoważonym wykorzystaniem walorów środowiskowych np. w ramach dolin rzecznych stanowiących naturalne granice miast partnerskich
-	Skromna, z punktu widzenia ludnościowej i gospodarczej rangi miast partnerskich baza hotelowa i jej wykorzystanie	Płaszczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych, w tym z wykorzystaniem ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, a także pobudzaniem przedsiębiorczości
Relatywnie duża skala przyrostu mieszkań na 1000 mieszkańców w Mysłowicach	Relatywnie niewielka skala przyrostu nowych mieszkań na 1000 mieszkańców w Jaworznie i Sosnowcu	Płaszczyzna społeczna – <u>działania rewitalizacyjne w tkance społecznej, ekonomicznej i technicznej</u> miast partnerskich
Wysoka ranga społeczna Sosnowca pod względem udziału osób z wyższym wykształceniem oraz ze względu na koncentrację przestrzenną ludności	Mniejsza ranga społeczna Mysłowic i Jaworzna ze względu na udział mieszkańców z wyższym wykształceniem oraz ze względu na koncentrację przestrzenną ludności	Płaszczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
Dobra sytuacja gospodarcza Sosnowca pod względem liczby podmiotów gospodarczych	Słaba sytuacja gospodarcza Mysłowic i Jaworzna pod względem liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	
Wyższa dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w Mysłowicach i Jaworznie	Niższa dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w Sosnowcu	
Podobny, wysoki udział mikro firm w strukturze gospodarczej miast partnerskich	Brak dużych podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 1000 osób w Jaworznie, a także niewielki potencjał tego rodzaju	

	firm w Mysłowicach (1 podmiot) i w Sosnowcu (5 podmiotów)	
Wyższy udział małych firm (zatrudnienie 10-49 osób) w strukturze gospodarczej Jaworzna oraz wyższy poziom przedsiębiorczości mierzonej liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w Sosnowcu	Niski poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w Mysłowicach i Jaworznie	
Wzrost liczby miejsc pracy w Jaworznie	Spadek liczby miejsc pracy w miastach partnerskich analizowanych łącznie z wyjątkiem Jaworzna. Spadek dotyczy głównie branż przemysłowych i nie jest rekompensowany przez powolny wzrost liczby miejsc pracy w usługach (handel, naprawa pojazdów, transport, gospodarka magazynowa, zakwaterowanie, gastronomia, informacja i komunikacja)	
Duża liczba osób pracujących w przemyśle na 1000 mieszkańców w Jaworznie oraz w Mysłowicach	Relatywnie niska liczba osób pracujących w przemyśle na 1000 mieszkańców w Sosnowcu	
Duża liczba osób pracujących w usługach na 1000 mieszkańców w Sosnowcu	Niewielka liczba osób pracujących w usługach na 1000 mieszkańców w Jaworznie	
Relatywnie nieduża liczba bezrobotnych oraz niska dynamika jej wzrostu w Jaworznie	Duża liczba osób bezrobotnych oraz dynamika jej wzrostu w Sosnowcu	
Duży potencjał ludności w wieku produkcyjnym w miastach partnerskich w ujęciu zarówno indywidualnym, jak i łącznym	Negatywna dynamika wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym we wszystkich miastach partnerskich	
	Brak indywidualnych oraz wspólnego dokumentu programującego rozwój gospodarczy Mysłowic, Sosnowca oraz Jaworzna	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z przygotowaniem wspólnego programu rozwoju gospodarczego w tym w oparciu o <u>ponowne wykorzystanie terenów poprzemysłowych</u>
	Relatywnie słabo rozwinięte instytucje otoczenia biznesu w Mysłowicach, Sosnowcu oraz Jaworznie	
	Zróżnicowana sytuacja gospodarcza miast partnerskich pod względem nakładów inwestycyjnych w sektorze przemysłu i budownictwa (wysokie w Mysłowicach przy niskiej dynamice wzrostu oraz niskie w Sosnowcu i Jaworznie przy wysokiej dynamice wzrostu)	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
	Zróżnicowana sytuacja gospodarcza miast partnerskich pod względem nakładów inwestycyjnych w sektorze usług (wysokie w Jaworznie przy niskiej dynamice, niskie w Sosnowcu i Mysłowicach przy wysokiej dynamice)	

Dominująca pod względem wielkości produkcji sprzedanej przemysłu na 1-go zatrudnionego pozycja Sosnowca	Słaba pod względem wielkości produkcji sprzedanej przemysłu na 1-go zatrudnionego pozycja Mysłowic i Jaworzna	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
	Zróżnicowana pod względem dochodów budżetowych gmin sytuacja w miastach partnerskich (wysoka dynamika dochodów przy niskiej ich wartości w przeliczeniu na 1-go mieszkańca w Sosnowcu; niska wartość i dynamika dochodów na 1-go mieszkańca w Mysłowicach; wysoka wartość dochodów na 1-go mieszkańca w Jaworznie przy niskiej ich dynamice)	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z przygotowaniem wspólnego programu rozwoju gospodarczego w tym w oparciu o <u>ponowne wykorzystanie terenów poprzemysłowych</u>
Wysoki udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w Jaworznie	Przeciętny lub niski poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych w Mysłowicach oraz Sosnowcu	
Korzystna pozycja Sosnowca pod względem pozyskanych środków UE na 1-go mieszkańca oraz wysoka dynamika pozyskiwania tego rodzaju środków	Słaba pozycja Mysłowic i Jaworzna pod względem wartości pozyskanych środków UE na 1-go mieszkańca	
Dominująca w układzie miast partnerskich pozycja Sosnowca pod względem liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne na 1000 mieszkańców	Słaba pozycja Mysłowic i Jaworzna w zakresie liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne na 1000 mieszkańców	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych oraz otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
Wysoka ranga w kontekście rozwoju przestrzennego Sosnowca odnoszona m.in. do stopnia rozwoju gospodarczego oraz stopnia urbanizacji miasta	Niższa ranga w kontekście rozwoju przestrzennego Mysłowic i Jaworzna w kontekście powierzchni terenów zurbanizowanych oraz gęstości zaludnienia	
Korzystna pozycja przestrzenna Sosnowca i Jaworzna z punktu widzenia dużego udziału w strukturze miasta terenów zielonych, także w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (w przypadku Jaworzna) oraz obszarów chronionych (w przypadku Jaworzna)	Niekorzystna sytuacja Mysłowic na tle Sosnowca i Jaworzna pod względem dostępności przestrzeni – najmniejsze powierzchniowo spośród analizowanych miast partnerskich	
Ukierunkowanie Sosnowca na rozwój działalności usługowych zapisane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Korzystniejsza pozycja Jaworzna w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej oraz wraz z Mysłowicami korzystniejsze warunki mieszkaniowe liczone powierzchnią przeciętną mieszkania	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z przygotowaniem wspólnego programu rozwoju gospodarczego w tym w oparciu o <u>ponowne wykorzystanie terenów poprzemysłowych</u> , a także koordynacją zapisów dokumentów planujących rozwój lokalny miast partnerskich
Korzystna ze względu na skalę demograficzną i rozwinięty sektor usługowy pozycja Sosnowca w generowaniu powiązań z miastami partnerskimi (wyższe uczelnie, usługi medyczne, oferta kulturalna)	Mniej rozwinięta oferta usługowa Mysłowic i Jaworzna ograniczająca możliwość generowania powiązań społecznych z Sosnowcem m.in. w zakresie usług edukacyjnych, kulturalnych, medycznych	
	Podobna, choć niewystarczająca i wymagająca dalszego rozwoju	

	oferta wszystkich trzech miast w zakresie oferty sportowo-rekreacyjnej	Płasczyzna społeczna – <u>działania rewitalizacyjne w tkance społecznej, ekonomicznej i technicznej</u> miast partnerskich
	Brak wspólnych mediów komunikacji i informowania	Płasczyzna medialna – działania zmierzające do ustanowienia wspólnego medium promocji i rozpowszechniania informacji
Duże powiązanie uczniów z Jaworzna z ofertą edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych z Mysłowic i Sosnowca	Niewielkie powiązanie uczniów z Sosnowca i Mysłowic wzajemną ofertą edukacyjną, a także ofertą edukacyjną w Jaworznie	Płasczyzna społeczna – działania związane z poprawą atrakcyjności oferty edukacyjnej i jej lepszą koordynacją w ramach miast partnerskich
	Niewielkie powiązania w zakresie dojazdów do pracy pomiędzy analizowanymi miastami partnerskimi (dominująca pozycja Katowic)	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych oraz otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
	Niewielkie doświadczenia miast partnerskich w realizowaniu wspólnych projektów generujących nowe relacje społeczno-ekonomiczne pomiędzy nimi	Płasczyzna polityczna – działania związane z zawiązywaniem aliansów miast partnerskich oraz realizacją projektów strategicznych
Różnorodność sektorów gospodarki poszczególnych miast partnerskich dająca potencjał do generowania nowych powiązań gospodarczych	Zanikanie tradycyjnych powiązań gospodarczych opartych na górnictwie i przemyśle ciężkim, świadczących w przeszłości o randze i prosperie miast partnerskich	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych oraz otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
Naturalne granice miast partnerskich biegnące w dolinach rzecznych możliwe do wspólnego zagospodarowania, w tym m.in. na funkcję sportowo-rekreacyjną, historyczno-kulturową w przypadku Kąta Trzech Cesarzy		Płasczyzna społeczna i środowiskowa – działania związane z poprawą oferty sportowo-rekreacyjnej, w tym zrównoważonym wykorzystaniem walorów środowiskowych np. w ramach dolin rzecznych stanowiących naturalne granice miast partnerskich
Niewielka odległość pomiędzy centrami miast partnerskich		
Dogodne połączenie komunikacyjne miast partnerskich za pomocą drogi ekspresowej S1, drogi krajowej DK79, częściowo autostrady A4, projektowanej drogi DTŚ „Wschód”, a także linii tramwajowej (połączenie Mysłowice – Sosnowiec)	Utrudniona komunikacja kolejowa pomiędzy Mysłowicami a Sosnowcem	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych oraz otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
Powiązania infrastrukturalne miast w zakresie dostarczania wody pitnej, energii elektrycznej, częściowo: odprowadzania ścieków, zaopatrzenia w ciepło i gaz		Płasczyzna gospodarki komunalnej – działania związane z koordynowaniem tworzenia i bieżącej działalności w zakresie urządzeń infrastruktury technicznej
	Nadal zauważalna odrębność i różnorodność społeczno-kulturowa mieszkańców miast partnerskich wynikająca z	Płasczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych oraz otoczenia biznesu, w tym

	zaszłości historycznych, a także przejawiająca się w odmiennym „ciążeniu” analizowanych ośrodków miejskich	z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości
	Ograniczone lub brak możliwości przywrócenia historycznych powiązań gospodarczych miast partnerskich opartych na przemyśle tradycyjnym, w tym górnictwie w dobie globalizacji oraz niższych kosztów m.in. w państwach azjatyckich	Płaszczyzna społeczna – działania w zakresie uatrakcyjnienia oferty kulturalnej i rozrywkowej miast pasterskich
Wymiar zewnętrzny diagnozy – miasta partnerskie a otoczenie aglomeracji, województwa śląskiego oraz kraju		Potencjalnie najkorzystniejsze płaszczyzny – obszary współpracy
Wyższy od przeciętnej dla Aglomeracji Górnośląskiej potencjał osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Sosnowcu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wyższa od przeciętnej dla Aglomeracji wielkość nakładów kapitału zagranicznego na 1-go mieszkańca w Sosnowcu oraz Jaworznie	Słaba pozycja gospodarcza miast partnerskich w ujęciu łącznym pod względem liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, podmiotów gospodarczych prywatnych nowo-zarejestrowanych na 1000 mieszkańców, relacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi wyrejestrowanymi a nowo-zarejestrowanymi, dynamiką wzrostu firm prowadzonych przez osoby fizyczne, umiędzynarodowienia gospodarki w porównaniu do miast Aglomeracji Górnośląskiej, a także częściowo odniesienia krajowego	Płaszczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych oraz otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości Płaszczyzna społeczna – <u>działania rewitalizacyjne w tkance społecznej, ekonomicznej i technicznej</u> miast partnerskich
Dobrze rozwinięte w relacji do warunków krajowych zaplecze instytucji otoczenia biznesu w województwie śląskim	Przeciętny w skali Aglomeracji rozwój nowoczesnych instytucji otoczenia biznesu w Sosnowcu oraz ich zdecydowany deficyt w Mysłowicach i Jaworznie	
Wysoka jakość kapitału ludzkiego mierzona udziałem osób z wyższym wykształceniem zarówno w miastach partnerskich, jak i Aglomeracji oraz wysoka dynamika wzrostu liczby osób z wyższym wykształceniem w Jaworznie i Mysłowicach	Zdecydowany deficyt miejsc pracy we wszystkich miastach partnerskich oraz mniejsza liczba pracujących na 1000 mieszkańców w relacji do średniej dla Aglomeracji Górnośląskiej. Konsekwencją jest większa liczba bezrobotnych w miastach partnerskich ujętych łącznie w relacji do średniej dla Aglomeracji	
Wysoka mobilność mieszkańców miast partnerskich w poszukiwaniu pracy poza miejscem zamieszkania		
	Niekorzystna sytuacja środowiskowa pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych w Jaworznie rzutująca na wysoką średnią analizowanego wskaźnika dla wszystkich miast partnerskich – w porównaniu do Aglomeracji, województwa śląskiego oraz kraju	Płaszczyzna środowiskowa – działania związane z przechodzeniem na gospodarkę niskoemisyjną oraz zmniejszające obciążenia środowiskowe, szczególnie w zakresie zanieczyszczenia powietrza
	Znaczący odpływ mieszkańców miast partnerskich na tereny wiejskie oraz w celach zagranicznej emigracji zarobkowej – w ujęciu województwa śląskiego oraz kraju	Płaszczyzna gospodarcza – działania związane z lokalizowaniem nowych działalności gospodarczych oraz otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem <u>ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych</u> , a także pobudzaniem przedsiębiorczości

Porównywalna w relacji do miast Aglomeracji Górnośląskiej wielkość oferty gruntów (typu <i>green field</i>) oraz powierzchni handlowo-usługowych na rynku nieruchomości z przeznaczeniem na wynajem	Nadmiar oferowanych na rynku nieruchomości komercyjnych powierzchni przeznaczonych na działalność produkcyjną (hale, magazyny) w miastach partnerskich w relacji do miast Aglomeracji Górnośląskiej	Płaszczyzna gospodarcza – poprawa atrakcyjności lokalizacyjnej miast partnerskich poprzez <u>ponowne wykorzystanie społeczno-gospodarcze terenów poprzemysłowych</u> leżących w zasięgu strefy śródmiejskiej lub w strefach centrów dzielnicowych (negatywnie rzutujących na wizerunek miast)
	Zdecydowany deficyt oferowanych na rynku nieruchomości komercyjnych powierzchni biurowych	
	Niskie ceny ofertowe zakupu gruntów pod działalność komercyjną świadczące o niezadowalającej atrakcyjności lokalizacyjnej w Sosnowcu, Mysłowicach oraz Jaworznie	
Akcentowanie przez miasta partnerskie w dokumentach strategicznych potrzeby rozwoju gospodarczego	Brak wspólnego lub indywidualnych programów rozwoju gospodarczego miast partnerskich	Płaszczyzna gospodarcza – działania związane z przygotowaniem wspólnego programu rozwoju gospodarczego, w tym w oparciu o <u>ponowne wykorzystanie terenów poprzemysłowych</u> , a także koordynacją zapisów dokumentów planujących rozwój lokalny miast partnerskich Płaszczyzna polityczna – działania związane z zawiązywaniem aliansów miast partnerskich oraz realizacją projektów strategicznych
Akcentowanie w dokumentach strategicznych rangi europejskiej, krajowej oraz regionalnej potrzeb rozwoju miejskiego opartego na nowoczesnych technologiach i innowacyjności, stymulowania przedsiębiorczości, przeciwdziałania zjawiskom „rozlewania się” miast, ponownego wykorzystania terenów poprzemysłowych, a także podejmowania działań na rzecz tworzenia miejskich układów funkcjonalno-przestrzennych na rzecz integracji miast		

Źródło: opracowanie własne

Zestawienie wniosków wynikających z części diagnostycznej *Strategii* w układzie potencjałów oraz deficytów umożliwiło wskazanie następującej dominującej płaszczyzny współpracy miast partnerskich:

- **płaszczyzna gospodarcza** związana m.in. z:
 - działaniami dotyczącymi lokalizowania nowych działalności gospodarczych oraz instytucji otoczenia biznesu, w tym z wykorzystaniem ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, a także pobudzaniem przedsiębiorczości,
 - poprawą atrakcyjności lokalizacyjnej miast partnerskich poprzez ponowne wykorzystanie społeczno-gospodarcze terenów przemysłowych leżących w zasięgu strefy śródmiejskiej lub w strefach centrów dzielnicowych (negatywnie rzutujących na wizerunek miast),
 - działaniami obejmującymi przygotowanie wspólnego programu rozwoju gospodarczego, w tym w oparciu o ponowne wykorzystanie terenów przemysłowych, a także koordynacją zapisów dokumentów planujących rozwój lokalny miast partnerskich.

Uzupełnieniem potencjalnych obszarów współpracy miast partnerskich są:

- **płaszczyzna polityczna** – obejmująca działania związane z zawiązywaniem aliansów miast partnerskich oraz realizacją projektów strategicznych,
- **płaszczyzna społeczna** – odnosząca się do działań rewitalizacyjnych w tkance społecznej, ekonomicznej i technicznej miast partnerskich oraz do działań w zakresie uatrakcyjnienia oferty kulturalnej i rozrywkowej miast partnerskich,
- **płaszczyzna gospodarki komunalnej** – dotycząca działań związanych z koordynowaniem tworzenia i bieżącej działalności urządzeń infrastruktury technicznej,
- **płaszczyzna środowiskowa** – obejmująca działania związane z przechodzeniem do gospodarki niskoemisyjnej oraz zmniejszającej obciążenia środowiskowe, szczególnie w zakresie zanieczyszczenia powietrza, a także odnosząca się do działań związanych z poprawą oferty sportowo-rekreacyjnej, w tym zrównoważonym wykorzystaniem walorów środowiskowych (np. w ramach dolin rzecznych stanowiących naturalne granice miast partnerskich),
- **płaszczyzna medialna** – zwracająca uwagę na działania zmierzające do ustanowienia wspólnego medium promocji i rozpowszechniania informacji na temat miast partnerskich.

IV Identyfikacja i ocena terenów przemysłowych pod kątem możliwości ich zagospodarowania na cele gospodarcze

1. Charakterystyka wybranych terenów przemysłowych

1.1. Wybór terenów przemysłowych

Mając na uwadze wyniki diagnozy, w szczególności wskazania w zakresie potencjalnie najkorzystniejszych płaszczyzn współpracy (tj. płaszczyzna gospodarcza akcentująca potrzebę ponownego wykorzystania terenów przemysłowych) kolejna część *Strategii* została poświęcona problematyce wyboru terenów przemysłowych.

Nagromadzenie terenów i obiektów przemysłowych w miastach partnerskich, a także w ich otoczeniu wynika ze spuścizny przemysłowej związanej z dynamicznym rozwojem przemysłu ciężkiego na ich terenie od XIX wieku. Wysoka koncentracja tego rodzaju przestrzeni powoduje, iż wybór konkretnych terenów przemysłowych wymaga podejścia kompleksowego, tj. opartego na sformułowaniu celu dokonania tego rodzaju selekcji, a następnie określeniu kryteriów wyboru.

Biorąc pod uwagę znaczącą koncentrację terenów przemysłowych w Mysłowicach, Sosnowcu i Jaworznie, ich odmienne uwarunkowania (infrastrukturalno-środowiskowe oraz społeczno-gospodarcze), a także zakres interwencji niezbędnej do przywrócenia ich wartości społeczno-ekonomicznej cel przeprowadzonej selekcji został zdefiniowany następująco:

„wskazanie terenów przemysłowych o najtrudniejszych warunkach do ponownego zagospodarowania, ale tworzących potencjalnie największe możliwości rozwojowe w sensie gospodarczym oraz społecznym dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna”

Uzasadnieniem dla tak sformułowanego celu selekcji terenów przemysłowych jest fakt, iż ich obecna niska wartość ekonomiczna uniemożliwia inicjowania przekształceń z wykorzystaniem wyłącznie mechanizmów rynkowych. Niezbędna w tym procesie jest kompleksowa, zintegrowana i oparta na współpracy wielopodmiotowej interwencja, której efekty w przypadku wyselekcjonowanych terenów przemysłowych mogą istotnie zwiększyć potencjał gospodarczy i wizerunek miast partnerskich.

Dokonując inwentaryzacji terenów przemysłowych w Mysłowicach, Sosnowcu oraz Jaworznie wskazano 17 lokalizacji tego rodzaju, w tym głównie terenów przeznaczonych w przeszłości na intensywne działalności gospodarcze związane z górnictwem, przemysłem chemicznym oraz hutnictwem. Ich zestawienie syntetyczne oraz lokalizację w przestrzeni prezentuje poniższa tabela i rysunek.

Tabela 81. Identyfikacja i charakterystyka terenów przemysłowych

Oznaczenie	Powierzchnia	Położenie – lokalizacja	Historia terenu	Dostępność komunikacyjna	Zagospodarowanie i sąsiedztwo
S1	48 ha	dzielnica Zagórze, ul. Lenartowicza	w większości teren osadników KWK Porąbka Klimontów, częściowo stanowił zakład (szyb Południowy)	dostęp do ul. Lenartowicza ulicą boczną, bliska odległość od węzła drogi S1 – 1 km	teren w niewielkiej części zagospodarowany (skład węglowy i skład złomu) pozostała część niezagospodarowana, częściowo zadrzewiona, sąsiedztwo torów kolejowych, zajezdni autobusowej PKM Sosnowiec
S2	5 ha	dzielnica Klimontów /Zagórze, ul. Hubala-Dobrzańskiego	teren zakładu KWK Porąbka Klimontów (szyb Jan)	bezpośredni dostęp do ul. Hubala-Dobrzańskiego	teren niezagospodarowany, niezadrzewiony, sąsiedztwo terenów usługowych, składowych, osiedli mieszkaniowych i ogródków działkowych
S3	10 ha	dzielnica Klimontów / Zagórze, okolice al. Paderewskiego	dawna hałda i osadnik KWK Porąbka Klimontów	brak dojazdu do terenu	sąsiedztwo terenów otwartych, ogródków działkowych oraz zieleni osiedlowej
S4	95 ha	dzielnica Maczki, ul. Stacyjna	część byłego wyrobiska kopalni piasku Maczki Bór	dojazd drogą utwardzoną (płyty betonowe)	teren obejmuje wyrobisko kopalni piasku będące w trakcie rekultywacji
S5	184 ha	dzielnica Maczki, ul. Inwestycyjna	tereny przemysłowe kopalni piasku Maczki Bór	bezpośredni dojazd ul. Inwestycyjną i ul. Innowacyjną, sąsiedztwo drogi S1, (wjazd na teren od strony Jaworzna, wyjazd w stronę Dąbrowy Górniczej	teren niezagospodarowany, w niewielkiej części zadrzewiony, stopniowo przygotowywany do zainwestowania, sąsiedztwo lokalizujących się nowych inwestycji z branży logistycznej i magazynowej
S6	48 ha	dzielnica Ludmiła-Staszic, ul. Watta	teren byłego wyrobiska piasku, zrekultywowany odpadami górnictwami	bezpośredni dostęp do ul. Watta, przez teren planowany jest przebieg odcinka wschodniego DTŚ	teren niezagospodarowany, częściowo zadrzewiony, sąsiedztwo terenów przemysłowych, ale również osiedla mieszkaniowego i cmentarza
S7	7 ha	dzielnica Niwka, ul. Kopalniana	teren byłego zakładu KWK Niwka Modrzejów	bezpośredni dostęp do ul. Kopalnianej	teren w większości niezagospodarowany (na części terenu działła hurtownia), w pozostałej części niezadrzewiony, sąsiedztwo osiedli mieszkaniowych i terenów otwartych
S8	6 ha	dzielnica Modrzejów, al. Wojska Polskiego	teren byłego zakładu KWK Niwka Modrzejów	dostęp do al. Wojska Polskiego i ul. Orląt Lwowskich (DK79) drogami bocznymi	teren niezagospodarowany, częściowo zadrzewiony, sąsiedztwo terenów mieszkaniowych, Sosnowieckiego Parku Naukowo-Technologicznego, Ciepłowni, cmentarza oraz terenów usługowych i składowych
J1	69 ha	dzielnica Jęzor, ul. Orląt Lwowskich	teren przemysłowy związany z KWK Jan Kanty (szyb Jęzor)	bezpośredni dostęp do ul. Orląt Lwowskich (DK79), bezpośrednie sąsiedztwo węzła drogi S1	teren niezagospodarowany, w większej części zadrzewiony, sąsiedztwo terenów leśnych, bezpośrednie sąsiedztwo Centrum handlowego Fashion House

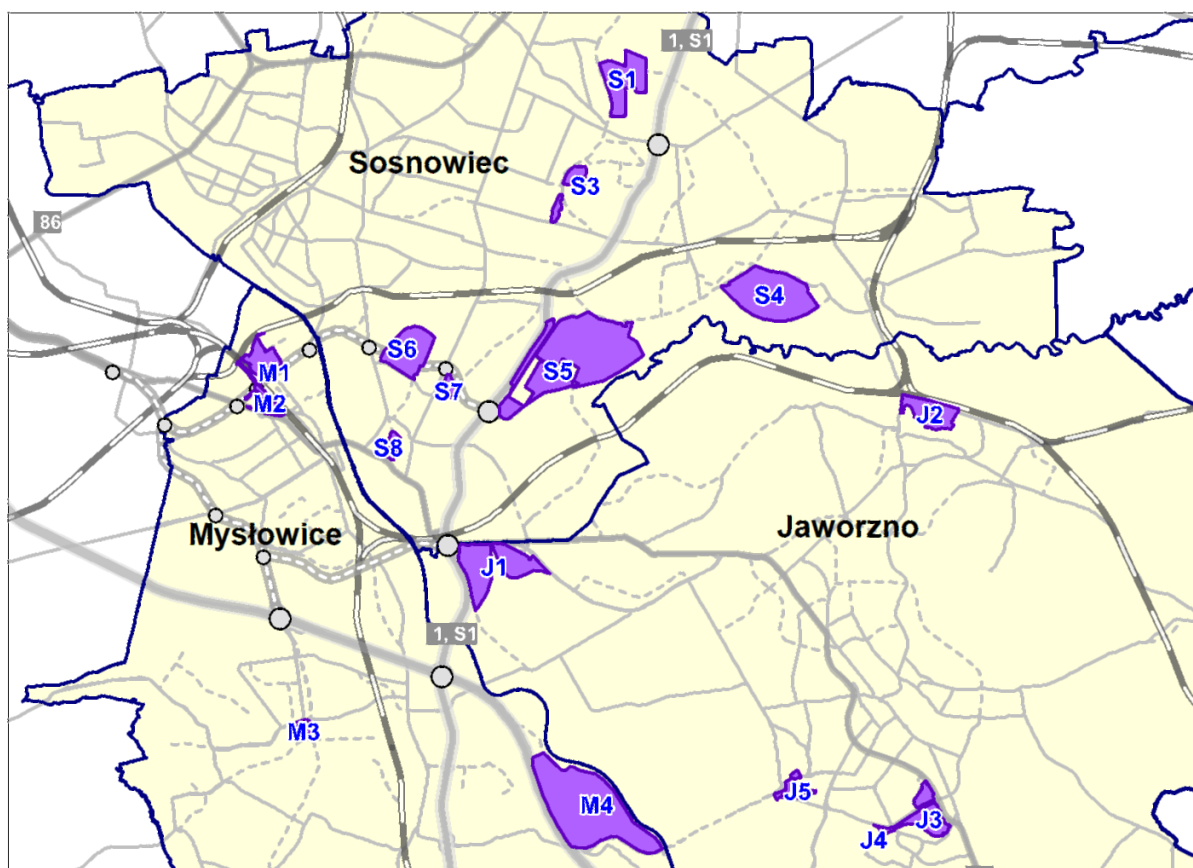
Oznaczenie	Powierzchnia	Położenie – lokalizacja	Historia terenu	Dostępność komunikacyjna	Zagospodarowanie i sąsiedztwo
J2	33 ha	dzielnica Szczakowa, ul. Szklarska	teren przemysłowy związany hutą szkła Szczakowa	bezpośredni dostęp do ul. Szklarskiej i ul. Batorego	teren częściowo zagospodarowany budynkami byłej huty szkła (około 25% powierzchni) pozostała część terenu nie jest zagospodarowana i częściowo zadrzewiona, sąsiedztwo osiedli mieszkaniowych oraz terenów otwartych
J3	32 ha	dzielnica Stara Huta, ul. Radwańskich, ul. Jana Pawła II	teren hałd i osadników KWK Sobieski	bezpośredni dostęp do ul. Radwańskich i ul. Jana Pawła II (DK 79)	teren niezagospodarowany, niezadrzewiony, sąsiedztwo terenów przemysłowych, leśnych i przemysłowych
J4	2 ha	dzielnica Stara Huta, ul. Radwańskich	teren hałd i osadników KWK Sobieski	bezpośredni dostęp do ul. Radwańskich	teren niezagospodarowany, częściowo zadrzewiony, sąsiedztwo terenów przemysłowych oraz terenów zielonych
J5	10 ha	dzielnica Stara Huta, ul. Chopina	teren Zakładów chemicznych „Organika-Azot”	dostęp do ul. Chopina przez teren zakładów chemicznych	teren jest częściowo zadrzewiony, w niewielkiej części zagospodarowany budynkami zakładów chemicznych, przez teren przebiegać będzie planowany odcinek obwodnicy południowej Jaworzna
M1	22 ha	dzielnica Stary Ewald, ul. Obrzeźna Północna	teren osadników mułowych KWK „Mysłowice”	bezpośredni dostęp do ul. Obrzeźnej Północnej	teren w większości niezagospodarowany, częściowo zadrzewiony, w bezpośrednim sąsiedztwie terenu planowany przebieg wschodniego odcinka DTŚ
M2	13 ha	dzielnica Śródmieście, ul. Katowicka, ul. Bytomska	teren byłego zakładu KWK „Mysłowice”	bezpośredni dostęp do ul. Katowickiej, Bytomskiej i Obrzeźnej Północnej	teren częściowo zagospodarowany budynkami pokopalnianymi, niezadrzewiony, w bezpośrednim sąsiedztwie terenu planowany przebieg wschodniego odcinka DTŚ
M3	6 ha	dzielnica Morgi, ul. Laryska	teren byłej cegielni	bezpośredni dostęp do ul. Laryskiej	teren częściowo zabudowany budynkiem byłej cegielni, częściowo zadrzewiony, sąsiedztwo stanowią tereny otwarte i luźna zabudowa mieszkaniowa
M4	170 ha	dzielnica Dzieńkowice, ul. Długa	teren osadników elektrowni Jaworzno	brak bezpośredniego dostępu do drogi publicznej, dojazd drogą z płyt betonowych	teren w południowej części zrekultywowany w kierunku leśnym, w północnej części jeszcze eksploatowane są osadniki, w bezpośrednim sąsiedztwie terenu przebiega autostrada A4

Źródło: opracowanie własne

Oznaczenia:

- Litery S, J, M oznaczają skrócone nazwy miast (lokalizacji poszczególnych terenów), tj. Sosnowiec, Jaworzno, Mysłowice

Rysunek 54. Lokalizacja terenów poprzemysłowych poddanych selekcji

Źródło: opracowanie własne

Na poziomie **kryteriów wyboru** definiowanych w kontekście celu ich selekcji wskazano na następującą konfigurację

- preferowane są tereny **wymagające znaczących nakładów inwestycyjnych** z powodu konieczności ich uporządkowania, w tym dekontaminacji, rozbiórki budynków, a także przekształceń własnościowych, w tym takie w ramach których nie dokonywano przekształceń do tej pory,
- preferowane są tereny poprzemysłowe, w otoczeniu których nasilają się **negatywne zjawiska społeczne** wymagające podjęcia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych,
- preferowane są tereny posiadające **duży potencjał rozwoju gospodarczego** wynikający z ich lokalizacji i możliwości integracji z terenami miejskimi,
- preferowane są tereny, w przypadku których przekształcenia mogą doprowadzić do znaczących **efektów wizerunkowych miastach partnerskich**, tj. szczególnie takie które zlokalizowane są w strefach śródmiejskich, centrach dzielnicowych lub w przestrzeni łączącej tego rodzaju centra.

W selekcji terenów przemysłowych wykorzystano metodę Analitycznego Procesu Hierarchii (AHP – Analytic Hierarchy Process, por. T.L. Saaty)⁵⁸. Metoda AHP pozwala na określenie wag – priorytetów dla badanych alternatyw za pomocą ich porównania parami względem ustalonych kryteriów oceny. Porównanie parami z użyciem zdefiniowanych kryteriów dokonuje się za pomocą oceny eksperckiej. Dla stworzonej w ten sposób macierzy oceny kalkulowany jest pierwszy wektor przybliżeń wag – priorytetów (W1). W następnej kolejności dokonuje się mnożenia macierzy oceny celem uzyskania drugiego wektora przybliżeń wag – priorytetów (W2). Mnożenie macierzy oceny prowadzi się do momentu, w którym różnice pomiędzy kolejnymi wektorami przybliżeń wag – priorytetów są zbliżone do zera. W tym momencie otrzymany wektor wag – priorytetów tworzy ostateczny ranking badanych alternatyw.

W przypadku badanych terenów przemysłowych Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca, wyliczono trzeci wektor przybliżeń wag – priorytetów (W3), którego wartości dla poszczególnych lokalizacji prezentuje poniższa tabela⁵⁹.

Tabela 82. Wartości oceny dla poszczególnych terenów przemysłowych po wykonaniu analizy AHP

Oznaczenie	Położenie – lokalizacja terenu przemysłowego	Wartość wektora przybliżeń wag – priorytetów (W3)	Różnica wektorów przybliżeń wag – priorytetów W2-W3	Pozycja w rankingu
S1	Sosnowiec, ZAGÓRZE, osadniki KWK Porąbka-Klim	0,053	0,000	
S2	Sosnowiec, KLIMONTÓW, szyb Jan	0,042	0,000	
S3	Sosnowiec, KLIMONTÓW, dawna hałda	0,083	0,000	3
S4	Sosnowiec, MACZKI, byłe wyrobisko Kopalni Maczki	0,054	0,000	
S5	Sosnowiec, MACZKI, tereny przemysłowe Kopalni Maczki	0,038	0,000	
S6	Sosnowiec, LUDMIŁA, teren przy ul. WATTA	0,085	0,000	2
S7	NIWKA, byłý zakład KWK Niwka	0,045	0,000	
S8	Sosnowiec, NIWKA, teren po KWK Niwka, przy SPNT	0,062	0,000	6
J1	Jaworzno, JĘZOR, teren przemysłowy KWK Jan Kanty (szyb Jęzor)	0,049	0,000	
J2	Jaworzno, SZCZAKOWA, teren przemysłowy (Huta Szczakowa)	0,054	0,000	
J3	Jaworzno, STARA HUTA, hałdy i osadniki po KWK Sobieski (Rad 1)	0,055	0,000	
J4	Jaworzno, STARA HUTA, Radwańskich 1	0,069	0,000	5
J5	Jaworzno, STARA HUTA, Radwańskich 2 (Organika AZOT)	0,076	0,001	4

⁵⁸ Saaty T.L. (1980) The analytical hierarchy process. McGraw-Hill, New York.

⁵⁹ Szczegółowe wyliczenia związane z zastosowaniem metody AHP znajdują się w załączniku.

Oznaczenie	Położenie – lokalizacja terenu przemysłowego	Wartość wektora przybliżeń wag – priorytetów (W3)	Różnica wektorów przybliżeń wag – priorytetów W2-W3	Pozycja w rankingu
M1	Mysłowice, STARY EWALD, osadniki mułowe KWK Mysłowice	0,092	0,001	1
M2	Mysłowice, ŚRÓDMIEŚCIE, zakład B KWK Mysłowice	0,056	0,000	7
M3	Mysłowice, MORGI, teren po byłej cegielni	0,035	0,000	
M4	Mysłowice, DZIECKOWICE, osadniki Elektrowni Jaworzno	0,054	-0,001	

Źródło: opracowanie własne

Ostatecznie stosując metodę oceny AHP, a także biorąc ostatecznie pod uwagę możliwości organizacyjno-finansowe miast partnerskich dokonano selekcji następujących terenów przemysłowych:

- **Sosnowiec I** (S3), dawna hałda i osadniki KWK Porąbka-Klimontów,
- **Sosnowiec II** (S6), obszar składowania odpadów górniczych w ramach dawnego wyrobiska piasku, tj. teren przy ul. Watta,
- **Sosnowiec III** (S8), teren byłego zakładu KWK Niwka-Modrzejów, przy Sosnowieckim Parku Naukowo-Technologicznym,
- **Jaworzno I** (J4), teren przy ul. Radwańskich 1, tj. hałd i osadników KWK Sobieski,
- **Jaworzno II** (J5), teren przy ul. Radwańskich 2, w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT,
- **Mysłowice I** (M2), tereny byłego zakładu B po KWK Mysłowice,
- **Mysłowice II** (M1), teren osadników mułowych po KWK Mysłowice.

1.2. Powiązania przestrzenne wybranych terenów przemysłowych

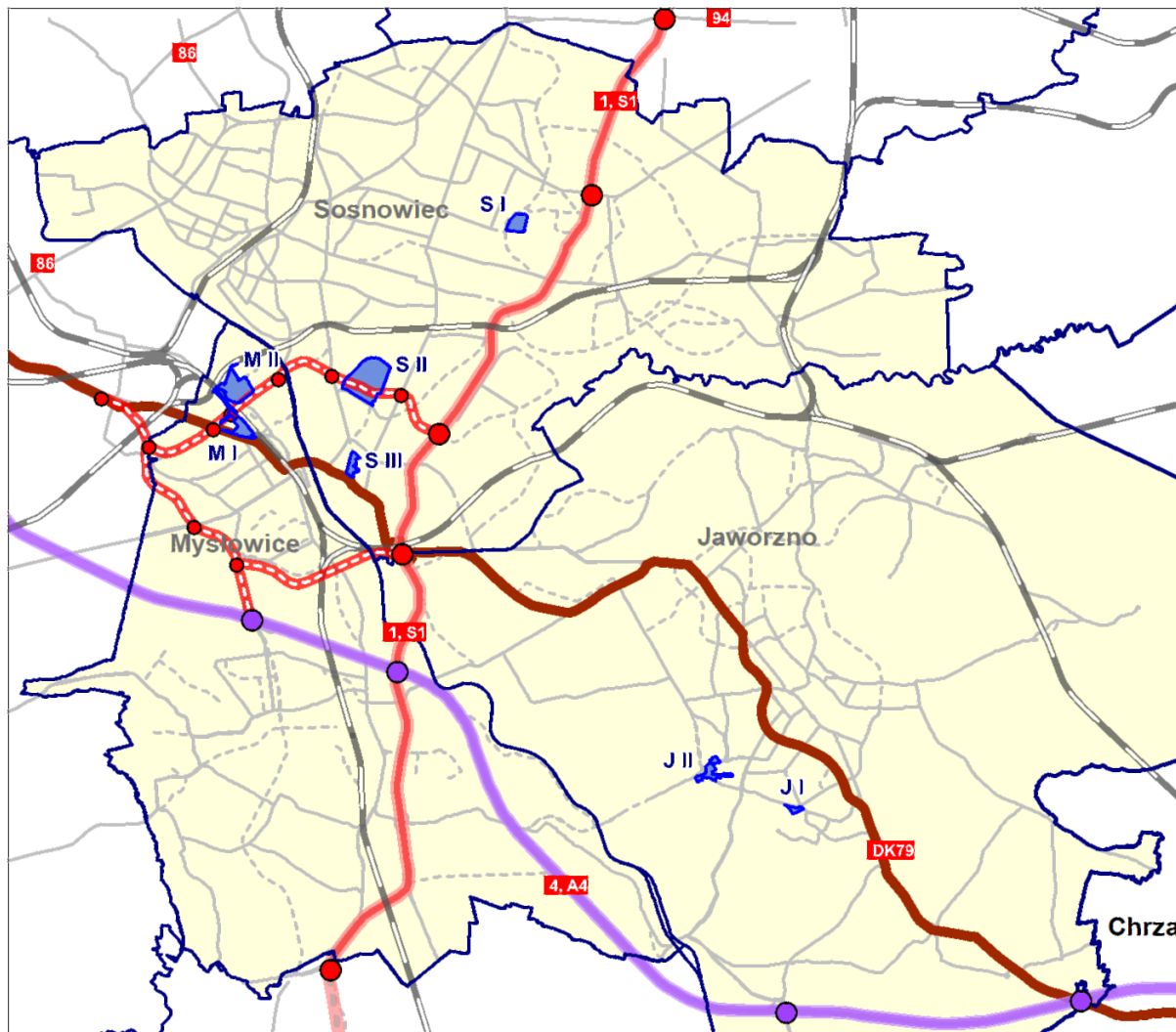
Wzajemne powiązania wybranych terenów przemysłowych dotyczą głównie relacji komunikacyjnych. Wszystkie tereny są ze sobą bardzo dobrze skomunikowane. Osią stanowiącą podstawowe powiązanie między większością terenów jest droga krajowa DK79. Przebiega ona w bliskim sąsiedztwie sześciu z wybranych terenów.

Dodatkową cechą wskazującą na silne powiązania przestrzenne wybranych terenów jest ich dobra dostępność do dróg o wysokich parametrach (Autostrada A4 oraz droga ekspresowa S1). Są to

istotne atuty terenów w kontekście ich przyszłego zagospodarowania, w szczególności na cele związane z działalnością gospodarczą.

Powiązania komunikacyjny między terenami prezentuje poniższa mapka.

Rysunek 55. Powiązania przestrzenne wybranych terenów przemysłowych

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowym elementem łączącym tereny jest planowany przebieg odcinka wschodniego Drogowej Trasy Średnicowej. Droga ta zapewni dodatkowe powiązania między wybranymi terenami, jak również poprawi dostępność komunikacyjną tych terenów do Aglomeracji Górnośląskiej.

1.3. Charakterystyka szczegółowa wybranych terenów przemysłowych

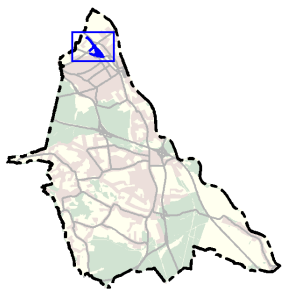
W ramach projektu „Strategia rozwoju gospodarczego Gminy Miasta Mysłowice, Jaworzno, Sosnowiec w oparciu o posiadany potencjał terenów przemysłowych w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Śląskiej” przeprowadzone zostały następujące analizy i badania terenów przemysłowych:

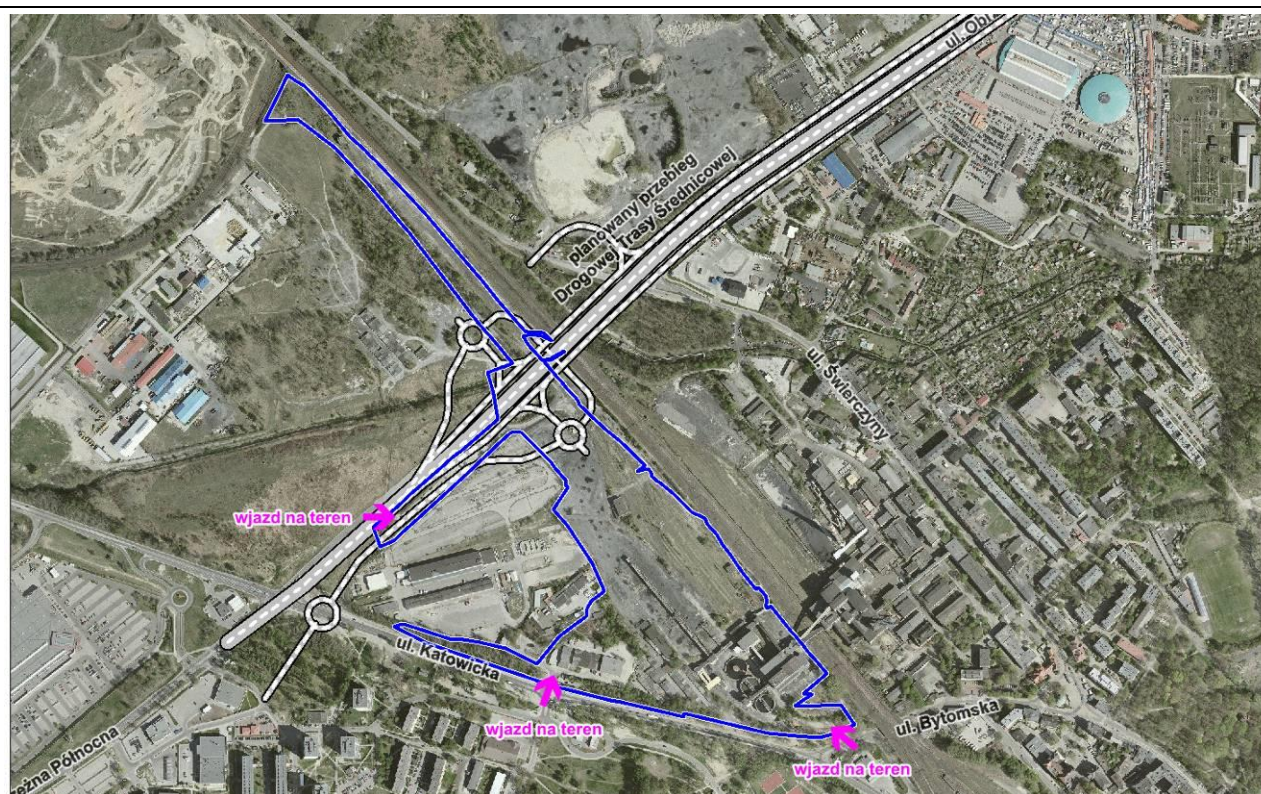
- „Ocena geotechniczna i ocena stopnia zanieczyszczenia gruntów przemysłowych, wraz z analizą ryzyka zdrowotnego dla potrzeb wyboru kierunku ponownego ich zagospodarowania”, EKOID, Katowice grudzień 2014;
- „Ekspertyza budowlana stanu technicznego obiektów przemysłowych znajdujących się na terenach przemysłowych”, DL Usługi w budownictwie Łukasz Drobiec, Mysłowice, grudzień 2014;
- „Ekspertyza w zakresie sposobów pozyskania prawa własności gruntów na rzecz Gminy Miasta Mysłowice”, JZP Kancelaria Adwokacka, Katowice, grudzień 2014.

Dodatkowo, w ramach prac nad niniejszym dokumentem, dla każdego z wybranych terenów przemysłowych przeprowadzono wywiad branżowy wśród gestorów infrastruktury technicznej w zakresie przebiegu sieci i lokalizacji obiektów infrastruktury technicznej.

Poniższe zestawienia zawierają wnioski z wymienionych wyżej opracowań i wywiadów.

Teren Mysłowice I Zakład B byłej kopalni KWK „Mysłowice”, ul. Katowicka

LOKALIZACJA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	
	Teren obejmuje powierzchnię około 13 ha i leży w bezpośrednim sąsiedztwie śródmieścia Mysłowic. Od wschodu teren przylega do linii kolejowej Katowice – Kraków, od południowo-zachodu jest ograniczony ul. Katowicką, a od północy ulicą Obrzeżną Północną. Sąsiedztwo terenu stanowią zarówno obszary przemysłowe – teren na wschód za linią kolejową, to teren Zakładu A byłej KWK „Mysłowice” i niezagospodarowane tereny przemysłowe od strony północnej, jak i tereny osiedli mieszkaniowych – od strony południowo-zachodniej. Od strony północno-zachodniej teren sąsiaduje z kształtującym się ośrodkiem handlowo-usługowym, w tym z istniejącym centrum handlowym przy skrzyżowaniu ul. Katowickiej z ul. Obrzeżną Północną.
Dostęp do dróg publicznych:	autostrada A4: węzeł Mysłowice – 5,3 km, droga ekspresowa S1 węzeł Jęzor – 4 km droga główna ul. Obrzeżna Północna, ul. Katowicka – dostęp bezpośredni droga zbiorcza ul. Byomska – dostęp bezpośredni
Bezpośrednia dostępność komunikacyjna:	Wjazd na teren możliwy jest z dróg publicznych klasy G – ul. Obrzeżna Północna i ul. Katowicka oraz drogi publicznej klasy Z – ul. Byomska. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu planowana jest budowa odcinka wschodniego Drogowej Trasy Średnicowej w relacji na Sosnowiec (w śladzie ul. Obrzeżnej Północnej). W projekcie budowy drogi zapewniony jest wjazd na teren w miejscu obecnego wjazdu z ul. Obrzeżnej Północnej.

UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Teren jest generalnie płaski i wyrównany, wyjątek stanowi skarpa związana z ul. Obrzeżną Północną w północnej części terenu.

STAN WŁADANIA GRUNTAMI

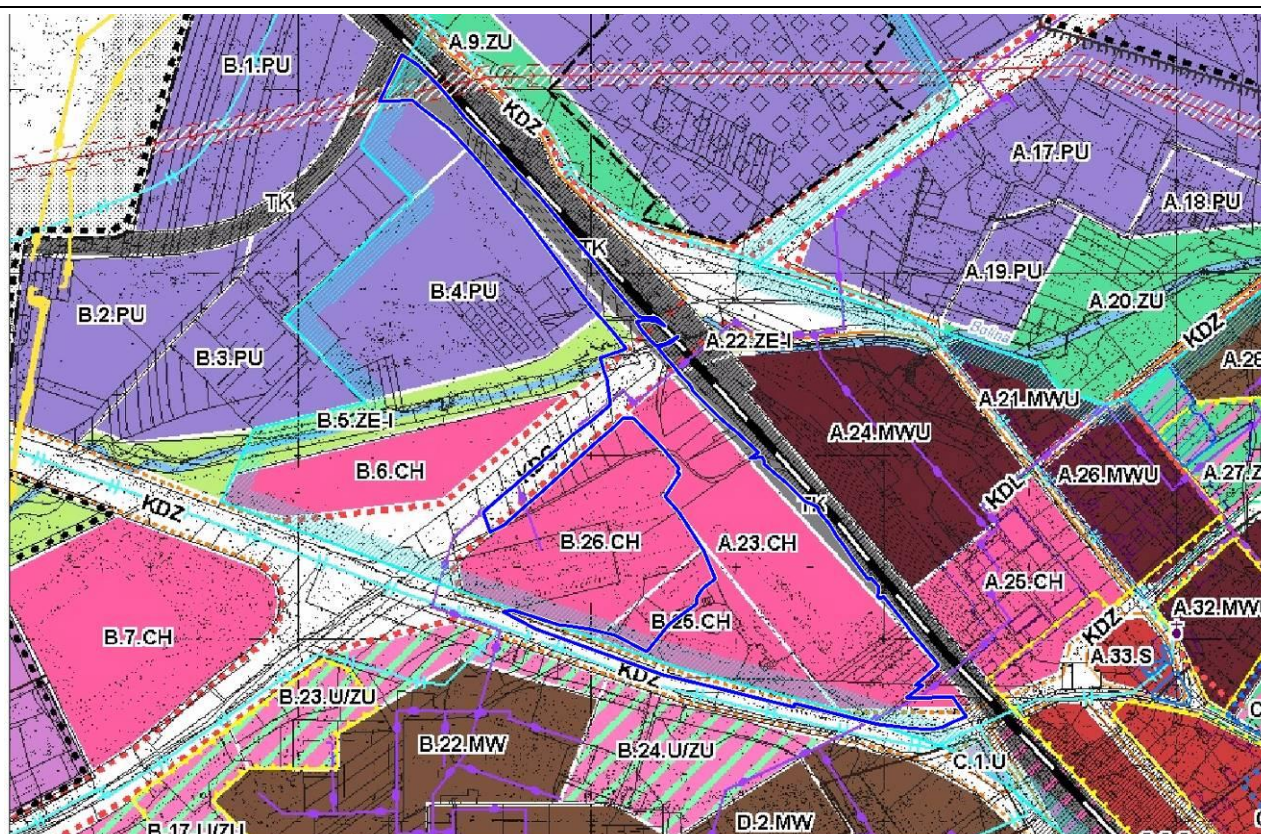
właściciel: Skarb Państwa użytkowanie wieczyste: Katowicki Holding Węglowy	73 działki o łącznej powierzchni 12,7 ha
właściciel: Gmina Miasto Mysłowice użytkowanie wieczyste: Katowicki Holding Węglowy	8 działek o łącznej powierzchni 0,7 ha
łącznie:	81 działek

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Stan istniejący:	Teren jest częściowo zagospodarowany: w południowej części występują nieużytkowane od kilku lat zabudowania Zakładu B byłej KWK „Mysłowice” oraz fragmenty infrastruktury przemysłowej, natomiast w północnej części - fragmenty bocznicy kolejowej. W pozostałej części teren jest pusty. Na całym obszarze stwierdzono występowanie gruntów nasypowych o miąższości od 2m w południowej części do 12m w części północnej terenu.
Stan historyczny:	W terenie funkcjonował zakład przerobczy KWK „Mysłowice”, który w 2010 r. zaprzestał działalności. Teren znajduje się w obszarze historycznej płytkiej eksploatacji górniczej.

PRZEZNACZENIE TERENU

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:	Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłowice Uchwała nr XXX/656/08 z dnia 30 października 2008 r.
---	---

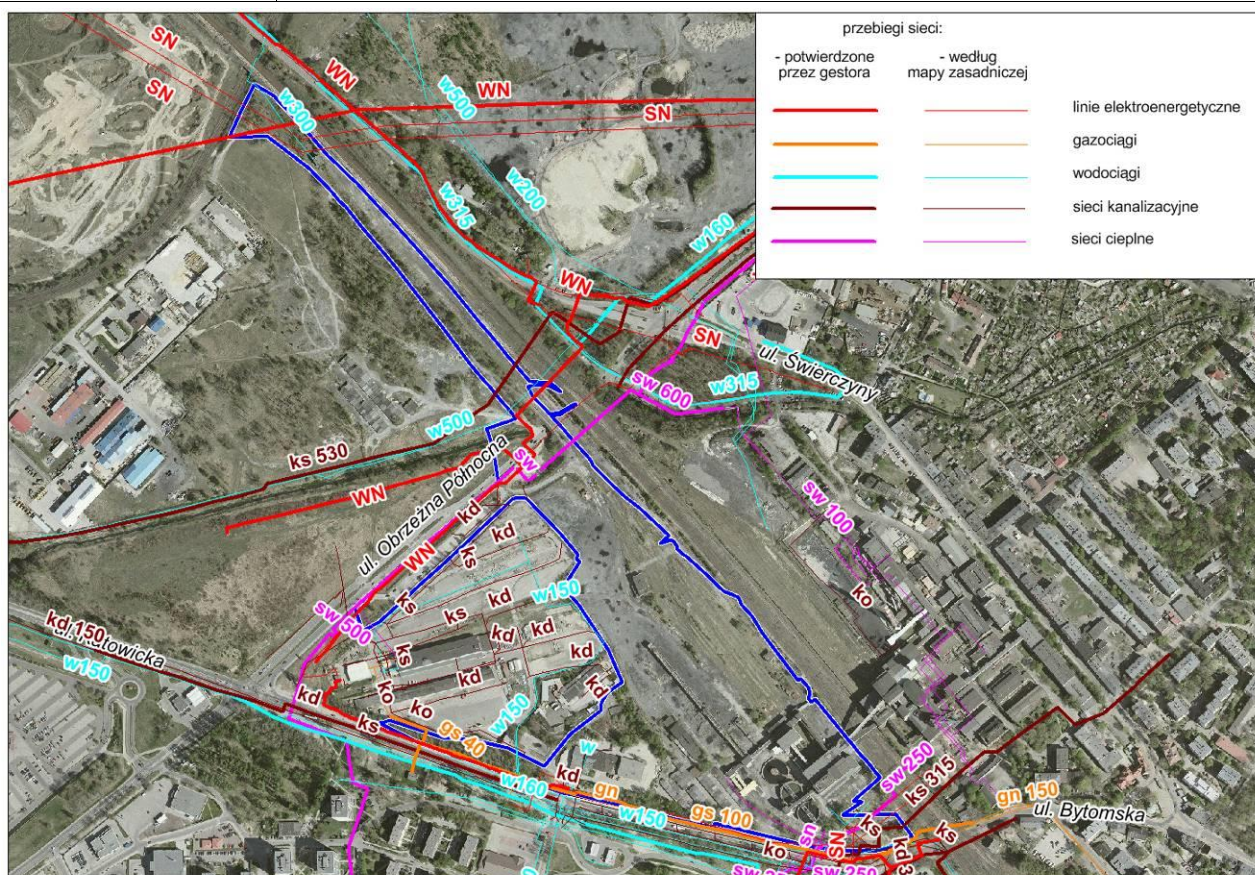

A.23.CH, B.25.CH – tereny centrów handlowo-usługowych	<u>podstawowy kierunek przeznaczenia terenów:</u> - intensywna zabudowa o mieszanych funkcjach mieszkaniowo - usługowych, z przewagą handlu i usług publicznych oraz komercyjnych (głównie o zasięgu ogólnomiejskim i ponadmiejskim) oraz innych usług i działalności gospodarczych prowadzonych w lokalach typu biurowego, wraz z układem ulic dojazdowych i lokalnych - obiekty kultu religijnego wraz z zapleczem - tereny placów, ciągów pieszych, zieleni urządzonej i innych przestrzeni publicznych <u>dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów:</u> - obiekty handlowe lub handlowo-usługowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² - targowiska, w tym lokalne targi kwiatowe i owocowo-warzywne - rzemiosło i funkcja mieszana mieszkaniowo-rzemieślnicza - parkingi i garaże, w tym wielopoziomowe i podziemne - sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej oraz urządzenia służące ochronie środowiska i zdrowia ludzi.
TK – tereny kolei	<u>podstawowy kierunek przeznaczenia terenów:</u> - tereny transportu kolejowego oraz urządzenia związane z funkcjonowaniem obszaru kolejowego - sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej oraz urządzenia służące ochronie środowiska i zdrowia ludzi <u>dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów:</u> - drogi - parkingi i garaże
KDG, KDZ – tereny dróg publicznych i węzłów komunikacyjnych	<u>podstawowy kierunek przeznaczenia terenów:</u> - tereny dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą <u>dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów:</u> - tereny obsługi transportu samochodowego, w tym parkingi, przystanki i miejsca obsługi podróżnych, stacje paliw wraz z zapleczem, dworce komunikacyjne

	0,2 – 2,0 <u>wysokość zabudowy:</u> do 18m <u>udział powierzchni terenów biologicznie czynnych:</u> nie mniej niż 20% <u>ilość miejsc postojowych:</u> nie mniej niż 1 miejsce na 30m² powierzchni użytkowej <u>pozostałe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:</u> minimalna szerokość elewacji frontowej 10m, dopuszczalne wszelkie formy dachów, w przypadku dachów dwuspadowych, kąt nachylenia połaci dachowych do 35st. <u>inne istotne ustalenia planu:</u> obszar położony w granicach terenu górniczego „Mysłowice I” oraz złoża węgla kamiennego „Mysłowice”, w granicach terenu występują płytkie zroby pokładu 405
Teren A-KG	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> Garaże <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> drogi wewnętrzne i dojazdy, ciągi piesze i rowerowe, parking, obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, zieleń oraz obiekty małej architektury <u>wskaźnik powierzchni zabudowy:</u> nie więcej niż 70% <u>wskaźnik intensywności zabudowy:</u> 0,1 – 1,0 <u>wysokość zabudowy:</u> Do 4m <u>udział powierzchni terenów biologicznie czynnych:</u> nie mniej niż 10%, <u>pozostałe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:</u> minimalna szerokość elewacji frontowej 2,5 m, dachy płaskie i wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 25° <u>inne istotne ustalenia planu:</u> obszar położony w granicach terenu górniczego „Mysłowice I” oraz złoża węgla kamiennego „Mysłowice”, w granicach terenu występują płytkie zroby pokładu 405
Teren A-KDD	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> tereny komunikacji <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> ciągi piesze i rowerowe, zatoki autobusowe, wiaty przystankowe, miejsca postojowe, obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, zieleń <u>parametry i wskaźniki:</u> Szerokość terenów w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu min. 10m <u>inne istotne ustalenia planu:</u> obszar położony w granicach terenu górniczego „Mysłowice I” oraz złoża węgla kamiennego „Mysłowice”, w granicach terenu występują płytkie zroby pokładu 405
Teren A-1KX	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> tereny komunikacji, place do zawracania, pętle autobusowe <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> ciągi piesze i rowerowe, miejsca postojowe, obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, zieleń <u>inne istotne ustalenia planu:</u> obszar położony w granicach terenu górniczego „Mysłowice I” oraz złoża węgla kamiennego „Mysłowice”, w granicach terenu występują płytkie zroby pokładu 405

Teren A-KP	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> parking <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> obiekty usługowe i sanitariaty powiązane z parkingiem, drogi wewnętrzne i dojazdy, obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, zieleni oraz obiekty małej architektury <u>wskaźnik powierzchni zabudowy:</u> nie więcej niż 70% <u>wysokość zabudowy:</u> budynki i obiekty nie będące budynkami do 4 m <u>udział powierzchni terenów biologicznie czynnych:</u> nie mniej niż 10%, <u>pozostałe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:</u> minimalna szerokość elewacji frontowej 3 m, płaskie i wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 25° <u>inne istotne ustalenia planu:</u> obszar położony w granicach terenu górniczego „Mysłowice I” oraz złoża węgla kamiennego „Mysłowice”
MPZP Bończyk Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Bończyk przyjętego uchwałą Rady Miasta Mysłowice nr XVII/196/2003 z dnia 14 listopada 2003r. w rejonie ulic: Katowickiej, Obrzeżnej Północnej i Potoku Bolina.	
Teren KDG	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> droga klasy ulicy głównej <u>parametry i wskaźniki:</u> szerokość w liniach rozgraniczających nie mniejsza niż 35,0m <u>inne istotne ustalenia planu:</u> Obszar objęty zmianą planu położony jest w granicach terenu górniczego „Mysłowice I”, ustanowionego do eksploatacji złoża węgla kamiennego przez Katowicki Holding Węglowy S.A. KWK „Mysłowice – Wesola”, w granicach terenu płytkiej eksploatacji górnictwa
MPZP Zmiana 28 Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Mysłowic. Obszar nr 28.	
Teren KK-UC	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> tereny komunikacji kolejowej z dopuszczeniem usług komercyjnych <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> wszelkie sposoby zagospodarowania i użytkowania terenów, które nie są sprzeczne z funkcją komunikacji kolejowej <u>wskaźnik intensywności zabudowy:</u> do 1,0 <u>wysokość zabudowy:</u> Nie może przekraczać 9,0m <u>ilość miejsc postojowych:</u> 3 m.p. / 100 m² powierzchni użytkowej usług, 25 m.p. / 100 zatrudnionych <u>inne istotne ustalenia planu:</u> obszar położony w granicach terenu górniczego KWK „Mysłowice” należy zachować strefy o następującej szerokości licząc od osi sieci: 1) 20 m dla gazociągu wysokoprężnego; 2) 15 m dla linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia
UZBROJENIE TERENU	
zaopatrzenie w wodę:	Dostęp do wodociągów w ul. Katowickiej w ϕ160, oraz w ul. Obrzeżnej Północnej w ϕ160. Wodociągi te są własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

	Mysłowice
odprowadzenie ścieków:	Dostęp do kanalizacji sanitarnej w ul. Katowickiej oraz ul. Bytomskiej ks φ315 Sieci są własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Mysłowice
zaopatrzenie w energię elektryczną:	Sieć elektroenergetyczna wysokiego napięcia przebiega wzdłuż ulicy Katowickiej i Obrzeżnej Północnej. Sieć ta jest własnością Tauron Dystrybucja S.A.
zaopatrzenie w gaz:	Dostęp do sieci gazowej w ulicy Katowickiej - gazociąg średniego ciśnienia φ100. Gazociągi są własnością Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.
zaopatrzenie w ciepło:	Dostęp do sieci ciepłnej w ul. Katowickiej sw 250 oraz w ul. Obrzeżnej Północnej sw 500. Sieci ciepłne są własnością Tauron Ciepło Sp. z o.o.

OCENA JAKOŚCI CHEMICZNEJ PODŁOŻA GRUNTOWEGO ORAZ ANALIZA ZDROWOTNA TERENU

W granicach terenu stwierdzono występowanie zanieczyszczeń podłoża, częściowo z przekroczeniem norm dla terenów przemysłowych. Aby ocenić przydatność terenu do zagospodarowania w kierunku zabudowy mieszkaniowej i usługowej należy wykonać test na wymywalność substancji szkodliwych. W przypadku stwierdzenia mobilności zanieczyszczeń, należy zabezpieczyć podłoże przed bezpośrednim kontaktem człowieka (np. całkowita zabudowa, lub wprowadzenie szczelnych powierzchni utwardzonych).

OPINIA GEOTECHNICZNA

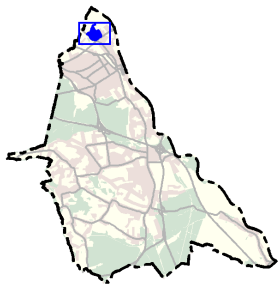
W części południowo-wschodniej terenu występują proste warunki gruntowe, natomiast w części środkowej stwierdzono obecność gruntów nasypowych, dlatego grunty w tym rejonie zaklasyfikowano do warunków złożonych (możliwe jest posadowienie budowli na płycie fundamentowej). Grunty w części północno-zachodniej zaklasyfikowano do warunków skomplikowanych. Obecność w tym rejonie zarówno gruntów nasypowych i płytkiej eksploatacji - warunki skomplikowane wymagające szczegółowych badań.

ZIDENTYFIKOWANE OGRANICZENIA ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRYCH ELIMINACJA UMOŻLIWI PRZYWRÓCENIE LUB PODWYŻSZENIE WARTOŚCI EKONOMICZNEJ TERENU
--

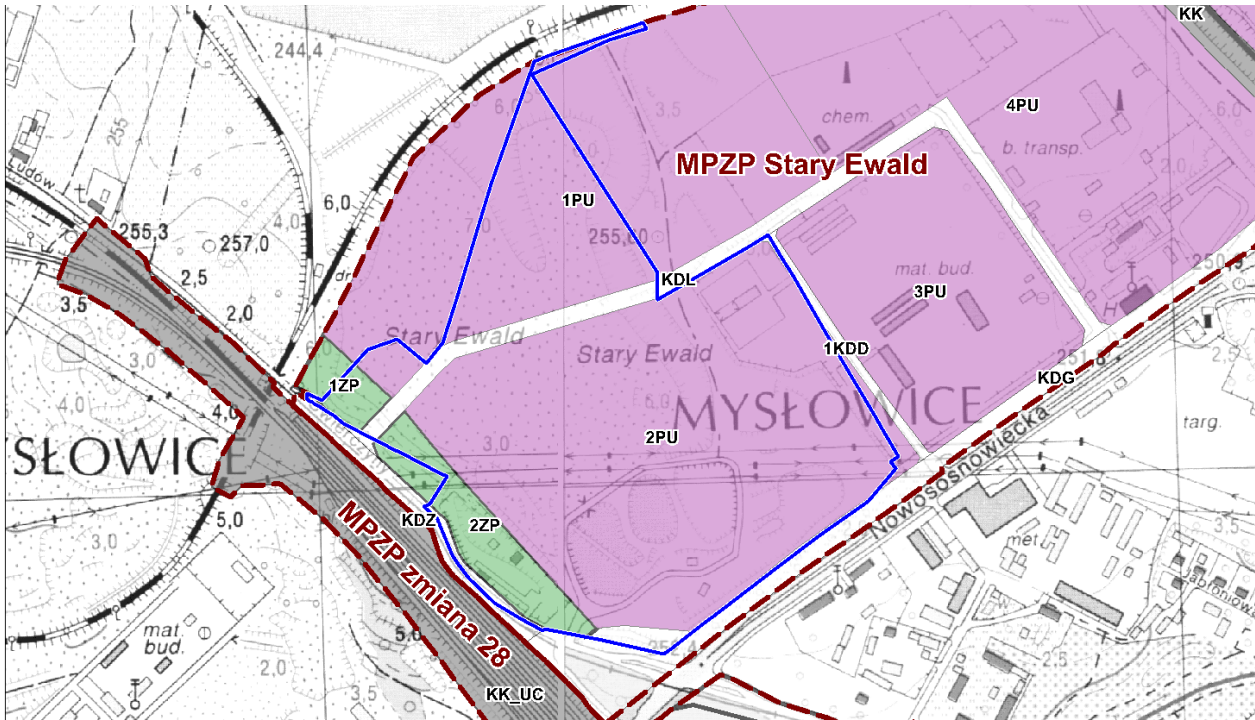
1. Istniejące zagospodarowanie terenu: budynki przemysłowe zalecane do wyburzenia, pozostałości infrastruktury przemysłowej dawnego zakładu górniczego. Doprowadzenie terenu do stanu „0” wiązać się będzie z dużymi kosztami.2. Grunty w granicach terenu nie są własnością miasta, co ogranicza wpływ na kierunek jego zagospodarowania.3. Zidentyfikowane zanieczyszczenia podłoża nie pozwalają na lokalizację funkcji usługowych. Konieczne jest przeprowadzenie dodatkowych badań na wymywalność zanieczyszczeń lub stworzenie szczelnej powierzchni utwardzonej.4. Występowanie na części terenu złożonych i skomplikowanych warunków gruntowych. Posadowienie budynków w centralnej części wymaga szczególnego ich dostosowania lub zagęszczenia gruntów, natomiast w północno-zachodniej części – szczegółowych badań pod kątem identyfikacji zagrożeń związanych z płytkim kopalnictwem.

Teren Mysłowice II osadniki mułowe byłej KWK „Mysłowice”, ul. Obrzeźna Północna

LOKALIZACJA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

	Teren obejmuje powierzchnię około 22,5 ha i leży w dzielnicy Stary Ewald, na północ od centrum miasta. Teren od południa ograniczony jest ulicą Obrzeźną Północną, od południowego zachodu ulicą Świerczyny (z linią tramwajową). Od północy teren ograniczają tory kolejowe. Sąsiedztwo terenu stanowią tereny działalności gospodarczej o charakterze produkcyjno-usługowo-handlowym (okolice Giełdy Samochodowej w Mysłowicach). Od północy z terenem sąsiaduje kompleks rekreacyjny związany ze stawami Hubertus.
Dostęp do dróg publicznych:	autostrada A4: węzeł Mysłowice – 5,6 km, droga ekspresowa S1 węzeł Jęzor – 4,3 km droga główna ul. Obrzeźna Północna, ul. Katowicka – dostęp bezpośredni droga zbiorcza ul. Świerczyny – dostęp bezpośredni
Bezpośrednia dostępność komunikacyjna:	Wjazd na teren możliwy jest z drogi publicznej klasy G – ul. Obrzeźna Północna oraz drogi publicznej klasy Z – ul. Świerczyny. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu planowana jest budowa odcinka wschodniego Drogowej Trasy Średnicowej w relacji na Sosnowiec (w śladzie ul. Obrzeźnej Północnej). Projekt budowy drogi przewiduje budowę węzła w odległości 400 m od wjazdu na teren.

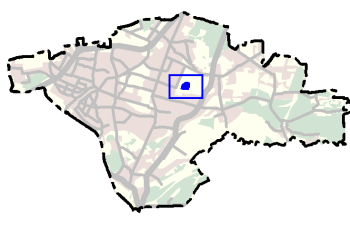
	magazyny i składy, – urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz gospodarki komunalnej, w tym odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz unieszkodliwiania odpadów (za wyjątkiem składowisk odpadów), a także urządzenia służące ochronie środowiska i zdrowia ludzi – handel giełdowy – sprzedaż i naprawy pojazdów i maszyn, – tereny dróg lokalnych i dojazdowych – tereny parkingów, garaży, w tym podziemnych, wielopoziomowych oraz w zespołach <u>dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów:</u> - obiekty handlu hurtowego oraz detalicznego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², zakłady rzemieślnicze, obiekty usług publicznych i komercyjnych, obiekty zamieszkania zbiorowego, targowiska
A.9.ZU – tereny zieleni urządzonej	<u>podstawowy kierunek przeznaczenia terenów:</u> - tereny zieleni urządzonej – ogrody działkowe, działki rekreacyjne – zadrzewienia i inne tereny zieleni o funkcji osłonowej, krajobrazowej lub ekologicznej – wody płynące i zbiorniki wodne <u>dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów:</u> - tereny, urządzenia i obiekty sportowo-rekreacyjne, drogi, obiekty służące ochronie środowiska oraz elementy systemów infrastruktury technicznej, za wyjątkiem obiektów gospodarki odpadami, obiekty usługowe : turystyczne, kulturalne, rozrywkowe, gastronomiczne uzupełniające i wzbogacające podstawowe użytkowanie, tereny i obiekty służące celom publicznym, parkingi i inne urządzenia związane z obsługą komunikacji
Obowiązujący MPZP:	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego „Stary Ewald” w Mysłowicach Uchwała Nr XLIX/923/2013 z dnia 28 listopada 2013 r.
	
Tereny: 1PU, 2PU	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> obiekty handlu giełdowego i targowiska; hotel, motel; obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej; drogi wewnętrzne, pożarowe i technologiczne; parkingi, garaże, w tym podziemne, wielopoziomowe

	oraz w zespołach; zieleni urządzona; obiekty małej architektury <u>wskaźnik powierzchni zabudowy:</u> do 65% terenu działki budowlanej <u>wskaźnik intensywności zabudowy:</u> 0,10 – 2,0 <u>wysokość zabudowy:</u> do 4 kondygnacji nadziemnych, ale nie więcej niż 25,0m (dopuszcza się odstępstwo od parametrów wysokości dla obiektów, których wysokość uwarunkowana jest procesem technologicznym, ale do nie więcej niż 50,0m) <u>udział powierzchni biologicznie czynnych:</u> min. 25% terenu działki budowlanej <u>ilość miejsc postojowych:</u> min. 3 miejsca postojowe na 100 m² powierzchni użytkowej z wyłączeniem powierzchni pomocniczej (magazynowej, socjalnej i technicznej) oraz dodatkowo min. 30 miejsc postojowych na 100 zatrudnionych <u>pozostałe istotne zasady zagospodarowania terenu:</u> Powierzchnia działki nie może być mniejsza niż 1000m², szerokość frontu działki nie mniejsza niż 20m, Nachylenie kąta położenia granic działki wymienionej w ust. 1 w stosunku do pasa drogowego drogi publicznej lub wewnętrznej, z której następuje obsługa komunikacyjna, powinno zachować kąt prosty z tolerancją +/- 5°, wysokość obiektów małej architektury do nie więcej niż 2,5m, wysokość obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej – do 90,0m, długość elewacji w linii prostej – maks. 150,0 m od strony dróg publicznych, dachy płaskie, wielospadowe, dwuspadowe <u>pozostałe ustalenia planu o charakterze ogólnym:</u> W granicy obszaru wymagającego rekultywacji oraz strefie wychodni uskoku i dawnej eksploatacji węgla kamiennego
Teren KDL	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> droga publiczna klasy lokalnej <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> miejsca postojowe, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej <u>pozostałe parametry i wskaźniki zabudowy:</u> szerokość w liniach rozgraniczających - 20,0m <u>pozostałe istotne zasady zagospodarowania terenu:</u> Część drogi w granicy obszaru wymagającego rekultywacji oraz strefie wychodni uskoku i dawnej eksploatacji węgla kamiennego
Teren ZZP	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> zieleni urządzona <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> sieci i urządzenia infrastruktury technicznej <u>pozostałe istotne zasady zagospodarowania terenu:</u> W granicy strefa wychodni uskoku

UZBROJENIE TERENU	
zaopatrzenie w wodę:	Dostęp do wodociągów w ulicy Obrzeżnej Północnej w ϕ 160, oraz we wschodniej części terenu w ϕ 150. Wodociągi te są własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Mysłowice
odprowadzenie ścieków:	W ulicy Obrzeżnej Północnej biegnie kanał tłoczny kanalizacji sanitarnej ks 530 będący własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Mysłowice
zaopatrzenie w energię elektryczną:	Sieć elektroenergetyczna wysokiego napięcia przebiega w ulicach Obrzeżnej Północnej oraz Świerczyny. Dodatkowo, przez teren przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV. Sieć ta jest własnością Tauron Dystrybucja S.A.
zaopatrzenie w gaz:	Teren nie ma dostępu do sieci gazowej.
zaopatrzenie w ciepło:	Dostęp do sieci ciepłej w ul. Obrzeżnej Północnej sw 500. Sieci ciepłe są własnością Tauron Ciepło Sp. z o.o.

Teren Sosnowiec I po byłej kopalni KWK Porąbka Klimontów

LOKALIZACJA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

	Teren obejmuje powierzchnię około 10 ha i leży w północnej części miasta pomiędzy dzielnicami Zagórze i Porąbka. Bezpośrednie sąsiedztwo terenu stanowią od wschodu i południa - tereny otwarte, od północy ogródki działkowe, a od zachodu teren zieleni urządzonej związany z osiedlem Zagórze. W dalszym sąsiedztwie, od strony zachodniej znajdują się tereny osiedli wielorodzinnych, a na południowy-zachód od terenu – teren poprzemysłowy byłej kopalni KWK Porąbka Klimontów.
Dostęp do dróg publicznych:	brak dojazdu do terenu, po wybudowaniu planowanej w sąsiedztwie terenu drogi klasy Z dostępność do dróg publicznych będzie następująca: autostrada A4: węzeł Brzezinka – 10,3 km droga ekspresowa S1 węzeł Porąbka – 1,6 km droga główna ul. Lenartowicza – 1 km droga zbiorcza – bezpośredni dostęp
Bezpośrednia dostępność komunikacyjna:	Teren nie posiada aktualnie dostępu do drogi publicznej. W opracowanym dla sąsiednich terenów miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego planowana jest budowa drogi publicznej klasy Z przebiegającej w bezpośrednim sąsiedztwie terenu. Droga ta stanowić ma połączenie ul. Lenartowicza (droga klasy G) z ul. Hubala-Dobrzańskiego (droga klasy Z). Zapewni to dobre powiązanie terenu z drogą ekspresową S1.

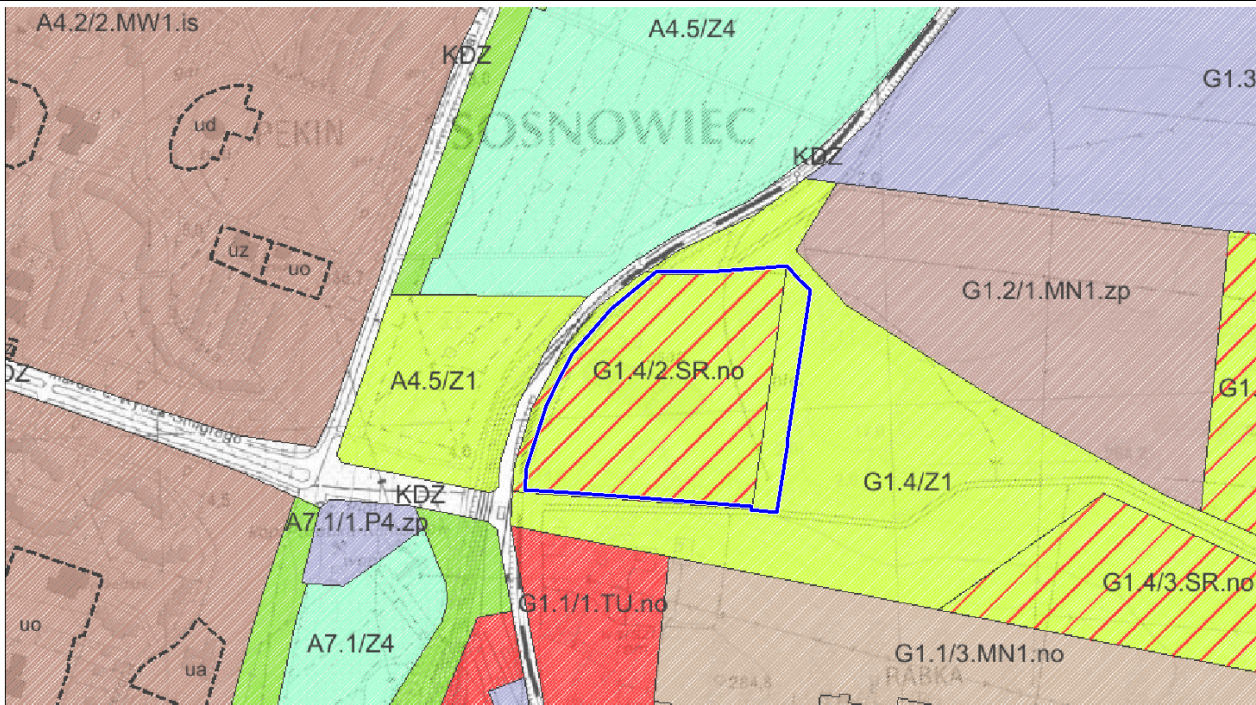
UKSZTAŁTOWANIE TERENU

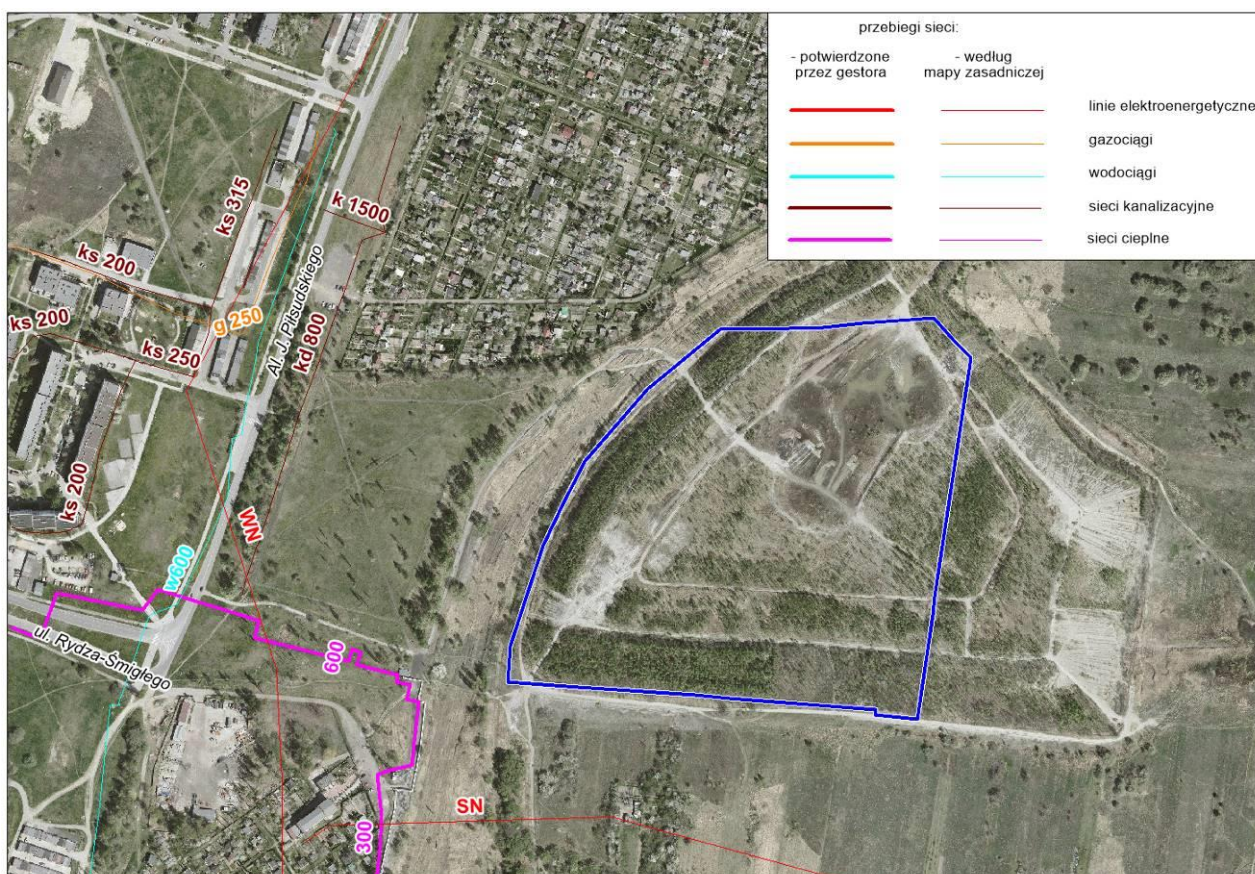
Teren stanowi hałdę odpadów górniczych. Wierzchowina terenu jest wyrównana, a teren ograniczony jest skarpami o wysokości dochodzącej do 17m.

STAN WŁADANIA GRUNTAMI

właściciel: Miasto Sosnowiec

26 działek o powierzchni 9,7 ha

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	
Stan istniejący:	Teren jest niezagospodarowany i częściowo zadrzewiony. W centralnej części występują rejonry bezodpływowe (okresowo utrzymuje się woda).
Stan historyczny:	Teren w przeszłości był wykorzystywany jako hałda odpadów górniczych kopalni KWK Porąbka Klimontów. W centralnej części terenu znajdowały się osadniki mułowe, które w 2008 r. zostały zrekultywowane odpadami górniczymi.
PRZEZNACZENIE TERENU	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:	Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w trakcie opracowania.
 Mapa przedstawia plan zagospodarowania przestrzennego z wyznaczonym terenem G1.4/2.SR.no (niebieski kontur). Teren jest otoczony przez różne strefy: A4.2/2.MW1.is (brązowa), A4.5/Z4 (niebieska), A4.5/Z1 (niebieska), A7.1/1.P4.zp (niebieska), A7.1/Z4 (niebieska), G1.1/1.TU.no (czerwona), G1.1/3.MN1.no (brązowa), G1.2/1.MN1.zp (brązowa), G1.4/Z1 (niebieska), G1.4/3.SR.no (niebieska z czerwonymi diagonalnymi liniami), G1.3 (niebieska). W tle widoczny jest teren z drzewami i teren z zabudową (ud, uz, ua, uo).	
G1.4/2.SR.no	tereny usług sportu i rekreacji
Obowiązujący MPZP:	Teren nie jest objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego
UZBROJENIE TERENU	
zaopatrzenie w wodę:	Brak bezpośredniego dostępu do sieci wodociągowej. Najbliższy wodociąg znajduje się w al. Piłsudskiego w odległości około 300 m od granicy terenu.
odprowadzenie ścieków:	Brak bezpośredniego dostępu do sieci kanalizacyjnej. Najbliższa sieć kanalizacyjna znajduje się w okolicy al. Piłsudskiego w odległości około 250 m od granicy terenu.
zaopatrzenie w energię elektryczną:	Brak bezpośredniego dostępu do sieci elektroenergetycznej. Najbliższa sieć znajduje się w odległości około 200 m od zachodniej granicy terenu.
zaopatrzenie w gaz:	Brak bezpośredniego dostępu do sieci gazowej. Najbliższa sieć znajduje się w okolicy al. Piłsudskiego w odległości około 300 m od granicy terenu.
zaopatrzenie w ciepło:	Brak bezpośredniego dostępu do sieci ciepłej. Najbliższa sieć znajduje się w odległości około 100 m od zachodniej granicy terenu. Właścicielem sieci ciepłej jest Tauron Ciepło Sp. z o.o.

OCENA JAKOŚCI CHEMICZNEJ PODŁOŻA GRUNTOWEGO ORAZ ANALIZA ZDROWOTNA TERENU

Stężenie zidentyfikowanych zanieczyszczeń umożliwia zagospodarowanie terenu zarówno w kierunku przemysłowym jak i mieszkaniowym i usługowym.

Badania wykazały brak zauważalnego ryzyka wystąpienia szkodliwych efektów zdrowotnych związanych z zanieczyszczeniem gruntów.

OPINIA GEOTECHNICZNA

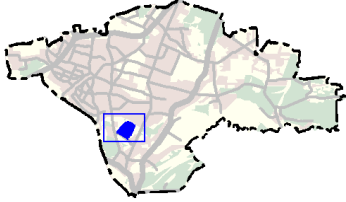
W terenie zidentyfikowano występowanie gruntów nasypowych o dużej miąższości. Zaleca się, aby posadowienie obiektów poprzedzić dodatkowymi badaniami lub zagęszczeniem podłoża.

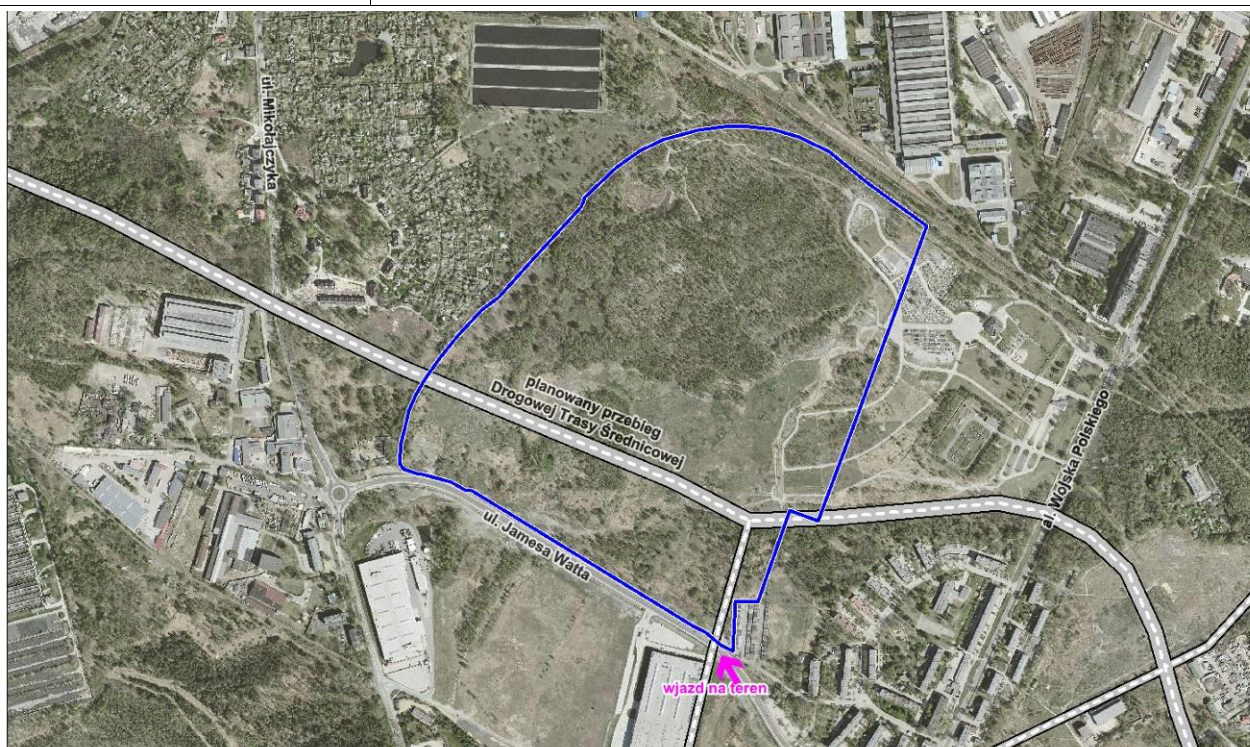
ZIDENTYFIKOWANE OGRANICZENIA ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRYCH ELIMINACJA UMOŻLIWI PRZYWRÓCENIE LUB PODWYŻSZENIE WARTOŚCI EKONOMICZNEJ TERENU

- Brak dojazdu do terenu. Zagospodarowanie terenu wymaga budowy drogi, zgodnie z przebiegiem wskazanym w projekcie studium oraz w obowiązującym dla sąsiedniego terenu planie miejscowym. W projekcie planowanej drogi należy zapewnić możliwość wjazdu na teren.
- Teren nie jest objęty planem miejscowym, co stwarza ograniczenie co do funkcji, którą można zlokalizować. Istnieje możliwość wydania decyzji o warunkach zabudowy, ale funkcja, którą można wprowadzić w terenie może być jedynie kontynuacją funkcji obecnej w terenach sąsiednich.
- Brak bezpośredniego dostępu do infrastruktury technicznej, media dostępne w odległości 200 - 300m od granicy terenu.
- W terenie występują złożone warunki geotechniczne związane z obecnością gruntów nasypowych o dużej miąższości. Zagospodarowanie wymagać będzie zagęszczenia podłoża lub przeprowadzenia dodatkowych badań gruntu.

Teren Sosnowiec II po byłej kopalni KWK Niwka Modrzejów, ul. Watta

LOKALIZACJA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

	Teren obejmuje powierzchnię około 48 ha i leży w dzielnicy Ludmiła-Staszic. Sąsiedztwo terenu to w większości tereny o charakterze przemysłowym: od północy tereny huty, od południa rozwijający się teren nowych zakładów produkcyjnych, od południowego zachodu również tereny związane z przemysłem. Od zachodniej części terenu sąsiaduje z osiedlem mieszkaniowym oraz ogródkami działkowymi, natomiast od wschodu graniczy z terenem cmentarza.
Dostęp do dróg publicznych:	autostrada A4: węzeł Brzezinka – 6 km droga ekspresowa S1 węzeł Jęzor – 3,7 km droga główna ul. Orłąt Lwowskich – 2,2 km droga zbiorcza ul. Watta – bezpośredni dostęp
Bezpośrednia dostępność komunikacyjna:	Wjazd na teren możliwy jest z drogi publicznej klasy Z – ul. Watta. W granicach terenu, w południowej jego części, planowany jest przebieg wschodniego odcinka Drogowej Trasy Średnicowej. W projekcie budowy drogi przewidziane są węzły zarówno z ul. Mikołajczyka, jak i z al. Wojska Polskiego. Budowa tej drogi poprawi dostępność terenu do drogi ekspresowej S1 z 3,7 km aktualnie do 2,5 km po budowie odcinka DTŚ.

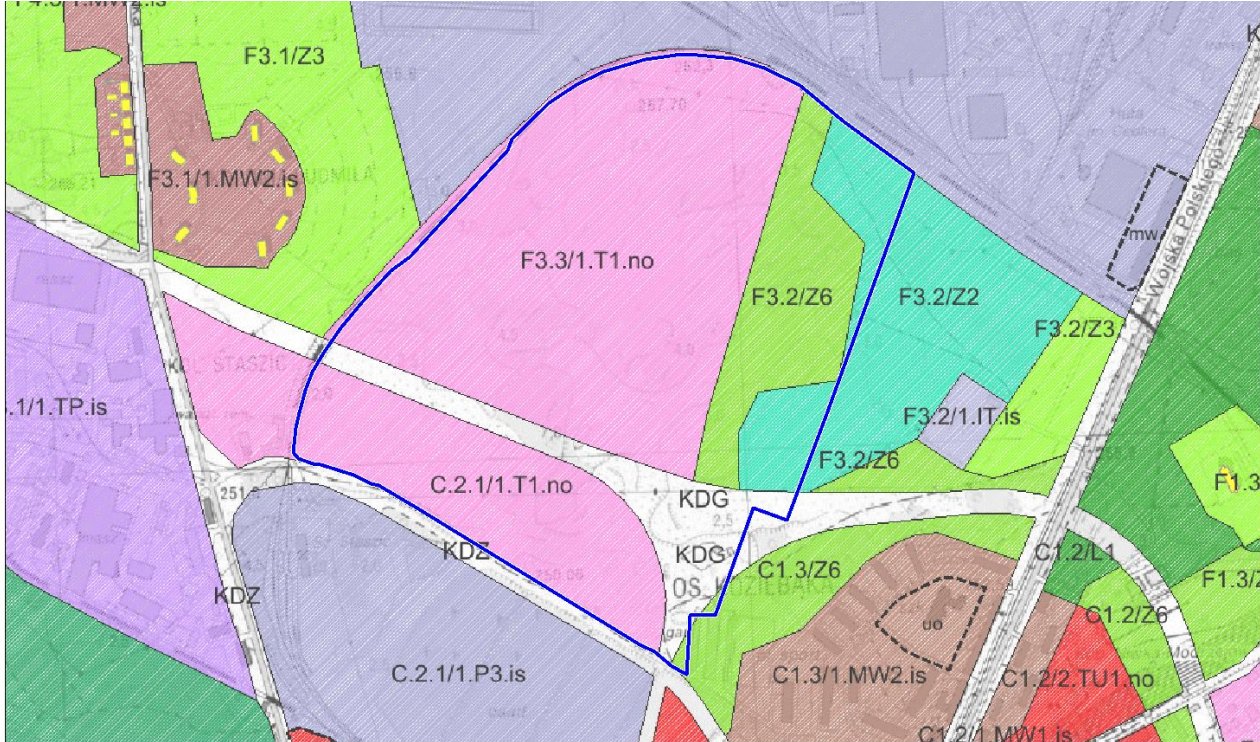
UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Rzeźba terenu jest urozmaicona – występują liczne skarpy i zagłębienia. Cały teren jest generalnie nachylony w kierunku południowo-wschodnim.

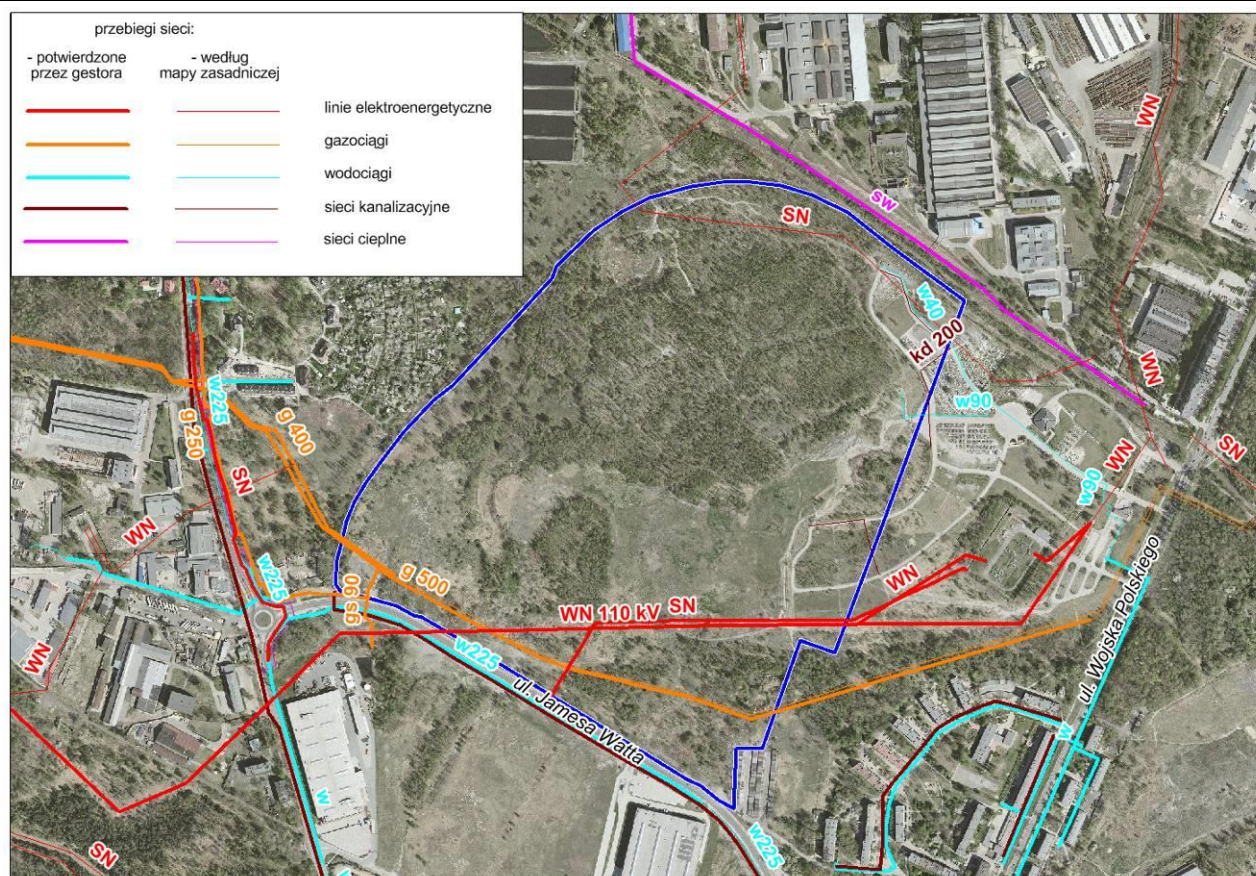
STAN WŁADANIA GRUNTAMI

właściciel: Miasto Sosnowiec

1 działka o powierzchni 48 ha

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	
Stan istniejący:	Teren jest niezagospodarowany, nieużytkowany i częściowo zadrzewiony.
Stan historyczny:	Teren w przeszłości był wyrobiskiem piasku. W ramach rekultywacji, został zasypyany odpadami górnictwymi i częściowo komunalnymi (południowo-zachodnia część terenu).
PRZEZNACZENIE TERENU	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:	Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w trakcie opracowania.
	
F3.3/1.T1.no C2.1/1.T1.no	tereny usług techniczno - transportowych
F3.2/Z2	cmentarze
F3.2/Z6	tereny zieleni buforowej
KDG	tereny dróg publicznych głównych
Obowiązujący MPZP:	Teren nie jest objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego
UZBROJENIE TERENU	
zaopatrzenie w wodę:	Dostęp do wodociągów w ulicach: Watta – wodociąg $\varnothing 225$, Mikołajczyka – wodociąg $\varnothing 225$, oraz w al. Wojska Polskiego. Wodociągi te są własnością Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sosnowcu S.A.
odprowadzenie ścieków:	Dostęp do sieci kanalizacyjnej możliwy jest od strony ul. Watta oraz ul. Mikołajczyka. Sieci są własnością Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sosnowcu S.A.
zaopatrzenie w energię elektryczną:	Sieć elektroenergetyczna wysokiego oraz średniego napięcia przebiega w południowej części terenu. Dodatkowo, sieć średniego napięcia biegnie w ulicy Mikołajczyka. Sieci ta są własnością Tauron Dystrybucja S.A.

zaopatrzenie w gaz:	W południowej części terenu przebiegają dwa gazociągi. Gazociąg wysokoprężny DN 500 CN 4,0 Pa będący własnością GAZ-SYSTEM S.A. oraz gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia DN 400 będący własnością Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.
zaopatrzenie w ciepło:	Sieć ciepła biegnie wzdłuż północnej granicy terenu. Sieć ta jest własnością Tauron Dystrybucja S.A.

OCENA JAKOŚCI CHEMICZNEJ PODŁOŻA GRUNTOWEGO ORAZ ANALIZA ZDROWOTNA TERENU

W terenie stwierdzono występowanie zanieczyszczeń podłoża, jednak aby ocenić przydatność terenu do zagospodarowania w kierunku zabudowy mieszkaniowej i usługowej należy wykonać test na wymywalność substancji szkodliwych. W przypadku stwierdzenia mobilności zanieczyszczeń, należy zabezpieczyć podłoże przed bezpośrednim kontaktem człowieka (np. całkowita zabudowa, lub wprowadzenie szczelnych powierzchni utwardzonych). Dodatkowo, na części obszaru w południowo-zachodniej jego części stwierdzono występowanie odpadów komunalnych, które przed zagospodarowaniem terenu należy usunąć.

OPINIA GEOTECHNICZNA

Obszar w większości o warunkach skomplikowanych (płytkie kopalnictwo, grunty nasypowe, zlikwidowane szybiki). Teren wymaga II etapu badań geofizycznych w celu szczegółowego zlokalizowania szybów i oceny stopnia zagęszczenia gruntów nasypowych. Dodatkowo, w południowo-zachodniej części należy usunąć zalegające odpady komunalne.

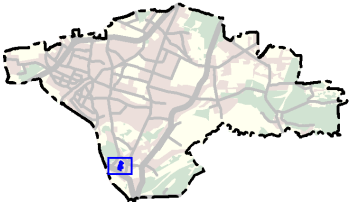
ZIDENTYFIKOWANE OGRANICZENIA ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRYCH ELIMINACJA UMOŻLIWI PRZYWRÓCENIE LUB PODWYŻSZENIE WARTOŚCI EKONOMICZNEJ TERENU

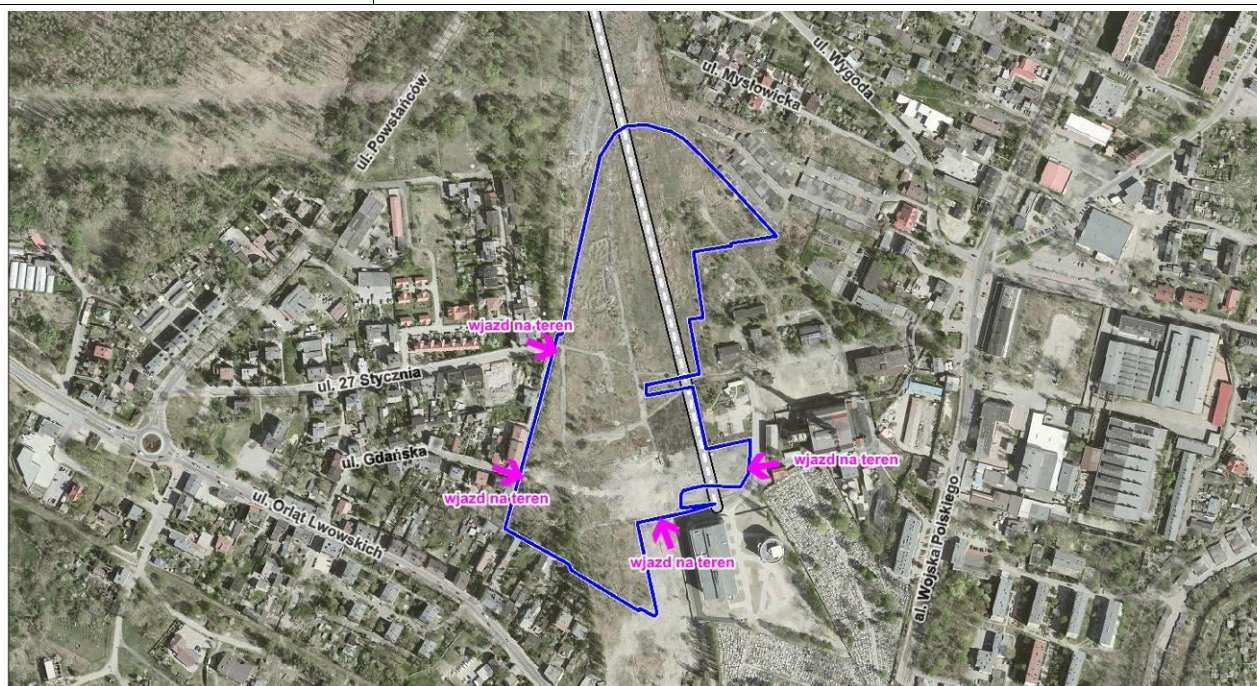
- Stwierdzono występowanie zanieczyszczeń gruntu, których poziom pozwala na lokalizację funkcji przemysłowych. Lokalizację funkcji usługowych lub mieszkaniowych należy poprzedzić dodatkowymi badaniami wymywalności zanieczyszczeń.
- W części terenu zidentyfikowano dodatkowe zanieczyszczenia odpadami komunalnymi. Przed zagospodarowaniem terenu należy je usunąć.
- Większość terenu posiada skomplikowane warunki gruntowe związane z obecnością gruntów nasypowych oraz terenów płytkiego kopalnictwa. Zagospodarowanie terenu musi zostać poprzedzone dodatkowymi badaniami stabilności gruntów.
- Teren posiada urozmaiconą rzeźbę, przed zagospodarowaniem wymagane będzie przeprowadzenie prac niwelacyjnych.
- Obecność zadrzewień na części terenu może się wiązać z koniecznością ich usunięcia przed zainwestowaniem.

- Teren nie jest objęty planem miejscowym, co stwarza ograniczenie co do funkcji, którą można zlokalizować. Istnieje możliwość wydania decyzji o warunkach zabudowy, ale funkcja, którą można wprowadzić w terenie może być jedynie kontynuacją funkcji obecnej w terenach sąsiednich.
- Przebiegające przez teren sieci infrastruktury technicznej ograniczają możliwości zagospodarowania. Wymagane jest uwzględnienie ich stref technicznych.
- Ograniczenia zagospodarowania we wschodniej części terenu mogą się wiązać z uwzględnieniem strefy sanitarnej cmentarza zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie terenu.

Teren Sosnowiec III po byłej kopalni KWK Niwka Modrzejów, przy Sosnowieckim Parku Naukowo-Technologicznym

LOKALIZACJA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

	Teren obejmuje powierzchnię około 6 ha i leży w południowej części miasta między dzielnicami Niwka i Modrzejów. Sąsiedztwo terenu stanowią w większości tereny mieszkaniowe – od strony zachodniej, południowo-zachodniej oraz północno-wschodniej. Od strony północnej teren graniczy z terenami rekreacyjnymi przy ul. Powstańców, a od strony wschodniej z terenami o charakterze produkcyjno-usługowym w rejonie al. Wojska Polskiego. Od strony południowo-wschodniej teren sąsiaduje z terenem Sosnowieckiego Parku Naukowo-Technologicznego.
Dostęp do dróg publicznych:	autostrada A4: węzeł Brzezinka – 4,4 km droga ekspresowa S1 węzeł Jęzor – 2 km droga główna ul. Orłąt Lwowskich – 0,2 km droga zbiorcza al. Wojska Polskiego – 0,3 km
Bezpośrednia dostępność komunikacyjna:	Wjazd na teren możliwy jest z drogi publicznej klasy G – ul. boczna Orłąt Lwowskich oraz z drogi publicznej klasy Z – ulica boczna al. Wojska Polskiego. Nie planowane są dodatkowe połączenia drogowe terenu. Jedynie w projekcie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego planowany jest w granicach terenu ciąg pieszy łączący Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny (przylegający do południowej granicy terenu) ze skrzyżowaniem ulic: Powstańców, Mikołajczyka i Wygoda

UKSZTAŁTOWANIE TERENU

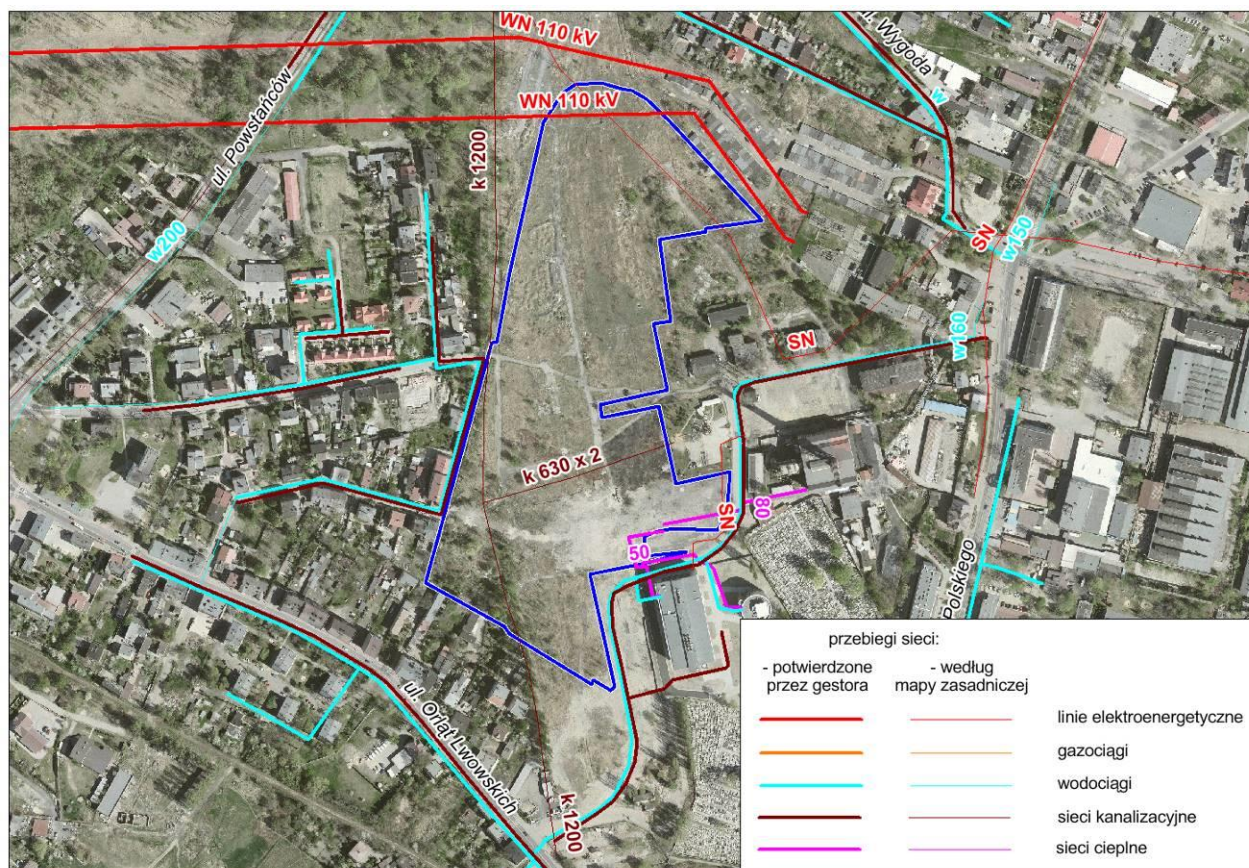
Teren jest płaski, z nachyleniem w kierunku południowo-wschodnim.

STAN WŁADANIA GRUNTAMI

właściciel: Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.	2 działki o powierzchni 3,3 ha
właściciel: Miasto Sosnowiec	2 działki o powierzchni 2,9 ha
łącznie:	4 działki

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	
Stan istniejący:	Teren jest niezabudowany i częściowo zadrzewiony.
Stan historyczny:	Teren w przeszłości stanowił zakład kopalni KWK Niwka Modrzejów.
PRZEZNACZENIE TERENU	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:	Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w trakcie opracowania.
C1.1/3.MU.no	tereny mieszkaniowo-usługowe
C1.1/1.TU.no	tereny usług wszelkich
C1.1/Z1	tereny zieleni urządzonej obszaru zurbanizowanego
KDX	tereny dróg publicznych – drogi piesze, place
Obowiązujący MPZP:	Teren nie jest objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego
UZBROJENIE TERENU	
zaopatrzenie w wodę:	Dostęp do wodociągów jest możliwy od strony ul. Orłąt Lwowskich, al. Wojska Polskiego oraz ulicy Gdańskiej. Wodociągi te są własnością Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sosnowcu S.A.
odprowadzenie ścieków:	Dostęp do sieci kanalizacyjnej jest możliwy od strony ul. Orłąt Lwowskich, al. Wojska Polskiego oraz ulicy Gdańskiej. Kanalizacja ta jest własnością Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sosnowcu S.A.
zaopatrzenie w energię	Sieć elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV przebiega w północnej części terenu. Teren

elektryczną:	sąsiaduje również ze stacją energetyczną. Sieci te są własnością Tauron Dystrybucja S.A.
zaopatrzenie w gaz:	Teren nie posiada dostępu do sieci gazowej.
zaopatrzenie w ciepło:	Teren zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie kotłowni Wydziału Nr II Nivka-Modrzejów. Istnieje możliwość zabezpieczenia potrzeb grzewczych tego rejonu przez Zakłady Energetyki Ciepłej S.A.

OCENA JAKOŚCI CHEMICZNEJ PODŁOŻA GRUNTOWEGO ORAZ ANALIZA ZDROWOTNA TERENU

W terenie stwierdzono występowanie zanieczyszczeń podłoża, jednak aby ocenić przydatność terenu do zagospodarowania w kierunku zabudowy mieszkaniowej i usługowej należy wykonać test na wymywalność substancji szkodliwych. W przypadku stwierdzenia mobilności zanieczyszczeń, należy zabezpieczyć podłoże przed bezpośrednim kontaktem człowieka (np. całkowita zabudowa, lub wprowadzenie szczelnych powierzchni utwardzonych).

OPINIA GEOTECHNICZNA

W celu zabudowy terenu należy przeprowadzić uzdatnienie nasypów (zagęszczenie gruntów nasypowych).

ZIDENTYFIKOWANE OGRANICZENIA ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRYCH ELIMINACJA UMOŻLIWI PRZYWRÓCENIE LUB PODWYŻSZENIE WARTOŚCI EKONOMICZNEJ TERENU

1. Zidentyfikowane zanieczyszczenia podłoża dopuszczają lokalizację obiektów przemysłowych, lokalizacja funkcji usługowych bądź mieszkaniowych wiązać się będzie z dodatkowymi badaniami wymywalności zanieczyszczeń.
2. W terenie występują złożone warunki geotechniczne związane z obecnością gruntów nasypowych. Zagospodarowanie wymagać będzie zagęszczenia podłoża lub przeprowadzenia dodatkowych badań gruntu.
3. Teren nie jest objęty planem miejscowym, co stwarza ograniczenie co do funkcji, którą można zlokalizować. Istnieje możliwość wydania decyzji o warunkach zabudowy, ale funkcja, którą można wprowadzić na teren może być jedynie kontynuacją funkcji obecnej w terenach sąsiednich.
4. Przebieg napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia ogranicza swobodne zagospodarowanie terenu.

Teren Jaworzno I przy ul. Radwańskich i ul. Tetmajera

LOKALIZACJA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Teren obejmuje powierzchnię około 2,2 ha i leży w dzielnicy Bory, na południe od centrum miasta. Teren położony jest przy nowo realizowanym odcinku obwodnicy południowej Jaworzna. Teren położony jest w sąsiedztwie terenów o zróżnicowanej funkcji. Od południa i północy sąsiaduje z terenami zieleni, od strony zachodniej z terenami kopalni Sobieski. Od wschodniej strony, wzdłuż obwodnicy południowej ciągną się zrekultywowane tereny przemysłowe. W otoczeniu terenu znajdują się również osiedla mieszkaniowe – od strony północnej oraz południowo-wschodniej.

Dostęp do dróg publicznych:

autostrada A4: węzeł Jeleń – 6,5 km, węzeł Brzezinka – 7,5 km
droga ekspresowa S1 węzeł Jęzor – 11,9 km
droga główna ul. Radwańskich – 0,1 km

Bezpośrednia dostępność komunikacyjna:

Wjazd na teren możliwy jest z drogi publicznej klasy L – ul. Tetmajera. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu przebiega ul. Radwańskich będąca odcinkiem południowej obwodnicy Jaworzna. Budowa brakujących odcinków tej drogi poprawi dostępność terenu do drogi ekspresowej S1 (11,9 km obecnie – 10,5 km po dokończeniu budowy obwodnicy) oraz zapewni dostęp wyłącznie drogami klasy G (obecnie dojazd do drogi ekspresowej S1 odbywa się częściowo drogami klasy Z). Istnieje możliwość zapewnienia bezpośredniego wjazdu na teren z ul. Radwańskich.

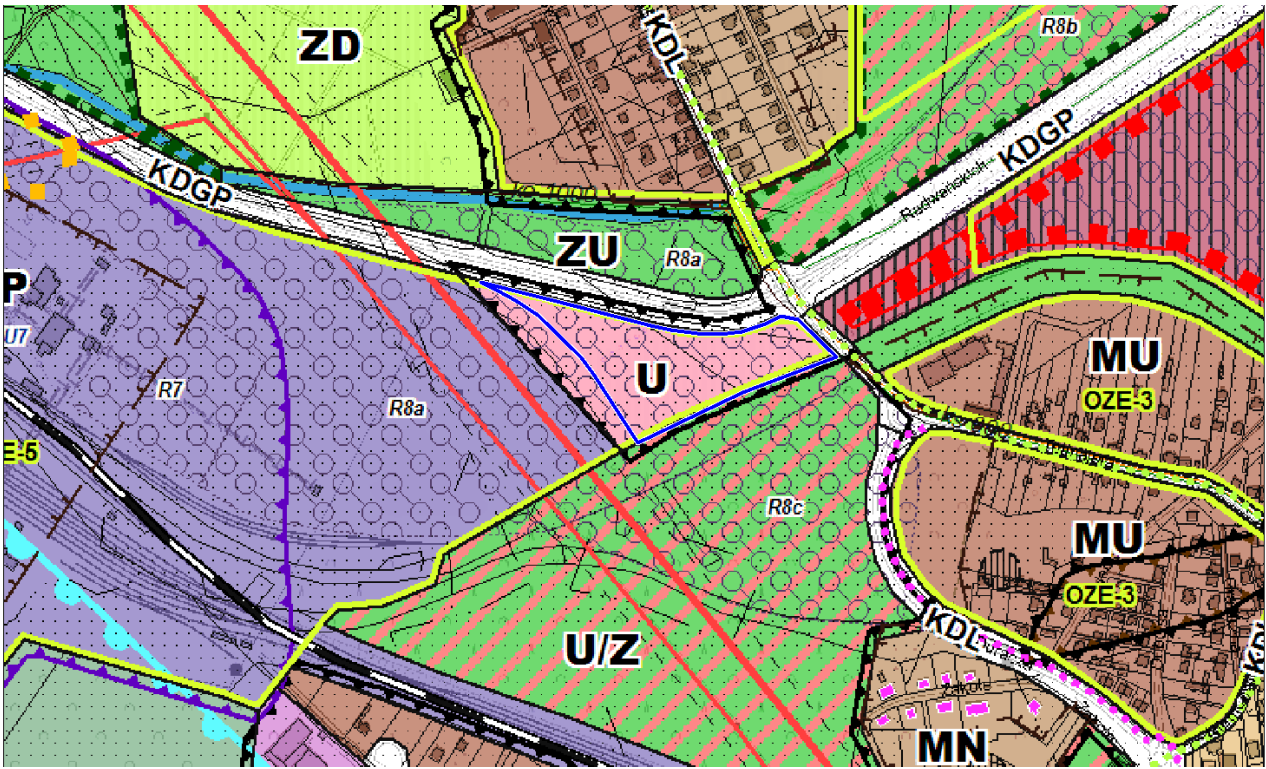
UKSZTAŁTOWANIE TERENU

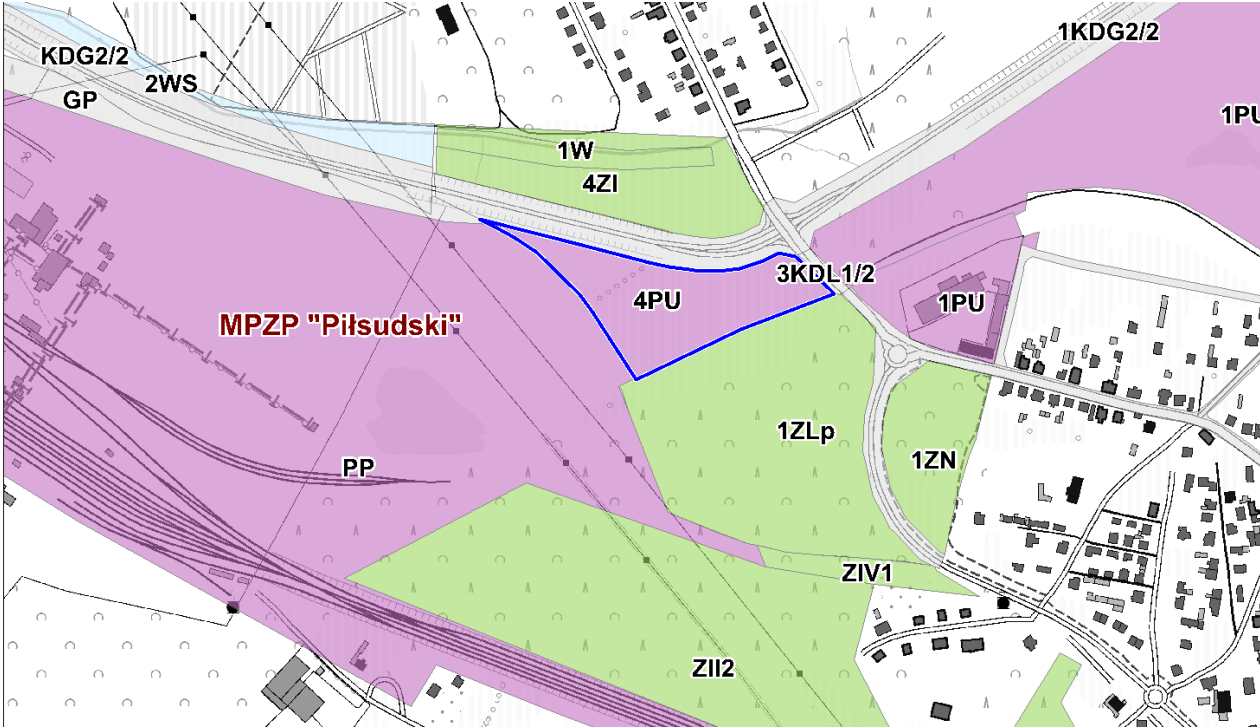
Teren jest płaski i wyrównany.

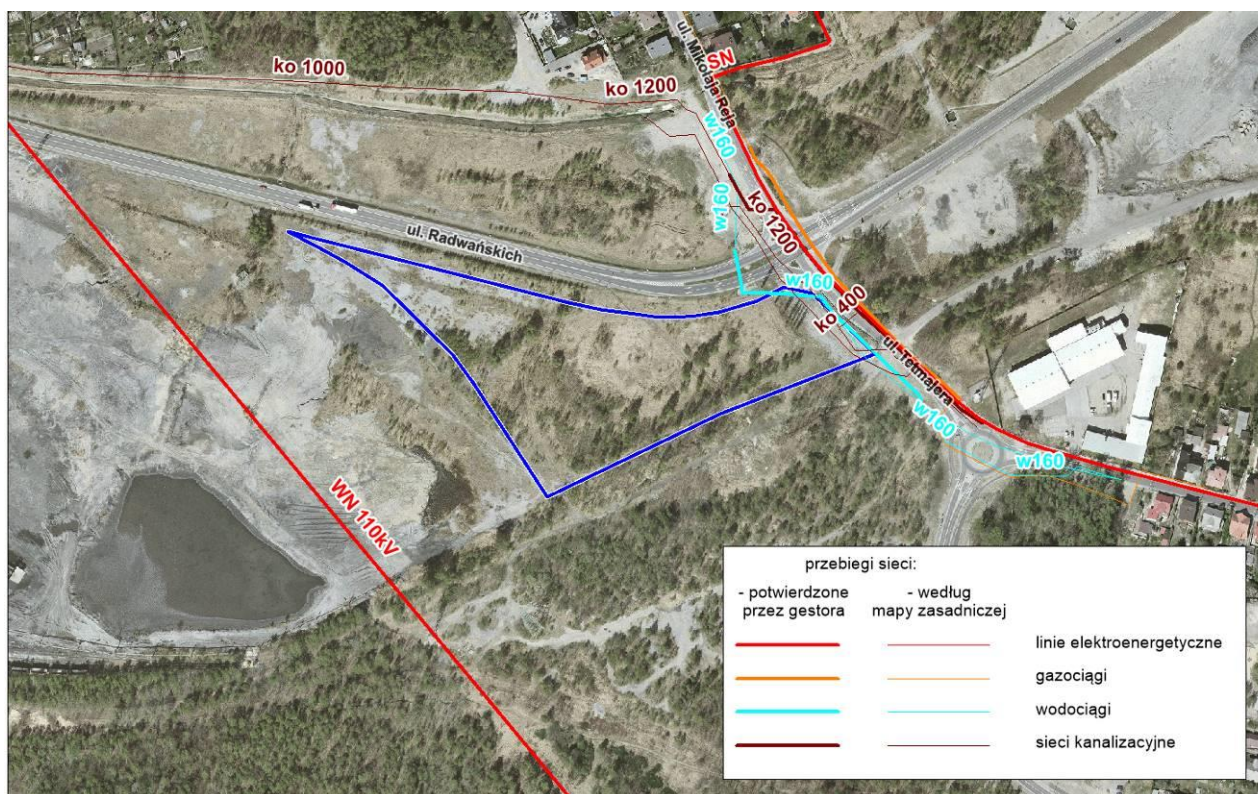
STAN WŁADANIA GRUNTAMI

właściciel: Gmina Miasta Jaworzna

2 działki o powierzchni w obrębie terenu 2,2 ha

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	
Stan istniejący:	Teren jest niezabudowany, nieużytkowany. W terenie występują zadrzewienia.
Stan historyczny:	Teren jest terenem przemysłowym kopalni Sobieski.
PRZEZNACZENIE TERENU	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jaworzna Uchwała nr IV/17/2015 z dnia 29 stycznia 2015 r.
	
U – obszary usługowe	<u>podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:</u> tereny usług w budynkach biurowych, tereny handlu hurtowego, giełdowego, magazynów, tereny handlu detalicznego, tereny zamieszkania zbiorowego, tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów samochodowych oraz maszyn i sprzętu, tereny stacji paliw, z dopuszczeniem zaplecza handlowo-usługowego, tereny parkingów i garaży <u>dopuszczalny zakres zmian przeznaczenia terenów:</u> tereny usług społecznych, tereny usług konsumpcyjnych - w obrębie strategicznych obszarów rozwojowych, tereny transportu, logistyki - w obrębie strategicznych obszarów rozwojowych, tereny nieuciążliwej produkcji - w obrębie strategicznych obszarów rozwojowych <u>Parametry i wskaźniki urbanistyczne:</u> - dla terenów handlu detalicznego, hurtowy i magazynów: maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 45%, maksymalna liczba kondygnacji naziemnych – 1 (dopuszcza się drugą kondygnację na 35% powierzchni rzutu budynku), maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,6 minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10% - dla pozostałej zabudowy: maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 45%, maksymalna liczba kondygnacji naziemnych – 4, maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,5

	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%
Obowiązujący MPZP:	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego „Piłsudski” w Jaworznie Uchwała Nr XXIV/322/2008 z dnia 28 sierpnia 2008 r.
	
Tereny: 4PU	<u>przeznaczenie podstawowe:</u> Zabudowa produkcyjna, składów i magazynów <u>przeznaczenie dopuszczalne:</u> Zabudowa biurowa, uzupełniające: sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, drogi wewnętrzne, parkingi, zieleń urządzone <u>wskaźnik powierzchni zabudowy:</u> do 50% <u>wysokość zabudowy:</u> 1 kondygnacja nadziemna, dopuszcza się zabudowę 2 kondygnacyjną na powierzchni nieprzekraczającej 60% powierzchni zabudowy, <u>udział powierzchni biologicznie czynnych:</u> Minimum 20%, co najmniej 50% terenów jako zieleń urządzone o charakterze dekoracyjnym <u>ilość miejsc postojowych:</u> Minimum 20 stanowisk na 100 zatrudnionych dla terenów produkcyjnych i jedno stanowisko na 15mkw powierzchni handlowej i usługowej
UZBROJENIE TERENU	
zaopatrzenie w wodę:	Dostęp do wodociągów możliwy jest od strony ul. Tetmajera (wschodnia granica terenu. Przebiega tam wodociąg $\varnothing 160$ będący własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Jaworzno.
odprowadzenie ścieków:	W ulicy Tetmajera przebiega kanalizacja sanitarna $\varnothing 600$. Sieć ta jest własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Jaworzno.
zaopatrzenie w energię elektryczną:	Sieć elektroenergetyczna średniego napięcia przebiega w ulicy Tetmajera. Sieć ta jest własnością Tauron Dystrybucja S.A.
zaopatrzenie w gaz:	Dostęp do sieci gazowej zapewniony jest od strony ul. Tetmajera z gazociągu będącego własnością Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.
zaopatrzenie w ciepło:	Teren nie posiada dostępu do sieci ciepłych.

OCENA JAKOŚCI CHEMICZNEJ PODŁOŻA GRUNTOWEGO ORAZ ANALIZA ZDROWOTNA TERENU

Dla terenu nie przeprowadzono badań zanieczyszczeń gruntu.

OPINIA GEOTECHNICZNA

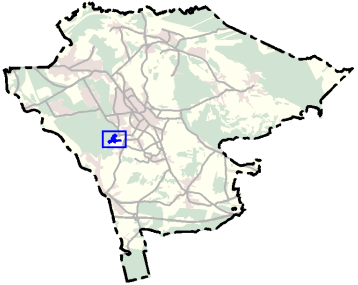
Dla terenu nie przeprowadzono badań geotechnicznych.

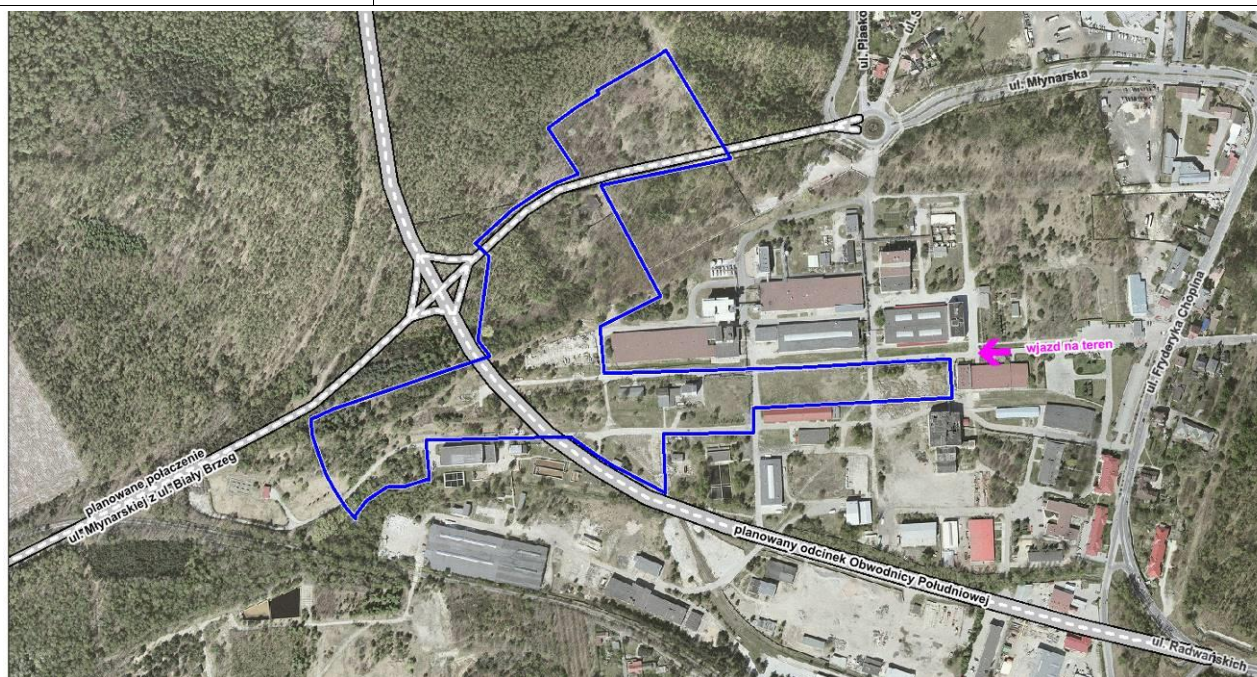
ZIDENTYFIKOWANE OGRANICZENIA ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRYCH ELIMINACJA UMOŻLIWI PRZYWRÓCENIE LUB PODWYŻSZENIE WARTOŚCI EKONOMICZNEJ TERENU

1. W terenie występują grunty nasypowe związane z historycznym przemysłowym zagospodarowaniem, jednak brak jest badań geotechnicznych oraz zanieczyszczeń gruntów dla terenu. Zagospodarowanie terenu będzie się wiązać z przeprowadzeniem takich badań i uwzględnieniem zaleceń będących ich wynikiem.
2. Brak bezpośredniego dostępu do sieci ciepłej.
3. Obecność zadrzewień na części terenu może się wiązać z koniecznością ich usunięcia przed zainwestowaniem.

Teren Jaworzno II w obrębie Zakładów Chemicznych „Organika-Azot”

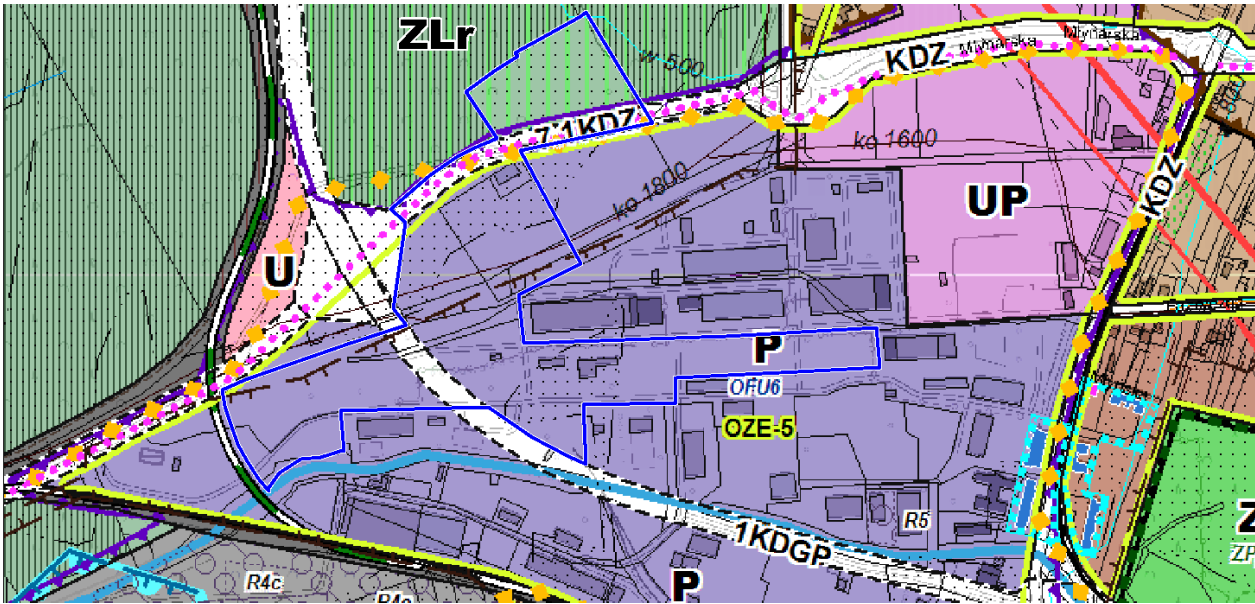
LOKALIZACJA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

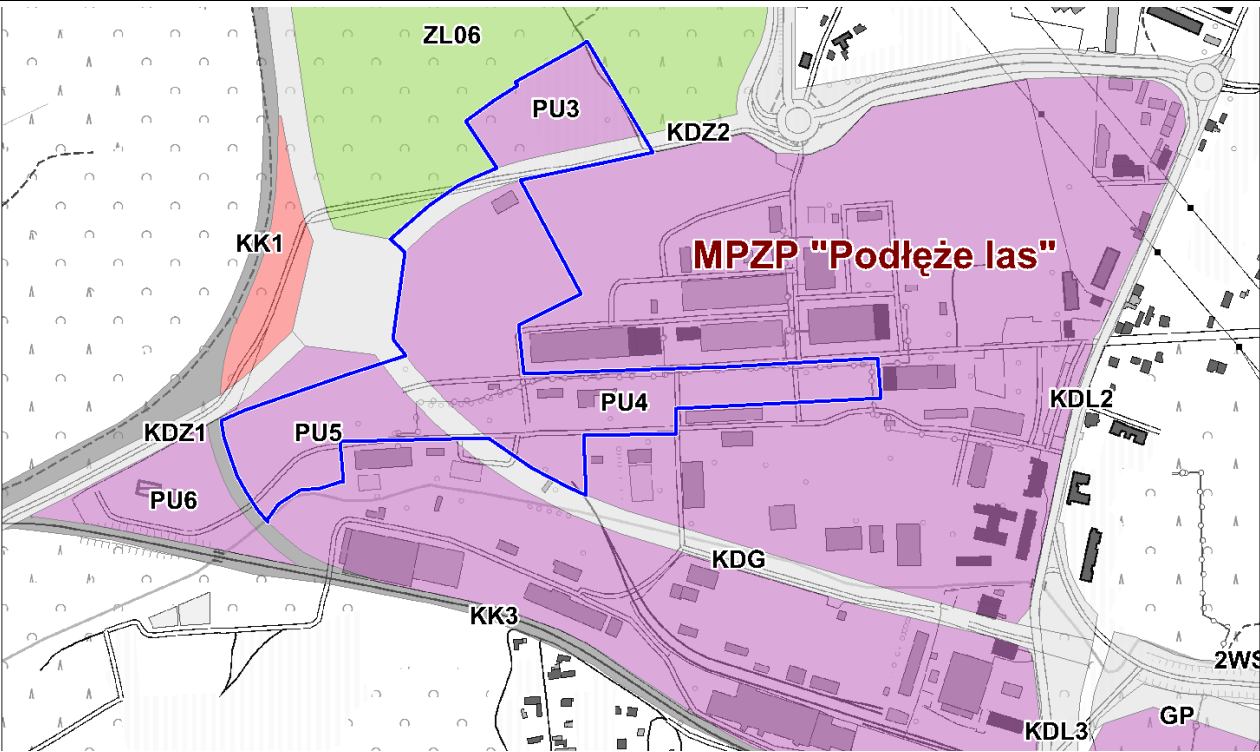
	Teren obejmuje powierzchnię około 10 ha i leży w dzielnicy Bory, na południowy-zachód od centrum miasta w obrębie Zakładów Chemicznych „Organika Azot”. Sąsiedztwo terenu stanowią w większości tereny przemysłowe zakładów chemicznych, od północy teren sąsiaduje również z terenami lasów. W dalszym sąsiedztwie, w kierunku północnym, wschodnim i południowo-wschodnim znajdują się tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Na południowy-zachód od terenu położone jest Centralne Składowisko Odpadów „Rudna Góra” będące składowiskiem odpadów niebezpiecznych Zakładów Chemicznych „Organika Azot”.
Dostęp do dróg publicznych:	autostrada A4: węzeł Jeleń – 8,4 km, węzeł Brzezinka – 9,3 km droga ekspresowa S1 węzeł Jęzor – 11,1 km droga główna ul. Radwańskich – 0,9 km droga zbiorcza ul. Młynarska – 0,85 km
Bezpośrednia dostępność komunikacyjna:	Teren nie posiada bezpośredniego dostępu do drogi publicznej – dojazd do terenu odbywa się z ul. Fryderyka Chopina przez teren zakładów chemicznych. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego planowana jest budowa dróg publicznych przebiegających przez teren: fragmentu Obwodnicy Południowej miasta (droga klasy głównej) oraz drogi stanowiącej połączenie ul. Młynarskiej z ul. Biały Brzeg (droga klasy Z) stanowiąca planowane połączenie dzielnic Stara Huta i Jeleń w Jaworznie oraz Dzieńkowice i Krasowy w Mysłowicach. Droga ta ma również zapewnić dodatkowe powiązanie terenu z drogą ekspresową S1.

UKSZTAŁTOWANIE TERENU

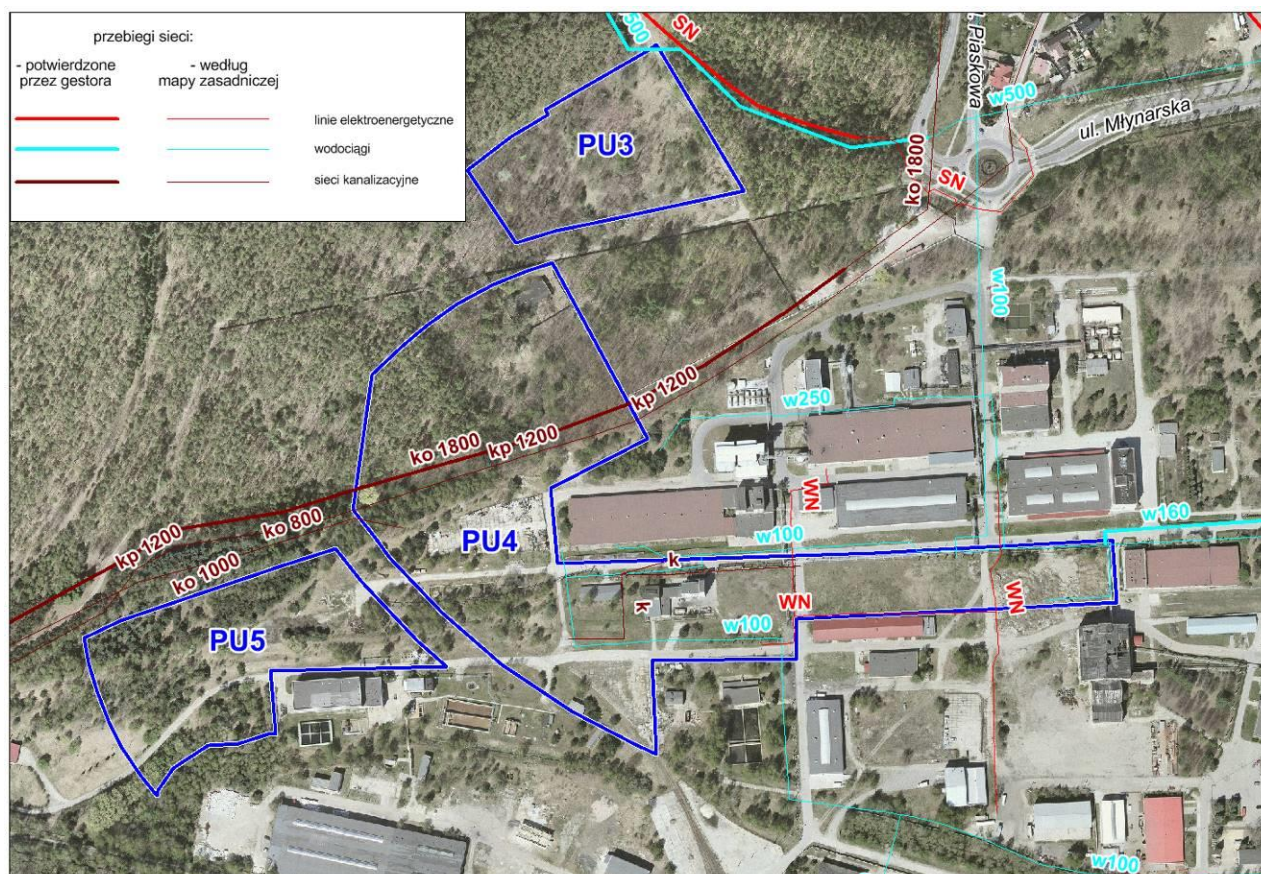
Teren jest generalnie płaski i lekko obniża się w kierunku południowo-zachodnim. W północnej części terenu zidentyfikowano niewielkie zagłębienia, natomiast w zachodniej części występują skarpy związane z nasypami dróg i kolei.

STAN WŁADANIA GRUNTAMI	
właściciel: Skarb Państwa użytkowanie wieczyste: Zakłady Chemiczne Organika-Azot	8 działek o powierzchni 6,5 ha
właściciel: Skarb Państwa współużytkowanie wieczyste: Zakłady Chemiczne Organika-Azot oraz 3 osoby fizyczne	1 działka o powierzchni 0,13 ha
właściciel: Skarb Państwa trwały zarząd: Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Chrzanów	2 działki o powierzchni 1 ha
właściciel: Skarb Państwa użytkowanie wieczyste: Gmina Miasta Jaworzna	2 działki o powierzchni 1,6 ha
właściciel: Skarb Państwa użytkowanie wieczyste: osoba fizyczna	1 działka o powierzchni 0,11 ha
łącznie:	14 działek
UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	
Stan istniejący:	Teren w północnej i zachodniej części jest zadrzewiony, a w południowo-wschodniej – generalnie pusty, zabudowany dwoma budynkami związanymi z zakładami chemicznymi. Teren obejmuje część drogi wewnętrznej zakładów chemicznych oraz torowiska biegnące na nasypach.
Stan historyczny:	Teren w przeszłości był wykorzystywany jako teren zakładów chemicznych. Nie wymaga rekultywacji, niwelacja terenu wymagana jest jedynie w niewielkim zakresie (kilka niewielkich zagłębień terenu) oraz w przypadku likwidacji torowisk biegnących na nasypach.
PRZEZNACZENIE TERENU	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jaworzna Uchwała nr IV/17/2015 z dnia 29 stycznia 2015 r.
	
P – obszary przemysłowe	podstawowe kierunki przeznaczenia terenów: tereny górnictwa, zaplecza technologicznego i działalności wspomagających, tereny wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, zaplecza technologicznego i działalności wspomagających, tereny

	produkcji, usług produkcyjnych, tereny transportu, magazynów, baz, składów, tereny działalności związanych z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, w tym złomu, zużytych pojazdów i ich części, maszyn, sprzętu elektromechanicznego itp., tereny infrastruktury technicznej i komunalnej <u>Parametry i wskaźniki urbanistyczne:</u> - dla terenów górnictwa, wytwarzania energii, zabudowy produkcyjnej, infrastruktury technicznej, komunalnej: maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10% - dla zabudowy pozostałej: maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%, maksymalna liczba kondygnacji naziemnych – 5, maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,5 minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 15%
Zlr – obszary leśne	<u>podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:</u> tereny lasów, tereny zieleni naturalnej, w tym użytki ekologiczne, <u>dopuszczalny zakres zmian przeznaczenia terenów:</u> tereny sportu, rekreacji, tereny usług turystyki, rozrywki oraz towarzyszących usług konsumpcyjnych, tereny zieleni,
1KDGP, 7.1 KDZ – obszary dróg publicznych i placów	<u>podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:</u> tereny dróg publicznych, tereny placów publicznych, tereny obsługi transportu zbiorowego
Obowiązujący MPZP:	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego „Podłęże las” w Jaworznie Uchwała Nr XLV/590/2010 z dnia 31 maja 2010 r.
	
Tereny: PU3, PU4, PU5	<u>przeznaczenie:</u> Produkcja, w tym przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem uciążliwych dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej Biura, usługi, handel hurtowy i składowanie Zabudowa gospodarcza, magazynowa, garaże, obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej, dojazdy drogowe, bocznice kolejowe, parkingi i dojścia piesze, zieleń urządzona <u>wskaźnik powierzchni zabudowy:</u> nie więcej niż 60% <u>wysokość zabudowy:</u> Hale przemysłowe, magazyny, obiekty i urządzenia techniczne – zgodnie z

	wymogami technicznymi budynki biurowe – 4 kondygnacje nadziemne <u>udział powierzchni biologicznie czynnych</u>: nie mniej niż 20% <u>ilość miejsc postojowych</u>: 1mp/50mkw powierzchni biurowej 1mp/35mkw powierzchni handlowej 1mp/4 zatrudnionych dopuszcza się stosowanie innych wskaźników, jeśli to wynika ze specyfiki danej funkcji i jest udowodnione odpowiednią kalkulacją <u>pozostałe istotne zasady zagospodarowania terenu</u>: W granicach udokumentowane złoża węgla kamiennego oraz teren górniczy Jaworzno-Jeleń, Jaworzno II, Jeleń oraz wysokie zagrożenie wód podziemnych
Teren KDG	<u>przeznaczenie podstawowe</u>: Droga główna <u>przeznaczenie dopuszczalne</u>: Prowadzenie ruchu kołowego, rowerowego, pieszego, parkowanie pojazdów samochodowych, lokalizacja wszelkich obiektów i urządzeń takich jak konstrukcje inżynierskie, wiaty przystankowe, kioski, sanitariaty, elementy małej architektury, sygnalizacja świetlna, oznakowanie, reklamy i podobne, prowadzenie sieci infrastruktury technicznej i lokalizacja powiązanych z nimi urządzeń jeśli nie kolidują z prowadzeniem ruchu kołowego i pieszego, zieleni urządzona Szerokość w oznaczonych na rysunku planu liniach rozgraniczających od 20m – 45m, przekrój poprzeczny 1x2,1x4 i 2x2 pasy ruchu, ze stosownymi poszerzeniami w rejonach skrzyżowań, zjazdów i włączeń, na terenach zabudowanych obustronne chodniki z zielenią rozdzielającą, w przypadku naruszenia standardów akustycznych nakazuje się wprowadzenie ekranów <u>pozostałe istotne zasady zagospodarowania terenu</u>: W granicach udokumentowane złoża węgla kamiennego oraz wysokie zagrożenie wód podziemnych, na fragmentach występuje duże, średnie i małe zagrożenie o ograniczonej przydatności budowlanej i dużym prawdopodobieństwie konieczności uzdatniania terenu dla zabudowy każdego rodzaju
Teren KDZ2	<u>przeznaczenie podstawowe</u>: Drogi i ulice zbiorcze <u>przeznaczenie dopuszczalne</u>: Prowadzenie ruchu kołowego, rowerowego, pieszego, parkowanie pojazdów samochodowych, lokalizacja wszelkich obiektów i urządzeń takich jak konstrukcje inżynierskie, wiaty przystankowe, kioski, sanitariaty, elementy małej architektury, sygnalizacja świetlna, oznakowanie, reklamy i podobne, prowadzenie sieci infrastruktury technicznej i lokalizacja powiązanych z nimi urządzeń jeśli nie kolidują z prowadzeniem ruchu kołowego i pieszego, zieleni urządzona Szerokość w oznaczonych na rysunku planu liniach rozgraniczających 20m, przekrój poprzeczny 2x2,1x2 pasy ruchu, ze stosownymi poszerzeniami w rejonach skrzyżowań, zjazdów i włączeń, na terenach zabudowanych obustronne chodniki z zielenią rozdzielającą, w przypadku naruszenia standardów akustycznych nakazuje się wprowadzenie ekranów <u>pozostałe istotne zasady zagospodarowania terenu</u>: W granicach udokumentowane złoża węgla kamiennego oraz wysokie zagrożenie wód podziemnych, na fragmentach występuje duże i średnie zagrożenie o ograniczonej przydatności budowlanej i dużym prawdopodobieństwie konieczności uzdatniania terenu dla zabudowy każdego rodzaju
UZBROJENIE TERENU	
zaopatrzenie w wodę:	dostęp do wodociągów w granicy terenów PU3 i PU4: od strony wschodniej (PU4) – wodociąg $\varnothing 160$, od strony północnej (PU3) – wodociąg $\varnothing 500$. Wodociągi te są własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Jaworzno
odprowadzenie ścieków:	w granicach terenu PU4 przebiega kolektor kanalizacji ogólnospławnej ko 1800 będący własnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Jaworzno
zaopatrzenie w energię	sieć elektroenergetyczna średniego napięcia przebiega w pobliżu północnej granicy terenu PU3. Sieć

elektryczną:	ta jest własnością Tauron Dystrybucja S.A.
zaopatrzenie w gaz:	gazociągi położone w najbliższej odległości od granicy terenu: sieć średniego ciśnienia $\phi 63$ w ul. Szelonka - odległość do granicy terenu około 200m, sieć średniego ciśnienia $\phi 110$ w ul. Chopina – odległość do granicy terenu około 250m Gazociągi są własnością Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.

OCENA JAKOŚCI CHEMICZNEJ PODŁOŻA GRUNTOWEGO ORAZ ANALIZA ZDROWOTNA TERENU

Stężenie zidentyfikowanych zanieczyszczeń umożliwia zagospodarowanie terenu w kierunku przemysłowym. Zagospodarowanie w kierunku mieszkaniowym bądź usługowym wymaga przeprowadzenia dodatkowych badań wymywalności zanieczyszczeń. W przypadku kiedy przeprowadzone badania wymywalności stwierdzą mobilność zanieczyszczeń, należy zabezpieczyć podłoże przed bezpośrednim kontaktem człowieka (np. całkowita zabudowa, lub wprowadzenie szczelnych powierzchni utwardzonych)

OPINIA GEOTECHNICZNA

W rejonie północnym i północno-wschodnim terenu zidentyfikowano proste warunki geotechniczne, istnieje tu możliwość projektowania obiektów kubaturowych II kategorii geotechnicznej.
W rejonie południowym i południowo-wschodnim terenu zidentyfikowano złożone warunki gruntowo-wodne ze względu na dużą miąższość gruntów nasypowych. Możliwe jest tam projektowanie małych obiektów w I kategorii geotechnicznej posadowionych na płycie fundamentowej.

ZIDENTYFIKOWANE OGRANICZENIA ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRYCH ELIMINACJA UMOŻLIWI PRZYWRÓCENIE LUB PODWYŻSZENIE WARTOŚCI EKONOMICZNEJ TERENU

1. Brak dojazdu do terenu z drogi publicznej. Dalsze zagospodarowanie terenu wymaga budowy drogi, zgodnie z przebiegiem wskazanym w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (oznaczenie w planie – KDZ1/KDZ2). W projekcie planowanej drogi należy uwzględnić możliwość zjazdu na wydzielone tereny: PU3, PU4 i PU5.
2. Obecność w granicach terenu zagłębień oraz nasypów związanych z przebiegającymi przez teren torowiskami. Zagospodarowanie terenu może wymagać przeprowadzenia niwelacji terenu.
3. Obecność zadrzewień na części terenu może się wiązać z koniecznością ich usunięcia przed zainwestowaniem.

4. Przebieg kolektorów kanalizacyjnych w środkowej części terenu może ograniczyć lokalizację zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie.
5. Brak dostępu do sieci gazowej i ciepłej. Udostępnienie tych sieci w granicach terenu będzie dodatkowym atutem w przypadku jego zagospodarowania.
6. Realizacja planowanych dróg spowoduje wydzielenie trzech odrębnych terenów: PU3, PU4 i PU5. Ich zagospodarowanie może się wiązać z koniecznością doprowadzenia infrastruktury technicznej – w szczególności do terenu PU6, który pozbawiony będzie dostępu do istniejących sieci infrastruktury technicznej.

1.4. Istniejące plany / projekty w zakresie wykorzystania wskazanych terenów przemysłowych

Poniżej zaprezentowano zestawienie pomysłów, wstępnych przedsięwzięć zidentyfikowanych dla poszczególnych obszarów przemysłowych w trakcie wywiadów prowadzonych podczas wizyty studialnej z pracownikami poszczególnych miast partnerskich.

Tabela 83. Istniejące pomysły na projekty, przedsięwzięcia dla analizowanych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna

Teren przemysłowy	Pomysły, przedsięwzięcia
Sosnowiec I – teren dawnej haldy i osadników KWK Porąbka-Klimontów	Wykorzystanie na cele rekreacyjne, park paleontologiczny
Sosnowiec II - obszar składowania odpadów górniczych w ramach dawnego wyrobiska pisku, tj. teren przy ul. Watta	Brak skonkretyzowanych pomysłów, wprowadzenie funkcji przemysłowej
Sosnowiec III – teren po KWK Niwka-Modrzejów przy SPNT	Brak skonkretyzowanych pomysłów
Jaworzno I – teren przy ul. Radwańskich 1	Brak skonkretyzowanych pomysłów
Jaworzno II – teren w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT	Brak skonkretyzowanych pomysłów, wprowadzenie funkcji przemysłowej
Mysłowice I – teren po zakładzie B KWK Mysłowice	Wykorzystanie terenu na funkcje logistyczne
Mysłowice II – teren mułowników po KWK Mysłowice	Brak skonkretyzowanych pomysłów, w przeszłości rozważano przedsięwzięcie inwestora zewnętrznego związane z wprowadzeniem funkcji rekreacyjnej w postaci adaptacji terenu dla potrzeb Fuadów, moto-crossu

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych wywiadów

1.5. Korzyści sąsiedztwa

W otoczeniu badanych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna znajdują się tereny, obiekty, funkcje (np. skupiska funkcji mieszkaniowych czy otoczenia biznesu), które mogą przyczyniać się do wzmocnienia ich atrakcyjności inwestycyjnej. Poniżej zaprezentowano syntetyczne zestawienie korzyści sąsiedztwa dla analizowanych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna.

Tabela 84. Zestawienie korzyści sąsiedztwa dla analizowanych terenów poprzemysłowych

Teren poprzemysłowy	Korzyści sąsiedztwa
Sosnowiec I – teren dawnej hałdy i osadników KWK Porąbka-Klimontów	– potencjał ludnościowy związany z funkcjami mieszkaniowymi realizowanymi od strony zachodniej terenu – korzystne sąsiedztwo strefy rekreacji i wypoczynku w ramach ogrodów działkowych – korzystne sąsiedztwo terenów otwartych od strony wschodniej terenu – relatywna bliskość drogi ekspresowej S1
Sosnowiec II - obszar składowania odpadów górniczych w ramach dawnego wyrobiska pisku, tj. teren przy ul. Watta	– sąsiedztwo nowych działalności gospodarczych zlokalizowanych w ramach Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Watt S.A.) – relatywna bliskość drogi ekspresowej S1 i krajowej DK79
Sosnowiec III – teren po KWK Niwka-Modrzejów przy SPNT	– sąsiedztwo infrastruktury nowoczesnej gospodarki w postaci Sosnowieckiego Parku Naukowo-Technologicznego – bliskość i dogodne połączenie z drogą ekspresową S1 i dalej z DK79 oraz autostradą A4
Jaworzno I – teren przy ul. Radwańskich 1	– rozpoczęte prace rekultywacyjne związane z ponownym wykorzystaniem terenów w obszarze skrzyżowania ul. Radwańskich i drogi krajowej DK79 (tj. na w kierunku północnym od przedmiotowego obszaru) – bliskość i dogodne połączenie z drogą krajową DK79, a także z autostradą A4
Jaworzno II – teren w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT	– sprofilowane sąsiedztwo działalności branży chemicznej – sąsiedztwo obszarów leśnych pełniących funkcję buforową – bliskość i dogodne połączenie z drogą krajową DK79, a także z autostradą A4
Mysłowice I – teren po zakładzie B KWK Mysłowice	– potencjał ludnościowy związany z bliskością osiedla mieszkaniowego Chopina – mogące, przy założeniu integracji funkcji, wzbogacić atrakcyjność terenu zakładu B, obiekty poprzemysłowe o wysokich walorach architektonicznych i dziedzictwie poprzemysłowym zakładu A – bezpośrednie sąsiedztwo przy drodze krajowej DK79, także położenie w paśmie projektowanej DTŚ
Mysłowice II – teren mułowników po KWK Mysłowice	– bliskość strefy śródmiejskiej miasta, a także granic Katowic i Sosnowca – położenie w paśmie projektowanej DTŚ Wschód oraz w bezpośrednim sąsiedztwie linii tramwajowej i drogi krajowej DK79 – sąsiedztwo działalności MŚP związanych z branżą motoryzacyjną, które może zostać wykorzystane do określenia profilu gospodarczego terenu – sąsiedztwo atrakcyjnych przyrodniczo w skali Aglomeracji Górnośląskiej terenów Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Szopienice – Borki

Źródło: opracowanie własne

1.6. Czynniki wpływające na przywrócenie wartości ekonomicznej wskazanych terenów przemysłowych

Wszystkie z analizowanych terenów, w obecnym stanie, w zasadzie pozbawione są wartości społeczno-ekonomicznej umożliwiającej bezpośrednie dokonywanie inwestycji na rzecz ich przekształceń gospodarczych, społecznych, czy też środowiskowo-infrastrukturalnych. Generuje to po stronie miast partnerskich, **koszty alternatywne związane z brakiem efektów rozwoju**, jakie miałyby miejsce na tych obszarach w przypadku zintegrowanego, wspólnego ponownego zagospodarowania. Przywrócenie wartości społeczno-ekonomicznej wskazanych terenów przemysłowych, w przypadku podjęcie tego rodzaju działań, powinno być determinowane szeregiem czynników zarówno o charakterze twardym, jak i miękkim. Zestawienie tego rodzaju determinant dla poszczególnych terenów, z podziałem na fazy przekształceń prezentuje poniższa tabela.

Tabela 85. Czynniki wpływające na przywrócenie wartości ekonomicznej badanych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna

Teren przemysłowy	Zestawienie czynników wg etapów przekształceń
Sosnowiec I – teren dawnej hałdy i osadników KWK Porąbka-Klimontów	Przygotowanie przekształceń – niezbędna dokumentacja techniczna „otwierająca” możliwość ponownego zagospodarowania terenu Przeprowadzenie przekształceń – inwestycje w infrastrukturę techniczną (dojazd, podstawowe media) – inwestycje w prace ziemne i porządkowanie zieleni – specjalizacja funkcjonalna na rzecz wykorzystania atutów terenu oraz jego otoczenia Zarządzanie przekształceniami – promocja przekształceń dokonujących się w ramach terenu
Sosnowiec II - obszar składowania odpadów górniczych w ramach dawnego wyrobiska pisku, tj. teren przy ul. Watta	Przygotowanie przekształceń – niezbędna dokumentacja techniczna „otwierająca” możliwość ponownego zagospodarowania terenu Przeprowadzenie przekształceń – inwestycje związane z dekontaminacją i uporządkowaniem terenu – inwestycje w infrastrukturę techniczną (dojazd, podstawowe media) – inwestycje w prace ziemne i porządkowanie zieleni – przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej – dywersyfikacja funkcjonalna na rzecz wykorzystania atutów terenu oraz jego otoczenia Zarządzanie przekształceniami – promocja przekształceń dokonujących się w ramach terenu – szacowanie wartości terenu i sprzedaż potencjalnym inwestorom
Sosnowiec III – teren po KWK Niwka-Modrzejów przy SPNT	Przygotowanie przekształceń – niezbędna dokumentacja techniczna „otwierająca” możliwość ponownego zagospodarowania terenu – przejęcie własności dla części terenu Przeprowadzenie przekształceń

Teren przemysłowy	Zestawienie czynników wg etapów przekształceń
	– inwestycje związane z uporządkowaniem terenu – inwestycje w infrastrukturę techniczną (dojazd, podstawowe media) – inwestycje w prace ziemne i porządkowanie zieleni – przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej – specjalizacja funkcjonalna na rzecz wykorzystania atutów terenu oraz jego otoczenia, szczególnie SPNT Zarządzanie przekształceniami – promocja przekształceń dokonujących się w ramach terenu – szacowanie wartości terenu i sprzedaż potencjalnym inwestorom
Jaworzno I – teren przy ul. Radwańskich 1	Przygotowanie przekształceń – niezbędna dokumentacja techniczna „otwierająca” możliwość ponownego zagospodarowania terenu Przeprowadzenie przekształceń – inwestycje związane z dekontaminacją i uporządkowaniem terenu – inwestycje w infrastrukturę techniczną (dojazd, podstawowe media) – inwestycje w prace ziemne i porządkowanie zieleni – przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej – dywersyfikacja funkcjonalna na rzecz wykorzystania atutów terenu oraz jego otoczenia, szczególnie powiązania obszarów Starej Huty i Borek, także w kontekście rewitalizacji terenów w okolicy skrzyżowania ul. Radwańskich z DK79 Zarządzanie przekształceniami – promocja przekształceń dokonujących się w ramach terenu – szacowanie wartości terenu i sprzedaż potencjalnym inwestorom
Jaworzno II – teren w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT	Przygotowanie przekształceń – niezbędna dokumentacja techniczna „otwierająca” możliwość ponownego zagospodarowania terenu – przejęcie własności terenu Przeprowadzenie przekształceń – inwestycje związane z uporządkowaniem terenu – inwestycje w infrastrukturę techniczną (dojazd, podstawowe media) – inwestycje w prace ziemne i porządkowanie zieleni – przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej – specjalizacja funkcjonalna na rzecz wykorzystania atutów terenu oraz jego otoczenia, szczególnie lokalizowania działalności związanych z branżą chemiczną Zarządzanie przekształceniami – promocja przekształceń dokonujących się w ramach terenu – szacowanie wartości terenu i sprzedaż potencjalnym inwestorom
Mysłowice I – teren po zakładzie B KWK Mysłowice	Przygotowanie przekształceń – niezbędna dokumentacja techniczna „otwierająca” możliwość

Teren przemysłowy	Zestawienie czynników wg etapów przekształceń
	ponownego zagospodarowania terenu – przejęcie własności terenu Przeprowadzenie przekształceń – inwestycje związane z uporządkowaniem terenu, w tym wyburzeniami obiektów przemysłowych – inwestycje w infrastrukturę techniczną (dojazd, podstawowe media) – przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej – dywersyfikacja funkcjonalna na rzecz wykorzystania atutów terenu oraz jego otoczenia, w tym „wizytówkowego” położenia Zarządzanie przekształceniami – promocja przekształceń dokonujących się w ramach terenu – szacowanie wartości terenu i sprzedaż potencjalnym inwestorom
Mysłowice II – teren mułowników po KWK Mysłowice	Przygotowanie przekształceń – niezbędna dokumentacja techniczna „otwierająca” możliwość ponownego zagospodarowania terenu – przejęcie własności terenu Przeprowadzenie przekształceń – inwestycje związane z dekontaminacją i uporządkowaniem terenu – inwestycje w infrastrukturę techniczną (dojazd, podstawowe media) – inwestycje w prace ziemne – przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej – dywersyfikacja funkcjonalna na rzecz wykorzystania atutów terenu oraz jego otoczenia Zarządzanie przekształceniami – promocja przekształceń dokonujących się w ramach terenu – szacowanie wartości terenu i sprzedaż potencjalnym inwestorom

Źródło: opracowanie własne

1.7. Rynek terenów konkurencyjnych – konkurencyjne względem wskazanych terenów przemysłowych lokalizacje

Analiza terenów przeznaczonych do zainwestowania w miastach partnerskich i ich otoczeniu.

Analiza terenów przeznaczonych do zainwestowania w miastach partnerskich została oparta na bazie terenów przeznaczonych do zagospodarowania na cele gospodarcze, czyli: usługowe oraz produkcyjno-usługowe. Dodatkowym kryterium wyboru była powierzchnia terenu – do analizy nie weszły tereny o powierzchni mniejszej niż analizowane w strategii tereny - 2 ha. Tereny takie zostały zidentyfikowane w miastach partnerskich: Mysłowicach, Jaworznie i Sosnowcu oraz w wybranych miastach okolicznych: Katowice, Będzin, Dąbrowa Górnicza, Chorzów i Siemianowice Śląskie.

Sposób wyboru terenów był inny w przypadku miast partnerskich i pozostałych miast. W miastach partnerskich przeprowadzono analizę dokumentów planistycznych (obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) wybierając tereny przeznaczone na określone wyżej funkcje oraz takie, które nie są zagospodarowane. W Mysłowicach przeanalizowane zostały zapisy obowiązującego studium, w Jaworznie oparto się na przeznaczeniu w miejscowym planie, a w Sosnowcu bazowano na projekcie studium uwarunkowań. W miastach okolicznych wybrano tereny oferowane jako oferty inwestycyjne na stronach internetowych Urzędów Miast oraz z innych źródeł.

Tabela 86. Zestawienie terenów rozwojowych w miastach partnerskich według przeznaczenia:

Miasto		Mysłowice	Jaworzno	Sosnowiec	Razem
Przeznaczenie terenu					
tereny usługowe	liczba	10	11	29	50
	pow. ha	56	46	177	279
tereny produkcyjno-usługowe	liczba	18	33	31	82
	pow. ha	328	327	483	1220
Razem :	liczba	28	44	60	132
	pow. ha	384	373	660	1473

źródło: opracowanie własne

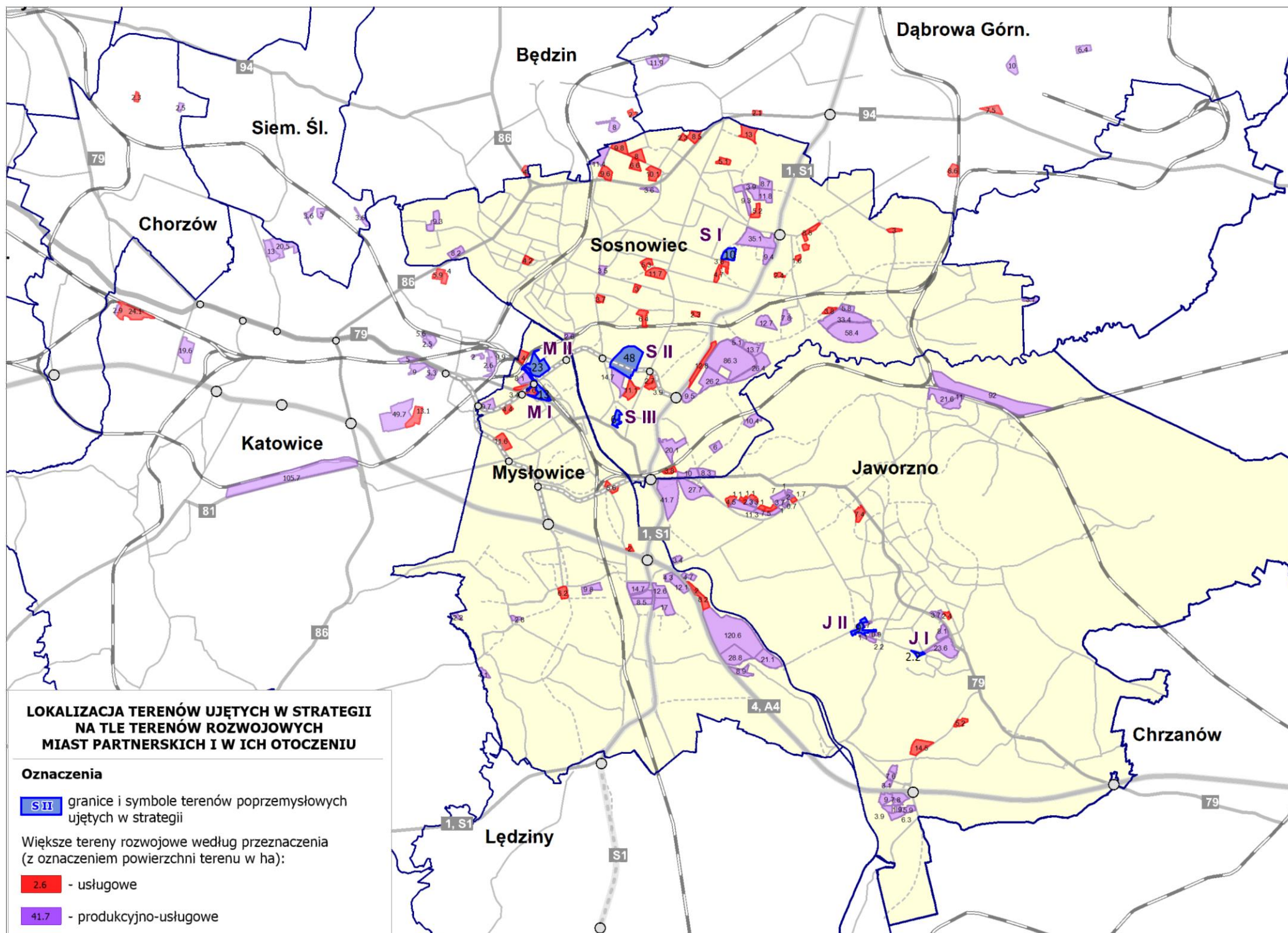
Najwięcej terenów rozwojowych o funkcjach usługowych i produkcyjno-usługowych jest w Sosnowcu - 60 terenów o łącznej powierzchni 660 ha. Mysłowice i Jaworzno posiadają podobne zasoby takich terenów – po około 327-328 ha. Przeważają tereny przeznaczone na cele produkcyjno-usługowe – łącznie w trzech miastach jest ich ponad 1100 ha, tereny rozwoju usług stanowią jedynie około 300 ha (około 20% łącznej powierzchni analizowanych terenów).

Odniesienie terenów wybranych w strategii do terenów rozwojowych o podobnej powierzchni (kolejność terenów według powierzchni - rosnąco):

- teren Jaworzno I** przy ul. Radwańskich i Tetmajera - 2,2 ha powierzchni:
 - 14 terenów o podobnej powierzchni,
 - tereny podobne według miast: 5 terenów w Jaworznie, po 3 tereny w Mysłowicach i Sosnowcu, po 1 terenie w Katowicach, Chorzowie i Dąbrowie Górniczej,
 - tereny podobne według funkcji: 9 terenów przeznaczonych pod usługi, 5 terenów przeznaczonych na funkcje produkcyjno-usługowe;
- teren Sosnowiec III** przy SNPT - 6 ha powierzchni:
 - 9 terenów o podobnej powierzchni,
 - tereny podobne według miast: 3 tereny w Sosnowcu, po 2 tereny w Mysłowicach i Jaworznie i po 1 terenie w Katowicach i Dąbrowie Górniczej,
 - tereny podobne według funkcji: 5 terenów przeznaczonych na funkcje produkcyjno-usługowe, 4 tereny przeznaczone pod usługi;

3. **tereny: Jaworzno II** w obrębie Zakładów "Organika-Azot" - 9 ha powierzchni oraz **teren Sosnowiec I** po byłej KWK Porąbka Klimontów – 10 ha powierzchni:
 - 20 terenów o podobnej powierzchni,
 - tereny podobne według miast: 11 terenów w Sosnowcu, 3 tereny w Mysłowicach, po 2 tereny w Jaworznie i Katowicach i po 1 terenie w Będzinie i Dąbrowie Górniczej,
 - tereny podobne według funkcji: 14 terenów przeznaczonych na funkcje produkcyjno-usługowe, 6 terenów przeznaczonych pod usługi;
4. **teren Mysłowice I** po byłej KWK "Mysłowice" - 13 ha powierzchni:
 - 6 terenów o podobnej powierzchni,
 - tereny podobne według miast: 4 tereny w Sosnowcu, 2 tereny w Katowicach,
 - tereny podobne według funkcji: 3 tereny przeznaczone na funkcje produkcyjno-usługowe, 3 tereny przeznaczone pod usługi;
5. **teren Mysłowice II** osadniki mułowe – 23 ha powierzchni:
 - 6 terenów o podobnej powierzchni,
 - tereny podobne według miast: 2 tereny w Jaworznie, 2 tereny w Katowicach, po 1 terenie w Mysłowicach i Sosnowcu,
 - tereny podobne według funkcji: 5 terenów przeznaczonych na funkcje produkcyjno-usługowe, 1 teren przeznaczony pod usługi;
6. **teren Sosnowiec II** przy ul. Watta – 48 ha powierzchni:
 - 4 tereny o podobnej powierzchni,
 - tereny podobne według miast: 2 tereny w Sosnowcu, po 1 terenie w Jaworznie i Katowicach
 - tereny podobne według funkcji: wszystkie tereny przeznaczone na funkcje produkcyjno-usługowe.

Położenie terenów konkurencyjnych względem wybranych terenów poprzemysłowych prezentuje mapa na kolejnej stronie.

Analiza wybranych sektorów rynku nieruchomości

Analiza sektorów rynku nieruchomości w kontekście planowanego zagospodarowania wybranych terenów przemysłowych ma na celu naświetlenie sytuacji na rynku nieruchomości pod względem podaży i charakteru dostępnych obiektów komercyjnych.

Do analizy wybrano trzy sektory rynku nieruchomości:

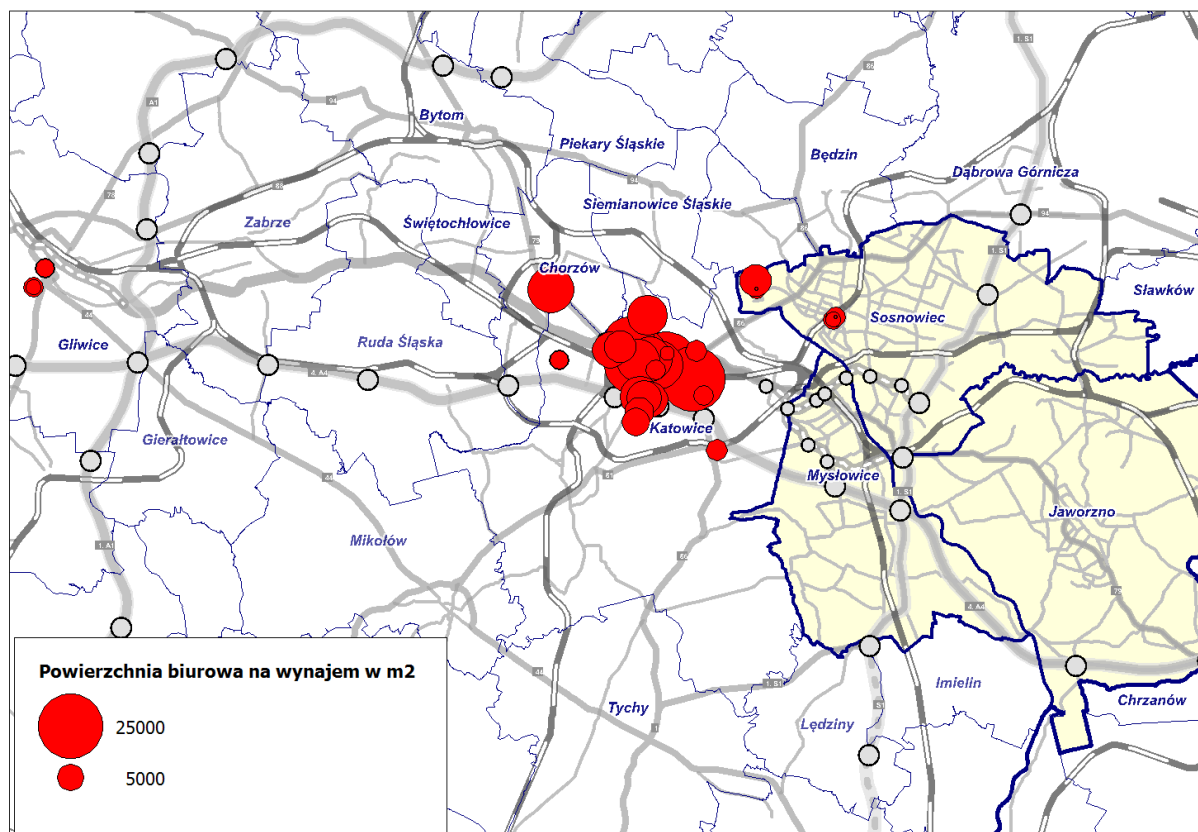
- nieruchomości biurowe
- nieruchomości magazynowo-logistyczne
- parki biznesu, parki technologiczne i parki przemysłowe.

Wyboru sektorów dokonano analizując możliwe do zlokalizowania na terenach funkcje komercyjne.

Nieruchomości biurowe

Ten segment rynku nieruchomości zdominowany jest przez Katowice. Na początku 2014 roku całkowite zasoby tego rodzaju nieruchomości w Katowicach liczyły 318 tys. m². Przeciętny czynsz najmu w pierwszym kwartale 2014 roku wynosił 12,5-14 Euro/m²/miesiąc. Drugim ośrodkiem, gdzie dostępne są tego rodzaju nieruchomości są Gliwice. Rynek ten jednak nie ma takiego potencjału jak katowicki. Dominującymi najemcami powierzchni biurowych na rynku śląskim są firmy z sektora nowoczesnych usług dla biznesu. Prognozy rozwoju rynku nieruchomości biurowych są pozytywne, co znajduje potwierdzenie w planowanych inwestycjach. Na początku 2014 roku w budowie było około 70 tys. m² powierzchni biurowej.

Rysunek 56. Lokalizacja i potencjał nieruchomości biurowych na wynajem w miastach partnerskich i ich otoczeniu

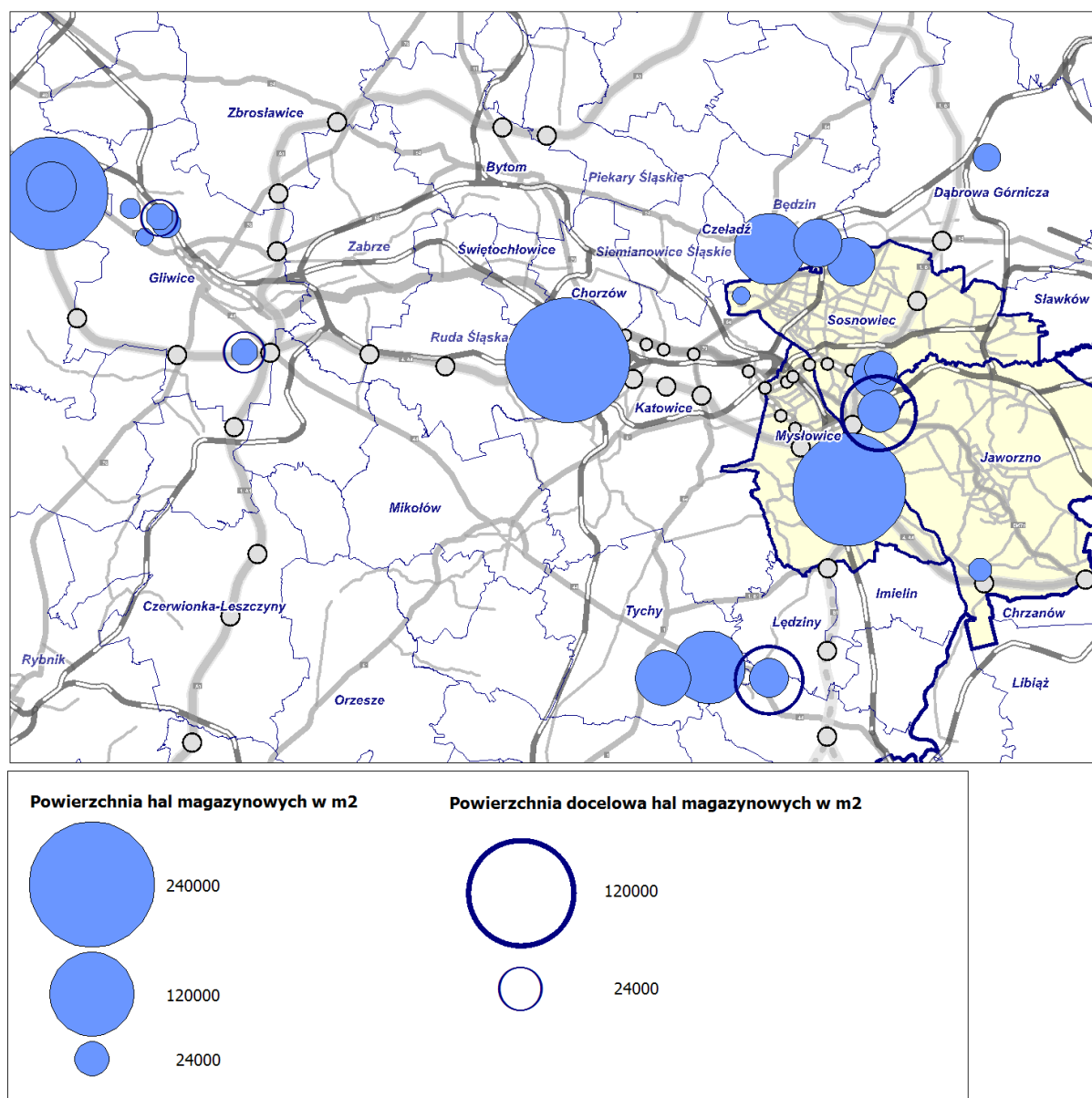
Źródło: opracowanie własne

Z trzech miast partnerskich, nowoczesne powierzchnie biurowe na wynajem są dostępne w Sosnowcu w czterech lokalizacjach: dwa biurowce w centrum w okolicy ul. 3 Maja, oraz dwa biurowce w Miłowicach w okolicy ul. Baczyńskiego. Czynnoscze za powierzchnie biurowe są w Sosnowcu porównywalne do przeciętnych czynszów w Katowicach - około 40 zł/m²/miesiąc.

Nieruchomości magazynowo-logistyczne

Górny Śląsk jest jednym z atrakcyjniejszych w Polsce miejsc lokalizacji tego rodzaju inwestycji. Dobra lokalizacja i rozwinięta infrastruktura drogowa to główne atuty tutejszego rynku. Na Śląsku znajduje się ponad 1,5 mln m² powierzchni magazynowych, co stanowi 20% całkowitych zasobów kraju.

Rysunek 57. Lokalizacja, potencjał oraz rozwój centrów logistycznych w miastach partnerskich i ich otoczeniu

Źródło: opracowanie własne

Pomimo dużej podaży tego rodzaju nieruchomości na śląsku – w 2013 r. łączna powierzchnia magazynowa na śląsku wynosiła 1,4 mln m², z czego popyt netto (nowe umowy najmu) w 2013 r. wyniósł 123 tys. m². Nowym obszarem zainteresowania inwestorów tego sektoru nieruchomości są lokalizacje położone wzdłuż nowej nitki autostrady A1 na odcinku od Gliwic do Pyrzowic. Działalność tego rodzaju rozwija się również w Sosnowcu (5 centrów logistycznych) oraz w Jaworznie w rejonie węzła Jeleń.

Parki przemysłowe powstają na bazie nieruchomości na których zaprzestano prowadzenia działalności gospodarczej. Są to często nieruchomości zdegradowane, którym niezbędna jest interwencja publiczna w celu przywrócenia wartości ekonomicznej. Do większych obszarowo parków należą: Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny obejmujący tereny Rudy Śląskiej i Świętochłowic (w sumie około 1000 ha powierzchni). Są to jednak w większości tereny wymagające sporych nakładów inwestycyjnych. W Katowicach działa Górnośląski Park Przemysłowy, zlokalizowany w północnej części Katowic. Park ten jest zorientowany na rozwój technologiczny w nurcie prośrodowiskowym. Kolejnym katowickim parkiem przemysłowym jest Euro-Centrum Park Naukowo-Technologiczny, który koncentruje się na działalności związanej z rozwojem technologii energooszczędnych.

179

Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny dysponuje dwoma nowoczesnymi budynkami biurowymi, przeznaczonymi do wynajmu. Profilem Parku jest współpraca z firmami innowacyjnymi. Dotychczas zlokalizowane firmy zajmują się technologiami medycznymi oraz wydrukiem 3-D. Jaworznicki Park Przemysłowy obejmuje tereny poprzemysłowe w granicach Jaworzna w kilku kompleksach o łącznej powierzchni to 158 ha. Działania podejmowane w ramach działalności parku służą stworzeniu dobrych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Należą do nich budowa dróg, uzbrojenie terenów oraz usługi doradztwa.

Analiza wybranych sektorów rynku nieruchomości wskazuje na deficyt nowoczesnych powierzchni biurowych. Dotyczy to w szczególności Mysłowic i Jaworzna. W tym sektorze nieruchomości rynek zdominowany jest przez ośrodek związany z centrum Katowic. Jednak bardzo dobra dostępność komunikacyjna zarówno w zakresie połączeń lokalnych jak i regionalnych predestynuje miasta partnerskie do rozwoju tej funkcji. W szczególności można tu rozważyć udostępnienie terenów poprzemysłowych w ramach Parku Przemysłowego lub Naukowo-Technologicznego. Jest to bardzo popularna w Aglomeracji Górnośląskiej forma dysponowania terenami poprzemysłowymi. W Sosnowcu i Jaworznie działają już tego rodzaju instytucje. Proces przekształceń wybranych terenów poprzemysłowych można przeprowadzić z wykorzystaniem potencjału i doświadczenia tych organizacji.

W miastach partnerskich obserwuje się znaczny rozwój działalności związanych z branżą magazynowo-logistyczną. W zakresie potencjału obiektów dominują tu Mysłowice, ale zarówno w Sosnowcu jak i w Jaworznie działają przedsiębiorstwa z tej dziedziny gospodarki. Biorąc pod uwagę dużą podaż tego rodzaju obiektów, plan rozbudowy istniejących obiektów, jak i coraz większe zainteresowanie inwestorów lokalizacją związaną z odcinkiem autostrady A2 między Gliwicami a Pyrzowicami, należy uznać, że zagospodarowanie terenów poprzemysłowych w tym kierunku może okazać się ryzykowne.

CZĘŚĆ NORMATYWNA

V. Analiza SWOT

1. Analiza SWOT dla zidentyfikowanych powiązań między miastami partnerskimi

Poniżej zaprezentowano zestawienie czynników strategicznych, wraz z analizą strategiczną dla zidentyfikowanych powiązań między miastami partnerskimi, a także ich otoczeniem. Identyfikacja czynników do analizy SWOT została dokonana na podstawie diagnozy przeprowadzonej w rozdziałach I-III, a następnie zweryfikowana podczas konsultacji społecznych prowadzonych w ramach spotkania konsultacyjnego I i II. Wskazane czynniki obejmują zakresem powiązania o charakterze społeczny, gospodarczym i przestrzennym.

Tabela 87. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla zidentyfikowanych powiązań między miastami partnerskimi

Siły	Słabości
– (S1) Istnienie wspólnych wyzwań rozwoju analizowanych miast, szczególnie w kontekście specyfiki przekształceń społeczno-gospodarczych i przestrzennych dokonujących się w Mysłowicach, Jaworznie oraz Sosnowcu, tj. miastach przemysłowych – (S2) Znaczący potencjał ludnościowo-gospodarczy Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna w skali Aglomeracji Górnośląskiej i województwa śląskiego i kraju (w tym liczba podmiotów sektora prywatnego oraz ludności w wieku produkcyjnym) – (S3) Pierwsze przykłady integracji działań Sosnowca i Jaworzna w ramach wspólnych projektów rozwojowych (m.in. Gospodarcza Brama Śląska, DTŚ Wschód) – (S4) Istniejące bezpośrednie powiązania w zakresie infrastruktury kolejowej i drogowej (w tym wyższego rzędu, tj.: autostrada A4, droga ekspresowa S1, drogi krajowe 79) – (S5) Dobre powiązania w komunikacji zbiorowej (tramwaj, autobus) między centrum Sosnowca i Mysłowic realizowane w ramach wspólnych przedsiębiorstwa (KZK GOP, Tramwaje Śląskie) – (S6) Relatywnie dobra – w relacji do innych miast Aglomeracji i województwa śląskiego – sytuacja demograficzna Mysłowic i Jaworzna – (S7) Zdecydowana poprawa jakości kapitału ludzkiego w analizowanych miastach mierzona	– (W1) Brak świadomości wspólnego potencjału społeczno-gospodarczego Mysłowic, Sosnowca oraz Jaworzna, w tym przykładów jego partnerskiego wykorzystania na rzecz rozwoju – (W2) Brak wspólnych dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dokumentów planistycznych określających akceptowalne priorytety, cele i kierunki rozwoju, a także towarzyszące im przedsięwzięcia związane z ponownym wykorzystaniem terenów przemysłowych – (W3) Przewaga działań konkurencyjnych wśród analizowanych miast, wraz ze skupieniem na własnych problemach rozwoju lokalnego oraz przejawianiem postaw „nieufności” wynikających m.in. z zaszłości historycznych – (W4) Niewielkie doświadczenia w zakresie współpracy sektora publicznego, organizacji pozarządowych oraz instytucji otoczenia biznesu na rzecz ponownego wykorzystania terenów przemysłowych – (W5) Brak przepływu informacji w zakresie działań, przedsięwzięć i oferty instytucji publicznych, sektora biznesu i sektora obywatelskiego wśród analizowanych miast – (W6) Niewielkie i wygasające powiązania wśród tradycyjnych gałęzi przemysłu tworzących dawniej główny składnik bazy ekonomicznej Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca generujące problemy ponownego wykorzystania obszarów

wzrostem odsetka osób z wyższym wykształceniem (niemal podwojenie udziału w ostatniej dekadzie) – (S8) Wysoki – w badanych miastach - odsetek osób z wykształceniem średnim umożliwiający rozwój branż opartych na przemyśle, w tym nowoczesnym (reindustrializacja) – (S9) Wysoki udział miejsc pracy w przemyśle, także w nowych branżach gospodarczych w analizowanych miastach – (S10) Przewaga Sosnowca w generowaniu powiązań społecznych z Mysłowicami i Jaworzniem w zakresie usług edukacyjnych (szkolnictwo ponadgimnazjalne i wyższe), medycznych, oferty kulturalnej – (S11) Wysoka ranga gospodarcza Sosnowca zarówno w relacji do analizowanych miast, jak i układu aglomeracyjnego mierzona potencjałem kapitału ludzkiego i potencjałem gospodarczym – (S12) Silne powiązania miast w zakresie infrastruktury technicznej (energia elektryczna, woda, ciepło, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków) – (S13) Korzystne warunki dla rozwoju funkcji rekreacyjnej wzdłuż granic miast, tj. w dolinach rzecznych i na terenach otwartych wraz z lokalizacją miejsca historycznego „Kąta Trzech Cesarzy” – (S14) Duża podaż gruntów o przeznaczeniu gospodarczym	poprzemysłowych – (W7) Brak wyraźnie zarysowanych nowych specjalizacji branżowo-funkcjonalnych, nowego profilu gospodarczego Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca – (W8) Słaby potencjał i aktywność instytucji otoczenia biznesu w Mysłowicach i Jaworznie – (W9) Relatywnie słabo – w relacji do kluczowych miast Aglomeracji Górnośląskiej - rozwinięty sektor przemysłów czasu wolnego (kultura, sport, rekreacja, rozrywka) w analizowanych miastach – (W10) Słaba dynamika wzrostu podmiotów gospodarczych we wszystkich analizowanych miastach (Mysłowice, Jaworzno, Sosnowiec) w ujęciu aglomeracyjnym i krajowym – (W11) Znacząca dominacja mikro firm w strukturze gospodarczej analizowanych miast – przy niskiej dynamice ich wzrostu (niski poziom przedsiębiorczości w ujęciu aglomeracyjnym i krajowym) – (W12) Słaba pozycja Mysłowic w przyciąganiu firm z kapitałem zagranicznym w relacji do Sosnowca i Jaworzna, a także słaba pozycja wszystkich trzech miast w lokalizowaniu nowych firm z udziałem kapitału zagranicznego w układzie wojewódzkim i krajowym – (W13) Wyraźny deficyt miejsc pracy w relacji do potencjału ludnościowego analizowanych miast (szczególnie w przypadku ujemnego ich salda w latach 2005-2013 w Mysłowicach i Sosnowcu), także w ujęciu aglomeracyjnym i krajowym – (W14) Brak dokumentów planistycznych poświęconych bezpośrednio rozwojowi gospodarczemu Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca, także w kontekście przestrzennym, tj. w powiązaniu z terenami poprzemysłowymi oraz wprowadzania branż innowacyjnych i rozwoju sektora MŚP – (W15) Niewielkie – w kontekście dojazdów do pracy i w ujęciu aglomeracyjnych – powiązania w pomiędzy trzema analizowanymi miastami – (W16) Stosunkowo duża odległość drogowa i słabe powiązania komunikacji zbiorowej między centrum Sosnowca i Jaworzna – (W17) Brak bezpośrednich powiązań kolejowych pomiędzy Sosnowcem a pozostałymi miastami – (W18) Wysokie wartości zanieczyszczeń powietrza (gazowe) w Jaworznie zarówno w relacji do analizowanych miast, jak i w kontekście aglomeracyjnym – (W19) Niewielki potencjał powierzchni biurowych w analizowanych miastach w układzie aglomeracyjnym
--	--

Szanse	Zagrożenia
– (O1) Wysoka ranga społeczno-gospodarcza Aglomeracji Górnośląskiej w układzie głównych miast Polski Południowej – (O2) Wysoki poziom atrakcyjności inwestycyjnej subregionu centralnego dla działalności przemysłowej w skali krajowej – (O3) Wyczerpywanie się terenów inwestycyjnych, szczególnie przeznaczonych pod inwestycje przemysłowe w Katowicach – (O4) Plany szybkiego skomunikowania drogowego Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca (DTŚ Wschód) – (O5) Istnienie aglomeracyjnych, regionalnych i krajowych platform współpracy i wymiany informacji pomiędzy gminami (m.in. Górnośląski Związek Metropolitalny, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Związek Miast Polskich) – (O6) Różnorodne źródła finansowania i koncepcje rozwoju miast poprzemysłowych w nowej perspektywie finansowej UE – (O7) Promowanie tworzenia obszarów funkcjonalnych miast, ich zintegrowanego rozwoju oraz współpracy wielopodmiotowej w polityce miejskiej – (O8) Wzrost zainteresowani społeczności lokalnych oraz organizacji pozarządowych w działaniach towarzyszących przekształceniom terenów poprzemysłowych i rewitalizacji społecznej – (O9) nadwyżka miejsc pracy, w tym związanych z nową gospodarką w stolicy Aglomeracji łagodząca ich deficyt w analizowanych miastach, a także sprzyjająca nabywaniu nowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych – (O10) Tendencje deglomeracyjne – poszukiwanie przez mieszkańców stolicy Aglomeracji miejsca zamieszkania oferującego tańsze koszty życia i osiedlenia się tj. budowy domu czy też zakupu mieszkania – (O11) Rozwój układu europolu: Aglomeracja Górnośląska – Aglomeracje Krakowska wraz z towarzyszącymi procesami urbanizacyjnymi w paśmie autostrady A4	– (T1) Silna konkurencja ze strony innych miast Aglomeracji Górnośląskiej oraz miast wojewódzkich w paśmie Polski Południowej w przyciąganiu działalności nowoczesnej gospodarki (działalności innowacyjne, sektor usług, w tym nowoczesne usługi biznesowe) – (T2) Większe doświadczenie, wzmocnione stosownym zapleczem organizacyjnym, kluczowych miast Aglomeracji w przyciąganiu inwestycji zewnętrznych (m.in. Katowice, Gliwice, Tychy) – (T3) Większe doświadczenie, wzmocnione stosownym zapleczem organizacyjnym, kluczowych miast Aglomeracji w planowaniu i realizacji polityki wzmacniającej rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności (Katowice, Gliwice) – (T4) Silna polaryzacja sektora usług w Aglomeracji w kilku jej ośrodkach, w tym nowoczesnych usług dla biznesu w Katowicach i Gliwicach – (T5) Przyporządkowanie Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca od odmiennych podregionów NUTS (Mysłowice: katowicki; Sosnowiec i Jaworzno: sosnowiecki) utrudniające podejmowanie wspólnych inicjatyw – (T6) Brak zaakcentowania interesów gmin górniczych w planach restrukturyzacji branży wydobywczej, szczególnie w zakresie przekształceń terenów poprzemysłowych – (T7) Istotne problemy rewitalizacji społecznej w dzielnicach i na terenach sąsiadujących z wyznaczonymi obszarami przekształceń głównie w Mysłowicach i Sosnowcu – (T8) Dominująca pozycja Katowic w generowaniu powiązań z miastami sąsiednimi, m.in. w zakresie miejsc pracy, usług edukacyjnych, kulturalnych, handlowych – (T9) Relatywnie niewielki – biorąc pod uwagę profil branżowy lokalnego sektora MŚP – stopień zakorzenienia inwestorów zewnętrznych z branży logistyczne oraz „prostej” wytwórczości – (T10) Niekorzystna ekonomicznie sytuacja branży górniczej - skupienie na problemach zatrudnienia i finansowych - utrudniająca dokonywanie przekształceń terenów poprzemysłowych w miastach – (T11) Znacząca w skali Aglomeracji Górnośląskiej liczba obiektów poprzemysłowych wymagających ponownego zagospodarowania w powiązaniu

	z inwestorami prywatnymi (konkurencja o inwestora i trudność jego znalezienia) – (T12) Duża podaż terenów i obiektów o przeznaczeniu gospodarczym w Aglomeracji, w tym typu <i>green field</i> – (T13) Duża podaż powierzchni biurowych, szczególnie w Katowicach
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

Tabela 88. Analiza SWOT dla zidentyfikowanych powiązań między miastami partnerskimi – podejście numeryczne

	O 1	O 2	O 3	O 4	O 5	O 6	O 7	O 8	O 9	O1 0	O1 1	SUM A	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T1 0	T1 1	T1 2	T1 3	SUM A	
S1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0	1	18	2	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	19	
S2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	0	1	17	2	1	1	1	0	0	0	2	0	0	1	0	0	8
S3	0	2	1	2	1	1	1	0	1	2	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	
S4	1	1	2	2	0	0	1	0	0	2	2	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	
S5	1	1	2	2	0	0	1	0	0	2	0	9	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	6	
S6	2	2	0	2	1	0	1	1	2	2	1	14	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	8	
S7	2	2	0	2	1	0	1	1	2	2	1	14	2	1	1	2	0	0	1	1	1	0	1	1	1	12	
S8	2	2	2	2	1	0	1	1	0	0	1	12	2	1	1	2	0	0	1	1	1	0	1	1	1	12	
S9	2	2	2	2	1	0	1	1	0	0	0	11	2	1	1	2	0	0	1	1	1	0	1	2	0	12	
S10	2	2	1	1	1	0	1	0	0	1	0	9	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	5	
S11	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	5	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	7	
S12	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	
S13	2	2	0	0	1	1	2	2	0	2	1	13	0	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	4	
S14	2	2	2	2	0	0	1	0	0	0	0	9	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2	1	9	
SUM A	20	23	18	21	11	6	17	9	7	15		156	5	1	8	3	1	2	7	0	5	1	14	13	11	111	
W1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22	2	2	1	1	0	1	1	2	2	2	1	1	1	17	
W2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22	2	2	1	1	0	2	2	2	2	1	1	1	1	18	
W3	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	20	2	2	2	1	0	1	0	2	0	1	2	2	1	16	
W4	1	1	0	1	2	1	2	2	0	1	1	12	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	10	
W5	2	1	0	0	2	0	2	2	0	2	1	12	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	11	
W6	2	2	1	2	0	1	2	1	0	1	2	14	2	0	0	1	1	1	0	2	1	1	0	0	0	9	
W7	1	2	1	1	1	1	2	0	1	1	2	13	2	2	1	2	0	0	0	2	2	0	1	1	1	14	
W8	1	1	2	1	1	1	1	0	0	0	1	9	2	2	1	1	0	0	0	1	2	1	0	0	0	10	
W9	1	1	0	2	2	1	2	2	0	2	1	14	0	0	2	2	0	0	1	0	1	0	1	0	0	7	
W10	2	2	1	1	1	1	2	0	0	1	0	11	2	2	2	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	12	
W11	2	2	1	1	1	1	2	0	0	1	0	11	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	10	
W12	2	2	2	1	1	1	2	0	0	1	2	14	2	2	0	1	0	0	0	1	2	1	2	1	1	13	
W13	2	2	1	0	0	1	1	1	0	2	1	11	1	2	2	2	0	1	2	1	2	1	0	0	1	15	
W14	1	1	1	0	0	2	2	1	2	2	2	14	1	1	2	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	12	
W15	1	1	0	1	0	0	2	0	2	2	2	11	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	4	
W16	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	3	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	
W17	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	3	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	
W18	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2	0	4	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	7	
W19	2	2	0	2	0	0	1	0	2	2	2	13	2	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	2	11	
SUM A	26	27	16	19	17	17	33	16	11	28		233	6	4	1	3	1	9	9	9	7	11	14	12	14	200	

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza SWOT wskazała na występowanie następujących **słabości** o charakterze **motorycznym** (tj. tworzących liczne relacje z czynnikami zewnętrznymi):

- (W1) Brak świadomości wspólnego potencjału społeczno-gospodarczego Mysłowic, Sosnowca oraz Jaworzna, w tym przykładów jego partnerskiego wykorzystania na rzecz rozwoju,
- (W2) Brak wspólnych dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dokumentów planistycznych określających akceptowalne priorytety, cele i kierunki rozwoju, a także towarzyszące im przedsięwzięcia związane z ponownym wykorzystaniem terenów przemysłowych,
- (W3) Przewaga działań konkurencyjnych wśród analizowanych miast, wraz ze skupieniem na własnych problemach rozwoju lokalnego oraz przejawianiem postaw „nieufności” wynikających m.in. z zaszłości historycznych,
- (W4) Niewielkie doświadczenia w zakresie współpracy sektora publicznego, organizacji pozarządowych oraz instytucji otoczenia biznesu na rzecz ponownego wykorzystania terenów przemysłowych,
- (W5) Brak przepływu informacji w zakresie działań, przedsięwzięć i oferty instytucji publicznych, sektora biznesu i sektora obywatelskiego wśród analizowanych miast,
- (W6) Niewielkie i wygasające powiązania wśród tradycyjnych gałęzi przemysłu tworzących dawniej główny składnik bazy ekonomicznej Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca generujące problemy ponownego wykorzystania obszarów przemysłowych.

Trzy pierwsze spośród wskazanych słabości w sposób decydujący przesądzają w znaczącym stopniu o trudności wykorzystania nadarzających się szans oraz potęgują oddziaływania zagrożeń z otoczenia. Programowanie partnerstwa pomiędzy analizowanymi miastami napotyka na szereg **znaczących** czynników ograniczających, tj. **zagrożeń**. Zaliczają się do nich następujące:

- (T1) Silna konkurencja ze strony innych miast Aglomeracji Górnośląskiej oraz miast wojewódzkich w paśmie Polski Południowej w przyciąganiu działalności nowoczesnej gospodarki (działalności innowacyjne, sektor usług, w tym nowoczesne usługi biznesowe),
- (T2) Większe doświadczenie, wzmocnione stosownym zapleczem organizacyjnym, kluczowych miast Aglomeracji w przyciąganiu inwestycji zewnętrznych (m.in. Katowice, Gliwice, Tychy),
- (T3) Większe doświadczenie, wzmocnione stosownym zapleczem organizacyjnym, kluczowych miast Aglomeracji w planowaniu i realizacji polityki wzmacniającej rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności (Katowice, Gliwice),
- (T4) Silna polaryzacja sektora usług w Aglomeracji w kilku jej ośrodkach, w tym nowoczesnych usług dla biznesu w Katowicach i Gliwicach,
- (T8) Dominująca pozycja Katowic w generowaniu powiązań z miastami sąsiednimi, m.in. w zakresie miejsc pracy, usług edukacyjnych, kulturalnych, handlowych,

- (T11) Znacząca w skali Aglomeracji Górnośląskiej liczba obiektów przemysłowych wymagających ponownego zagospodarowania w powiązaniu z inwestorami prywatnymi (konkurencja o inwestora i trudność jego znalezienia),
- (T12) Duża podaż terenów i obiektów o przeznaczeniu gospodarczym w Aglomeracji, w tym typu *green field*,
- (T13) Duża podaż powierzchni biurowych, szczególnie w Katowicach.

Po stronie czynników wewnętrznych **motorycznie** sprzyjających zawiązywaniu partnerstwa pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem, znalazły się następujące **siły**:

- (S1) Istnienie wspólnych wyzwań rozwoju analizowanych miast, szczególnie w kontekście specyfiki przekształceń społeczno-gospodarczych i przestrzennych dokonujących się w Mysłowicach, Jaworzni oraz Sosnowcu, tj. miastach przemysłowych,
- (S2) Znaczący potencjał ludnościowo-gospodarczy Mysłowic, Sosnowca i Jaworzni w skali Aglomeracji Górnośląskiej i województwa śląskiego i kraju (w tym liczba podmiotów sektora prywatnego oraz ludności w wieku produkcyjnym),
- (S6) Relatywnie dobra – w relacji do innych miast Aglomeracji i województwa śląskiego – sytuacja demograficzna Mysłowic i Jaworzni,
- (S7) Zdecydowana poprawa jakości kapitału ludzkiego w analizowanych miastach mierzona wzrostem odsetka osób z wyższym wykształceniem (niemal podwojenie udziału w ostatniej dekadzie),
- (S8) Wysoki – w badanych miastach - odsetek osób z wykształceniem średnim umożliwiający rozwój branż opartych na przemyśle, w tym nowoczesnym (reindustrializacja),
- (S14) Duża podaż gruntów o przeznaczeniu gospodarczym.

Czynniki powyższe potencjalnie można wykorzystać do kapitalizacji następujących **znaczących szans** stymulujących budowanie partnerstwa, w tym na rzecz zagospodarowania terenów przemysłowych w analizowanych miastach:

- (O1) Wysoka ranga społeczno-gospodarcza Aglomeracji Górnośląskiej w układzie głównych miast Polski Południowej,
- (O2) Wysoki poziom atrakcyjności inwestycyjnej subregionu centralnego dla działalności przemysłowej w skali krajowej,
- (O4) Plany szybkiego skomunikowania drogowego Mysłowic, Jaworzni i Sosnowca (DTŚ Wschód)
- (O7) Promowanie tworzenia obszarów funkcjonalnych miast, ich zintegrowanego rozwoju oraz współpracy wielopodmiotowej w polityce miejskiej,

- (O10) Tendencje deglomeracyjne – poszukiwanie przez mieszkańców stolicy Aglomeracji miejsca zamieszkania oferującego tańsze koszty życia i osiedlenia się tj. budowy domu czy też zakupu mieszkania.

2. Analiza SWOT dla analizowanych terenów przemysłowych

2.1. Analiza SWOT dla obszaru: Mysłowice I - zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna, 12 ha

Rysunek 59. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Mysłowice I – zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna

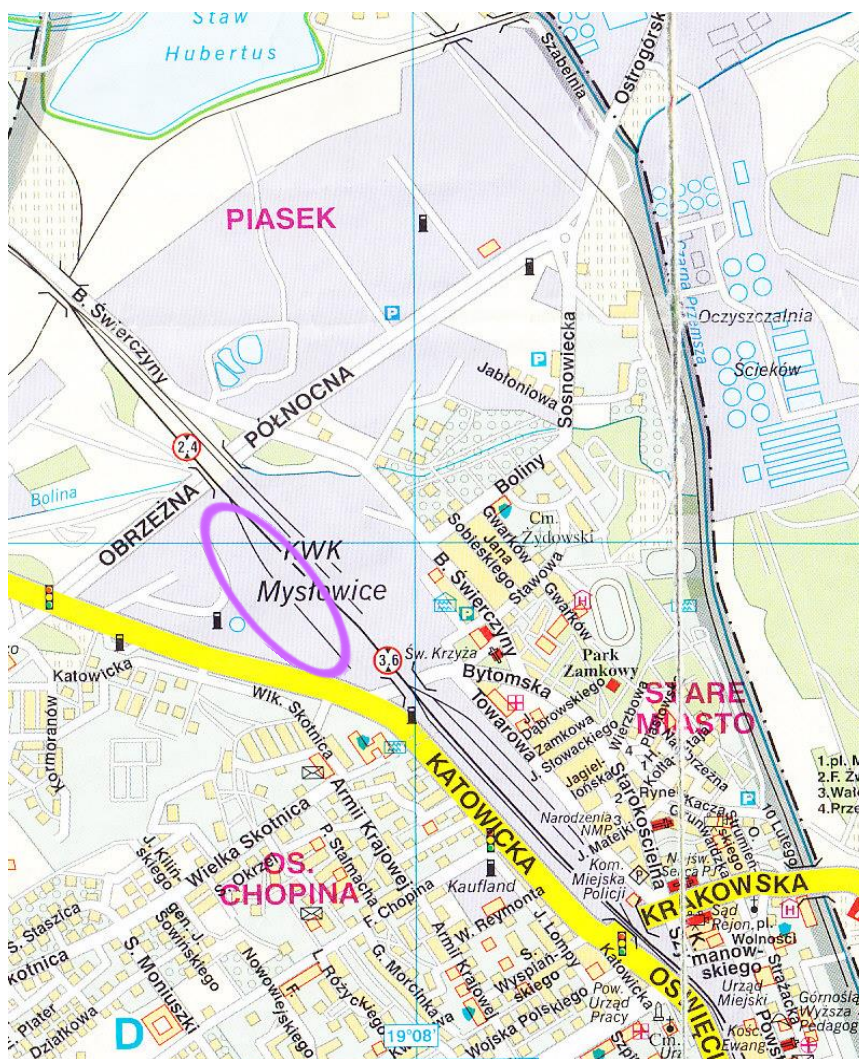

Tabela 89. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru Mysłowice I – zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna

Sily	Słabości
– (S1) Dogodne położenie w ramach strefy śródmiejskiej – (S2) Brak szczególnie wartościowych budynków przemysłowych ułatwiający „elastyczne” zagospodarowanie obszaru (stan techniczny budynków – zgodnie z ekspertyzą – wskazuje na wyburzenia) – (S3) Inspirująca architektonicznie struktura wybranych elementów zabudowy przemysłowej (podjazd „molo” oraz „zbiorniki”) – (S4) Dobre skomunikowanie (bezpośrednie wjazdy do terenu z trzech stron) – (S5) Dogodne – z punktu widzenia śródmiejskiej lokalizacji – zapisy MPZP odnośnie przeznaczenia obszaru na działalność usługową, z dopuszczeniem handlu wielko powierzchniowego oraz budową drogi wewnętrznej – (S6) Dostęp do wszystkich mediów (wod-kan., energia, gaz -bezpośredni dostęp w ul. Katowickiej i Obrzeźnej Północnej) – (S7) Korzystne (tzw. proste) warunki geotechniczne w miejscu gdzie istnieją obecne zabudowania przemysłowe	– (W1) Duży poziom zaniedbania obszaru (teren przemysłowy, opuszczony, dużo chaotycznej barakowej zabudowy, tj.: magazyny, garaże, obiekty techniczne) łączący się z relatywnie wysokimi kosztami doprowadzenia do stanu „0” – (W2) Obszar nie jest własnością Miasta (utrudnione ze względów prawno-ekonomicznych możliwości przejęcia obszaru)⁶⁰ – (W3) występowanie zanieczyszczeń podłoża (tzw. klasa C – teren nadaje się do zabudowy przemysłowej, zaś dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej konieczne są dodatkowe badania na wymywalność, oraz ewentualna zabudowa całego terenu lub stworzenie szczelnej powierzchni utwardzonej) – (W4) skomplikowane warunki geotechniczne w części centralnej obszaru (wymagające stabilizacji terenu); w części północnej poza gruntami nawiezionymi występuje płytka eksploatacja (zagospodarowanie wymaga przeprowadzenia dodatkowych badań)
Szanse	Zagrożenia
– (O1) Bliskość terenów mieszkaniowych Os. Chopina (potencjał ludnościowy) – (O2) Sąsiedztwo atrakcyjnego architektonicznie, a także z punktu widzenia dziedzictwa przemysłowego kompleksu budynków pokopalnianych zakładu A – (O3) Korzystne z punktu widzenia śródmiejskiej lokalizacji zapisy w dokumentach planistycznych dla zakładu A (usługi), – (O4) Korzystne z punktu widzenia nieuciążliwości zapisy w dokumentach planistycznych dla terenów od strony zachodniej przedmiotowego obszaru (handel, w tym wielko powierzchniowy) – (O5) Korzystna w relacji do innych miast Aglomeracji relatywna stabilizacja potencjału ludnościowego Mysłowic – (O6) Plany szybkiego skomunikowania Mysłowic z innymi miastami Aglomeracji Górnośląskiej – DTŚ „Wschód” – (O7) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA)	– (T1) Sąsiedztwo problemowych obszarów Piasku i Starego Miasta, które wymagają kompleksowej rewitalizacji społecznej, technicznej i ekonomicznej – (T2) Hałas komunikacyjny generowany przez transport kolejowy w bezpośrednim sąsiedztwie – (T3) Niekorzystna ekonomicznie sytuacja branży górniczej (skupienie na problemach zatrudnienia) utrudniająca dogodne dla Miasta przejęcie obszaru – (T4) Znaczące nakłady inwestycyjne i operacyjne w przypadku kompleksowego zagospodarowania zakładu A z zachowaniem wartości dziedzictwa przemysłowego – (T5) Znacząca w skali Aglomeracji Górnośląskiej liczba obiektów przemysłowych wymagających ponownego zagospodarowania w powiązaniu z inwestorami prywatnymi (konkurencja o inwestora i trudność jego znalezienia) – (T6) Sąsiedztwo terenów produkcyjnych (ciepłownia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

⁶⁰ teren nie jest własnością Miasta Mysłowice, obecnie użytkowanie wieczyste Katowicki Holding Węglowy na własności Skarbu Państwa (proponowana procedura przejęcia w pierwszym etapie przewiduje zrzeczenie się przez KHW użytkowania wieczystego na rzecz Skarbu Państwa, następnie darowizna na rzecz Miasta Mysłowice)

Tabela 90. Analiza SWOT obszaru Mysłowice I – zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	SUMA	T1	T2	T3	T4	T5	T6	SUMA
S1	2	1	2	2	2	2	1	12	1	2	0	2	1	1	7
S2	0	1	2	0	0	1	0	4	0	0	0	1	2	0	3
S3	0	2	1	1	0	1	0	5	0	0	0	1	1	0	2
S4	1	0	1	1	0	2	1	6	0	0	0	2	1	1	4
S5	2	1	2	1	0	2	1	9	0	0	0	1	1	0	2
S6	0	1	1	0	0	1	1	4	0	0	0	2	1	0	3
S7	1	1	1	1	0	0	1	5	0	0	0	2	1	0	3
SUMA	6	7	10	6	2	9	5	45	1	2	0	11	8	2	24
W1	0	1	1	1	0	1	1	5	2	2	0	2	1	0	7
W2	0	1	2	1	0	2	2	8	1	0	2	2	1	0	6
W3	1	1	1	1	0	1	0	5	0	0	0	2	2	0	4
W4	1	1	1	1	0	0	0	4	0	0	0	2	2	0	4
SUMA	2	4	5	4	0	4	3	22	3	2	2	8	6	0	21

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza SWOT dla obszaru Mysłowice I, tj. zakładu B po byłej KWK Mysłowice pozwoliła na wskazanie następujących sił motorycznych:

- (S1) Dogodne położenie w ramach strefy śródmiejskiej,
- (S4) Dobre skomunikowanie (bezpośrednie wjazdy do terenu z trzech stron),
- (S5) Dogodne – z punktu widzenia śródmiejskiej lokalizacji – zapisy MPZP odnośnie przeznaczenia obszaru na działalność usługową, z dopuszczeniem handlu wielko powierzchniowego oraz budową drogi wewnętrznej.

Wśród słabości o charakterze motorycznym dla przedmiotowego obszaru wyróżniono:

- (W1) Duży poziom zaniedbania obszaru (teren poprzemysłowy, opuszczony, dużo chaotycznej barakowej zabudowy, tj.: magazyny, garaże, obiekty techniczne) łączący się z relatywnie wysokimi kosztami doprowadzenia do stanu „0”,
- (W2) Obszar nie jest własnością Miasta (utrudnione ze względów prawno-ekonomicznych możliwości przejęcia obszaru).

W ramach czynników zewnętrznych, które w znaczącym stopniu wpływają na możliwość ponownego wykorzystania terenu Mysłowice I znalazły się:

- (O2) Sąsiedztwo atrakcyjnego architektonicznie, a także z punktu widzenia dziedzictwa przemysłowego kompleksu budynków pokopalnianych zakładu A,
- (O3) Korzystne z punktu widzenia śródmiejskiej lokalizacji zapisy w dokumentach planistycznych dla zakładu A (usługi),
- (O6) Plany szybkiego skomunikowania Mysłowic z innymi miastami Aglomeracji Górnośląskiej – DTŚ „Wschód”,
- (T4) Znaczące nakłady inwestycyjne i operacyjne w przypadku kompleksowego zagospodarowania zakładu A z zachowaniem wartości dziedzictwa przemysłowego,

- (T5) Znacząca w skali Aglomeracji Górnośląskiej liczba obiektów przemysłowych wymagających ponownego zagospodarowania w powiązaniu z inwestorami prywatnymi (konkurencja o inwestora i trudność jego znalezienia).

2.2. Analiza SWOT dla obszaru: Mysłowice II - osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeźną Północną, 27,5 ha

Rysunek 60. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Mysłowice II – osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeźną Północną

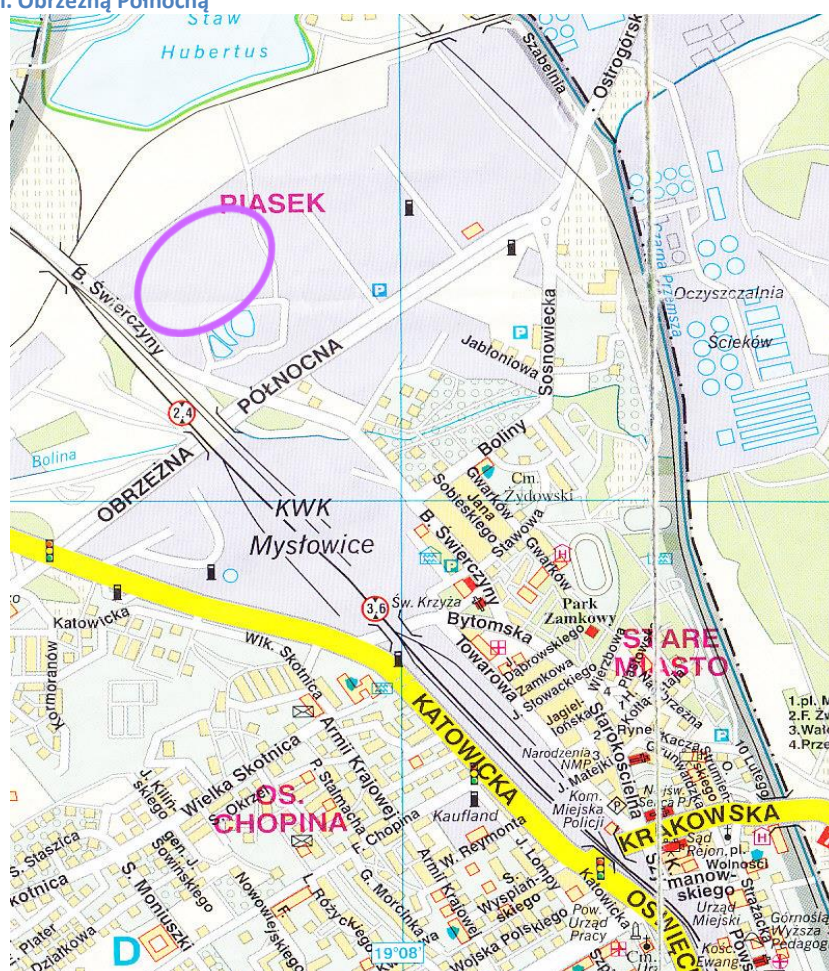

Tabela 91. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Mysłowice II – osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeżną Północną

Siły	Słabości
– (S1) Korzystne z punktu widzenia bliskiego sąsiedztwa Katowic i Sosnowca położenie obszaru, a także jego bliskość w relacji do strefy śródmiejskiej Mysłowic – (S2) Dogodne – z punktu widzenia specyfiki obszaru – zapisy MPZP odnośnie przeznaczenia na działalność przemysłowo-usługową wraz z budową drogi – (S3) Dobre skomunikowanie obszaru od strony ul. Obrzeżnej Północnej oraz ul. Świerczyny – (S4) Dostęp do infrastruktury technicznej w ramach ul. Obrzeżnej Północnej (poza gazem) – (S5) Znaczący pod względem powierzchni obszar umożliwiające wprowadzenie różnorodnych funkcji	– (W1) Występowanie zanieczyszczeń podłoża (tzw. klasa C)⁶¹ – (W2) Dodatkowe zanieczyszczenia obszaru (w nawiezionych materiałach znajdują się odpady komunalne)⁶² – (W3) Skomplikowane warunki geotechniczne obszaru⁶³ – (W4) Występowanie na obszarze tzw. płytkiej eksploatacja – ewentualne zagospodarowanie wymaga dodatkowych badań – (W5) Częściowo utrudniający zagospodarowanie obszaru przebieg linii napowietrznej wysokiego napięcia (110 kV) – (W6) Obszar nie jest własnością Miasta (utrudnione ze względów prawno-ekonomicznych możliwości przejęcia obszaru)⁶⁴ – (W7) Bardzo wysokie koszty doprowadzenia obszaru do stanu „0”
Szanse	Zagrożenia
– (O1) Korzystne sąsiedztwo działalności gospodarczych związanych m.in. z branżą motoryzacyjną (sektor MŚP) – (O2) Sąsiadujące tereny posiadają MPZP, w ramach którego planowana jest droga poprawiająca komunikację na analizowanym obszarze – (O3) Korzystne sąsiedztwo cennych przyrodniczo terenów Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Szopienice-Borki – (O4) Sąsiedztwo linii tramwajowej – (O5) Plany szybkiego skomunikowania Mysłowic z innymi miastami Aglomeracji Górnośląskiej – DTŚ „Wschód” – (O6) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA)	– (T1) Duża liczba obszarów przemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora) – (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. green field – (T3) Niekorzystna ekonomicznie sytuacja branży górniczej (skupienie na problemach zatrudnienia) utrudniająca dogodne dla Miasta przejęcie obszaru – (T4) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

⁶¹ teren nadaje się do zabudowy przemysłowej, zaś dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej konieczne są dodatkowe badania na wymywalność, oraz ewentualna zabudowa całego terenu lub stworzenie szczelnej powierzchni utwardzonej)

⁶² w przypadku decyzji o zagospodarowaniu terenu należy odpady usunąć, tj. ok. 100 tys. m³ gruntu – terenu tego nie można zaliczyć nawet do grupy C

⁶³ nawiezienia materiałów nasypowych nieutwardzonych wymuszające większe wymagania w/z wznoszenia budynków, tj. posadowienie na odpowiednich płytach / palach fundamentowych

⁶⁴ teren nie jest własnością Miasta Mysłowice, obecnie użytkowanie wieczyste Katowicki Holding Węglowy na własności Skarbu Państwa (proponowana procedura przejęcia w pierwszym etapie przewiduje zrzeczenie się przez KHW użytkowania wieczystego na rzecz Skarbu Państwa, następnie darowizna na rzecz Miasta Mysłowice)

Tabela 92. Analiza SWOT dla obszaru: Mysłowice II – osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeżną Północną

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	SUMA	T1	T2	T3	T4	SUMA
S1	2	1	0	1	2	1	7	2	2	1	2	7
S2	1	1	0	1	2	1	6	2	2	1	2	7
S3	0	1	0	0	2	1	4	2	1	0	2	5
S4	0	0	0	0	1	1	2	2	2	0	2	6
S5	0	0	0	1	1	1	3	1	2	0	1	4
SUMA	3	3	0	3	8	5	22	9	9	2	9	29
W1	0	0	0	1	2	0	3	1	2	0	1	4
W2	0	0	0	1	2	0	3	1	2	0	1	4
W3	0	0	0	1	1	0	2	1	1	0	1	3
W4	0	0	0	2	2	0	4	1	2	0	1	4
W5	0	0	0	1	1	0	2	1	1	0	0	2
W6	0	0	0	0	2	2	4	1	1	1	1	4
W7	0	0	0	2	2	1	5	0	2	0	1	3
SUMA	0	0	0	8	12	3	23	6	11	1	6	24

Źródło: opracowanie własne

Badanie interakcji pomiędzy czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi dla analizowanego terenu pozwalają na wskazanie następujących jego sił motorycznych:

- (S1) Korzystne z punktu widzenia bliskiego sąsiedztwa Katowic i Sosnowca położenie obszaru, a także jego bliskość w relacji do strefy śródmiejskiej Mysłowic,
- (S2) Dogodne – z punktu widzenia specyfiki obszaru – zapisy MPZP odnośnie przeznaczenia na działalność przemysłowo-usługową wraz z budową drogi.

Zdecydowanie większa jest, biorąc pod uwagę specyfikę terenu, liczba jego słabości motorycznych, do których zaliczają się następujące:

- (W1) Występowanie zanieczyszczeń podłoża (tzw. klasa C),
- (W2) Dodatkowe zanieczyszczenia obszaru (w nawiezionych materiałach znajdują się odpady komunalne),
- (W4) Występowanie na obszarze tzw. płytkiej eksploatacja – ewentualne zagospodarowanie wymaga dodatkowych badań,
- (W6) Obszar nie jest własnością Miasta (utrudnione ze względów prawno-ekonomicznych możliwości przejęcia obszaru),
- (W7) Bardzo wysokie koszty doprowadzenia obszaru do stanu „0”.

Po stronie czynników zewnętrznych znacząco oddziałujących na potencjalną strategię dla analizowanego terenu znajdują się następujące szanse i zagrożenia:

- (O5) Plany szybkiego skomunikowania Mysłowic z innymi miastami Aglomeracji Górnośląskiej – DTŚ „Wschód”,
- (O6) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA),
- (O4) Sąsiedztwo linii tramwajowej,
- (T1) Duża liczba obszarów poprzemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora),
- (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. *green field*,
- (T4) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych.

2.3. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec I - teren po byłej KWK Porąbka Klimontów, 10 ha

Rysunek 61. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Sosnowiec I – teren po byłej KWK Porąbka-Klimontów

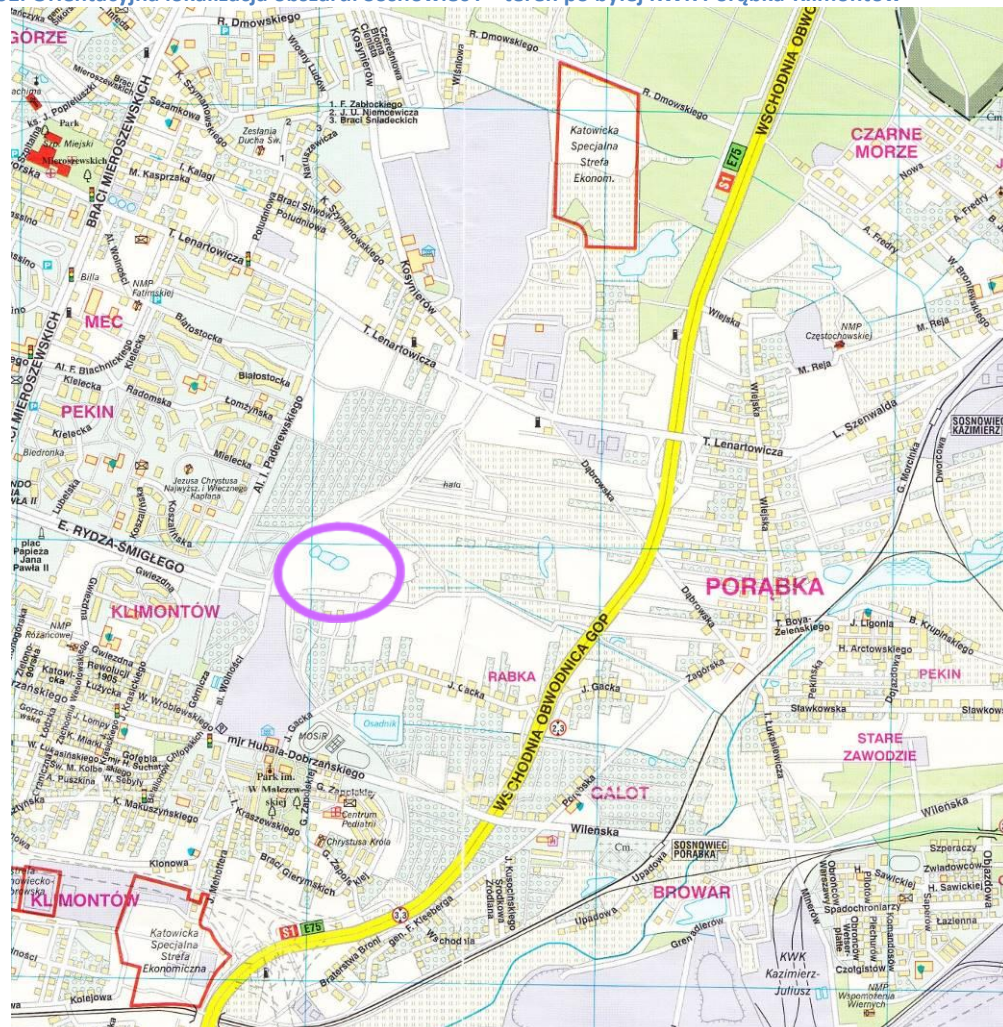

Tabela 93. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Sosnowiec I – teren po byłej KWK Porąbka-Klimontów

Siły	Słabości
– (S1) Niewielki poziom zanieczyszczeń terenu - zidentyfikowane zanieczyszczenia klasyfikują teren jako podatny do zabudowy, również mieszkaniowej – (S2) Brak zauważalnego ryzyka wystąpienia efektów zdrowotnych – (S3) Obszar będący własnością Miasta – (S4) Dogodne – z punktu widzenia specyfiki obszaru – zapisy SUIKZP odnośnie przeznaczenia na funkcje usługowe, sportu i rekreacji, tereny zieleni miejskiej)	– (W1) Złożone warunki geotechniczne, ze względu na występowanie gruntów nasypowych (wykorzystanie pod zabudowę wymaga zagęszczenia podłoża, albo dodatkowych badań) – (W2) Brak MPZP dla obszaru – (W3) Brak bezpośredniego dostępu do infrastruktury technicznej (wszystkie media dostępne w odległości 250-300 m) – (W4) Brak bezpośredniego skomunikowania obszaru – (W5) Znaczące koszty doprowadzenia obszaru do stanu „0” (dla funkcji mieszkaniowej) biorąc pod uwagę dużą wielkość obszaru
Szanse	Zagrożenia
– (O1) korzystne sąsiedztwo terenów mieszkaniowych Porąbki oraz Klimontowa – (O2) dogodne sąsiedztwo terenów wypoczynku i rekreacji (ogrody działkowe) oraz terenów otwartych (od północno-wschodniej strony) – (O3) korzystne sąsiedztwo przekształconych gospodarczo terenów i obiektów po KWK Porąbka-Klimontów – (O4) Bliskość drogi ekspresowej S1 – (O5) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA)	– (T1) Duża liczba obszarów przemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora) – (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. green field – (T3) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych – (T4) Preferowane przez inwestorów mniejsze powierzchniowo lokalizacje w ramach silnie zurbanizowanych miast Aglomeracji Górnośląskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

Tabela 94. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec I – teren po byłej KWK Porąbka-Klimontów

	O1	O2	O3	O4	O5	SUMA	T1	T2	T3	T4	SUMA
S1	2	1	1	1	1	6	2	2	0	0	4
S2	2	2	0	0	1	5	2	2	1	0	5
S3	1	1	1	1	1	5	1	0	1	0	2
S4	2	2	0	1	1	6	0	1	0	0	1
SUMA	7	6	2	3	4	22	5	5	2	0	12
W1	1	1	1	1	0	4	2	2	1	0	5
W2	1	1	1	1	2	6	1	1	2	0	4
W3	1	1	1	1	1	5	2	1	1	0	4
W4	1	1	1	1	0	4	2	1	1	0	4
W5	2	2	1	2	2	9	2	2	1	0	5
SUMA	6	6	5	6	5	28	9	7	6	0	22

Źródło: opracowanie własne

Wyniki macierzy SWOT wskazują na występowanie następujących czynników motorycznych po stronie sił i słabości dla badanego terenu:

- (S1) Niewielki poziom zanieczyszczeń terenu - zidentyfikowane zanieczyszczenia klasyfikują teren jako zdatny do zabudowy, również mieszkaniowej,
- (S2) Brak zauważalnego ryzyka wystąpienia efektów zdrowotnych,
- (W2) Brak MPZP dla obszaru,
- (W4) Brak bezpośredniego skomunikowania obszaru.

Po względem wpływu na procesy przekształceń analizowanego terenu ze strony czynników otoczenia istotne znaczenie posiadają następujące szanse i zagrożenia:

- (O1) korzystne sąsiedztwo terenów mieszkaniowych Porąbki oraz Klimontowa,
- (O2) dogodne sąsiedztwo terenów wypoczynku i rekreacji (ogrody działkowe) oraz terenów otwartych (od północno-wschodniej strony),
- (T1) Duża liczba obszarów przemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora),
- (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. *green field*,
- (T3) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych.

Rysunek 62. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Sosnowiec II – teren przemysłowy przy ul. Wąta po dawnej KWK Nivka-Modrzejów

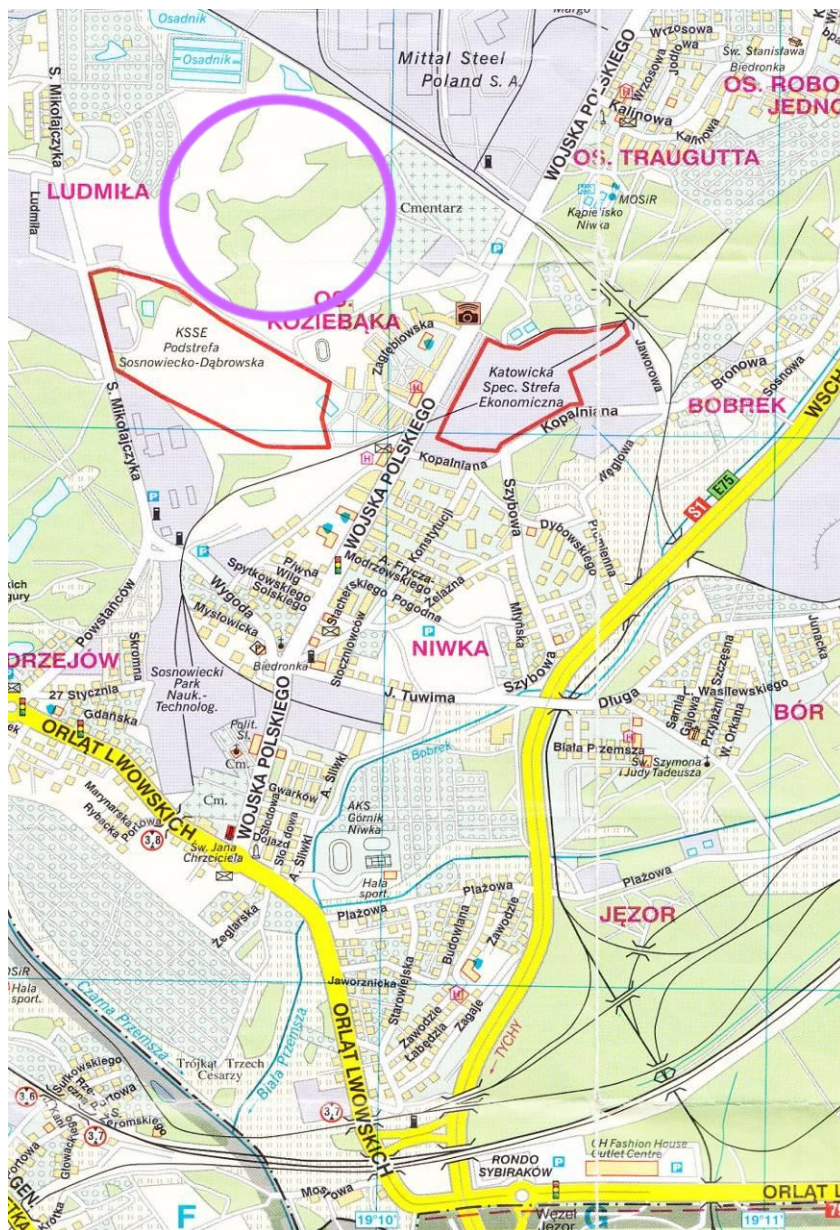

Tabela 95. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Sosnowiec II – teren poprzemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów

Siły	Słabości
– (S1) Bardzo duża powierzchnia obszaru umożliwiające różnorodne jego zagospodarowanie – (S2) Obszar będący własnością Miasta – (S3) Korzystne – z punktu widzenia specyfiki obszaru – zapisy SUIKZP odnośnie przeznaczenia na funkcje: techniczno-transportowe, produkcyjne wraz z planowaną drogą główną – (S4) zapewniony dostęp do infrastruktury w ul. Watta oraz ul. Mikołajczyka (poza gazem)	– (W1) Występowanie zanieczyszczeń podłoża (tzw. klasa C)⁶⁵ – (W2) Dodatkowe zanieczyszczenia niewielkiej części obszaru (w nawiezionych materiałach znajdują się odpady komunalne)⁶⁶ – (W3) Występowanie na obszarze tzw. płytkiej eksploatacja – ewentualne zagospodarowanie wymaga dodatkowych badań⁶⁷ – (W4) Zróżnicowane, w większości tzw. skomplikowane, warunki geotechniczne⁶⁸. – (W5) Teren nie jest objęty MPZP – (W6) Konieczność ustalenia strefy ochronnej ze względu na przebieg gazociągów 400 i 500 mm – (W7) Bardzo wysokie koszty doprowadzenia obszaru do stanu „0”
Szanse	Zagrożenia
– (O1) korzystne sąsiedztwo działalności gospodarczych, w tym: Specjalnej Strefy Ekonomicznej, nowych i tradycyjnych działalności gospodarczych (WATT S.A., Mittal) – (O2) W otoczeniu obszaru planowane są funkcje podnoszące jego atrakcyjność inwestycyjną, tj.: tereny zieleni buforowej, tereny zieleni pozostałej obszaru zurbanizowanego oraz od północy tereny przemysłowe – (O3) Bliskość drogi ekspresowej S1 i jej skomunikowanie z obszarem poprzez DK79 – (O4) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA)	– (T1) Duża liczba obszarów poprzemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora) – (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. green field – (T3) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych – (T4) Preferowane przez inwestorów mniejsze powierzchniowo lokalizacje w ramach silnie zurbanizowanych miast Aglomeracji Górnośląskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

⁶⁵ teren nadaje się do zabudowy przemysłowej, zaś dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej konieczne są dodatkowe badania na wymywalność, oraz ewentualna zabudowa całego terenu lub stworzenie szczelnej powierzchni utwardzonej

⁶⁶ w przypadku decyzji o zagospodarowaniu terenu należy odpady usunąć (zachodnia część obszaru)

⁶⁷ W środkowej części obszaru

⁶⁸ większość obszaru posiada warunki skomplikowane, tj.: (1) środkowa część objęta gruntami nasypowymi i (udostępnienie pod zabudowę wymaga dodatkowych badań); (2) północna i południowa części to obszar o warunkach złożonych, gdzie występują wyłącznie grunty nasypowe; (3) zachodnia część - odpady komunalne

Tabela 96. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec II – teren przemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów

	O1	O2	O3	O4	SUMA	T1	T2	T3	T4	SUMA
S1	1	1	1	1	4	2	2	2	0	6
S2	0	0	1	2	3	2	1	2	2	7
S3	2	2	2	0	6	2	2	2	2	8
S4	1	0	0	1	2	1	2	2	1	6
SUMA	4	3	4	4	15	7	7	8	5	27
W1	1	1	1	0	3	1	1	1	2	5
W2	1	1	1	0	3	1	1	1	0	3
W3	1	2	1	0	4	1	1	1	0	3
W4	1	1	0	0	2	1	1	1	0	3
W5	0	0	0	2	2	1	0	1	1	3
W6	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
W7	0	0	0	2	2	2	2	0	0	4
SUMA	4	5	3	4	16	8	6	5	3	22

Źródło: opracowanie własne.

Planowanie ewentualnych przekształceń dla badanego terenu powinno być determinowane przez następujące czynniki motoryczne znajdujące się po stronie silnych i słabych jego stron:

- (S2) Obszar będący własnością Miasta,
- (S3) Korzystne – z punktu widzenia specyfiki obszaru – zapisy SUIKZP odnośnie przeznaczenia na funkcje: techniczno-transportowe, produkcyjne wraz z planowaną drogą główną,
- W1) Występowanie zanieczyszczeń podłoża (tzw. klasa C),
- (W2) Dodatkowe zanieczyszczenia niewielkiej części obszaru (w nawiezionych materiałach znajdują się odpady komunalne),
- (W3) Występowanie na obszarze tzw. płytkiej eksploatacja – ewentualne zagospodarowanie wymaga dodatkowych badań,
- (W7) Bardzo wysokie koszty doprowadzenia obszaru do stanu „0”.

Od strony wpływu otoczenia za znaczące uznano, na podstawie analizy SWOT, oddziaływanie następujących szans i zagrożeń:

- O1) korzystne sąsiedztwo działalności gospodarczych, w tym: Specjalnej Strefy Ekonomicznej, nowych i tradycyjnych działalności gospodarczych (WATT S.A., Mittal),
- (O2) W otoczeniu obszaru planowane są funkcje podnoszące jego atrakcyjność inwestycyjną, tj.: tereny zieleni buforowej, tereny zieleni pozostałej obszaru zurbanizowanego oraz od północy tereny przemysłowe,
- (T1) Duża liczba obszarów przemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora),
- (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. *green field*,
- (T3) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych.

Rysunek 63. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Sosnowiec III - teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów

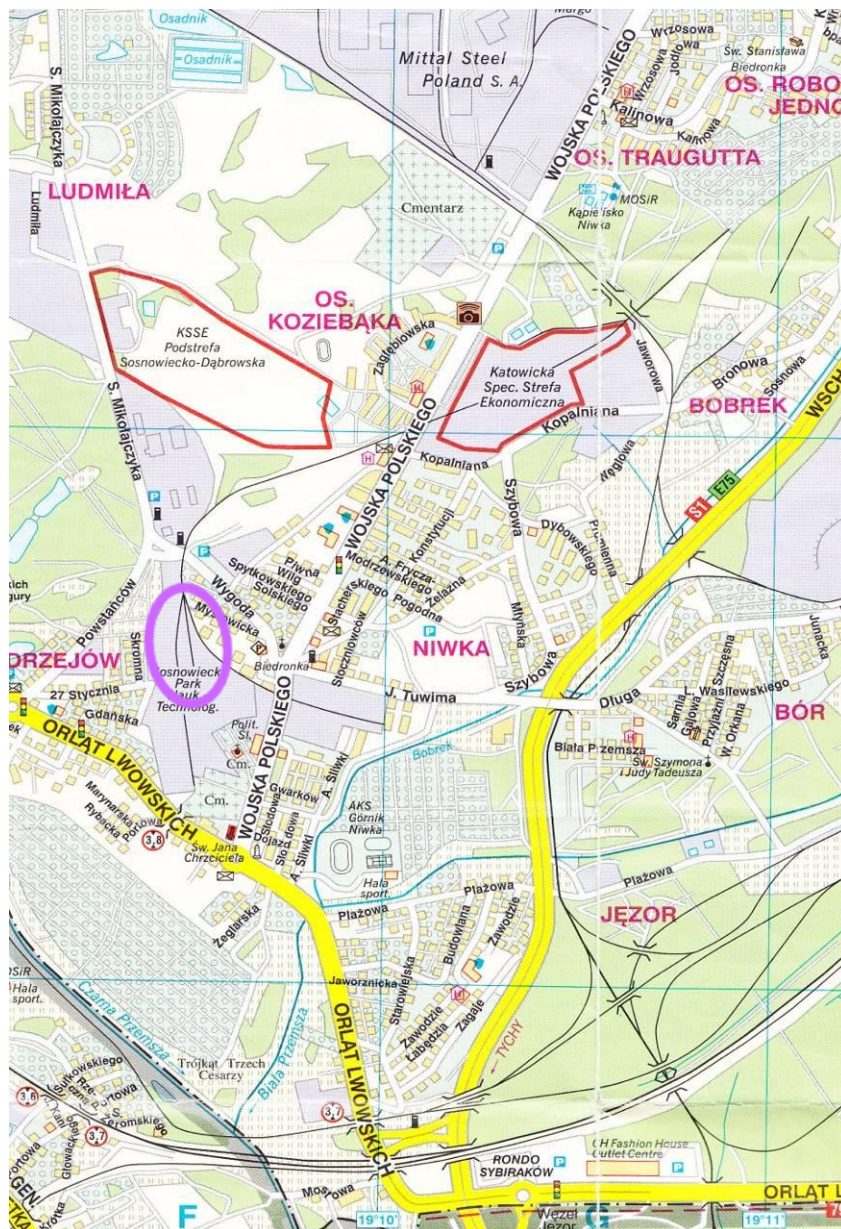

Tabela 97. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Sosnowiec III – teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów

Siły	Słabości
– (S1) Dogodne, wielofunkcyjne zagospodarowanie terenu w koncepcji SUIKZP, tj: (1) część południowo-zachodnia - tereny mieszkaniowo-usługowe; (2) część północno-zachodnia - tereny zieleni urządzonej; (3) część północno-wschodnia - tereny usług⁶⁹ – (S2) Obszar będący w większości własnością Miasta – (S3) Teren łatwo dostępny ze względu na istniejącą infrastrukturę drogową komunikującą m.in. SPNT – (S4) Istnieją podstawy prawne wydanie decyzji WZ, pomimo braku MPZP, w oparciu o sąsiedztwo (SPNT) – (S5) Dobra dostępność infrastruktury technicznej (z wyjątkiem gazu) w ul. Wojska Polskiego i Orląt Lwowskich (wod-kan) oraz w granicach terenu (ciepło i energia elektryczna) – (S6) Obszar „spinający” przestrzennie dzielnice Modrzejów i Niwka – (S7) Położenie obszaru w bliskiej odległości od pozostałych miast partnerów współpracy na rzecz zagospodarowania terenów poprzemysłowych (tj. Mysłowic i Jaworzna)	– (W1) Występowanie zanieczyszczeń podłoża (tzw. klasa C)⁷⁰ – (W2) Zróżnicowane, niekorzystne warunki geotechniczne (warunki proste tylko w północno-wschodniej części, pozostały obszar to warunku złożone – konieczność zagęszczenia gruntu – (W3) Obszar nie posiada MPZP – (W4) Ograniczone możliwości zabudowy w części terenu ze względu na przechodzącą linię energetyczną – (W5) Wysokie koszty doprowadzenia do stanu „0”, szczególnie w przypadku lokalizacji funkcji poza-przemysłowych
Szanse	Zagrożenia
– (O1) Sąsiedztwo nowoczesnych działalności gospodarczych: Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny (SPNT) i kształtujący się jego profil medyczny – (O2) Niezbędne zaplecze kapitału ludzkiego w dziedzinie medycyny i farmacji (m.in. szkolnictwo wyższe) – (O3) Korzystne dla wielofunkcyjnego zagospodarowania sąsiedztwo terenów zieleni, – (O4) Dostępność w nowym okresie programowania do środków zewnętrznych związanych z rozwojem innowacyjności i przedsiębiorczości – (O5) Bliskość i dogodne połączenie z drogą ekspresową S1 – (O6) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA)	– (T1) Duża liczba obszarów poprzemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora) – (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. green field – (T3) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych, także w zakresie działalności innowacyjnych – (T4) Niezadawalająca prężność instytucji otoczenia biznesu, szczególnie klastrów obejmujących firmy innowacyjne w mieście – (T5) Niski poziom przedsiębiorczości w mieście w relacji do jego poziomu dla miast rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

⁶⁹ Dodatkowo w terenie planowany jest plac i ciąg pieszy.

⁷⁰ teren nadaje się do zabudowy przemysłowej, zaś dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej konieczne są dodatkowe badania na wymywalność, oraz ewentualna zabudowa całego terenu lub stworzenie szczelnej powierzchni utwardzonej

Tabela 98. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec III – teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	SUMA	T1	T2	T3	T4	T5	SUMA
S1	2	2	1	2	1	2	10	1	1	1	0	0	3
S2	1	0	2	2	1	2	8	1	0	1	0	1	3
S3	1	1	0	0	2	0	4	1	1	1	1	1	5
S4	2	0	2	1	0	1	6	1	1	1	0	0	3
S5	1	0	2	2	0	1	6	1	1	1	0	0	3
S6	2	1	2	1	0	0	6	0	0	0	0	2	2
S7	1	1	1	0	2	1	6	1	1	1	0	1	4
SUMA	10	5	10	8	6	7	46	6	5	6	1	5	23
W1	1	0	0	0	1	1	3	2	2	1	0	0	5
W2	1	0	0	0	1	1	3	2	2	1	0	0	5
W3	1	0	1	1	1	1	5	1	1	1	0	0	3
W4	1	0	0	0	1	1	3	1	1	1	0	0	3
W5	2	1	1	1	1	1	7	2	2	1	0	1	6
SUMA	6	1	2	2	5	5	21	8	8	5	0	1	22

Źródło: opracowanie własne

Przekształcenia badanego terenu powinny być dokonywane z uwzględnieniem następujących wewnętrznych czynników strategicznych o charakterze motorycznym:

- (S1) Dogodne, wielofunkcyjne zagospodarowanie terenu w koncepcji SUIKZP, tj: (1) część południowo-zachodnia - tereny mieszkaniowo-usługowe; (2) część północno-zachodnia - tereny zieleni urządzonej; (3) część północno-wschodnia - tereny usług,
- (S2) Obszar będący w większości własnością Miasta,
- (S7) Położenie obszaru w bliskiej odległości od pozostałych miast partnerów współpracy na rzecz zagospodarowania terenów przemysłowych (tj. Mysłowic i Jaworzna),
- (W5) Wysokie koszty doprowadzenia do stanu „0”, szczególnie w przypadku lokalizacji funkcji poza-przemysłowych.

Zmiany zagospodarowania powyższego terenu przemysłowego powinny być równocześnie dokonywane w kontekście oddziaływania znaczących czynników otoczenia, które obejmują:

- (O1) Sąsiedztwo nowoczesnych działalności gospodarczych: Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny (SPNT) i kształtujący się jego profil medyczny,
- (O3) Korzystne dla wielofunkcyjnego zagospodarowania sąsiedztwo terenów zieleni,
- (O6) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA),
- (T1) Duża liczba obszarów przemysłowych podobnego typu w Aglomeracji Górnośląskiej (konkurencja o inwestora),
- (T2) Istniejące, wymagające mniejszych nakładów początkowych, lokalizacje konkurencyjne w ramach Aglomeracji Górnośląskiej tzw. *green field*,

- (T3) Dominacja ośrodków rdzeniowych Aglomeracji Górnośląskiej w przyciąganiu inwestorów biznesowych, także w zakresie działalności innowacyjnych.

2.6. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1, 2,5 ha

Rysunek 64. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1

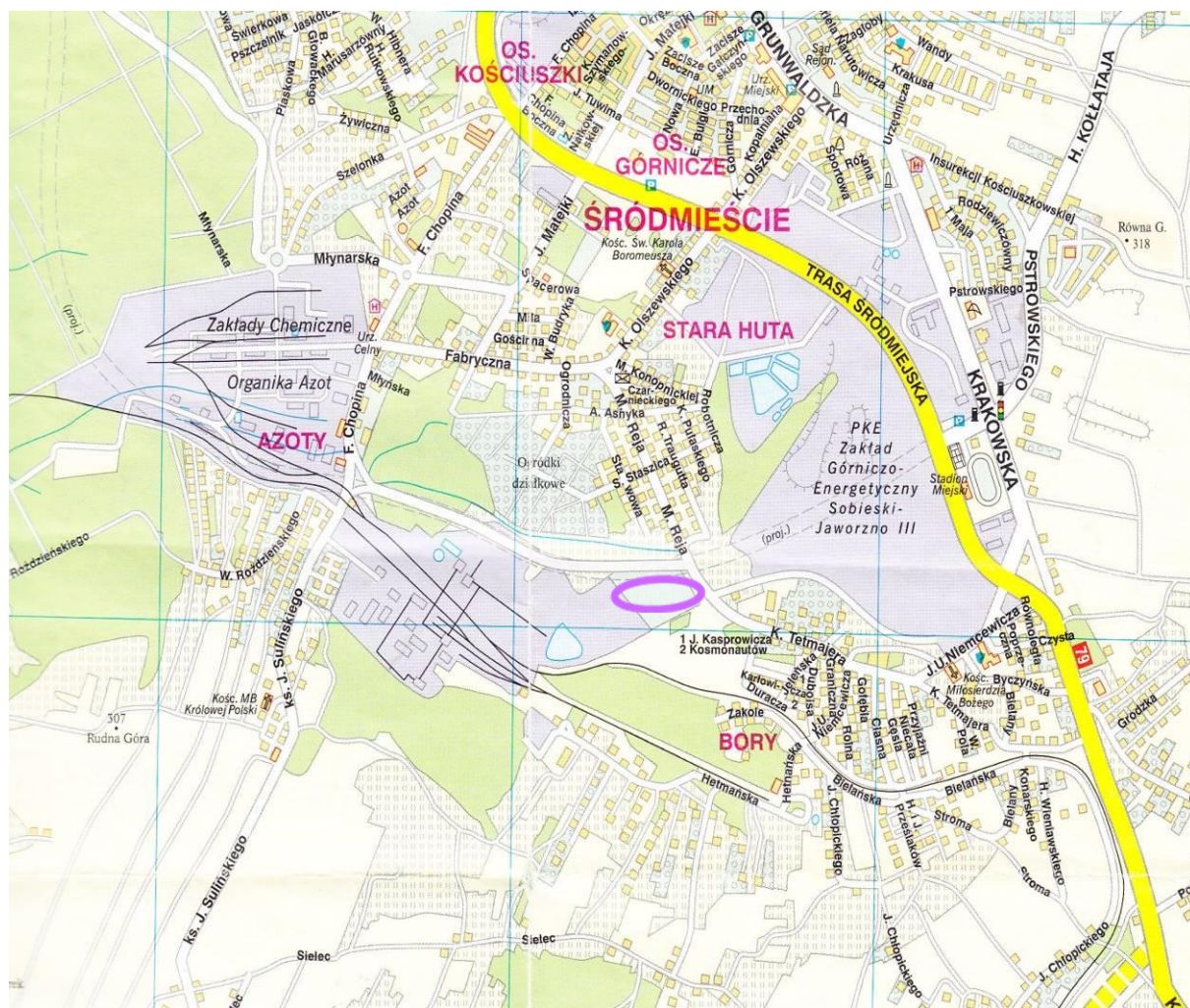

Tabela 99. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1

Siły	Słabości
– (S1) Korzystne położenie obszaru, tj. na styku Starej Huty i Borów oraz terenów o funkcjach gospodarczych zlokalizowanych wzdłuż ul. Radwańskich – (S2) Dogodne zapisy dla obszaru w MPZP, tj. funkcje produkcyjno-usługowe oraz w projekcie SUiKZP, tj. funkcje usługowe – (S3) Korzystna - z punktu widzenia przewidzianych funkcji oraz ewentualnego inwestora zewnętrznego - wielkość obszaru – (S4) Bezpośrednia dostępność infrastruktury technicznej w ramach ul. Reja i ul. Tetmajera (poza ciepłem) – (S5) Obszar będący własnością Miasta – (S6) Dobra „ekspozycja wizerunkowa” terenu z perspektywy ul. Radwańskich – (S7) Dobre skomunikowanie obszaru – bezpośrednie dostęp do ul. Radwańskich oraz ul. Tetmajera)	– (W1) Teren obejmuje grunty nasypowe (historyczna działalność przemysłowa) – (W2) Brak badań geotechnicznych – (W3) Brak oceny jakości chemicznej podłoża – (W4) Koszty doprowadzenia do stanu „0”, szczególnie w przypadku lokalizacji funkcji poza-przemysłowych
Szanse	Zagrożenia
– (O1) Podjęcie prac rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych związanych z ponownym udostępnieniem terenów w obszarze skrzyżowania ul. Radwańskich z DK 79 (zakładane funkcje: mieszkaniowa, usługowa, ekstensywny sport, rekreacja) – (O2) Korzystne sąsiedztwo, tj. zieleni urządzonej, tereny mieszkaniowe, przystanek komunikacji miejskiej – (O3) Bliskość dróg tranzytowych, tj. obwodnicy południowej, DK 79, oraz autostrady A4 – (O4) Relatywnie niewielkie zmniejszenie potencjału demograficznego miasta w relacji do innych miast Aglomeracji Górnośląskiej – (O5) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA)	– (T1) Niekorzystne – z punktu widzenia lokalizacji nowoczesnych działalności gospodarczych - dalsze sąsiedztwo kopalni KWK Sobieski – (T2) Znacząca podaż terenów inwestycyjnych, przeznaczonych pod funkcje usługowe i mieszkaniowe w Jaworznie o charakterze green field – (T3) Utrudniony rozwój nowoczesnych usług biznesowych ze względu na niezadawalający kapitał instytucji otoczenia biznesu oraz strukturę gospodarczą miasta – (T4) Wzrost znaczenia – w kontekście funkcji usługowo-handlowej - obszarów po KWK Jan Kanty (nowe lokalizacje sklepów wielkopowierzchniowych) oraz obszaru śródmiejskiego (Galeria Handlowa GALENA)

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

Tabela 100. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1

	O1	O2	O3	O4	O5	SUMA	T1	T2	T3	T4	SUMA
S1	2	2	2	0	0	6	1	1	1	1	4
S2	2	2	1	0	0	5	1	0	1	1	3
S3	2	2	2	0	0	6	1	1	0	1	3
S4	1	0	1	0	1	3	1	1	1	1	4
S5	1	0	2	0	2	5	0	1	2	0	3
S6	2	2	2	1	0	7	2	1	2	1	6
S7	1	1	2	0	0	4	1	1	0	0	2
SUMA	11	9	12	1	3	36	7	6	7	5	25
W1	0	1	1	0	1	3	2	2	2	2	8
W2	1	1	1	0	0	3	1	1	1	1	4
W3	1	1	1	0	0	3	1	1	1	1	4
W4	1	1	1	1	1	5	1	2	2	2	7
SUMA	3	4	4	1	2	14	5	6	6	6	23

Źródło: opracowanie własne

Ewentualne przekształcenia terenu przy ul. Radwańskich są determinowane wpływem następujących motorycznych czynników wewnętrznych:

- (S1) Korzystne położenie obszaru, tj. na styku Starej Huty i Borów oraz terenów o funkcjach gospodarczych zlokalizowanych wzdłuż ul. Radwańskich,
- (S3) Korzystna - z punktu widzenia przewidzianych funkcji oraz ewentualnego inwestora zewnętrznego - wielkość obszaru,
- (S6) Dobra „ekspozycja wizerunkowa” terenu z perspektywy ul. Radwańskich,
- (W1) Teren obejmuje grunty nasypowe (historyczna działalność przemysłowa),
- (W4) Koszty doprowadzenia do stanu „0”, szczególnie w przypadku lokalizacji funkcji poza-przemysłowych.

Ponadto, jego przyszłość - w sensie gospodarczego przeznaczenia - jest warunkowana oddziaływaniem następujących znaczących czynników otoczenia:

- (O1) Podjęcie prac rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych związanych z ponownym udostępnieniem terenów w obszarze skrzyżowania ul. Radwańskich z DK 79 (zakładane funkcje: mieszkaniowa, usługowa, ekstensywny sport, rekreacja),
- (O2) Korzystne sąsiedztwo, tj. zieleń urządzona, tereny mieszkaniowe, przystanek komunikacji miejskiej,
- (O3) Bliskość dróg tranzytowych, tj. obwodnicy południowej, DK 79, oraz autostrady A4,
- (T1) Niekorzystne – z punktu widzenia lokalizacji nowoczesnych działalności gospodarczych - dalsze sąsiedztwo kopalni KWK Sobieski,

- (T2) Znacząca podaż terenów inwestycyjnych, przeznaczonych pod funkcje usługowe i mieszkaniowe w Jaworznie o charakterze green field,
- (T3) Utrudniony rozwój nowoczesnych usług biznesowych ze względu na niezadawalający kapitał instytucji otoczenia biznesu oraz strukturę gospodarczą miasta.

2.7. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2, 18,2 ha w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT

Rysunek 65. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2

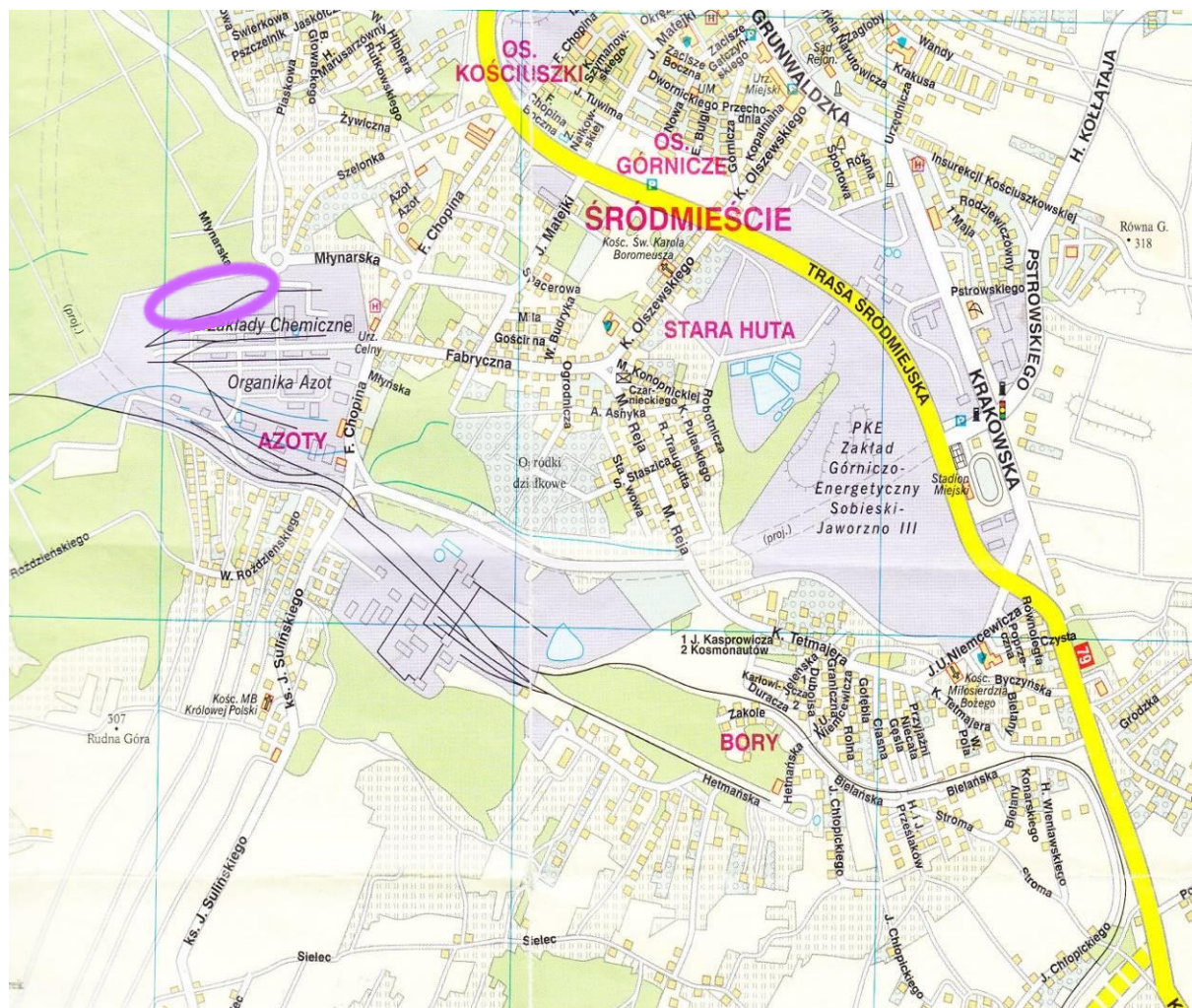

Tabela 101. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2

Sily	Słabości
– (S1) Korzystne z punktu widzenia specyfiki obszaru – zapisy w MPZP, tj.: tereny produkcyjno-usługowe, dopuszczalna produkcja, w tym przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko z wyłączeniem uciążliwej dla sąsiadującej zabudowy – (S2) Korzystne z punktu widzenia wprowadzania różnorodnych funkcji gospodarczych dla obszaru zapisy w MPZP, który dodatkowo dopuszczona: biura, usługi, handel hurtowy i składowanie – (S3) Istniejące zapisy MPZP zakładające lepsze skomunikowanie obszaru za pomocą planowanej infrastruktury drogowej będącej przedłużeniem ul. Radwańskich, wraz z drogą zbiorczą – (S4) Stężenie zanieczyszczeń na obszarze umożliwia jego zagospodarowanie w kierunku przemysłowym (teren C)⁷¹ – co jest zgodne ze specyfiką miejsca – (S5) Dobra dostępność mediów (woda i energia elektryczna w terenie od strony Zakładów Azotowych, gaz oraz ciepło od ul. Radwańskich) – (S6) Przebieg linii kolejowej w południowej-zachodniej części obszaru	– (W1) Silnie sprofilowana funkcja przemysłowa – teren o wyłącznie przemysłowym potencjale wykorzystania – (W2) Utrwalony niekorzystny wizerunek miejsca związany z działalnością zakładów chemicznych – z punktu widzenia inwestorów branż innowacyjnych lub nowoczesnych usług biznesowych – (W3) Obszar w większości nie jest własnością miasta⁷² – (W4) Zróżnicowanie, w tym niekorzystne dla terenu, pod względem warunków geotechnicznych, tj. część południowa i południowo-wschodnia posiada warunki złożone ze względu na występowanie gruntów nasypowych (posadowienie budynków wymaga dodatkowych badań)⁷³ – (W5) Ograniczenia w zakresie pełnego wykorzystania terenu wynikają z przebiegu w jego środkowej części kolektorów kanalizacyjnych – (W6) Pełne skomunikowanie obszaru wiąże się z poniesieniem kosztów budowy infrastruktury drogowej
Szanse	Zagrożenia
– (O1) Sprofilowane sąsiedztwo w postaci działalności przemysłowych związanych z przemysłem chemicznym (różnorodne działalności, małe i duże przedsiębiorstwa, lokalne i zagraniczne) – (O2) Korzystne – z punktu widzenia działalności przemysłowej – obszary leśne (od strony zachodniej obszaru) pełniące funkcję buforową – (O3) Znaczący potencjał ludnościowy miasta, w tym duży zasób osób z wykształceniem średnim i zawodowym (zainteresowanych zatrudnieniem w działalności przemysłowej), a także pracowników z branży chemicznej – (O4) Różnorodne źródła finansowania kompleksowych projektów rewitalizacyjnych (np. EFRR, EFS, JESSICA)	– (T1) Niekorzystne - od strony zachodniej obszaru – sąsiedztwo składowiska odpadów poprzemysłowych – (T2) Utrudniona lokalizacja uciążliwych działalności przemysłowych ze względu na bliskość zabudowy mieszkaniowej (od strony północnej, wschodniej i południowej) – (T3) Duża podaż konkurencyjnych terenów pod działalność przemysłową w mieście i Aglomeracji Górnośląskiej, w tym typu green field – (T4) Specyfika obszaru związana z działalnością chemiczną powodująca potencjalne zainteresowanie terenem firm uciążliwych środowiskowo (niski poziom zaawansowania technologicznego)

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz prowadzonych w części diagnostycznej i konsultacji społecznych

⁷¹ Ewentualne zagospodarowanie w kierunku mieszkaniowym lub usługowym wymaga dodatkowych badań w kierunku wymywalności zanieczyszczeń

⁷² poza małym obszarem w północnej części obszaru

⁷³ W części północnej i północno-zachodniej (część niezabudowana) istnieją warunki proste

Tabela 102. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2

	O1	O2	O3	O4	SUMA	T1	T2	T3	T4	SUMA
S1	2	1	0	1	4	1	0	0	2	3
S2	2	1	0	0	3	0	1	0	1	2
S3	2	1	0	0	3	1	1	1	1	4
S4	1	1	0	0	2	0	1	0	0	1
S5	2	0	0	0	2	0	1	1	0	2
S6	2	0	0	0	2	0	1	1	0	2
SUMA	11	4	0	1	16	2	5	3	4	14
W1	2	0	0	1	3	0	1	0	2	3
W2	2	2	2	1	7	2	0	2	0	4
W3	1	1	1	1	4	0	0	1	1	2
W4	2	1	1	1	5	0	1	2	0	3
W5	1	1	0	0	2	0	2	1	0	3
W6	2	2	1	0	5	0	1	1	0	2
SUMA	10	7	5	4	26	2	5	7	3	17

Źródło: opracowanie własne

Proces przekształceń badanego terenu powinien uwzględniać oddziaływanie następujących motorycznych czynników wewnętrznych:

- (S1) Korzystne z punktu widzenia specyfiki obszaru – zapisy w MPZP, tj.: tereny produkcyjno-usługowe, dopuszczalna produkcja, w tym przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko z wyłączeniem uciążliwej dla sąsiadującej zabudowy,
- (S2) Korzystne z punktu widzenia wprowadzania różnorodnych funkcji gospodarczych dla obszaru zapisy w MPZP, który dodatkowo dopuszczona: biura, usługi, handel hurtowy i składowanie,
- (S3) Istniejące zapisy MPZP zakładające lepsze skomunikowanie obszaru za pomocą planowanej infrastruktury drogowej będącej przedłużeniem ul. Radwańskich, wraz z drogą zbiorczą,
- (W2) Utrwalony niekorzystny wizerunek miejsca związany z działalnością zakładów chemicznych – z punktu widzenia inwestorów branż innowacyjnych lub nowoczesnych usług biznesowych,
- (W4) Zróżnicowanie, w tym niekorzystne dla terenu, pod względem warunków geotechnicznych, tj. część południowa i południowo-wschodnia posiada warunki złożone ze względu na występowanie gruntów nasypowych (posadowienie budynków wymaga dodatkowych badań).

Zmiany dokonywane w ramach terenu powinny także uwzględniać oddziaływanie następujących, znaczących pod względem wpływu, czynników zewnętrznych:

- (O1) Sprofilowane sąsiedztwo w postaci działalności przemysłowych związanych z przemysłem chemicznym (różnorodne działalności, małe i duże przedsiębiorstwa, lokalne i zagraniczne),

- (O2) Korzystne – z punktu widzenia działalności przemysłowej – obszary leśne (od strony zachodniej obszaru) pełniące funkcję buforową,
- (T2) Utrudniona lokalizacja uciążliwych działalności przemysłowych ze względu na bliskość zabudowy mieszkaniowej (od strony północnej, wschodniej i południowej),
- (T3) Duża podaż konkurencyjnych terenów pod działalność przemysłową w mieście i Aglomeracji Górnośląskiej, w tym typu *green field*.

3. Strategia wynikowa – w kontekście diagnozy wzajemnego powiązania terenów poprzemysłowych na rzecz przyjęcia spójnego sposobu ich zagospodarowania

STRATEGIE WYNIKOWE DLA TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH WG ANALIZY SWOT

Analizy SWOT przygotowane dla poszczególnych terenów poprzemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna wskazały na występowanie **trzech typów strategii wynikowych, tj.: rozwojowej, konserwatywnej oraz konkurencyjnej**. Zakwalifikowanie poszczególnych terenów do określonego typu strategii było rezultatem wzajemnej weryfikacji wewnętrznych i zewnętrznych czynników strategicznych dla każdego z terenów. Ostatecznie dokonano uporządkowania strategii wynikowych stosując analizę portfelową (wymiar: czynniki wewnętrzne – czynniki zewnętrzne), której wyniki prezentuje poniższa tabela.

Tabela 103. Portfel strategii wynikowych dla analizowanych terenów poprzemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna

	Szanse	Zagrożenia
Sily	Strategie rozwojowe terenów: Mysłowice I, Sosnowiec III Jaworzno I	Strategie konserwatywne dla terenów: Mysłowice II Sosnowiec II
Słabości	Strategie konkurencyjne dla terenów: Sosnowiec I Jaworzno II	Strategie defensywne dla terenów: -

Źródło: opracowanie własne

Portfel strategii wynikowych pozwala na wyselekcjonowanie terenów poprzemysłowych i wskazuje rodzaje potencjalnych działań związanych z ich przekształceniami wg trzech zasadniczych grup, tj.:

- tereny, których przekształcenia powinny zostać oparte na **strategii rozwojowej**. Należą do nich następujące obszary:

- Mysłowice I – zakład B po byłek KWK Mysłowice,
- Sosnowiec III – teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów,
- Jaworzno I – teren przy ul. Radwańskich 1,
- tereny, których przekształcenia powinny zostać oparte na **strategii konserwatywnej**, obejmujące:
 - Mysłowice II – osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice,
 - Sosnowiec II – teren przemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów,
- tereny, których przekształcenia powinny uwzględniać **strategię konkurencyjną**, tj.:
 - Sosnowiec I – teren po byłej KWK Porąbka-Klimontów,
 - Jaworzno II – teren przy ul. Radwańskich 2 w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT.

Strategia rozwojowa (tereny: Mysłowice I, Sosnowiec III, Jaworzno I) oznacza, że silne strony badanych terenów przemysłowych generują liczne i pozytywne relacje z szansami występującymi w otoczeniu (obrazuje to maksymalizacja wartości dla ćwiartki: „siły – szanse” w macierzy SWOT). W takim wypadku należy zdefiniować i następnie podjąć działania zmierzające do kapitalizowania tego rodzaju pozytywnych oddziaływań. Wśród analizowanych terenów przemysłowych to właśnie te trzy wyżej wskazane powinny zostać zagospodarowane w pierwszej kolejności, gdyż posiadają największy – zarówno z punktu widzenia charakterystyk wewnętrznych, jak i wpływu otoczenia – potencjał do zmiany.

Strategia konserwatywna wystąpiła wśród analizowanych terenów w dwóch przypadkach, tj. obszary **Mysłowice II oraz Sosnowiec II**. Ten typ strategii oznacza przewagę licznych powiązań pomiędzy siłami a zagrożeniami, przy czym siły wykorzystywane są na minimalizowanie zagrożeń, nie zaś na działania rozwojowe (maksymalizacja wartości ćwiartki „siły – zagrożenia” w macierzy SWOT). Strategia konserwatywna wskazuje, iż w obecnych warunkach należy powstrzymać się z realizacją daleko zakrojonych przekształceń na wyżej wskazanych terenach.

Strategia konkurencyjna odnosi się wśród badanych terenów do dwóch przypadków, tj.: **Sosnowiec I oraz Jaworzno II**. Ten typ strategii powstaje w sytuacji licznych i wysoko ocenionych relacji pomiędzy słabościami a szansami (maksymalizacja wartości ćwiartki: „słabości – szanse” w macierzy SWOT). Należy jednak pamiętać, iż słabości weryfikowane są w analizach SWOT w kontekście trudności wykorzystania szans generowanych przez otoczenie. Reasumując, strategia konkurencyjna oznacza, iż warto podjąć przekształcenia analizowanych terenów, niemniej w pierwszej kolejności należy podjąć działania zmierzające do eliminowania ich słabych stron. Patrząc na poszukiwanie powiązań pomiędzy badanymi terenami, te obszary powinny pełnić funkcje uzupełniające w relacji do obszarów cechujących się strategią rozwojową.

STRATEGIA WYNIKOWA W KONTEKŚCIE BUDOWANIA PARTNERSTWA NA RZECZ PRZEKSZTAŁCEŃ TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH

Przeprowadzona analiza SWOT wskazuje na dominację strategii **konkurencyjnej**, niemniej z dużą skalą powiązań także w ramach strategii defensywnej w zakresie wartości związanych z budowaniem partnerstwa Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna. Ten typ strategii wskazuje na występowanie szeregu powiązań pomiędzy licznymi słabymi stronami dotychczasowej współpracy miast, a szansami, ale także zagrożeniami generowanymi przez ich otoczenie. Generalne wskazanie w tym przypadku podkreśla konieczność podjęcia znaczących wysiłków na rzecz niwelowania słabych stron, gdyż ich minimalizacja pozwoli z jednej strony na lepsze wykorzystanie szans. Z drugiej zaś będzie sprzyjała zmniejszeniu szczególnie niekorzystnych oddziaływań otoczenia w postaci zagrożeń.

KONCEPCJA STRATEGII WIODĄCEJ

Biorąc pod uwagę powyższe typy strategii wynikowych dla poszczególnych terenów przemysłowych, a także mając na uwadze wnioski w zakresie strategii wynikowej na rzecz budowania partnerstwa można wskazać następującą koncepcję dla strategii wiodącej w zakresie budowania partnerstwa na rzecz zagospodarowania terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca oraz Jaworzna:

1. **Należy wykreować nowe powiązania badanych terenów przemysłowych.** Obecnie, jak dowiodła diagnoza prowadzona w rozdziałach I-III, a także analizy strategiczne, zarówno tereny przemysłowe, jak i miasta partnerskie nie generują znaczących powiązań o charakterze gospodarczym, czy też społecznym. W horyzoncie czasu objętym planowaniem strategicznym możliwe jest wygenerowanie powiązań gospodarczych oraz zainicjowanie warunków dla tworzenia powiązań społecznych pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzna.
2. **Kreowanie nowych, wzajemnie korzystnych powiązań gospodarczych dla analizowanych terenów przemysłowych wymaga zastosowania koncepcji łańcucha wartości.** Łańcuch wartości powinien odnosić się przede wszystkim do aktywności gospodarczych, gdyż tego rodzaju relacje mogą w przyszłości doprowadzić do przywracania rangi gospodarczej Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, która została utracona na skutek schyłku branż tradycyjnych, stanowiących w przeszłości o prosperie tych ośrodków miejskich.
3. **Łańcuch wartości powinien z jednej strony wynikać z mocnych stron poszczególnych miast, z drugiej zaś być umocowany w strategiach wynikowych dla poszczególnych terenów przemysłowych.** Tworzenie łańcucha wartości będzie bazowało na indywidualnych potencjałach Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, w taki sposób, aby poprzez partnerstwo doprowadzić do ich synergicznego wykorzystania, nadając terenom przemysłowym wartość dodaną, której nie można osiągnąć podejmując tego rodzaju działania w pojedynkę.
4. **Nowe powiązania gospodarcze pomiędzy miastami powinny także uwzględniać wymiar społeczny i środowiskowo-infrastrukturalny Mysłowic, Sosnowca oraz Jaworzna.** Uwzględnienie w przyszłych powiązaniach analizowanych terenów przemysłowych

wymiaru społecznego wynika z jednej strony z konieczności wzmocnienia jakości kapitału ludzkiego na rzecz współpracy, z drugiej zaś odnosi się do włączenia w procesy przekształceń obszarów rewitalizacji społecznej. Wymiar środowiskowo-infrastrukturalny wiąże się z koniecznością **odpowiedniego przygotowania terenów przemysłowych do procesu przekształceń**. Podjęcie wspólnych działań infrastrukturalno-środowiskowych, polegających między innymi na przygotowaniu terenów przemysłowych, ich porządkowaniu, udostępnianiu i zarządzaniu zmianą przez Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno stanowi warunek niezbędny dla inicjowania relacji gospodarczych i społecznych pomiędzy miastami.

5. **Budowanie wspólnego łańcucha wartości na rzecz powiązania tak trudnych do przekształcenia terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna powinno dokonywać się na zasadach kolektywnego uczenia się i wymiany doświadczeń.** Wyzwania stojące przed przekształceniami analizowanych terenów przemysłowych, tj. prawne, ekonomiczne, społeczne, środowiskowo-infrastrukturalne, ze względu na stopień zaniedbania tych terenów są tak znaczące, iż ich indywidualna realizacja – mając na uwadze dążenie do kreowania wzajemnych i korzystnych relacji gospodarczych pomiędzy miastami - w istniejących warunkach jest bardzo ograniczona.

VI. Rozstrzygnięcia strategiczne

1. Wizja zagospodarowania terenów przemysłowych miast partnerskich

1.1. Wizja budowania partnerstwa w kontekście zagospodarowania terenów przemysłowych

Założony zakres *Strategii* poruszający z jednej strony aspekty współpracy wielopodmiotowej, z drugiej zaś zagospodarowanie obszarów przemysłowych, zasadniczo przesądza o sposobie podejścia i formułowania wizji rozwoju. Dualność powyższa determinuje budowanie partnerstwa Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna wokół dwóch grup wartości:

- pierwsza, odnosi się do tworzenia podstaw na rzecz współpracy i tworzenia relacji społeczno-gospodarczych pomiędzy miastami i następnie ich wzmacniania w różnych obszarach rozwoju miejskiego przy zachowaniu układu wielopodmiotowego,
- druga, wiąże się z tworzeniem nowych impulsów rozwojowych miast, szczególnie gospodarczego, którego dynamika w przypadku Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna determinowana jest zmianami zachodzącymi w ramach obszarów przemysłowych.

Wartości składające się na pierwszą z grup obejmują tworzenie potencjałów na rzecz współpracy miast, w tym przez:

- definiowanie obszarów współpracy i płaszczyzn zawiązywania aliansów i projektów strategicznych,
- określenie standardów współpracy, w kontekście zasad i procedur planistycznych, konsultacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych,
- angażowanie sektora biznesu i jego otoczenia, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych, środowisk naukowo-badawczych ukierunkowane na rozpoznanie potrzeb, transfer wiedzy i doświadczeń, generowanie inwestycji porządkujących, przywracających i ponownie rozwijających tereny przemysłowe,
- dążenie do wzmacniania jakości kapitału ludzkiego, w tym nabywanie kompetencji przez proces „uczenie się” współpracy sprzyjający jej skutecznemu zarządzaniu na poziomie strategicznym i operacyjnym,
- budowanie potencjału organizacyjnego-instytucjonalnego, umożliwiającego kapitalizowanie szans i wyzwań związanych z współpracą miast na rzecz ponownego, spójnego zagospodarowania terenów przemysłowych,

Aksjologia, na której zbudowana jest druga grupa wartości odnosi się do:

- generowania nowych, różnorodnych pomysłów, impulsów, funkcji w zakresie zagospodarowania terenów przemysłowych dopasowanego do istniejących uwarunkowania, a także do zgłaszanych potrzeb ze strony społeczności lokalnych, organizacji

pozarządowych, sektora biznesu, jednak w taki sposób, aby nowe aktywności tworzyły wspólne i korzystne relacje pomiędzy miastami,

- dokonywania wspólnej, tj. w ramach Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, oceny strategicznej i operacyjnej (tj.: społecznej, ekonomicznej, finansowej, środowiskowej, prawnej) proponowanych rozwiązań dla terenów przemysłowych, akcentującej ich różnorodność lub komplementarność na rzecz unikania postaw rywalizacyjnych,
- integracji proponowanych rozwiązań dla wyznaczonych terenów przemysłowych z ich otoczeniem, na rzecz „rozsiewu” pozytywnych efektów zmian,
- promocji pozytywnych efektów zarówno współpracy, jak i wspólnych oraz kompleksowych przekształceń terenów przemysłowych.

Mając powyższe na uwadze wizja budowania partnerstwa w kontekście partnerskiego zagospodarowania terenów przemysłowych jest następująca:

Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno są miastami, których procesy rozwojowe realizowane będą w oparciu o skoordynowane oraz zróżnicowane działania społeczno-gospodarcze. Budowanie partnerstwa Miast, zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym, odbywa się w ramach wyznaczonych obszarów współpracy, czyli ogniskuje się wokół wyzwań rozwoju, których realizacja wymaga podjęcia wspólnych wysiłków na rzecz ich przekształcenia we wzajemne, korzystne relacje społeczne, gospodarcze, środowiskowo-przestrzenne na rzecz tworzenia zintegrowanego przestrzennie i konkurencyjnego układu miejskiego.

Dziedzictwo przemysłowe Miast wpływające obecnie na zanikanie istniejących w przeszłości relacji społeczno-ekonomicznych, a także ich bliskość przestrzenna powodują, iż kluczowe znaczenie, z punktu widzenia generowania nowych, wzajemnie korzystnych impulsów rozwoju, posiadają wyzwania związane z wspólnym przywróceniem witalności przestrzeni postindustrialnych. Ich przekształcenia wraz z przemyślaną integracją z otoczeniem, warunkują generowanie efektów wzmacniających rangę trzech ośrodków miejskich, tworząc ich nowy wizerunek oraz inicjując procesy przekształceń w tkance fizycznej oraz w sferze społeczno-gospodarczej Jaworzna, Sosnowca i Mysłowic.

Dekompozycja wizji budowania partnerstwa w kontekście zagospodarowania terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna na priorytety i cele strategiczne została zaprezentowana w pkt. 2 rozdziału.

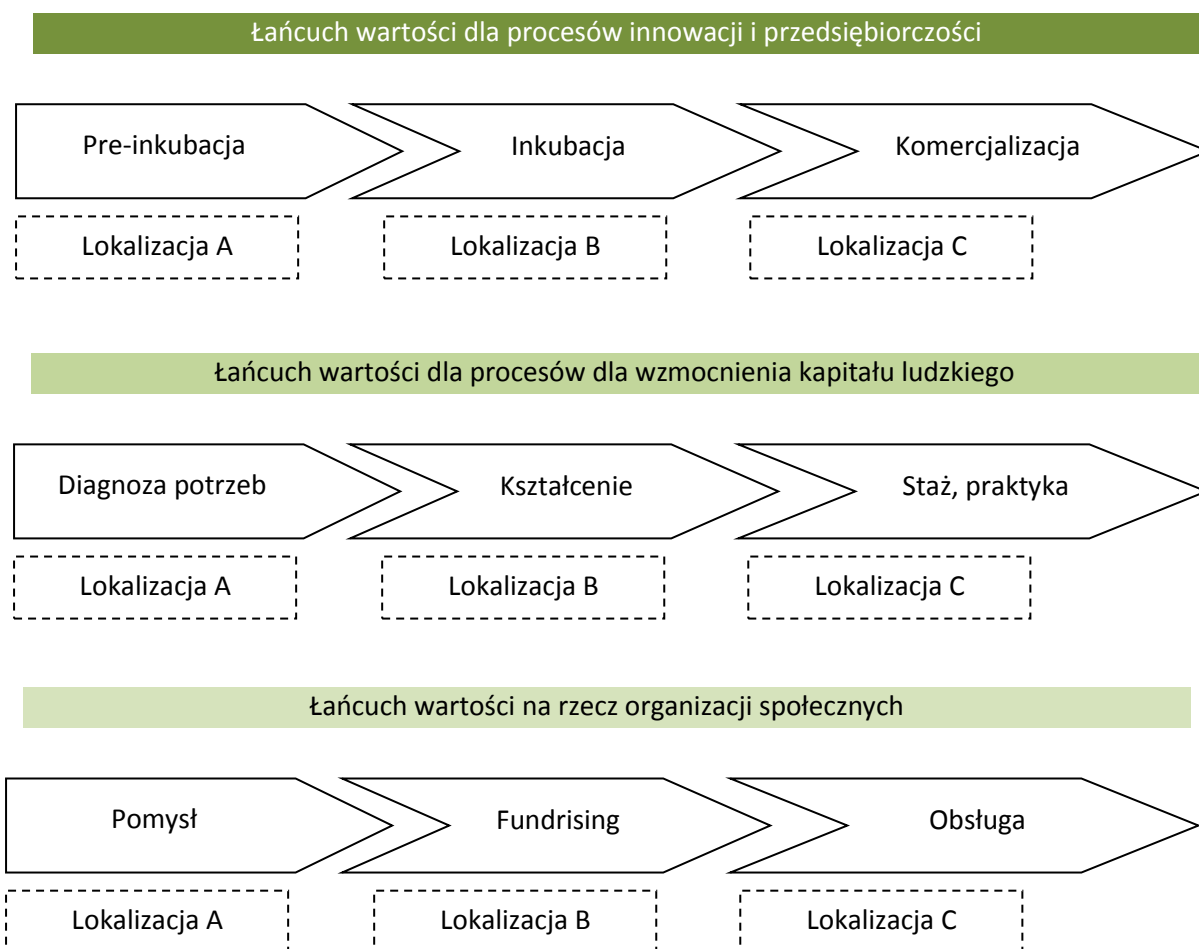
1.2. Wspólny program funkcjonalny dla terenów przemysłowych

Wspólny program funkcjonalny dla terenów w warunkach gospodarki wolnorynkowej, powiązań globalnych firm oraz istniejących przestrzennie odległościach pomiędzy analizowanymi terenami przemysłowymi Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, może zostać stworzony w oparciu o następujące założenia:

- komplementarność i synergia funkcji dedykowanych poszczególnym terenom przemysłowym wystąpią w warunkach wykreowania wspólnych łańcuchów wartości. Mając na uwadze wyniki diagnozy (rozdziały I-III) oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych wskazujące na spadek rangi gospodarczej Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna zarówno w otoczeniu Aglomeracji Górnośląskiej, województwa śląskiego, jak i krajowym, za kluczowy uznaje się **łańcuch wartości dla procesów innowacji i przedsiębiorczości**;
- programowanie łańcucha wartości dla procesów innowacyjności i przedsiębiorczości, warunkowane jest wykreowaniem **łańcucha wartości dla wzmocnienia kapitału ludzkiego w zakresie kompetencji i doskonalenia zawodowego**. Ten rodzaj łańcucha wartości stanowi kluczowy wkład do wykreowania kapitału przedsiębiorczego i innowacyjnego, a także służy poprawie kompetencji mieszkańców miast partnerskich na rynku pracy;
- za istotne z punktu widzenia budowania relacji partnerskich pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem, jak dowiodły konsultacje społeczne, uznaje się także wykreowanie **łańcucha wartości na rzecz organizacji społecznych**. Potrzeba współpracy organizacji społecznych na rzecz zintegrowanej realizacji przedsięwzięć w dziedzinie edukacji, kultury, sportu i rekreacji, pomocy społecznej wynika z jednej strony z małego potencjału organizacyjnego tego rodzaju organizacji, z drugiej zaś z podobieństwa wyzwań związanych z rewitalizacją społeczną miast przemysłowych jakimi są Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno.

Każdy ze wskazanych łańcuchów wartości został zdekomponowany na ogniwa, uwzględniające poszczególne etapy procesu tworzenia wartości. W wymiarze przestrzennym każdemu z ogniw odpowiada odpowiednia lokalizacja przestrzenna („terytorializacja”) w ramach wybranego terenu przemysłowego. Konceptyjną postać terytorializacji łańcucha wartości dla procesów innowacji i przedsiębiorczości zaprezentowano na poniższym rysunku.

Rysunek 66. Koncepcja lokalizacji elementów łańcucha wartości w ramach poszczególnych terenów przemysłowych

Źródło: opracowanie własne.

Terytorializacja łańcuchów wartości kreuje nowe relacje gospodarcze i społeczne pomiędzy badanymi terenami przemysłowymi Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna. Stworzenie tego rodzaju relacji w oparciu o łańcuchy wartości jest możliwe wyłącznie poprzez spójne wykorzystanie terenów przemysłowych oraz skuteczną współpracę miast partnerskich. Wspólne lokalizowanie poszczególnych elementów łańcuchów wartości w ramach analizowanych terenów przemysłowych w oparciu o potencjały i kompetencje wyróżniające Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno warunkuje komplementarność działalności i możliwość zaistnienia synergicznych efektów współpracy.

Biorąc pod uwagę strategie wynikowe dla poszczególnych terenów przemysłowych, kolejne ogniwa łańcucha wartości powinny zostać zlokalizowane na obszarach, które cechuje typ strategii rozwojowej. Wskazanie powyższe wynika z następujących przesłanek:

- zgodnie ze zidentyfikowanym typem strategii wynikowej są to tereny, których aktywizacja gospodarcza i społeczna powinna nastąpić w pierwszej kolejności. Inicjowanie przekształceń

w ramach terenów: Mysłowice I, Sosnowiec III oraz Jaworzno I (strategia rozwojowa) jest szczególnie pożądane ze względu na korzystne relacje jakie tworzą ich silne strony z szansami generowanymi przez otoczenie,

- efektywność łańcuchów wartości jest uzależniona od współdziałania poszczególnych ich elementów, ogniw. Zatem lokalizacja poszczególnych ogniw łańcuchów wartości powinna być dokonana równolegle w ramach trzech wyżej wskazanych terenów przemysłowych, co wiąże się z koniecznością szybkiego przywrócenia ich wartości społeczno-ekonomicznej. Oznacza to potrzebę podjęcia stosowanych **przedsięwzięć przygotowawczych** (przejęcia terenu, wykonanie niezbędnych dokumentacji techniczno-ekonomicznych, jak: programu funkcjonalno-użytkowe, studia wykonalności, analizy prawne, analizy rynkowe, itp.), **przedsięwzięć związanych z porządkowaniem i udostępnianiem terenów** (przykładowo: wyburzenia, dekontaminacja, stabilizacja gruntów, itp.), a także **przedsięwzięcia związane z zarządzaniem zamianami** (zespoły zadaniowe, normy i standardy współpracy, procedury, instytucjonalizacja),
- poza wymiarem stricte gospodarczym, wyłącznie trzy wskazane tereny sąsiadują z obszarami rewitalizacji społecznej, tj. Mysłowice I z obszarem Piasku i Starych Mysłowic; Sosnowiec III z obszarem Niwki i Modrzejowa; Jaworzno I z obszarem Starej Huty. Planowane impulsy rozwojowe, mogą zatem wyłącznie w tych lokalizacjach, generować pozytywne efekty zewnętrzne o charakterze społecznym.

Podstawowe ogniwa **łańcuchów wartości**, szczególnie odnosi się to do łańcucha wartości na rzecz innowacji i przedsiębiorczości, a także częściowo do łańcucha wartości na rzecz organizacji pozarządowych powinny zostać rozszerzone o **elementy komplementarne**. Przykładowo, w łańcuchu wartości odnoszącym się do innowacji i przedsiębiorczości, poza elementami związanymi z preinkubacją, inkubacją i komercjalizacją, powinny także występować elementy umożliwiające lokalizację produkcji, w tym także intensywnej. Natomiast w łańcuchu wartości na rzecz organizacji pozarządowych, dodatkowe elementy poza: kreowaniem pomysłu na przedsięwzięcia społeczne, poszukiwaniem i zapewnieniem finansowania (fundraising) oraz obsługą prawną-księgową, powinny obejmować działalności związane z przedsiębiorczością społeczną przykładowo w dziedzinie przemysłów czasu wolnego związanych z usługami rekreacyjnymi.

Realizacja elementów komplementarnych łańcuchów wartości może być lokalizowana w ramach terenów przemysłowych, dla których wskazano konkurencyjną strategię wynikową, tj. Sosnowiec I oraz Jaworzno II. Za takim rozwiązaniem przemawiają następujące przesłanki:

- w przypadku obu terenów podstawowe działania związane z ich przekształceniami powinny iść w kierunku minimalizowania ich słabych stron na rzecz wykorzystania szans i minimalizowania wpływu zagrożeń. Działania powyższe wymagają podjęcia szeregu wysiłków, powodujących przywrócenie wartości społeczno-ekonomicznej tych obszarów jednak w perspektywie dłuższego horyzontu czasowego,

- występująca mniejsza presja czasowa przekształceń terenów Sosnowiec I oraz Jaworzno II (w przeciwieństwie do oczekiwanych w relatywnie krótszym czasie nowych impulsów rozwojowych na terenach: Mysłowice I, Sosnowiec III oraz Jaworzno I) jest możliwa do uwzględnienia wyłącznie w przypadku komplementarnych elementów łańcuchów wartości.

W wymiarze operacjonalizacji strategii koncepcja kreowania łańcuchów wartości opiera się na utworzeniu tzw. **Revital Parków**, tj. miejsc generujących vitalność terenów przemysłowych i tworzących nowe relacje gospodarcze i społeczne pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzno. Revital Park w ujęciu funkcjonalnym stanowi równocześnie:

1. **Miejsce lokalizacji, terytorializacji wybranych elementów łańcuchów wartości** na rzecz: innowacyjności i przedsiębiorczości, wzmocnienia kapitału ludzkiego, organizacji pozarządowych = tzw. działalności rdzeniowe.
2. **Miejsce koncentracji mix'u funkcji lub specjalizacji funkcjonalnej**, których dobór uzależniony jest od uwarunkowań danego terenu przemysłowego, jego otoczenia, a także stanowi efekt współpracy miast partnerskich w zakresie lokalizowania działalności gospodarczych = tzw. otoczenie działalności rdzeniowych.

Podejście partnerskie w zakresie lokalizowania działalności rdzeniowych (w oparciu o koncepcję łańcucha wartości) oraz ich otoczenia pozwala na ustalenie **niekonkurencyjnych i niekonfliktowych programów funkcjonalnych** dla analizowanych terenów w ramach Revital Parków. Jest to szczególnie istotne w przypadku ich docelowego gospodarczego, lub częściowo-gospodarczego przeznaczenia ze względu na unikanie rywalizacji pomiędzy miastami partnerskimi. Wspólne lokalizowanie poszczególnych elementów łańcuchów wartości w ramach Revital Parków narzuca także wymóg tworzenia warunków skutecznej współpracy na rzecz całościowego przygotowania, przekształcenia i zarządzania terenami przez Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno.

Wspólny dobór funkcji dla analizowanych terenów przemysłowych Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca, z uwzględnieniem koncepcji Revital Parków zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 104. Dobór głównych funkcji dla poszczególnych obszarów po uporządkowaniu we wspólnym portfelu obszarów przemysłowych

Teren przemysłowy	Strategia wynikowa dla procesu przekształceń	Przedsięwzięcia strategiczne, główne elementy łańcucha wartości (przykładowe) – zakładane funkcje terenu
Mysłowice I	Rozwojowa	REWITAL PARK MYŚŁOWICE (lokalizacja głównych funkcji): – działalności rdzeniowe: usługi obejmujące: – usługi dla biznesu: łańcuch wartości dla procesów innowacji i przedsiębiorczości (inkubacja) – usługi edukacyjne: łańcuch wartości dla procesów wzmacniania kapitału ludzkiego (kształcenie) – usługi społeczne: łańcuch wartości na rzecz organizacji społecznych (fundraising) – otoczenie działalności rdzeniowych: – usługi centrotwórcze – nowoczesne usługi biznesowe (ITO, BPO, SSC, start-up, instytucje otoczenia biznesu, powierzchnie biurowe) – usługi administracyjne – handel
Mysłowice II	Konserwatywna	Przekształcenia odroczone w czasie (w przyszłości możliwa lokalizacja funkcji logistycznej i składowania, także nieuciążliwej produkcji. Alternatywę może stanowić funkcja rekreacyjno-rozrywkowa)
Sosnowiec I	Konkurencyjna	REVITAL PARK SOSNOWIEC (lokalizacja funkcji komplementarnych) – usługi na rzecz rekreacji – usługi na rzecz sportu – tereny zielone
Sosnowiec II	Konserwatywna	Przekształcenia odroczone w czasie (w przyszłości możliwa lokalizacja przemysłu nieuciążliwego, nowoczesnych działalności gospodarczych, logistyki)
Sosnowiec III	Rozwojowa	REVITAL PARK SOSNOWIEC (lokalizacja głównych funkcji) – działalności rdzeniowe: usługi obejmujące: – usługi dla biznesu: łańcuch wartości dla procesów innowacji i przedsiębiorczości (komercjalizacja) – usługi edukacyjne: łańcuch wartości dla procesów wzmacniania kapitału ludzkiego (staże, praktyki) – usługi społeczne: łańcuch wartości na rzecz organizacji społecznych (obsługa księgowo-administracyjna) – otoczenie działalności rdzeniowych: – nowoczesne usługi biznesowe (ITO, BPO, SSC, start-up, instytucje otoczenia biznesu, powierzchnie biurowe) (możliwość rozwijania specjalizacji medycznej SPNT) – przemysł nieuciążliwy, w tym nowoczesne działalności związane z branżą medyczną

		– zieleni urządzona
Jaworzno I	Rozwojowa	REWITAL PARK JAWORZNO (lokalizacja głównych funkcji) – działalności rdzeniowe: usługi obejmujące: – usługi dla biznesu: łańcuch wartości dla procesów innowacji i przedsiębiorczości (pre-inkubacja) – usługi edukacyjne: łańcuch wartości dla procesów wzmacniania kapitału ludzkiego (diagnoza potrzeb edukacyjnych) – usługi społeczne: łańcuch wartości na rzecz organizacji społecznych (kreowanie i weryfikacja pomysłów na projekty NGO) – otoczenie działalności rdzeniowych: – usługi (w tym obiekty wizytówkowe) – handel – przemysł nieuciążliwy (nowoczesne działalności gospodarcze, także o charakterze wizytówkowym)
Jaworzno II	Konkurencyjna	REVITAL PARK JAWORZNO (lokalizacja funkcji komplementarnych) – przemysł (dopuszczalny także intensywny, uciążliwy), m.in. branża chemiczna i pokrewne

Źródło: opracowanie własne.

1.3. Zasady i płaszczyzny współpracy miast partnerskich na rzecz przyjętego programu

Podjęte w wyniku prac nad Strategią konsultacje społeczne⁷⁴ umożliwiły, poza weryfikacją diagnostyczną przeprowadzoną w rozdziałach I-III (szczególnie w jej części wynikowej odnoszącej się do „Potencjalnie najkorzystniejszych płaszczyzn współpracy miast partnerskich”), na wskazanie kluczowych płaszczyzn współpracy pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem na rzecz budowania partnerstwa. Jako główne płaszczyzny i dziedziny współpracy uznano:

- **płaszczyznę gospodarczą**, służącą przywróceniu rangi miast partnerskich oraz budowaniu nowych relacji ekonomicznych pomiędzy nimi w dziedzinach:
 - o **innowacyjnych branż gospodarki**, obejmującą generowanie i przyciąganie nowych technologii oraz związanych z nimi usług z wykorzystaniem podejścia *Triple Helix*,
 - o **przedsiębiorczości wśród osób młodych** w powiązaniu z współpracą szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, a także przedsiębiorstw i instytucji otoczenia biznesu,
 - o **przemysłów i aktywności czasu wolnego** odnoszących się do koordynacji tworzenia i promowania oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej oraz związanej z nimi infrastruktury społecznej (także wspólne wydarzenia) w powiązaniu z sektorem biznesu i organizacji pozarządowych,
- **płaszczyznę przestrzenną**, która wynika z bezpośredniego sąsiedztwa miast, a także ich poprzemysłowego dziedzictwa w postaci wysokiej koncentracji zarówno na ich obszarze, jak

⁷⁴ Por. Załącznik do Strategii

i w otoczeniu, terenów i obiektów przemysłowych. Współpraca w ramach tej płaszczyzny jest warunkiem inicjowania nowych impulsów rozwoju gospodarczego i dotyczy:

- **zagospodarowanie terenów przemysłowych**, w tym ich komunalizacja, przygotowanie, uporządkowanie i dekontaminacja, udostępnienie a następnie pozyskanie inwestorów,
- w powiązaniu z **infrastrukturą drogową**, głównie w zakresie zabiegania o korzystny przebieg i realizację DTŚ Wschód oraz dobrego skomunikowania terenów przemysłowych z lokalnym i ponadlokalnym systemem dróg.

Jako uzupełniające płaszczyzny współpracy, tj. wspierające aspekty gospodarcze i przestrzenne uznano:

- **płaszczyznę społeczną**, wynikającą z podobieństw problematyki rozwoju społecznego miast przemysłowych obejmującą:
 - **rewitalizację społeczną**, rozumianą w kontekście wymiany doświadczeń, wspólnego kreowania nowych projektów społecznych w powiązaniu z przekształceniami terenów przemysłowych, szczególnie na obszarach z nimi sąsiadujących (głównie Mysłowice i Sosnowiec),
 - **porozumienie organizacji pozarządowych**, na rzecz ich włączenia w procesy przekształceń terenów przemysłowych, szczególnie w aspekcie powiązania efektów gospodarczych i społecznych, między innymi w dziedzinie edukacji i kultury, sportu i rekreacji
- **płaszczyznę środowiskową**, wynikającą z podobieństwa występujących w miastach partnerskich problemów obciążeń środowiskowych, w tym: **ochrona środowiska** w zakresie przestrzegania norm i standardów oraz tworzenia rozwiązań związanych z przekształceniem terenów przemysłowych, które minimalizują negatywne oddziaływania środowiskowe,
- **płaszczyznę medialną** odnoszącą się do **promocji wspólnego potencjału społeczno-gospodarczego**, w tym oferty inwestycyjnej przygotowanej w ramach terenów przemysłowych, a także oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej,
- **płaszczyznę świadczenia usług publicznych** związaną z **wspólną realizacją wybranych usług publicznych**, w tym m.in.: usprawnienie transportu publicznego między Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem, gospodarka odpadami, opieka zdrowotna, pomoc społeczna, edukacja.

1.4. Forma organizacyjna zarządzania przekształceniami

Forma organizacyjna zarządzania przekształceniami jest uzależniona od postępu i zaawansowania procesu zmian. Mając na uwadze powyższe w sposób ogólny zarządzanie przekształceniami w ujęciu organizacyjnym składa się z następujących etapów:

- ETAP I
 - *koordynacja działań* - uzgadnianie celów i działań w zakresie przekształceń wybranych terenów przemysłowych (por. zestawienie celów operacyjnych, działań i przedsięwzięć)
- ETAP II
 - *alianse strategiczne (alianse niekapitałowe)* – porozumienia i zespoły zadaniowe dedykowane wspólnemu wyznaczeniu celów i realizacji działań zogniskowanych w ramach wyznaczonych obszarów współpracy na rzecz przekształceń terenów przemysłowych
- ETAP III
 - *projekty strategiczne (joint venture)* –instytucjonalizacja współpracy polegająca na ustanowieniu wspólnej instytucji rozwoju lokalnego (lub kilku instytucji) realizującej działania i przedsięwzięcia zidentyfikowane w ramach etapu II

2. Priorytety, cele i działania

2.1. Priorytety i cele strategiczne budowania partnerstwa w kontekście zagospodarowania terenów przemysłowych

Strategia zawiera dwa priorytety determinujące układ i zakres celów strategicznych. Priorytety wynikają bezpośrednio z warstwy aksjologicznej, na której oparto wizję rozwoju współpracy Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna w kontekście zagospodarowania terenów przemysłowych, tj. współpracy na rzecz przekształceń oraz inicjowania i realizacji nowych impulsów rozwojowych w ramach terenów przemysłowych. Koncepcyjną formę priorytetów oraz wynikających z nich celów strategicznych prezentuje poniższa tabela.

Tabela 105. Priorytety i cele strategiczne

	<i>Płaszczyzny definiowania celów strategicznych</i>	Priorytet I. Współpraca na rzecz zmian			
		Polityczno-organizacyjny	Ekonomiczno-technologiczny	Społeczno-kulturowy	Środowiskowo-infrastrukturalny
Priorytet II. Przekształcenia terenów przemysłowych na rzecz witalności	Przygotowanie przekształceń	C1. Budowanie aliansów wokół obszarów współpracy	C4. Pozyskanie zasobów i rozpoznanie potrzeb biznesowych	C7. Partycypacja i rozpoznanie potrzeb społecznych	C10. Rozpoznanie rodzajów, skali i oddziaływania obciążeń środowiskowych
	Przeprowadzenie przekształceń	C2. Skoordynowana realizacja projektów strategicznych	C5. Dbałość o efektywność, innowacyjność i przedsiębiorczość – przywracanie witalności przestrzeni	C8. Społeczne włączenie w procesy zmian	C11. Uporządkowanie i dekontaminacja terenów przemysłowych
	Zarządzanie przekształceniami	C3. Wspólne budowanie wizerunku oraz promocja i monitorowanie efektów	C6. Zapewnienie efektów „rozświetlenia” w otoczeniu	C9. Przyciąganie i aktywizacja mieszkańców	C12. Poszanowanie norm i standardów środowiskowych

Źródło: opracowanie własne.

Priorytet I „Współpraca na rzecz zmian”

Priorytet sygnalizuje konieczność skupienia wysiłków miast partnerskich na wprowadzaniu nowych impulsów rozwoju społeczno-gospodarczego jako warunku odzyskania ich rangi w układzie aglomeracyjnym, wojewódzkim i krajowym. Zadania stawiane przed samorządami trzech miast powinny zostać zogniskowane wokół aktywnego akcentowania ich wyzwań rozwoju, także w kontekście politycznym i medialnym przy wykorzystaniu różnorodnych platform współpracy sektora samorządowego (m.in. Górnośląski Związek Metropolitalny, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Związek Miast Polskich). Zidentyfikowane pożądane obszary współpracy na rzecz zintegrowanego rozwoju Mysłowic, Sosnowca oraz Jaworzna powinny znaleźć przełożenie na wspólne alianse, a następnie na konkretne działania i projekty strategiczne w tym oparte na koncepcji łańcucha wartości. Mając na uwadze złożoną specyfikę przekształceń społeczno-gospodarczych miast przemysłowych postuluje się, aby działania i projekty na rzecz zmian były inicjowane, realizowane i monitorowane z zastosowaniem podejścia wielowymiarowego, tj.:

- **polityczno-organizacyjny**, wymiar akcentujący konieczność podejmowania wspólnych działań na rzecz przekształceń terenów przemysłowych na różnych poziomach zarządzania

publicznego miastami partnerskimi, tj. strategiczno-politycznym oraz operacyjno-organizacyjnym. W ramach wymiaru polityczno-organizacyjnego zdefiniowano następujące cele strategiczne:

- **C1. Budowanie aliansów wokół obszarów współpracy** – jako pożądane uznaje się partnerskie podejście przejawiające się w budowaniu porozumień pomiędzy miastami niezbędnymi do rozwiązywania znaczących wyzwań wynikających z obszarów i dziedzin współpracy, a szczególnie w wymiarze gospodarczym (innowacyjne branże gospodarki, przedsiębiorczość wśród osób młodych, przemysł aktywności czasu wolnego) w połączeniu z wymiarem przestrzennym (zagospodarowanie terenów poprzemysłowych) oraz społeczny (rewitalizacja społeczna, porozumienie organizacji pozarządowych),
 - **C2. Skoordynowana realizacja projektów strategicznych** – wdrożenie koncepcji łańcucha wartości i jego terytorializacja w ramach poszczególnych terenów poprzemysłowych na rzecz budowania nowych relacji gospodarczych i społecznych pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem oraz Jaworzniem wymaga szeregu działań konsultacyjnych. Lokalizacja poszczególnych elementów łańcucha może zostać skutecznie dokonana wyłącznie poprzez odpowiednią koordynację działań, zarówno na poziomie zasobowym, jak i aktywnościowym. Koordynacja jawi się jako niezbędny warunek zaistnienia efektów synergicznych wynikających z programowania i wdrażania nowych powiązań budowanych pomiędzy miastami partnerskimi,
 - **C3. Wspólne budowanie wizerunku oraz promocja i monitorowanie efektów** – podejmowanie wspólnych działań na rzecz generowania nowych relacji gospodarczych i społecznych pomiędzy miastami partnerskimi w oparciu o koncepcję łańcucha wartości, a także w kontekście ponownego wykorzystania terenów poprzemysłowych jest znaczącym impulsem zmieniającym dotychczasowy wizerunek miast poprzemysłowych. Tym samym stanowi oryginalny przykład przekształceń przestrzeni miejskiej, który wymaga stosownej promocji zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ponadlokalnym. Istotne z punktu widzenia dbałości o efektywność wdrażanych rozwiązań jest także odpowiednie monitorowanie efektów przemian umożliwiające dokonywanie całościowej oceny wprowadzonych zmian, a także będące impulsem do inicjowania nowych relacji społeczno-gospodarczych,
- **ekonomiczno-technologicznego**, zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz wynikami konsultacji społecznych ten wymiar współpracy na rzecz zmian posiada najwyższą rangę, szczególnie w odniesieniu do inicjowania wspólnych relacji pomiędzy trzema miastami partnerskimi w oparciu o koncepcję łańcucha wartości. Wymiar ekonomiczno-technologiczny jest podstawą definiowania następujących celów strategicznych
- **C4. Pozyskanie zasobów i rozpoznanie potrzeb biznesowych** – tworzenie nowych podstaw rozwoju miast partnerskich wymaga podjęcia wyzwania związanego z przekształcaniem terenów poprzemysłowych. Jego realizacja będzie wymagała znaczącego zaangażowania zasobowego. Tym bardziej wykorzystanie zgromadzonych

zasobów, szczególnie w wymiarze gospodarczym, nie może być dokonywane bez rozpoznania potrzeb, oczekiwań sektora biznesu,

- **C5. Dbłość o efektywność, innowacyjność i przedsiębiorczość – przywracanie vitalności przestrzeni**, realizacja działań i projektów strategicznych takich jak projekt flagowy REVITA PARK wymaga ponoszenia znaczących nakładów na przejęcie, uporządkowanie i przygotowanie terenów przemysłowych do pełnienia nowych funkcji zarówno przez sektor publiczny, jak i prywatny. Wydatkowanie środków powinno podlegać kryterium efektywności. Niemniej z punktu widzenia industrialnej spuścizny miast, podnoszenie ich adaptacyjności w otoczeniu wiąże się także z koniecznością stymulowania, w ramach podejmowanych działań i projektów, innowacyjności i przedsiębiorczości,
 - **C6. Zapewnienie efektów „rozsięgu” w otoczeniu** – oznacza dążenie do wprowadzania funkcji i towarzyszących im działalności społeczno-gospodarczych w ramach terenów przemysłowych, które staną się generatorami pozytywnych efektów zewnętrznych o charakterze technologicznym, gospodarczym, społecznym, czy też środowiskowym wzmacniając w ten sposób proponowaną w strategii terytorializację łańcucha wartości.
- **społeczno-kulturowego**, budowanie tego rodzaju relacji pomiędzy miastami partnerskimi wymaga dłuższego horyzontu czasu, szczególnie w relacji do identyfikacji i wdrażania rozwiązań w sferze technologicznej i gospodarczej. Wdrożenie w pierwszej kolejności rozwiązań gospodarczych w oparciu o koncepcję łańcucha wartości będzie generowało nowe powiązania pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem. Niemniej, to aspekty społeczno-kulturowe współpracy, biorąc pod uwagę specyfikę miast przemysłowych, będą ważyły na intensywności i dynamice relacji gospodarczych. W ramach płaszczyzny społeczno-kulturowej zdefiniowano następujące cele strategiczne:
- **C7. Partycypacja i rozpoznanie potrzeb społecznych** - tereny przemysłowe, szczególnie te, dla których wyniki analizy SWOT wskazały na strategię rozwojową (Mysłowice I, Sosnowiec III oraz Jaworzno I) sąsiadują z obszarami, na których skupiają się problemy społeczne (Mysłowice: Piaski i Stare Mysłowice; Sosnowiec: Niwka i Modrzejów; Jaworzno: Stara Huta). Istotnego znaczenia w tym kontekście nabiera konieczność rozpoznania potrzeb w zakresie rewitalizacji społecznej obszarów sąsiednich, ale także szerzej tj. diagnozowanie potrzeb społeczności lokalnych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna w zakresie możliwości poprawy jakości kapitału ludzkiego,
 - **C8. Społeczne włączenie w proces zmian** - generowanie wzrostu gospodarczego w sąsiedztwie tego rodzaju obszarów wymaga, w obecnych standardach planowania rozwoju miejskiego, rozpoznania możliwości włączenia społecznego w procesy zmian
 - **C9. Przyciąganie i aktywizacja mieszkańców** – przekształcone tereny przemysłowe powinny stać się terenami vitalnymi nie tylko w sensie gospodarczym, ale także społecznym. Ideą przekształceń, szczególnie terenów o strategii rozwojowej

(Mysłowice I, Sosnowiec III oraz Jaworzno I) jest: tworzenie miejsc zintegrowanych z otoczeniem, realizacji wizytówkowych obiektów zmieniających wizerunek miast oraz zachęcających swoją ofertą do aktywnych postaw mieszkańców,

- **środowiskowo-infrastrukturalnego**, wymiar środowiskowo-infrastrukturalny odnosi się bezpośrednio do cech fizycznych terenów przemysłowych. Tereny typu *brown field* mogą zostać ponownie udostępnione w celach społeczno-gospodarczych tylko w przypadku ich odpowiedniego przygotowania, zarówno w sensie uporządkowania, dekontaminacji, jak i wprowadzenia niezbędnej infrastruktury technicznej. Wymiar środowiskowo-infrastrukturalny pozwala na wprowadzenie następujących celów strategicznych:
 - **C10. Rozpoznanie rodzajów, skali i oddziaływania obciążeń środowiskowych** – przystąpienie do przekształceń terenów wymaga gruntownego rozpoznania związanych z nimi obciążeń środowiskowych. Tego rodzaju specyficzne dziedzictwo przemysłowe determinuje ścieżkę odzyskiwania wartości społeczno-ekonomicznej obszarów, a także wpływa na efektywność przekształceń,
 - **C11. Uporządkowanie i dekontaminacja terenów przemysłowych** – przywrócenie wartości społeczno-ekonomicznej terenów przemysłowych może zostać dokonane wyłącznie po ich uprzednim uporządkowaniu, a także w niektórych przypadkach dekontaminacji. Podjęcie tego rodzaju działań wraz z tworzeniem nowej infrastruktury technicznej jest warunkiem niezbędnym ponownego ich wykorzystania w tym wdrożenia koncepcji łańcucha wartości budującego nowe relacje społeczne i gospodarcze pomiędzy miastami partnerskimi,
 - **C12. Poszanowanie norm i standardów środowiskowych** – proces przekształceń terenów przemysłowych powinien być także prowadzony z poszanowaniem norm i standardów środowiskowych. Istniejące obecnie obciążenia, pomimo ich likwidacji lub neutralizacji należy monitorować dla zapewnienia bezpiecznego użytkowania nowych przestrzeni miejskich.

Priorytet II. „Przekształcenia terenów przemysłowych na rzecz witalności”

Szczególnym wyzwaniem rozwoju Mysłowic, Sosnowica i Jaworzna, determinującym z jednej strony dynamikę ich rozwoju gospodarczego, z drugiej zaś rzutującym na wizerunek jest problematyka ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych. Realizacja tego wyzwania, w sposób umożliwiający stworzenie nowych powiązań gospodarczych z wykorzystaniem koncepcji łańcucha wartości, jest możliwa wyłącznie w ramach współpracy, koordynacji i uzgodnienia działań. Wspólny proces przekształceń terenów przemysłowych wymaga identyfikacji jego podstawowych etapów, których realizacja jest niezbędna dla zapewnienia odpowiedniego poziomu skuteczności. W tym kontekście priorytet II wprowadza trzy płaszczyzny definiowania celów strategicznych, tj.:

- **przygotowanie przekształceń** – oznaczające skupienie działań na zadaniach związanych z opracowaniem stosownej dokumentacji planistycznej (przykładowo: strategia rozwoju gospodarczego, szczegółowe koncepcje terytorializacji łańcuchów wartości w ramach

REVITAL PARKÓW, wstępne studia wykonalności, analizy rynkowe, programy funkcjonalno-użytkowe, dokumentacja techniczna) oraz dokumentacji organizacyjno-prawnej związanej między innymi z przejęciem terenów, wyznaczeniem zasad współpracy miast partnerskich, określeniem warunków lokalizacji inwestorów zewnętrznych na terenach przemysłowych. Poza wymiarami stricte planistycznymi, w ramach tej płaszczyzny definiowania celów strategicznych oczekuje się także podjęcia działań związanych z budowaniem szerokiego konsensusu wokół zagadnień przekształcenia terenów przemysłowych, zwiększenia zainteresowania inwestorów lokalizacją w ramach tego rodzaju terenów. Tej płaszczyźnie odpowiadają następujące cele strategiczne:

- C1. Budowanie aliansów wokół obszarów współpracy
 - C4. Pozyskanie zasobów i rozpoznanie potrzeb biznesowych
 - C7. Partycypacja i rozpoznanie potrzeb społecznych
 - C10. Rozpoznanie rodzajów, skali i oddziaływania obciążeń środowiskowych
- **przeprowadzenie przekształceń** – wiąże się z w pierwszej kolejności z podjęciem działań zmierzających do przywrócenia wartości społeczno-ekonomicznej terenom przemysłowym, a następnie ich ponownego zagospodarowania, w tym z uwzględnieniem proponowanej w Strategii koncepcji łańcucha wartości. W ramach tej płaszczyzny zdefiniowano następujące cele strategiczne:
- C2. Skoordynowana realizacja projektów strategicznych
 - C5. Dbłość o efektywność, innowacyjność i przedsiębiorczość – przywracanie vitalności przestrzeni
 - C8. Społeczne włączenie w procesy zmian
 - C11. Uporządkowanie i dekontaminacja terenów przemysłowych
- **zarządzanie przekształceniami** -podejście do przekształceń terenów przemysłowych w długim okresie czasu oraz w sposób kompleksowy, tj. zakładający tworzenie nowych powiązań gospodarczych, czy też społecznych pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem w ramach koncepcji łańcucha wartości, wymaga wprowadzenia mechanizmów monitorujących efekty zrealizowanych zmian. Istotne są także rozwiązania, na etapie zarządzania przekształceniami, służących do wzmacniania i generowania nowych łańcuchów wartości w ramach przekształconych terenów przemysłowych. Ostatnia z płaszczyzn definiuje następujące cele strategiczne:
- C3. Wspólne budowanie wizerunku oraz promocja i monitorowanie efektów
 - C6. Zapewnienie efektów „rozsiewu” w otoczeniu
 - C9. Przyciąganie i aktywizacja mieszkańców
 - C12. Poszanowanie norm i standardów środowiskowych

2.2. Cele operacyjne budowania partnerstwa na rzecz przekształcenia terenów przemysłowych

Operacjonalizacja zapisów Strategii wymaga w pierwszej kolejności dekompozycji celów strategicznych na cele operacyjne służące budowaniu partnerstwa pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem na rzecz przekształcenia terenów przemysłowych. Stosowana dekompozycja celów strategicznych na cele operacyjne (według wymiarów: polityczno-organizacyjnego, ekonomiczno-technologicznego, społeczno-kulturowego oraz środowiskowo-infrastrukturalnego) została zamieszczona w tabelach poniżej.

Tabela 106. Wymiar polityczno-organizacyjny budowania partnerstwa

Cele strategiczne	Cele operacyjne
C1. Budowanie aliansów wokół obszarów współpracy	C1.1 Wykorzystanie wysokiej rangi społeczno-gospodarczej miast, w kontekście politycznym i medialnym do lepszego akcentowania wspólnych wyzwań rozwoju, w tym związanych z przekształceniami terenów przemysłowych – także w oparciu o GZM, ŚZGiP, ZMP C1.2. Łagodzenie obecnych i potencjalnych konfliktów wynikających z zapisów dokumentów planistycznych C1.3. Generowanie wspólnych łańcuchów wartości na terenach przemysłowych
C2 Skoordynowana realizacja projektów strategicznych	C.2.1. Uszczegółowienie przedsięwzięć strategicznych dla obszarów przemysłowych bazujących na atutach wysokiego poziomu atrakcyjności subregionu centralnego WSL oraz na uwarunkowaniach lokalnych C2.2. Sformalizowanie ścieżki formalno-prawnej przyciągania i lokalizowania inwestorów
C3.Wspólne budowanie wizerunku, oraz promocja i monitorowanie efektów	C3.1. Budowanie wizerunku współpracy Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna C3.2. Podejmowanie nowych działań na rzecz współpracy miast partnerskich C3.3. Ewaluacja wartości dodanej podejmowanych wspólnych przekształceń terenów przemysłowych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 107. Wymiar ekonomiczno-technologiczny budowania partnerstwa

Cele strategiczne	Cele operacyjne
C4. Pozyskanie zasobów i rozpoznanie potrzeb biznesowych	C4.1. Tworzenie warunków na rzecz przyciągania zasobów w kontekście planowanych przekształceń terenów przemysłowych C4.2. Włączenie sektora biznesu oraz instytucji otoczenia biznesu w proces planowania i finansowania projektów strategicznych
C5. Dbłość o efektywność, innowacyjność i przedsiębiorczość – przywracanie vitalności przestrzeni	C5.1. Ustalenie standardów w zakresie efektywności, innowacyjności oraz przedsiębiorczości C5.2. Wspólne programowanie rozwoju gospodarczego M-J-SO
C6. Zapewnienie efektów „rozsiewu” w otoczeniu	C6.1. Unikanie efektu „tunelu” w związku z projektowaną budową DTŚ Wschód C6.2. Włączenie lokalnego sektora MŚP i mikro firm w efekty przekształceń terenów przemysłowych wraz ze stymulowaniem przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne

Tabela 108. Wymiar społeczno-kulturowy budowania partnerstwa

Cele strategiczne	Cele operacyjne
C7. Partycypacja i rozpoznanie potrzeb społecznych	C7.1. Inicjowanie dialogu społecznego na rzecz przemian, w tym dokonujących się na terenach przemysłowych C7.2. Generowanie nowych powiązań Mysłowic – Sosnowca i Jaworzna o charakterze społecznym C7.3. Łączenie aspektów ekonomicznych, środowiskowych i urbanistycznych z wymiarem rewitalizacji społecznej
C8. Społeczne włączenie w procesy zmian	C8.1. Ustalenie standardów w zakresie partycypacji społecznej - włączenie społeczności lokalnej, NGO, instytucji naukowych C8.2. Wzmacnianie kapitału społecznego
C9. Przyciąganie i aktywizacja mieszkańców	C9.1. Tworzenie kolejnych impulsów rozwoju Mysłowic – Sosnowca – Jaworzna do zatrzymywania i przyciągania nowych mieszkańców C9.2. Tworzenie korzystnych warunków na lokalnych rynkach mieszkaniowych (stymulowanie podaży mieszkań)

Źródło: opracowanie własne

Tabela 109. Wymiar środowiskowo-infrastrukturalny budowania partnerstwa

Cele strategiczne	Cele operacyjne
C10. Rozpoznanie rodzajów, skali i oddziaływania obciążeń środowiskowych	C10.1. Szczegółowe diagnozowanie możliwości ponownego wykorzystania terenów przemysłowych C10.2. Budowanie zaufania wśród podmiotów zainteresowanych przekształceniami terenów przemysłowych
C11. „Dekontaminacja” i porządkowanie terenów przemysłowych	C11.1. Przywracanie wartości społeczno-ekonomicznej terenów przemysłowych C11.2. Racjonalne uzbrojenie i skomunikowanie terenów przemysłowych
C12. Poszanowanie norm i standardów środowiskowych	C12.1. Tworzenie kolejnych impulsów rozwoju Mysłowic – Sosnowca i Jaworzna w oparciu dokonania środowiskowe w ramach przekształconych terenów przemysłowych C12.1. Stworzenie rozwiązań zapewniających informacje na temat stanu środowiska na przekształconych terenach przemysłowych

Źródło: opracowanie własne

2.3. Działania i przedsięwzięcia na rzecz zagospodarowania terenów przemysłowych oraz współpracy miast partnerskich

Zaproponowane przedsięwzięcia są wynikiem przeprowadzonych analiz strategicznych, a także wynikają z założonej w Strategii koncepcji tworzenia wspólnych łańcuchów wartości i ich terytorializacji dla Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna. Przedsięwzięcia zostały uporządkowane według wymiarów definiujących cele strategiczne oraz celów operacyjnych.

Tabela 110. Wymiar polityczno-organizacyjny budowania partnerstwa

Cele operacyjne	Działania i przedsięwzięcia
C1.1 Wykorzystanie wysokiej rangi społeczno-gospodarczej miast, w kontekście politycznym i medialnym do lepszego akcentowania wspólnych wyzwań rozwoju, w tym związanych z przekształceniami terenów przemysłowych – także w oparciu o GZM, ŚZGiP, ZMP	PF⁷⁵. REVITAL PARK – ETAP IA: planowanie instytucjonalizacji działań związanych z wspólnym przekształceniami terenów przemysłowych, w tym dekompozycja i terytorializacja łańcuchów wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych)
C1.2. Łagodzenie obecnych i potencjalnych konfliktów wynikających z zapisów	P1. Wielopodmiotowy Komitet Sterujący Przekształceniami i Koordynacyjny Zespół Zadaniowy P2. Zespoły zadaniowe ds. kompleksowej rewitalizacji miast w powiązaniu z przekształceniami terenów przemysłowych (wg głównych płaszczyzn i dziedzin współpracy)

⁷⁵ PF – oznacza projekt flagowy

Cele operacyjne	Działania i przedsięwzięcia
dokumentów planistycznych C1.3. Generowanie wspólnych łańcuchów wartości na terenach przemysłowych	P3A. Forum Rewitalizacji Terenów Przemysłowych w Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł: Miasta P4. Przegląd lokalnych dokumentów planistycznych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna z perspektywy tworzenia potencjalnych konfliktów funkcji i interesów
C.2.1. Uszczegółowienie przedsięwzięć strategicznych dla obszarów przemysłowych bazujących na atutach wysokiego poziomu atrakcyjności subregionu centralnego WSL oraz na uwarunkowaniach lokalnych C2.2. Sformalizowanie ścieżki formalno-prawnej przyciągania i lokalizowania inwestorów	PF. REVITAL PARK – ETAP IIA: Koordynacja czasowa działań związanych z utworzeniem REVITAL PARK MYSŁOWICE, REVITAL PARK SOSNOWIEC, REVITAL PARK JAWORZNO P5. Przygotowanie pełnej dokumentacji dla wyznaczonych terenów przemysłowych (wstępne studia wykonalności, analizy rynkowe, programy funkcjonalno-użytkowe, dokumentacja techniczna, ekspertyzy, wnioski aplikacyjne oraz inne w zależności od potrzeb) na rzecz terytorializacji wspólnych łańcuchów wartości P6. Przejęcia terenów przemysłowych (w wybranych przypadkach) P7. Przygotowanie wspólnych ofert inwestycyjnych dla terenów przemysłowych P8. Postępowania na wybór inwestorów strategicznych
C3.1. Budowanie wizerunku współpracy Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna C3.2. Podejmowanie nowych działań na rzecz współpracy miast partnerskich C3.3. Ewaluacja wartości dodanej podejmowanych wspólnych przekształceń terenów przemysłowych	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIA: Kampania promocyjna REVITAL PARKÓW jako wyróżniającego przykładu współpracy miast partnerskich opartej na łańcuchach wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych) P9A. Wspólny portal informacyjny Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dotyczący tematyki przekształcenia terenów przemysłowych, projektów strategicznych (w tym flagowego REVITAL PARKÓW, oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, działań społecznych) P10A. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany organizacyjno-instytucjonalne na terenach przemysłowych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 111. Wymiar ekonomiczno-technologiczny budowania partnerstwa

Cele operacyjne	Działania i przedsięwzięcia
C4.1. Tworzenie warunków na rzecz przyciągania zasobów w kontekście planowanych przekształceń terenów przemysłowych C4.2. Włączenie sektora biznesu oraz instytucji otoczenia biznesu w proces planowania i finansowania projektów strategicznych	PF. REVITAL PARK – ETAP IB: budżetowanie oraz zapewnienie zasobów w zakresie wdrożenia wspólnych przekształceń terenów przemysłowych uwzględniających terytorializację łańcuchów wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych) P11. Kodeks przyciągania inwestorów P3B. Forum Rewitalizacji Terenów Przemysłowych Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł Biznes P12. Kampania promocyjna ofert inwestycyjnych dla terenów przemysłowych REVITAL PARKÓW w wymiarze krajowym i zagranicznym P13A. Klaster Rewitalizacyjny Miast Przemysłowych – z wykorzystaniem doświadczeń gospodarczych REVITAL PARKÓW
C5.1. Ustalenie standardów w zakresie efektywności, innowacyjności oraz przedsiębiorczości C5.2. Wspólne programowanie rozwoju gospodarczego M-J-SO	PF. REVITAL PARK – ETAP IIB: ocena efektywności finansowej i społeczno-ekonomicznej w zakresie wdrożenia wspólnych przekształceń terenów przemysłowych uwzględniających terytorializację łańcucha wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości P14. Kryteria wyboru inwestorów zewnętrznych do REVITAL PARKÓW (m.in. wizerunek i nowy profil gospodarczy, innowacyjność rozwiązań, efektywność, przedsiębiorczość, miejsca pracy) P15. „Mix” specjalizacji gospodarczych M-J-SO (szczegółowe profilowanie działalności gospodarczych w ramach REVITAL PARKÓW w tym m.in.: nowoczesne usługi biznesowe, nowe przemysły / reindustrializacja) P16. Program rozwoju gospodarczego Mysłowice – Sosnowiec – Jaworzno z uwzględnieniem potrzeb sektora MŚP i branż innowacyjnych
C6.1. Unikanie efektu „tunelu” w związku z projektowaną budową DTŚ Wschód C6.2. Włączenie lokalnego sektora MŚP i mikro firm w efekty przekształceń terenów przemysłowych wraz ze stymulowaniem przedsiębiorczości	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIB: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze gospodarczym w ramach przekształconych terenów przemysłowych, w tym ich terytorializacja w miastach partnerskich P17. Wspólna promocja terenów inwestycyjnych, w tym przemysłowych znajdujących się w zasięgu oddziaływania DTŚ Wschód P18. Oferta inwestycyjna dla lokalnego sektora MŚP i mikro firm w ramach przekształceń analizowanych terenów przemysłowych P10B. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany gospodarcze i technologiczne na terenach przemysłowych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 112. Wymiar społeczno-kulturowy budowania partnerstwa

Cele operacyjne	Działania i przedsięwzięcia
C7.1. Inicjowanie dialogu społecznego na rzecz przemian, w tym dokonujących się na terenach przemysłowych C7.2. Generowanie nowych powiązań Mysłowic – Sosnowca i Jaworzna o charakterze społecznym C7.3. Łączenie aspektów ekonomicznych, środowiskowych i urbanistycznych z wymiarem rewitalizacji społecznej	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: Rozpoznanie potrzeb i możliwości zaangażowania instytucji społecznych w tworzenie łańcucha wartości na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych P3C. Forum Rewitalizacji Terenów Poprzemysłowych Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł Organizacje Pozarządowe P19. Kalendarium wspólnych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych Mysłowic – Sosnowca i Jaworzna wraz z planem promocji P20. Program wspólnych projektów społecznych Mysłowic – Sosnowca – Jaworzna w zakresie: wsparcie grup wykluczonych, wzmocnienia i poprawy kwalifikacji zawodowych, aktywizacji na rynku pracy (towarzyszący przekształceniom terenów poprzemysłowych)
C8.1. Ustalenie standardów w zakresie partycypacji społecznej - włączenie społeczności lokalnej, NGO, instytucji naukowych C8.2. Wzmacnianie kapitału społecznego	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: ocena efektywności społeczno-ekonomicznej w zakresie wdrożenia działań związanych z wspólnymi przekształceniami terenów poprzemysłowych uwzględniająca terytorializację łańcucha wartości na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych P21. Programowanie konsultacji społecznych w zakresie przekształceń terenów poprzemysłowych i działań towarzyszących P13B. Klaster Rewitalizacyjny Miast Poprzemysłowych – z wykorzystaniem doświadczeń społecznych REVITAL PARKÓW
C9.1. Tworzenie kolejnych impulsów rozwoju Mysłowic – Sosnowca – Jaworzna do zatrzymywania i przyciągania nowych mieszkańców C9.2. Tworzenie korzystnych warunków na lokalnych rynkach mieszkaniowych (stymulowanie podaży mieszkań)	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIC: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze społecznym w ramach przekształconych terenów poprzemysłowych, w tym ich terytorializacja w ramach miast partnerskich P9B. Wspólny portal informacyjny Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dotyczący tematyki przekształcenia terenów poprzemysłowych, projektów strategicznych (w tym flagowego REVITAL PARKÓW, oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, działań społecznych) – platforma konsultacji społecznych P22. Wspólna oferta rekreacyjna m.in. wzdłuż granic miast wyznaczonych dolinami rzek w połączeniu z przekształconymi terenami poprzemysłowymi – jako element integracji i współpracy miast P23. Przygotowanie oferty mieszkaniowej w Mysłowic – Sosnowca - Jaworzna – także z wykorzystaniem terenów poprzemysłowych nadających się na tą funkcję P10C. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany społeczno-kulturalne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 113. Wymiar środowiskowo-infrastrukturalny budowania partnerstwa

Cele operacyjne	Działania Przedsięwzięcia
C10.1. Szczegółowe diagnozowanie możliwości ponownego wykorzystania terenów przemysłowych C10.2. Budowanie zaufania wśród podmiotów zainteresowanych przekształceniami terenów przemysłowych	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: Rozpoznanie potrzeb środowiskowo-infrastrukturalnych (dokumentacja techniczna dla terenów) związanych z wspólnym wdrożeniem na terenach przemysłowych poddanych przekształceniom koncepcji łańcucha wartości rzecz innowacji i przedsiębiorczości, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych P24/P9C. Udostępnienie informacji wynikających z ekspertyz, w tym w ramach wspólnego portalu informacyjnego Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna
C11.1. Przywracanie wartości społeczno-ekonomicznej terenów przemysłowych C11.2. Racjonalne uzbrojenie i skomunikowanie terenów przemysłowych	PF. REVITAL PARK – ETAP IID: ocena oddziaływania środowiskowego nowych działalności gospodarczych na terenach przemysłowych, w tym realizowanych w ramach łańcucha wartości innowacji i przedsiębiorczości, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz organizacji społecznych P25. Projekty „dekontaminacyjne” i porządkujące tereny przemysłowe – realizacja P26. Projekty infrastruktury technicznej ponownie otwierające uporządkowane tereny przemysłowe pod nowe funkcje – realizacja P13B. Klaster Rewitalizacyjny Miast Przemysłowych – z wykorzystaniem doświadczeń środowiskowo-infrastrukturalny REVITAL PARKÓW
C12.1. Tworzenie kolejnych impulsów rozwoju Mysłowic – Sosnowca i Jaworzna w oparciu dokonania środowiskowe w ramach przekształconych terenów przemysłowych C12.1. Stworzenie rozwiązań zapewniających informacje na temat stanu środowiska na przekształconych terenach przemysłowych	PF. REVITAL PARK – ETAP IIID: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze gospodarczym z wykorzystaniem aspektów środowiskowych w ramach przekształconych terenów przemysłowych, w tym ich terytorializacja w miastach partnerskich P10D. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany środowiskowo-infrastrukturalne na terenach przemysłowych P27. Procedury i działania w zakresie łagodzenia negatywnych oddziaływań środowiskowych

Źródło: opracowanie własne

3. Operacjonalizacja rozstrzygnięć strategicznych

3.1. Harmonogram realizacji Strategii

Poniżej zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Strategii obejmujący kluczowe etapy zmian (przygotowanie przekształceń, przeprowadzenie przekształceń oraz zarządzanie przekształceniami) oraz proponowane działania i przedsięwzięcia.

Tabela 114. Ramowy Harmonogram realizacji Strategii w podziale na kluczowe etapy zmian i towarzyszące im przedsięwzięcia

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Lata po 2020
PŁASZCZYZNA POLITYCZNO-ORGANIZACYJNA								
Przygotowanie przekształceń	PF⁷⁶. REVITAL PARK – ETAP IA: planowanie instytucjonalizacji działań związanych z wspólnym przekształceniami terenów przemysłowych, w tym dekompozycja i terytorializacja łańcuchów wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych) P1. Wielopodmiotowy Komitet Sterujący Przekształceniami i Koordynacyjny Zespół Zadaniowy P2. Zespoły zadaniowe ds. kompleksowej rewitalizacji miast w powiązaniu z przekształceniami terenów przemysłowych (wg głównych płaszczyzn i dziedzin współpracy) P3A. Forum Rewitalizacji Terenów Przemysłowych w Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł: Miasta P4. Przegląd lokalnych dokumentów planistycznych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna z perspektywy tworzenia potencjalnych konfliktów funkcji i interesów							
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIA: Koordynacja czasowa działań związanych z utworzeniem REVITAL PARK MYSŁOWICE, REVITAL PARK SOSNOWIEC, REVITAL PARK JAWORZNO P5. Przygotowanie pełnej dokumentacji dla wyznaczonych terenów przemysłowych (wstępne studia wykonalności, analizy rynkowe, programy funkcjonalno-użytkowe, dokumentacja techniczna, ekspertyzy, wnioski aplikacyjne oraz inne w zależności od potrzeb) na rzecz terytorializacji wspólnych łańcuchów wartości P6. Przejęcia terenów przemysłowych (w wybranych przypadkach) P7. Przygotowanie wspólnych ofert inwestycyjnych dla terenów przemysłowych P8. Postępowania na wybór inwestorów strategicznych							

⁷⁶ PF – oznacza projekt flagowy

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Lata po 2020
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIA: Kampania promocyjna REVITAL PARKÓW jako wyróżniającego przykładu współpracy miast partnerskich opartej na łańcuchach wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych) P9A. Wspólny portal informacyjny Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dotyczący tematyki przekształcenia terenów poprzemysłowych, projektów strategicznych (w tym flagowego REVITAL PARKÓW, oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, działań społecznych) P10A. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany organizacyjno-instytucjonalne na terenach poprzemysłowych							
PŁASZCZYZNA EKONOMICZNO-TECHNOLOGICZNA								
Przygotowanie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IB: budżetowanie oraz zapewnienie zasobów w zakresie wdrożenia wspólnych przekształceń terenów poprzemysłowych uwzględniających terytorializację łańcuchów wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych) P11. Kodeks przyciągania inwestorów P3B. Forum Rewitalizacji Terenów Poprzemysłowych Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł Biznes P12. Kampania promocyjna ofert inwestycyjnych dla terenów poprzemysłowych REVITAL PARKÓW w wymiarze krajowym i zagranicznym P13A. Kłaster Rewitalizacyjny Miast Poprzemysłowych – z wykorzystaniem doświadczeń gospodarczych REVITAL PARKÓW							
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIB: ocena efektywności finansowej i społeczno-ekonomicznej w zakresie wdrożenia wspólnych przekształceń terenów poprzemysłowych uwzględniających terytorializację łańcucha wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości P14. Kryteria wyboru inwestorów zewnętrznych do REVITAL PARKÓW (m.in. wizerunek i nowy profil gospodarczy, innowacyjność rozwiązań, efektywność, przedsiębiorczość, miejsca pracy) P15. „Mix” specjalizacji gospodarczych M-J-SO (szczegółowe profilowanie działalności gospodarczych w ramach REVITAL PARKÓW w tym m.in.: nowoczesne usługi biznesowe, nowe przemysły / reindustrializacja) P16. Program rozwoju gospodarczego Mysłowice – Sosnowiec – Jaworzno z uwzględnieniem potrzeb sektora MŚP i branż innowacyjnych							

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Lata po 2020
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIB: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze gospodarczym w ramach przekształconych terenów przemysłowych, w tym ich terytorializacja w miastach partnerskich P17. Wspólna promocja terenów inwestycyjnych, w tym przemysłowych znajdujących się w zasięgu oddziaływania DTŚ Wschód P18. Oferta inwestycyjna dla lokalnego sektora MŚP i mikro firm w ramach przekształceń analizowanych terenów przemysłowych P10B. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany gospodarcze i technologiczne na terenach przemysłowych							
PŁASZCZYZNA SPOŁECZNO-KULTURALNA								
Przygotowanie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: Rozpoznanie potrzeb i możliwości zaangażowania instytucji społecznych w tworzenie łańcucha wartości na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych P3C. Forum Rewitalizacji Terenów Przemysłowych Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł Organizacje Pozarządowe P19. Kalendarium wspólnych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych Mysłowic – Sosnowca i Jaworzna wraz z planem promocji P20. Program wspólnych projektów społecznych Mysłowic – Sosnowca – Jaworzna w zakresie: wsparcie grup wykluczonych, wzmocnienia i poprawy kwalifikacji zawodowych, aktywizacji na rynku pracy (towarzyszący przekształceniom terenów przemysłowych)							
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: ocena efektywności społeczno-ekonomicznej w zakresie wdrożenia działań związanych z wspólnymi przekształceniami terenów przemysłowych uwzględniającą terytorializację łańcucha wartości na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych P21. Programowanie konsultacji społecznych w zakresie przekształceń terenów przemysłowych i działań towarzyszących P13B. Klaster Rewitalizacyjny Miast Przemysłowych – z wykorzystaniem doświadczeń społecznych REVITAL PARKÓW							

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Lata po 2020
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIC: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze społecznym w ramach przekształconych terenów przemysłowych, w tym ich terytorializacja w ramach miast partnerskich P9B. Wspólny portal informacyjny Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dotyczący tematyki przekształcenia terenów przemysłowych, projektów strategicznych (w tym flagowego REVITAL PARKÓW, oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, działań społecznych) – platforma konsultacji społecznych P22. Wspólna oferta rekreacyjna m.in. wzdłuż granic miast wyznaczonych dolinami rzek w połączeniu z przekształconymi terenami przemysłowymi – jako element integracji i współpracy miast P23. Przygotowanie oferty mieszkaniowej w Mysłowic – Sosnowca - Jaworzna – także z wykorzystaniem terenów przemysłowych nadających się na tą funkcję P10C. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany społeczno-kulturalne							
PLASZCZYZNA ŚRODOWISKOWO-INFRASTRUKTURALNA								
Przygotowanie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: Rozpoznanie potrzeb środowiskowo-infrastrukturalnych (dokumentacja techniczna dla terenów) związanych z wspólnym wdrożeniem na terenach przemysłowych poddanych przekształceniom koncepcji łańcucha wartości rzecz innowacji i przedsiębiorczości, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych P24/P9C. Udostępnienie informacji wynikających z ekspertyz, w tym w ramach wspólnego portalu informacyjnego Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna							
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IID: ocena oddziaływania środowiskowego nowych działalności gospodarczych na terenach przemysłowych, w tym realizowanych w ramach łańcucha wartości innowacji i przedsiębiorczości, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz organizacji społecznych P25. Projekty „dekontaminacyjne” i porządkujące tereny przemysłowe – realizacja P26. Projekty infrastruktury technicznej ponownie otwierające uporządkowane tereny przemysłowe pod nowe funkcje – realizacja P13B. Kłaster Rewitalizacyjny Miast Przemysłowych – z wykorzystaniem doświadczeń środowiskowo-infrastrukturalny REVITAL PARKÓW							

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Lata po 2020
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIID: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze gospodarczym z wykorzystaniem aspektów środowiskowych w ramach przekształconych terenów przemysłowych, w tym ich terytorializacja w miastach partnerskich P10D. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany środowiskowo-infrastrukturalne na terenach przemysłowych P27. Procedury i działania w zakresie łagodzenia negatywnych oddziaływań środowiskowych							

Źródło: opracowanie własne

3.2. Finansowanie działań

Tabela 115. Ramowe założenia w zakresie finansowania działań związanych z wdrażaniem Strategii

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	JST	Środki krajowe	Środki UE	Środki prywatne	Zaangażowanie NGO 2020 Lata po 2020
PŁASZCZYZNA POLITYCZNO-ORGANIZACYJNA						
Przygotowanie przekształceń	PF⁷⁷. REVITAL PARK – ETAP IA: planowanie instytucjonalizacji działań związanych z wspólnym przekształcaniami terenów przemysłowych, w tym dekompozycja i terytorializacja łańcuchów wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych)					
	P1. Wielopodmiotowy Komitet Sterujący Przekształcaniami i Koordynacyjny Zespół Zadaniowy					
	P2. Zespoły zadaniowe ds. kompleksowej rewitalizacji miast w powiązaniu z przekształcaniami terenów przemysłowych (wg głównych płaszczyzn i dziedzin współpracy)					
	P3A. Forum Rewitalizacji Terenów Przemysłowych w Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł: Miasta					
	P4. Przegląd lokalnych dokumentów planistycznych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna z perspektywy tworzenia potencjalnych konfliktów funkcji i interesów					
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIA: Koordynacja czasowa działań związanych z utworzeniem REVITAL PARK MYSŁOWICE, REVITAL PARK SOSNOWIEC, REVITAL PARK JAWORZNO					
	P5. Przygotowanie pełnej dokumentacji dla wyznaczonych terenów przemysłowych (wstępne studia wykonalności, analizy rynkowe, programy funkcjonalno-użytkowe, dokumentacja techniczna, ekspertyzy, wnioski aplikacyjne oraz inne w zależności od potrzeb) na rzecz terytorializacji wspólnych łańcuchów wartości					
	P6. Przejęcia terenów przemysłowych (w wybranych przypadkach)					
	P7. Przygotowanie wspólnych ofert inwestycyjnych dla terenów przemysłowych					
	P8. Postępowania na wybór inwestorów strategicznych					

⁷⁷ PF – oznacza projekt flagowy

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	JST	Środki krajowe	Środki UE	Środki prywatne	Zaangażowanie NGO 2020 Lata po 2020
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIA: Kampania promocyjna REVITAL PARKÓW jako wyróżniającego przykładu współpracy miast partnerskich opartej na łańcuchach wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych)					
	P9A. Wspólny portal informacyjny Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dotyczący tematyki przekształcenia terenów przemysłowych, projektów strategicznych (w tym flagowego REVITAL PARKÓW, oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, działań społecznych)					
	P10A. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany organizacyjno-instytucjonalne na terenach przemysłowych					
PŁASZCZYZNA EKONOMICZNO-TECHNOLOGICZNA						
Przygotowanie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IB: budżetowanie oraz zapewnienie zasobów w zakresie wdrożenia wspólnych przekształceń terenów przemysłowych uwzględniających terytorializację łańcuchów wartości (tj.: łańcuchy wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości, na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, na rzecz organizacji społecznych)					
	P11. Kodeks przyciągania inwestorów					
	P3B. Forum Rewitalizacji Terenów Przemysłowych Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł Biznes					
	P12. Kampania promocyjna ofert inwestycyjnych dla terenów przemysłowych REVITAL PARKÓW w wymiarze krajowym i zagranicznym					
	P13A. Kłaster Rewitalizacyjny Miast Przemysłowych – z wykorzystaniem doświadczeń gospodarczych REVITAL PARKÓW					
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIB: ocena efektywności finansowej i społeczno-ekonomicznej w zakresie wdrożenia wspólnych przekształceń terenów przemysłowych uwzględniających terytorializację łańcucha wartości na rzecz innowacyjności i przedsiębiorczości					
	P14. Kryteria wyboru inwestorów zewnętrznych do REVITAL PARKÓW (m.in. wizerunek i nowy profil gospodarczy, innowacyjność rozwiązań, efektywność, przedsiębiorczość, miejsca pracy)					
	P15. „Mix” specjalizacji gospodarczych Mysłowic – Sosnowca - Jaworzna (szczegółowe profilowanie działalności gospodarczych w ramach REVITAL PARKÓW w tym m.in.: nowoczesne usługi biznesowe, nowe					

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	JST	Środki krajowe	Środki UE	Środki prywatne	Zaangażowanie NGO 2020 Lata po 2020
	przemysł / reindustrializacja)					
	P16. Program rozwoju gospodarczego Mysłowice – Sosnowiec – Jaworzno z uwzględnieniem potrzeb sektora MŚP i branż innowacyjnych					
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIB: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze gospodarczym w ramach przekształconych terenów poprzemysłowych, w tym ich terytorializacja w miastach partnerskich					
	P17. Wspólna promocja terenów inwestycyjnych, w tym poprzemysłowych znajdujących się w zasięgu oddziaływania DTŚ Wschód					
	P18. Oferta inwestycyjna dla lokalnego sektora MŚP i mikro firm w ramach przekształceń analizowanych terenów poprzemysłowych					
	P10B. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany gospodarcze i technologiczne na terenach poprzemysłowych					
PŁASZCZYZNA SPOŁECZNO-KULTURALNA						
Przygotowanie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: Rozpoznanie potrzeb i możliwości zaangażowania instytucji społecznych w tworzenie łańcucha wartości na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych					
	P3C. Forum Rewitalizacji Terenów Poprzemysłowych Aglomeracji Górnośląskiej – Moduł Organizacje Pozarządowe					
	P19. Kalendarium wspólnych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych Mysłowic – Sosnowca i Jaworzna wraz z planem promocji					
	P20. Program wspólnych projektów społecznych Mysłowic – Sosnowca – Jaworzna w zakresie: wsparcie grup wykluczonych, wzmocnienia i poprawy kwalifikacji zawodowych, aktywizacji na rynku pracy (towarzyszący przekształceniom terenów poprzemysłowych)					
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: ocena efektywności społeczno-ekonomicznej w zakresie wdrożenia działań związanych z wspólnymi przekształceniami terenów poprzemysłowych uwzględniającą terytorializację łańcucha wartości na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych					
	P21. Programowanie konsultacji społecznych w zakresie przekształceń terenów poprzemysłowych i działań towarzyszących					
	P13B. Klaster Rewitalizacyjny Miast Poprzemysłowych – z					

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	JST	Środki krajowe	Środki UE	Środki prywatne	Zaangażowanie NGO 2020 Lata po 2020
	wykorzystaniem doświadczeń społecznych REVITAL PARKÓW					
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIIC: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze społecznym w ramach przekształconych terenów przemysłowych, w tym ich terytorializacja w ramach miast partnerskich					
	P9B. Wspólny portal informacyjny Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna dotyczący tematyki przekształcenia terenów przemysłowych, projektów strategicznych (w tym flagowego REVITAL PARKÓW, oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, działań społecznych) – platforma konsultacji społecznych					
	P22. Wspólna oferta rekreacyjna m.in. wzdłuż granic miast wyznaczonych dolinami rzek w połączeniu z przekształconymi terenami przemysłowymi – jako element integracji i współpracy miast					
	P23. Przygotowanie oferty mieszkaniowej w Mysłowic – Sosnowca - Jaworzna – także z wykorzystaniem terenów przemysłowych nadających się na tą funkcję					
	P10C. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany społeczno-kulturalne					
PŁASZCZYZNA ŚRODOWISKOWO-INFRASTRUKTURALNA						
Przygotowanie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IIC: Rozpoznanie potrzeb środowiskowo-infrastrukturalnych (dokumentacja techniczna dla terenów) związanych z wspólnym wdrożeniem na terenach przemysłowych poddanych przekształceniom koncepcji łańcucha wartości rzecz innowacji i przedsiębiorczości, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz na rzecz organizacji społecznych					
	P24/P9C. Udostępnienie informacji wynikających z ekspertyz, w tym w ramach wspólnego portalu informacyjnego Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna					
Przeprowadzenie przekształceń	PF. REVITAL PARK – ETAP IID: ocena oddziaływania środowiskowego nowych działalności gospodarczych na terenach przemysłowych, w tym realizowanych w ramach łańcucha wartości innowacji i przedsiębiorczości, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz organizacji społecznych					
	P25. Projekty „dekontaminacyjne” i porządkujące tereny przemysłowe – realizacja					
	P26. Projekty infrastruktury technicznej ponownie otwierające uporządkowane tereny przemysłowe pod nowe funkcje – realizacja					
	P13B. Klaster Rewitalizacyjny Miast Przemysłowych – z					

Kluczowe etapy zmian	Działania i przedsięwzięcia	JST	Środki krajowe	Środki UE	Środki prywatne	Zaangażowanie NGO 2020 Lata po 2020
	wykorzystaniem doświadczeń środowiskowo-infrastrukturalny REVITAL PARKÓW					
Zarządzanie przekształceniami	PF. REVITAL PARK – ETAP IIID: tworzenie nowych łańcuchów wartości o charakterze gospodarczym z wykorzystaniem aspektów środowiskowych w ramach przekształconych terenów przemysłowych, w tym ich terytorializacja w miastach partnerskich					
	P10D. System monitoringu i ewaluacji – Moduł: zmiany środowiskowo-infrastrukturalne na terenach przemysłowych					
	P27. Procedury i działania w zakresie łagodzenia negatywnych oddziaływań środowiskowych					

Źródło: opracowanie własne

3.3. Monitoring i ewaluacja Strategii

Założenia w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii, szczególnie w odniesieniu do wskaźników oceniających zostały oparte o konstrukcję priorytetów Strategii identyfikacji celów strategicznych. Poniżej na rysunku zaprezentowano matrycę wskaźników monitoringu i ewaluacji wynikającą ze złożenia płaszczyzn definiowania celów strategicznych.

Tabela 116. Matryca wskaźników monitoringu i ewaluacji

		Priorytet I. Współpraca na rzecz zmian			
Płaszczyzny definiowania celów strategicznych		Polityczno-organizacyjny	Ekonomiczno-technologiczny	Społeczno-kulturowy	Środowiskowo-infrastrukturalny
Priorytet II. Przekształcenia terenów przemysłowych na rzecz witalności	Przygotowanie przekształceń	M1. Liczba podpisanych porozumień w zakresie wspólnego przygotowania projektów	M3. Wartość środków finansowych pozyskanych na rzecz przekształceń terenów przemysłowych	M7. Liczba NGO uczestniczących w projektach towarzyszących przekształceniom terenów przemysłowych	M10. Liczba dokumentacji opracowanych na potrzeby środowiskowo-infrastrukturalne
	Przeprowadzenie przekształceń	M2. Liczba projektów realizowanych na rzecz przekształceń terenów przemysłowych	M4. Cena ofertowa m ² terenu przemysłowego po przekształceniach	C8. Liczba projektów społecznych realizowanych w związku z zagospodarowaniem terenów przemysłowych	M11. Powierzchnia uporządkowanych /udostępnionych terenów przemysłowych
	Zarządzanie przekształceniami	E1.1. Wartość inwestycji prywatnych w mieście E2.2. Wartość inwestycji zagranicznych w mieście	E2.1 Liczba zlokalizowanych firm na terenach przemysłowych E2.2 Liczba utworzonych miejsc pracy na terenach przemysłowych	E3.1 Liczba mieszkańców objętych projektami społecznymi E3.2 Liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS w sąsiedztwie terenów przemysłowych	E4.1 Powierzchnia terenów zieleni utworzonych na terenach przemysłowych

Źródło: opracowanie własne.

Oznaczenia:

- M – wskaźnik monitoringu
- E – wskaźnik ewaluacji

Ujęcie powyższe daje z jednej strony możliwość monitorowania i ewaluacji efektów zmian pojawiających się w poszczególnych etapach wdrażania Strategii (tj. etapy przekształceń terenów przemysłowych: przygotowanie, przeprowadzenia i zarządzanie przekształceniami). Z drugiej zaś zapewnia kompleksowe spojrzenie na cztery płaszczyzny generowania efektów, tj.: polityczno-organizacyjną, ekonomiczno-technologiczną, społeczno-kulturową oraz środowiskowo-infrastrukturalną.

Ponadto, dla potrzeb monitoringu i ewaluacji wprowadzono na etapie operacjonalizacji strategii stosowne przedsięwzięcie - por. P10A, P10B, P10C, P10D. W wymiarze organizacyjnym prowadzenie kompleksowego monitoringu i ewaluacji zakłada utworzenie w ramach poszczególnych miast partnerskich, a także REVITAL PARKÓW, wspólnej struktury zajmującej się zadaniami oceny realizowanych zmian. Dane gromadzone w ramach monitoringu i ewaluacji, wraz z wnioskami powinny zostać w corocznie przygotowanych Raportach Ewaluacyjnych Revital Parków, a następnie udostępniane na platformie wspólnego portalu informacyjnego Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna (przedsięwzięcie P9).

3.4. Zalecenia w zakresie zmian w istniejących dokumentach strategicznych, planistycznych, programowych miast partnerskich na rzecz spójności ze Strategią

Dokonany przegląd dokumentów strategicznych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna, a także rozstrzygnięcia zawarte w przedmiotowym dokumencie *Strategii* sygnalizują potrzebę dokonania następujących zmian i uzupełnień w istniejących dokumentach strategicznych miast partnerskich:

- w przypadku **Mysłowic**, obecne rozstrzygnięcia zawarte w dokumencie Strategii rozwoju miasta posiadają odniesienie zarówno do zagadnień gospodarczych, jak i elementów związanych z budowaniem partnerstwa z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Mając na uwadze zapisy przedmiotowej *Strategii budowania partnerstwa* można rozważyć wprowadzenie do strategii ogólnej na poziomie sektorowych celów strategicznych odniesień do tworzenia Revital Parków jako formy współpracy na rzecz zintegrowanego przekształcania terenów przemysłowych;
- w przypadku **Sosnowca**, wartości związane z rozwojem gospodarczym oraz współpracą znajdują odzwierciedlenie w obecnych zapisach ogólnej strategii rozwoju miasta. Niemniej, należy rozważyć, aby w procesie jej aktualizacji większy akcent został położony (na poziomie celów strategicznych) na współpracę lokalną, a nie tylko międzynarodową i międzyregionalną, czego przykładem są propozycje przedmiotowej *Strategii budowania partnerstwa* w zakresie przekształcania terenów przemysłowych z wykorzystaniem formuły Revital Parków;
- w przypadku **Jaworzna**, należy rozważyć, szczególnie na etapie aktualizacji dokumentu ogólnej strategii rozwoju miasta wprowadzenie bezpośrednich odniesień do współpracy z ośrodkami sąsiednimi, szczególnie w kontekście wspólnego zagospodarowania terenów przemysłowych oraz tworzenia nowych relacji społeczno-gospodarczych opartych o koncepcję łańcucha wartości w ramach Revital Parków;

Z punktu widzenia zintegrowanego planowania strategicznego, biorąc pod uwagę rozstrzygnięcia przedmiotowego dokumentu Strategii budowania partnerstwa istotnego znaczenia

nabiera kwestia przygotowania skoordynowanych indywidualnych **programów rozwoju gospodarczego Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna**, akcentujących potrzebę zagospodarowania terenów przemysłowych, a także rozwoju sektora MŚP w kontekście innowacji i przedsiębiorczości. Atrakcyjną z punktu widzenia wdrażania zaawansowanych form współpracy pomiędzy Mysłowicami, Sosnowcem i Jaworzniem jest także rekomendacja w postaci przygotowania **wspólnego programu rozwoju gospodarczego miast partnerskich**. Program tego rodzaju mógłby stać się płaszczyzną określenia wspólnych łańcuchów wartości, wraz z ich dekompozycją pomiędzy miastami, na rzecz tworzenia nowych relacji społeczno-gospodarczych.

W przypadku tworzonych obecnie **nowych lokalnych programów rewitalizacji** miast partnerskich (dla potrzeb okresu programowania 2014-2020), a także biorąc pod uwagę zakres *Strategii budowania partnerstwa* odnoszący się do terenów przemysłowych, należy w ramach tego rodzaju dokumentów poczynić stosowne zapisy. Nowe lokalne programy rewitalizacji powinny uwzględniać między innymi: tereny przemysłowe będące przedmiotem niniejszej *Strategii* oraz wspólny program funkcjonalno-użytkowy zdefiniowany na potrzeby ich zintegrowanego przekształcenia.

Tabela 117. Zalecenia w zakresie zmian w dokumentach planistycznych na rzecz spójności ze Strategią

Teren	Zakres zalecanych zmian	
	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
Mysłowice I	Brak potrzeby zmian: katalog proponowanych funkcji mieści się w zakresie kierunków przeznaczenia terenów określonych w obowiązującym studium	Wprowadzenie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Katowicka – Świerczyny drogi publicznej łączącej planowane skrzyżowanie ul. Obrzeżnej Północnej (DTŚ-Wschód) z drogą A-1KDD - zgodnie ze sporządzoną urbanistyczną koncepcją zagospodarowania terenu oraz w oparciu o program funkcjonalno- użytkowy zalecany do wykonania (uzasadnienie: a. funkcje proponowane dla obszaru w strategii wymagają, ze względu na jego znaczną powierzchnię, zapewnienia możliwości etapowania zagospodarowania terenu; dostęp do drogi publicznej jest podstawowym warunkiem możliwości wydzielania działek budowlanych; b. dostępność terenu z DTŚ będzie istotnym czynnikiem podnoszącym jego atrakcyjność, ze względu na klasę tej drogi, planowane skrzyżowanie powinno obsługiwać teren poprzez drogę publiczną; c. status drogi publicznej gwarantuje realizację zasadniczych rozwiązań koncepcji zagospodarowania terenu oraz umożliwia wykonanie drogi z zaangażowaniem środków publicznych).
Mysłowice II	Główne funkcje terenu proponowane w strategii mieszczą się zakresie kierunków przeznaczenia terenów określonym w studium. Ewentualnie wprowadzenie alternatywnej funkcji rekreacyjno-rozrywkowej (realizacja idei tzw. parku sąsiedzkiego) wymagałoby	W nawiązaniu do wyników badań geotechnicznych (wykazano występowanie odpadów komunalnych zmieszanych z odpadami przemysłowymi), wskazane jest uzyskanie opinii państwowego inspektora sanitarnego (PIS) w zakresie możliwości ponownego zagospodarowania terenu. Od opinii PIS zależeć będą dalsze działania, w tym ewentualna potrzeba zmiany planu w celu wykluczenia

	zmiany studium, w porozumieniu z miastami sąsiednimi (Sosnowiec, Katowice)	dopuszczonych obecnie funkcji usługowych (wymagających gruntów o jakości co najmniej klasy B), lub wprowadzenia czasowego zakazu zabudowy.
Sosnowiec I	Ze względu na znaczny stopień dezaktualizacji obowiązującego studium – odniesiono zalecenia do projektu aktualizacji studium. Katalog proponowanych funkcji w projekcie studium mieści się w zakresie kierunków przeznaczenia terenów określonych w obowiązującym studium	Zalecane objęcie miejscowym planem, który ustali przeznaczenie terenu na cele rekreacyjne oraz określi możliwości uzupełniającego zagospodarowania obiektami wzbogacającymi funkcję terenu - zgodnie z katalogiem zawartym w strategii, w tym ew. lokalizację pawilonu ekspozycji paleontologicznej; granice planu powinny być szersze niż obszar rozpatrywany w strategii - obejmując co najmniej teren całej hałdy, wraz z otoczeniem niezbędnym do rozwiązania dojazdu oraz lokalizacji ew. uzupełniających sposobów zagospodarowania (np. parking); zalecane ujęcie sąsiednich terenów zieleni i rekreacji wyznaczanych w projekcie nowego studium uikzp. W opracowaniu ekofizjograficznym sporządzanym na potrzeby planu zaleca się przeanalizowanie potrzeb związanych z zapewnieniem ochrony rzadkich skamieniałości występujących w obszarze hałdy, np. w formie utworzenia stanowiska dokumentacyjnego.
Sosnowiec II	Ze względu na znaczny stopień dezaktualizacji obowiązującego studium – odniesiono zalecenia do projektu aktualizacji studium. Katalog proponowanych funkcji w projekcie studium mieści się w zakresie kierunków przeznaczenia terenów określonych w obowiązującym studium	Zalecane objęcie miejscowym planem, który ustali przeznaczenie i możliwości zagospodarowania terenu w nawiązaniu do katalogu funkcji wytypowanych w strategii, uwzględniając złożone uwarunkowania miejscowe wynikające ze stanu gruntów oraz sąsiedztwa (cementarz, tereny przemysłowe, tereny zalegania odpadów komunalnych, planowana DTŚ). W ramach opracowania ekofizjograficznego na potrzeby planu niezbędne jest przybliżenie czasu zakończenia deponowania odpadów komunalnych, w celu określenia przepisów szczególnych mających zastosowanie do terenu, w których stwierdzono ich zaleganie.
Sosnowiec III	Ze względu na znaczny stopień dezaktualizacji obowiązującego studium – odniesiono zalecenia do projektu aktualizacji studium. Katalog proponowanych funkcji w projekcie studium mieści się w zakresie kierunków przeznaczenia terenów określonych w obowiązującym studium	Zalecane opracowanie miejscowego planu, w celu umożliwienia wykorzystania potencjału terenu do rozwoju funkcji związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy, wskazanych w strategii (wprowadzenie usług i produkcji o nieuciążliwym charakterze), a także w celu stworzenia podstaw realizacji koncepcji zagospodarowania obszaru (główne elementy kompozycji urbanistycznej, w tym oś zielona, zasady obsługi komunikacyjnej, linie zabudowy, gabaryty obiektów, powiązania z terenami sąsiednimi).
Jaworzno I	Brak potrzeby zmian: katalog proponowanych funkcji mieści się w zakresie kierunków przeznaczenia terenów określonych w obowiązującym studium	Realizacja koncepcji zagospodarowania w celu lokalizacji funkcji wskazanych w strategii możliwa jest w oparciu o ustalenia obowiązującego miejscowego planu jedynie częściowo - w odniesieniu do części zachodniej; lokalizacja inkubatora przedsiębiorczości lub innego budynku będącego "wizytówką" rewitalizowanych obszarów (o większej wysokości) wymaga zmiany planu. Po opracowaniu programu funkcjonalno-użytkowego precyzującego możliwości wykorzystania terenu i koszty jego przygotowania do zabudowy należy rozważyć zasadność zmiany planu w zakresie całego terenu, co

		pozwole na zwiększenie wskaźnika intensywności zagospodarowania i poprawę jego efektywności, jak również podniesie atrakcyjność inwestycyjną terenu.
Jaworzno II	Brak potrzeby zmian: katalog proponowanych funkcji mieści się w zakresie kierunków przeznaczenia terenów określonych w obowiązującym studium	Zagospodarowanie obszaru wymaga opracowania koncepcji obsługi komunikacyjnej - drogi zbiorczej stanowiącej przedłużenie ul. Młynarskiej co najmniej do planowanego węzła z obwodnicą południową oraz ustalenia przebiegu samej obwodnicy południowej przez teren zakładów Organika Azot. W koncepcji należy określić zasady udostępnienia terenu z drogi Z oraz zasady powiązania układu dróg wewnętrznych na terenach restrukturyzowanych zakładów Organika-Azot po realizacji południowej obwodnicy. Zmiana planu miejscowego na tym etapie nie jest konieczna, jej potrzeba może wynikać po opracowaniu programu funkcjonalno-użytkowego.

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców i jej zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO	9
Tabela 2. Liczba urodzeń i jej zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO	10
Tabela 3. Liczba zgonów i jej zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO	11
Tabela 4. Ruch naturalny i jego zmiany w latach 2004-2013 w J, M, SO	12
Tabela 5. Saldo migracji i jego zmiany w latach 2004-2013 w M, J, SO	13
Tabela 6. Poziom wykształcenia wg wyników NSP z lat 2002 i 2011 w M, J, SO	14
Tabela 7. Zmiany w poziomie wykształcenia wg wyników NSP z lat 2002 i 2011 w M, J, SO	14
Tabela 8. Odwiedzający muzea w latach 2004-2013 w M, J, SO	16
Tabela 9. Liczba klubów sportowych oraz liczba ćwiczących w klubach sportowych w latach 2004 i 2013 w M, J, SO	17
Tabela 10. Obiekty hotelowe, miejsca noclegowe, korzystający z noclegów oraz liczba udzielonych noclegów w latach 2004 i 2013 w J, M, SO	18
Tabela 11. Zmiany w liczbie obiektów hotelowych, miejsc noclegowych, korzystających z noclegów oraz liczbie udzielonych noclegów w latach 2004 i 2013 w J, M, SO	19
Tabela 12. Mieszkania oddane do użytku w latach 2004-2013 w M-J-SO	20
Tabela 13. Ranga społeczna miast: liczba mieszkańców, udział mieszkańców z wyższym wykształceniem, liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2013 w M-J-SO	21
Tabela 14. Ranga społeczna miast: liczba ludności, udział mieszkańców z wyższym wykształceniem oraz gęstość zaludnienia w M-J-SO	22
Tabela 15. Podmioty gospodarcze w M-J-SO	23
Tabela 16. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej: sektor publiczny – sektor prywatny w J, M, SO	24
Tabela 17. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej - dominacja sektorów: sektor publiczny – sektor prywatny (spółki prawa handlowego) w J, M, SO	25
Tabela 18. Struktura wielkościowa podmiotów gospodarki narodowej w J, M, SO według liczby zatrudnionych	26
Tabela 19. Przedsiębiorczość – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	26
Tabela 20. Pracujący w J, M, SO	27
Tabela 21. Struktura zatrudnienia w głównych branżach gospodarki w 2005 i 2013 roku w J, M, SO	28
Tabela 22. Zmiany w strukturze zatrudnienia w głównych branżach gospodarki w latach 2005-2013 roku w J, M, SO	29
Tabela 23. Liczba bezrobotnych i ich dynamika (2004-2013 w M-J-SO	30
Tabela 24. Ludność w wieku produkcyjnym (2004-2013) w M, J, SO	31
Tabela 25. Ludność w wieku produkcyjnym, istniejąca i szacowana liczba miejsc pracy oraz deficyt miejsc pracy wraz z wielkością bezrobocia w J, M, SO (2013)	32
Tabela 26. Otoczenie biznesu – instytucje nowoczesnej gospodarki	33
Tabela 27. Nakłady inwestycyjne w sektorze przemysłu i budownictwa na 1 podmiot sektora prywatnego (tys. zł)	34
Tabela 28. Nakłady inwestycyjne w sektorze usług na 1 podmiot sektora prywatnego (tys. zł)	35
Tabela 29. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (tys. zł)	36
Tabela 30. Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca	37
Tabela 31. Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu gmin	38
Tabela 32. Wartość środków UE pozyskanych na realizację projektów i programów na 1 mieszkańca (zł)	39
Tabela 33. Ranga gospodarcza miast: liczba zatrudnionych na 1 firmę a - gęstość zaludnienia (2013)	40
Tabela 34. Ranga gospodarcza miast: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców a - pracujący na 1000 mieszkańców (2013)	41
Tabela 35. Ranga Stopień urbanizacji miast	42
Tabela 36. Dochody własne budżetu miast na 1 ha terenów zurbanizowanych	43
Tabela 37. Zasoby mieszkaniowe	44
Tabela 38. Długość sieci infrastruktury technicznej przypadającej na powierzchnię terenów zurbanizowanych (km\1km ²) ..	45
Tabela 39. Infrastruktura techniczna	46
Tabela 40. Zużycie wody w przemyśle i emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych	46
Tabela 41. Stan i ochrona środowiska	47
Tabela 42. Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania ogółem w latach 2004 - 2013	48
Tabela 43. Mieszkania nowe oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców w latach 2004 - 2013	48
Tabela 44. Tereny przeznaczone w Studium na cele działalności gospodarczej	48
Tabela 45. Udział wyjazdów do szkół ponadgimnazjalnych w Jaworznie, Mysłowicach i Sosnowcu (kolumny)	52

Tabela 46. Kierunki dojazdów do szkół z powiatów / miast na prawach powiatu (kolumny) do powiatów / miast na prawach powiatu w województwie śląskim (wybrane)	53
Tabela 47. Liczba osób dojeżdżających do pracy pomiędzy Mysłowicami – Jaworzniem i Sosnowcem, wraz z ich procentem w relacji do ludności w wieku produkcyjnym.....	56
Tabela 48. Liczba osób dojeżdżających do pracy z Mysłowic, Jaworzni i Sosnowca, wraz z ich procentem w relacji do ludności w wieku produkcyjnym – ujęto destynacje dla których łączna liczba dojazdów jest równa lub większa od 100 osób.	57
Tabela 49. Odległości między dzielnicami centralnymi miast	59
Tabela 50. Przykładowe czasy przejazdu komunikacją zbiorową między centrami miast.....	65
Tabela 51. Podmioty gospodarki narodowej M-J-SO oraz Aglomeracja Górnośląska	80
Tabela 52. Podmioty gospodarcze prywatne nowo-zarejestrowane na 1000 istniejących (2004-2013)	81
Tabela 53. Stosunek podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych do nowo zarejestrowanych wg sekcji PKD w 2009 i 2013 roku (sekcje słabnące i rozwijające się)	82
Tabela 54. Liczba firm prowadzonych przez osoby fizyczne, w tym na 1000 mieszkańców (2013).....	83
Tabela 55. Udział spółek nowo-zarejestrowanych z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych spółek handlowych (2004-2013) sektora prywatnego	84
Tabela 56. Kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (zł)	85
Tabela 57. Zestawienie instytucji otoczenia biznesu dla miast Aglomeracji Górnośląskiej cz. 1	86
Tabela 58. Zestawienie instytucji otoczenia biznesu dla miast Aglomeracji Górnośląskiej cz. 2	87
Tabela 59. Zestawienie instytucji otoczenia biznesu dla miast Aglomeracji Górnośląskiej cz. 3	89
Tabela 60. Pracujący (2005-2013), w tym na 1000 mieszkańców	90
Tabela 61. Bezrobotni (2004-2013), w tym na 1000 mieszkańców	91
Tabela 62. Mieszkańcy z wyższym wykształceniem (2002 i -2011), w tym ich dynamika, udział oraz liczba na 1000 mieszkańców w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej.....	92
Tabela 63. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza w km na km ² (2004-2013)	93
Tabela 64. Ranga gospodarcza miast M-J-SO i AG: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej (2013)	95
Tabela 65. Wyjeżdżający i dojeżdżający do pracy w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2006)	96
Tabela 66. Kierunki i saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych.....	97
Tabela 67. Wybrane informacje na temat rynku nieruchomości komercyjnych w AG, WSL i PL	98
Tabela 68. Podmioty gospodarcze, w tym na 1000 mieszkańców w M-J-SO, WSL oraz Polsce.....	101
Tabela 69. Podmioty gospodarcze prywatne nowo-zarejestrowane na 1000 istniejących (2004-2013) w M-J-SO, WSL, PL	102
Tabela 70. Stosunek podmiotów gospodarczych prywatnych wyrejestrowanych do nowo zarejestrowanych wg sekcji PKD w J, M, SO, WSL oraz PL	103
Tabela 71. Firmy prowadzone przez osoby fizyczne, w tym na 1000 mieszkańców w J-M-SO, WSL oraz PL	104
Tabela 72. Udział spółek nowo-zarejestrowanych z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie nowo-zarejestrowanych spółek handlowych (2004-2013) sektora prywatnego w M-J-SO, WSL oraz PL.....	106
Tabela 73. Kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (zł)	106
Tabela 74. Instytucje otoczenia biznesu w układzie rodzajowo-wojewódzkim.....	108
Tabela 75. Liczba pracujących, w tym na 1000 mieszkańców w J-M-SO, WSL oraz PL.....	109
Tabela 76. Liczba bezrobotnych, w tym na 1000 mieszkańców w M-J-SO, WSL oraz PL (2004-2013)	111
Tabela 77. Liczba osób z wyższym wykształceniem, w tym na 1000 osób w wieku 13 lat i więcej, w M-J-SO, WSL i PL.....	112
Tabela 78. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza w km na km ² (2004-2013) w J-M-SO, w województwie śląskim oraz w Polsce	114
Tabela 79. Ranga gospodarcza miast M-J-SO, WSL, PL: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej.....	116
Tabela 80. Zestawienie potencjałów i deficytów na rzecz identyfikacji potencjalnie najkorzystniejszych płaszczyzn – obszarów współpracy miast partnerskich	123
Tabela 81. Identyfikacja i charakterystyka terenów przemysłowych	131
Tabela 82. Wartości oceny dla poszczególnych terenów przemysłowych po wykonaniu analizy AHP	134
Tabela 83. Istniejące pomysły na projekty, przedsięwzięcia dla analizowanych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzni	169
Tabela 84. Zestawienie korzyści sąsiedztwa dla analizowanych terenów przemysłowych	170

Tabela 85. Czynniki wpływające na przywrócenie wartości ekonomicznej badanych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna	171
Tabela 86. Zestawienie terenów rozwojowych w miastach partnerskich według przeznaczenia:	174
Tabela 87. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla zidentyfikowanych powiązań między miastami partnerskimi	181
Tabela 88. Analiza SWOT dla zidentyfikowanych powiązań między miastami partnerskimi – podejście numeryczne	185
Tabela 89. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru Mysłowice I – zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna.....	189
Tabela 90. Analiza SWOT obszaru Mysłowice I – zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna.....	190
Tabela 91. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Mysłowice II – osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeźną Północną.....	192
Tabela 92. Analiza SWOT dla obszaru: Mysłowice II – osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeźną Północną.....	193
Tabela 93. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Sosnowiec I – teren po byłej KWK Porąbka-Klimontów ..	196
Tabela 94. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec I – teren po byłej KWK Porąbka-Klimontów	196
Tabela 95. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Sosnowiec II – teren przemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów	199
Tabela 96. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec II – teren przemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów	200
Tabela 97. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Sosnowiec III – teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów	202
Tabela 98. Analiza SWOT dla obszaru: Sosnowiec III – teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów	203
Tabela 99. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1	205
Tabela 100. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1.....	206
Tabela 101. Zestawienie czynników do analizy SWOT dla obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2	208
Tabela 102. Analiza SWOT dla obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2.....	209
Tabela 103. Portfel strategii wynikowych dla analizowanych terenów przemysłowych Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna	210
Tabela 104. Dobór głównych funkcji dla poszczególnych obszarów po uporządkowaniu we wspólnym portfelu obszarów przemysłowych	220
Tabela 105. Priorytety i cele strategiczne	224
Tabela 106. Wymiar polityczno-organizacyjny budowania partnerstwa.....	229
Tabela 107. Wymiar ekonomiczno-technologiczny budowania partnerstwa	230
Tabela 108. Wymiar społeczno-kulturowy budowania partnerstwa.....	230
Tabela 109. Wymiar środowiskowo-infrastrukturalny budowania partnerstwa	231
Tabela 110. Wymiar polityczno-organizacyjny budowania partnerstwa.....	231
Tabela 111. Wymiar ekonomiczno-technologiczny budowania partnerstwa	233
Tabela 112. Wymiar społeczno-kulturowy budowania partnerstwa.....	234
Tabela 113. Wymiar środowiskowo-infrastrukturalny budowania partnerstwa.....	235
Tabela 114. Ramowy Harmonogram realizacji Strategii w podziale na kluczowe etapy zmian i towarzyszące im przedsięwzięcia	236
Tabela 115. Ramowe założenia w zakresie finansowania działań związanych z wdrażaniem Strategii.....	241
Tabela 116. Matryca wskaźników monitoringu i ewaluacji	246
Tabela 117. Zalecenia w zakresie zmian w dokumentach planistycznych na rzecz spójności ze Strategią	248

Spis rysunków

Rysunek 1. Dynamika liczby mieszkańców (2004=100) oraz ich saldo w latach 2004-2013 na 1000 mieszkańców M, J, SO	9
Rysunek 2. Dynamika liczby urodzeń (2004=100) ich liczba na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w M, J, SO	10
Rysunek 3. Dynamika zgonów (2004=100) ich liczba na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w J, M, SO	11
Rysunek 4. Dynamika ruchu naturalnego (2004=100) oraz saldo urodzin i zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w M, J, SO	12
Rysunek 5. Dynamika ruchu naturalnego (2004=100) oraz saldo urodzin i zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w M, J, SO	13
Rysunek 6. Dynamika liczby osób z wykształceniem wyższym (2002=100) oraz liczba osób z wykształceniem wyższym na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2011 roku w M, J, SO	15
Rysunek 7. Dynamika liczby osób zwiedzających muzea (2004=100) oraz liczba osób zwiedzających muzea na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej w 2013 roku w M, J, SO	16
Rysunek 8. Dynamika liczby ćwiczących w klubach sportowych (2004=100) oraz liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców w 2013 roku w M, J, SO	18
Rysunek 9. Dynamika liczby noclegów udzielonych ogółem (2004=100) oraz liczba korzystających z noclegów (turystów) na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO	19
Rysunek 10. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytku (2004=100) oraz przyrost liczby mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO	20
Rysunek 11. Ranga społeczna miast: udział osób z wyższym wykształceniem – liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2014 na 1000 mieszkańców oraz potencjał ludnościowy miast M-J-SO)	21
Rysunek 12. Ranga społeczna miast: udział osób z wyższym wykształceniem – liczba gęstość zaludnienia (osoby na km ²) oraz potencjał ludnościowy miast (M-J-SO)	22
Rysunek 13. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO	23
Rysunek 14. Przedsiębiorczość: dynamika liczby osób prowadzących działalność gospodarczą (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO	27
Rysunek 15. Pracujący: dynamika liczby osób pracujących (2005=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO	28
Rysunek 16. Pracujący w usługach na 1000 mieszkańców – pracujący w przemyśle i budownictwie na 1000 mieszkańców .	29
Rysunek 17. Dynamika liczby bezrobotnych (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO	30
Rysunek 18. Dynamika liczby ludności w wieku produkcyjnym (2004=100) oraz jej liczba na 1000 mieszkańców w 2013 roku w J, M, SO	31
Rysunek 19. Dynamika nakładów inwestycyjnych w sektorze przemysłu i budownictwa (2004=100) oraz ich wartość w przeliczeniu na 1 podmiot gospodarczy sektora prywatnego (2012) w J, M, SO	34
Rysunek 20. Dynamika nakładów inwestycyjnych w sektorze usług (2004=100) oraz ich wartość w przeliczeniu na 1 podmiot gospodarczy sektora prywatnego (2012) w J, M, SO	35
Rysunek 21. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (2005=100) oraz jej wartość w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w przemyśle i budownictwie (2012) w J, M, SO	36
Rysunek 22. Dynamika dochodów gminy (2004=100) oraz ich wielkość na 1 mieszkańca (zł, 2013) w J, M, SO	37
Rysunek 23. Dynamika wartości środków UE pozyskanych na realizację projektów i programów na 1 mieszkańca gminy (2006=100) oraz ich wielkość na 1 mieszkańca (zł, 2013) w J, M, SO	39
Rysunek 24. Ranga gospodarcza miast: liczba zatrudnionych na 1 firmę a - gęstość zaludnienia (2013)	40
Rysunek 25. Ranga gospodarcza miast: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców a - pracujący na 1000 mieszkańców (2013)	41
Rysunek 26. Powierzchnia miast i udział terenów zurbanizowanych	42
Rysunek 27. Dochody własne budżetu miast na 1 ha terenów zurbanizowanych (tys. zł)	43
Rysunek 28. Przeciętna powierzchnia mieszkania w miastach	44
Rysunek 29. Stan nasycenia sieciami infrastruktury technicznej	45
Rysunek 30. Nasycenie i dostępność terenów zieleni	47
Rysunek 31. Lokalizacja ważniejszych terenów rozwojowych w granicach Mysłowic, Jaworzna i Sosnowca	49
Rysunek 32. Tereny przeznaczone w studium na cele gospodarcze (ha)	49
Rysunek 33. Schemat wzajemnego położenia centrów miast	59
Rysunek 34. Powiązania przyrodnicze	60

Rysunek 35. Powiązania drogowe	61
Rysunek 36. Powiązania kolejowe	63
Rysunek 37. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej.....	64
Rysunek 38. Dynamika liczby podmiotów gospodarki narodowej w w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji	81
Rysunek 39. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych prywatnych nowo zarejestrowanych w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 istniejących (2013) w J, M, SO i Aglomeracji.....	82
Rysunek 40. Dynamika liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji	84
Rysunek 41. Dynamika liczby pracujących w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji.....	90
Rysunek 42. Dynamika liczby bezrobotnych w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji.....	91
Rysunek 43. Dynamika liczby osób z wyższym wykształceniem w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (2013) w J, M, SO i Aglomeracji	93
Rysunek 44. Dynamika wielkość zanieczyszczeń gazowych powietrza w M-J-SO i Aglomeracji Górnośląskiej (2004=100) oraz ich wartość na km ² (2013) w J, M, SO i Aglomeracji.....	94
Rysunek 45. Ranga gospodarcza miast M-J-SO i AG: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej (2013)	95
Rysunek 46. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w J, M, SO, WSL, Polsce.....	102
Rysunek 47. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 podmiotów istniejących w J, M, SO, WSL, Polsce (2013)	103
Rysunek 48. Dynamika liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 podmiotów istniejących w J, M, SO, WSL, Polsce (2013).....	105
Rysunek 49. Dynamika liczby pracujących w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców w J, M, SO, WSL, Polsce (2013).....	110
Rysunek 50. Dynamika liczby bezrobotnych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100), ich liczba na 1000 mieszkańców w J, M, SO, WSL, Polsce (2013).....	111
Rysunek 51. Dynamika liczby osób z wyższym wykształceniem w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2002=100) oraz ich liczba na 1000 mieszkańców (w wieku 13 lat i więcej) w J, M, SO, WSL, Polsce (2011)	113
Rysunek 52. Dynamika wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych w M-J-SO, WSL oraz Polsce (2004=100) oraz ich wartość roczna na km ² w J, M, SO, WSL, Polsce (2013)	115
Rysunek 53. Ranga gospodarcza miast M-J-SO, WSL, PL: podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców a osoby z wyższym wykształceniem na 1000 mieszkańców w wieku 13 lat i więcej.....	116
Rysunek 54. Lokalizacja terenów poprzemysłowych poddanych selekcji	133
Rysunek 55. Powiązania przestrzenne wybranych terenów poprzemysłowych.....	136
Rysunek 56. Lokalizacja i potencjał nieruchomości biurowych na wynajem w miastach partnerskich i ich otoczeniu.....	177
Rysunek 57. Lokalizacja, potencjał oraz rozwój centrów logistycznych w miastach partnerskich i ich otoczeniu	178
Rysunek 58. Lokalizacja Parków Naukowo-Technologicznych (PNT), Parków Biznesu oraz Parków Przemysłowych w miastach partnerskich i ich otoczeniu	179
Rysunek 59. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Mysłowice I – zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna ..	188
Rysunek 60. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Mysłowice II – osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeźną Północną.....	191
Rysunek 61. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Sosnowiec I – teren po byłej KWK Porąbka-Klimontów	195
Rysunek 62. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Sosnowiec II – teren poprzemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów	198
Rysunek 63. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Sosnowiec III - teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów	201
Rysunek 64. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Jaworzno I: teren przy ul. Radwańskich 1	204
Rysunek 65. Orientacyjna lokalizacja obszaru: Jaworzno II: teren przy ul. Radwańskich 2	207
Rysunek 66. Koncepcja lokalizacji elementów łańcucha wartości w ramach poszczególnych terenów poprzemysłowych...	217

Materiały źródłowe

- Aktywność przedsiębiorcza i konkurencyjność ekonomiczna miast w procesie restrukturyzacji aglomeracji miejskich* [red.] A. Klasik, Wyd. AE Katowice, 2008.
- Bank Danych Lokalnych (www.stat.gov.pl)
- Długoborski W., *Szkice z dziejów Mysłowic*. Wyd. Artystyczno-Graficzne, Śląski Instytut Naukowy w Katowicach, Katowice 1961.
- Ekspertyza budowlana stanu technicznego obiektów przemysłowych znajdujących się na terenach przemysłowych*, DL Usługi w budownictwie Łukasz Drobiec, Mysłowice, grudzień 2014.
- Ekspertyza w zakresie sposobów pozyskania prawa własności gruntów na rzecz Gminy Miasta Mysłowice*, JZP Kancelaria Adwokacka, Katowice, grudzień 2014.
- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*. KOM(2010), Bruksela 3.3.2010.
- Foresight regionalny. Scenariusze pro technologicznego rozwoju województwa śląskiego* A. Klasik, F. Kuźnik, J. Biniński, B. Szczupak, M. Baron, A. Ochojski) [w:] Foresight regionalny i technologiczny – pierwsze doświadczenia polskich regionów [red.] A. Klasik, T. Markowski. Studia KPZK PAN, tom CXXVII, PAN Warszawa 2010.
- Koncepcja Zagospodarowania Kraju 2030*. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13.12.2011.
- Krajowa Polityka Miejska*. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Warszawa 2014.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie*. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.
- Leś-Rudnicka M., *Historia Jaworzna do 1795 roku*. Muzeum Historii Jaworzna, Jaworzno 2011.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Katowicka – Obrzeźna Północna”, „Bytomska - Obrzeźna Północna – Świerczyny” w Mysłowicach obejmujący zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego: zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Mysłowic „28 zmian” w części obszaru nr 28, Uchwała Nr XLVII/889/2013 Rady Miasta Mysłowice z dnia 31 października 2013 r.*
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Piłsudski” w Jaworznie*, Uchwała Nr XXIV/322/2008 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 28 sierpnia 2008 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Podłęże las” w Jaworznie*, Uchwała Nr XLV/590/2010 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 31 maja 2010 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Stary Ewald” w Mysłowicach*, Uchwała Nr XLIX/923/2013 Rady Miasta Mysłowice z dnia 28 listopada 2013 r.
- Mysłowice* [red.] W. Długoborski. Śląski Instytut Naukowy w Katowicach, Katowice 1977.
- Ocena geotechniczna i ocena stopnia zanieczyszczenia gruntów przemysłowych, wraz z analizą ryzyka zdrowotnego dla potrzeb wyboru kierunku ponownego ich zagospodarowania*, EKOID, Katowice, grudzień 2014.
- Priorytetowe technologie dla rozwoju województwa śląskiego*. Województwo Śląskie, 2010.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko*. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2014.

- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020.* Warszawa 2014.
- Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca,*
P.A. NOVA S.A., Gliwice, lipiec 2014.
- Rekomendacje strategiczne do polityki rozwoju technologicznego województwa śląskiego*
A. Klasik, F. Kuźnik, i in. AE Katowice, Katowice 2008.
- Saaty T.L., *The analytical hierarchy process.* McGraw-Hill, New York, 1980.
- Strategia dla rozwoju Polski Południowej w obszarze Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego do 2020 roku.* Sejmik Województwa Małopolskiego – Sejmik Województwa Śląskiego, Katowice –Kraków, 2014.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020.* Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
- Strategia rozwoju miasta Sosnowiec do 2020 roku.* UM Sosnowiec, 2007.
- Strategia zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju Jaworzna na lata 2001-2020.* UM Jaworzno, 2007 (aktualizacja).
- Strategia zrównoważonego rozwoju. Mysłowice 2020+,* UM Mysłowice 2014.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jaworzna,
Uchwała nr IV/17/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 stycznia 2015 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłowice,*
Uchwała nr XXX/656/08 Rady Miasta Mysłowice z dnia 30 października 2008 r.
- Sulik A., *Historia Mysłowic do 1922 roku.* Wyd. Urząd Miasta Mysłowice, Mysłowice 2007.
- Sulik A., *Tom II. Historia Mysłowic 1922-1945.* Wyd. Hejme, Czeladź, 2011.
- Wyzwania strategiczne innowacyjnego rozwoju Województwa Śląskiego.* Raport z realizacji zadania V projektu „Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego. UE Katowice, Politechnika Śląska w Gliwicach, 2010.
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Bończyk przyjętego uchwałą Rady miasta Mysłowice nr XVII/196/2003 z dnia 14 listopada 2003r. w rejonie ulic: Katowickiej, Obrzeżnej Północnej i Potoku Bolina,* Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr XXXVIII/708/13 z dnia 31 stycznia 2013 r.
- Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Mysłowic. Obszar nr 28,* Uchwała nr XVII/198/2003 Rady Miasta Mysłowice z dnia 14 listopada 2003 r.

Załącznik nr 1. Informacja o konsultacjach społecznych

Konsultacje społeczne Strategii zostały przeprowadzone za pomocą wywiadu grupowego zogniskowanego (FGI, n=3), tzw. metodą warsztatową (moderacja wizualna). Konsultacje przeprowadzono w okresie od 11 grudnia 2014 do 19 stycznia 2015 roku, w 3 lokalizacjach odpowiadających poszczególnym miastom partnerskim. Łącznie w konsultacjach wzięły udział 112 osób. Frekwencja na poszczególnych spotkaniach była następująca:

- **Jaworzno**, 11 grudnia 2014: 39 uczestników, (miejsce: Urząd Miasta Jaworzna, moderacja: dr hab. Adam Drobnia, prof. UO; prezentacje: Rafał Miarecki; współpraca: mgr Klaudia Plac),
- **Sosnowiec**: 52 uczestników (miejsce spotkania: Urząd Miasta Sosnowca, moderacja: dr hab. Adam Drobnia, prof. UO; prezentacje: dr hab. Michał Stangel, Rafał Miarecki; współpraca mgr Klaudia Plac),
- **Mysłowice**: 21 uczestników (miejsce spotkania: Urząd Miasta Mysłowic, moderacja: dr hab. Michał Stangel, współpraca Karolina Czuwara).

Cele związane z przeprowadzeniem konsultacji społecznych wiązały się z:

- identyfikacją wartości oraz obszarów współpracy miast partnerskich,
- wskazaniem barier i ograniczeń współpracy miast partnerskich,
- określeniem formy organizacyjnej jaką powinna przyjąć współpraca miast partnerskich,
- wybór priorytetowych terenów przemysłowych do zagospodarowania,
- identyfikacja pomysłów, aktywności realizowanych na rzecz przekształceń wybranych terenów przemysłowych,
- weryfikacja i uszczegółowienie koncepcji urbanistycznych dla wybranych terenów przemysłowych.

Stenogramy przeprowadzonych konsultacji społecznych zamieszczono poniżej.

Konsultacje społeczne I.

Miejsce: UM Jaworzno, 11 grudnia 2014, godz. 9:00-11:30,

Cel:

Celem pierwszego spotkania konsultacyjnego było określenie kluczowych wartości, na których można oprzeć współpracę partnerską, w tym dotyczącą zagospodarowania terenów przemysłowych w Mysłowicach, Jaworznie oraz Sosnowcu. Wartości powyższe stanowią podstawę dla sformułowania wizji oraz płaszczyzna współpracy pomiędzy miastami.

Pytanie 1.

Co jest największą barierą współpracy Mysłowic – Jaworzna – Sosnowca, w tym tworzenia wspólnych relacji (społecznych, ekonomicznych, instytucjonalnych, prawnych, politycznych), także na rzecz zagospodarowania terenów przemysłowych⁷⁸

- Brak inicjatyw
- Brak nowych rozwiązań
- Brak identyfikacji i wspólnych celów
- Brak wspólnych inicjatyw
- Brak wspólnych celów (2 odpowiedzi)
- Brak inicjatyw wspólnych w zakresie infrastruktury
- Brak wytyczenia wspólnych celów, interesów
- Brak świadomości wspólnych celów i potencjału
- Brak wspólnego „hasła”
- Brak wspólnych interesów

- Mentalność ludzi – podział Śląsk – Zagłębie
- Bariery historyczne, mentalność ludzi
- Historia
- Zaszłości historyczne (3 odpowiedzi)
- Historyczna niechęć
- Bariery tradycji historycznych szeroko-pojętych
- Różne regiony: Śląsk – Zagłębie
- Negatywne stereotypy

- Brak chęci współpracy
- Brak pomysłu i chęci urzędników
- Egoizm miejski

- konkurencja
- odmiennność interesów – rywalizacja
- konkurowanie np. o lokalizację inwestycji

- Polityczne różnice decydentów
- Niechęć władz
- Decyzje polityczne

- Brak komunikacji
- Brak dobrej komunikacji

- Brak wcześniejszych doświadczeń związanych ze współpracą

⁷⁸ Zachowano oryginalną pisownię udzielonych odpowiedzi

- Brak inicjatyw oddolnych
- Brak interesujących styków na granicach
- Przeszkody prawne dotyczące możliwości D.G. przez JST
- Miasta skupione na własnych problemach po przekształceniach lat 90-tych
- Pieniądze
- Mała powierzchnia biurowa – konferencyjna
- Komunikacja miejska
- Miasta M-J-SO należą do innych podregionów NUTS5 (Mysłowice – katowicki oraz Sosnowiec i Jaworzno do sosnowieckiego)

Pytanie 2.

W jakich obszarach Mysłowice – Jaworzno - Sosnowiec powinny współpracować, w tym na rzecz zagospodarowania terenów poprzemysłowych?⁷⁹

- Wspólne projekty infrastrukturalno-przemysłowe
- Komunalizacja terenów poprzemysłowych
- Wspólny pomysł na zagospodarowanie terenów poprzemysłowych, w tym pozyskanie inwestorów
- Przejmowanie terenów poprzemysłowych – rozwiązania kompleksowe
- Reindustrializacja
- Inkubatory
- Szeroko pojęta rewitalizacja terenów poprzemysłowych
- Sport + obiekty sportowy (2 odpowiedzi)
- Wspólne imprez / wydarzenia kulturalne / sportowe
- Rekreacja – turystyka
- Kultura i turystyka (TTC)
- Turystyka
- Sport i rekreacja – łączenie ścieżek rowerowych, wspólne miejsca rekreacji
- Tereny rekreacyjne
- Wspólne działania promocyjne imprez / wydarzeń kulturalno-sportowych
- Wspólne przedsięwzięcia promocyjne wykorzystujące istniejący potencjał miast (np. Expo Silesia)
- Trójkąt Trzech Cesarzy (promocyjne) (2 odpowiedzi)
- Wykorzystać hasło „Trójkąt Trzech Cesarzy”
- Poprawa komunikacji między miastami
- Promocja miast
- Utworzenie klastra dla usług w zakresie nowych technologii / zintegrowanych usług na obszarach poprzemysłowych
- Innowacje i nowe technologie w oparciu o współpracę JST + Biznes + Uczelnia (Triple Helix)
- Wykorzystanie istniejącej infrastruktury do wspólnych działań biznesowych, naukowych
- Wspólnie walczyć tylko o nowe technologie
- DTŚ Wschód
- Wspólne działania zmierzające do finalizowania już podjętych kierunków rozwoju infrastruktury komunikacyjnej – drogi
- Poprawa komunikacji drogowej między miastami
- Drogi
- Infrastruktura

⁷⁹ Zachowano oryginalną pisownię udzielonych odpowiedzi

- Współpraca w zakresie szkolnictwa (szkoły średnie i wyższe)
- Pokazanie firm poszczególnych miast wśród szkół średnich, zawodowych w kooperujących miastach
- Pobudzenie przedsiębiorczości wśród młodych ludzi
- Rewitalizacja społeczna
- Pomoc społeczna
- Opieka nad osobami w podeszłym wieku i niepełnosprawnymi
- Racjonalizacja opieki zdrowotnej
- Utworzenie Forum / porozumienia organizacji pozarządowych – wspólne projekty kulturalne i edukacyjne
- Współpraca NGO
- Zacząć od zagospodarowania granic
- Transport publiczny (2 odpowiedzi)
- Gospodarka odpadami komunalnymi
- Dobre praktyki
- Środki UE
- Na zewnątrz występować razem
- Ochrona środowiska
- Energetyka wodna na Przemysłach

Pytanie 3.

Jakie formy organizacyjne powinno przybrać partnerstwo: Mysłowice – Jaworzno - Sosnowiec?⁸⁰

- powołanie Zespołu zadaniowego na bazie istniejącego potencjału bez tworzenia odrębnych organizacji
- niekapitałowy
- alians niekapitałowy
- alians niekapitałowy (na początek, a potem może być j.v.)
- porozumienie Agencji Rozwoju Lokalnego
- niekapitałowy z organizacją koordynującą
- alinas „joint venture”
- joint venture
- wspólna instytucja rozwoju lokalnego / gospodarczego
- wspólny ośrodek dla NGO
- wspólny ośrodek wsparcia biznesu
- w zależności od obszaru działania alinas niekapitałowy lub joint venture
- najpierw koordynacja

Konsultacje społeczne II.

Miejsce: UM Sosnowiec, 8 stycznia 2015, godz.: 9:30-12:30

Cel:

Celem drugiego spotkania konsultacyjnego była identyfikacja kierunków, aktywności oraz pomysłów na przedsięwzięcia dla wyznaczonych terenów przemysłowych Mysłowic, Jaworzna oraz Sosnowca. W ramach prac konsultacyjnych dokonano

⁸⁰ Zachowano oryginalną pisownię udzielonych odpowiedzi

również określenia motywów przekształceń terenów przemysłowych będących przedmiotem projektu oraz określono preferencje społeczne w zakresie wytypowania terenów przemysłowych, które powinny podlegać przekształceniom w pierwszej kolejności w przypadku każdego z miast.

Pytanie 1. (ogólne)

Dlaczego warto rozwijać analizowane obszary⁸¹

- By stał się atrakcyjny dla inwestorów
- Ze względu na zwiększenie szans na pozyskanie inwestora
- Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej miast
- Rozwój niesie zyski
- By zaktywizować te tereny gospodarczo
- Zaktywizowanie terenów – przywrócenie funkcji gospodarczych
- Ze względu na aspekty ekonomiczne, gospodarcze

- By stał się atrakcyjny dla mieszkańców
- By zaktywizować te tereny społecznie
- Przywrócenie terenów mieszkańcom
- Ożywienie społeczne terenów sąsiednich
- Odnowa wpłynie w sposób decydujący na rewitalizację społeczną Osiedla Piasek o ile nie zostanie odgródzone (jak to często ma miejsce)
- Społeczne przywrócenie przestrzeni do życia
- Ze względu na aspekty społeczne

- Warto, bo to jest centrum (w przypadku Mysłowic)
- Bardzo dobra lokalizacja – bliskość centrum
- Atrakcyjna lokalizacja – blisko centrum miasta (w przypadku Mysłowic)
- Bo to jest centrum miasta – warto je uaktywnić (w przypadku Mysłowic)
- Bliskość centrum miasta (w przypadku Mysłowic)

- Przestrzeń, która łączy w oczy pomiędzy granicami miast
- Utrzymanie takiego terenu (w takim stanie) w centrum miasta jest bardzo niekorzystne dla miasta WIZERUNKOWO
- Ogranicza ich negatywny wpływ na wizerunek miasta
- Zagospodarowanie terenów wpłynie na estetykę miasta – wizerunek
- Motywacją jest nieprzyjemny widok

- Ze względu na ład przestrzenny
- Dla zachowania ładu urbanistycznego
- Zagospodarowanie terenu w centrum miasta ograniczy zjawisko rozlewania się miasta
- Ograniczenie ekspansji na tereny „zielone”
- Ze względu na aspekty estetyczne

- Bardzo dobra dostępność
- Dobra komunikacja
- Tereny położone w dobrej lokalizacji transportowej
- Ważny czynnik / lokalizacja przy przyszłym przebiegu DTŚ Wschód

- Tworzenie nowych miejsc pracy
- Wykreuje nowe miejsca pracy
- Nawiązanie współpracy Urzędów Pracy z potencjalnymi pracodawcami (zakładami)
- Rozwój aktywności zawodowej ludności lokalnej

- Uniwersalność w zagospodarowaniu
- Możliwość wprowadzenia nowych funkcji do miasta / nowych usług
- Są to tereny typu brownfield, które muszą zostać zrewitalizowane lub zagospodarowane

⁸¹ Zachowano oryginalną pisownię udzielonych odpowiedzi

- Są to tereny „trudne” – bez „wspomagania” nie będą zdolne do prostej komercjalizacji
- Koszty upuszczenia wyższe niż koszty zagospodarowania
- Aktywizacja przestrzeni miejskiej, w tym również terenów sąsiednich
- Pozytywne oddziaływanie na tereny sąsiednie, wymagające rewitalizacji
- Zmiana stanu aktualnego
- Możliwość wspólnych strategii rozwojowych pogranicza miast
- Pozwala wykorzystać istniejącą infrastrukturę
- Obszary te znajdują się przy dużych skupiskach mieszkańców i ważne jest by sposób ich zagospodarowania nie spowodował pogorszenia jakości życia mieszkańców

Pytanie 2. (Mysłowice)

Który z obszarów posiada strategiczne znaczenie z punktu widzenia rozwoju Mysłowic w perspektywie najbliższych 10 lat?

1. **(1) zakład B po byłej KWK Mysłowice – ul. Obrzeźna Północna, 12 ha; (teren preferowany – uzgodniono przez aklamację)**
2. (2) osadniki mułowe po byłej KWK Mysłowice – skrzyżowanie ul. Świerczyny z ul. Obrzeźną Północną, 27,5 ha

Pytanie 3. (Mysłowice)

Jakie funkcje, aktywności powinny być realizowane na tym terenie (tj. 1 – zakład B po byłej KWK Mysłowice)?⁸²

- Część wschodnia: rekreacyjno-kulturalna
- Funkcja rekreacyjno-sportowa od strony Katowic
- Usługi i rekreacje
- Tereny rekreacji + ewentualnie działalność usługowa oraz B+R
- Park, park linowy, ogrody zabawowe dla dzieci, siłownia zewnętrzna
- Rekreacja z nawiązaniem do historii miejsca
- Rekreacja
- Powinny być „zielone” w celach rekreacyjnych by dodatkowo nie dokładać zanieczyszczeń do powietrza i ziemi
- Tereny rekreacyjne, zieleń, park
- Rekreacja – ścieżki, itp.
- Funkcja rekreacyjna – park rozrywki
- Usługi: kultura i nauka
- Rekreacja i edukacja, galerie, sale koncertowe
- Funkcje kulturalne i aktywizacji czasu wolnego
- Muzeum interaktywne
- Usługi + zieleń – budynki od strony kolei mogą ograniczyć hałas (nadal brak konkretnych informacji o stanie powietrza w tej okolicy)
- Kompleks biurowo-komercyjny z wewnętrzną strukturą przestrzeni publicznych
- Usługi, głównie biura, siedziby firm + udział zabudowy mieszkaniowej
- Centrum konferencyjne (2 odpowiedzi)
- Centrum biznesowe
- Część zachodnia: usługi
- Funkcja handlowo-usługowa od strony Mysłowic
- Centrum handlowe
- Usługi handlu, gastronomii
- Usługi

⁸² Zachowano oryginalną pisownię udzielonych odpowiedzi

- Funkcje przemysłowe + ewentualnie usługowe – nie widzę potrzeby wprowadzania rekreacji – poza zielenią
- utrzymanie funkcji przemysłowych z dostosowaniem do nowych zadań
- Funkcja przemysłowa nieuciążliwa
- Część zachodnia: produkcja nieuciążliwa
- Ewentualni inwestorzy – przemysł innowacyjny
- Inkubator przedsiębiorczości (3 odpowiedzi)
- Inkubator przedsiębiorczości, innowacje technologiczne
- Możliwość włączenia w strefę śródmiejską i objęcie wspólnym programem rewitalizacji
- Stworzenie przestrzeni – kontynuacji, przedpola tkanki miejskiej
- Usługi administracji
- Zagospodarować istniejącą infrastrukturę kolejową
- Częściowe wykorzystanie obiektów przemysłowych dla budowania wizerunku regionu
- Logistyka – 3 hale

DODATEK:

- Zagospodarowanie winno być koordynowane w ramach wszystkich 7 terenów + otoczenia
- Szeroko pojęta rewitalizacja (dla terenu nr 2)
- Nie jest wskazana zabudowa tego terenu, możliwa funkcja zieleni – niekoniecznie urządzonej (dla terenu nr 2)
- Uporządkowanie

Pytanie 4. (Sosnowiec)

Który z obszarów posiada strategiczne znaczenie z punktu widzenia rozwoju Sosnowca w perspektywie najbliższych 10 lat?

1. (1) teren po byłej KWK Porąbka Klimontów, 10 ha (9 głosów ZA)
2. (2) teren poprzemysłowy przy ul. Watta po dawnej KWK Niwka-Modrzejów, 48 ha (0 głosów ZA)
3. (3) teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów, 6,3 ha (teren preferowany – 19 osób ZA)

Pytanie 5. (Sosnowiec)

Jakie funkcje, aktywności powinny być realizowane na tym terenie (tj. 3 – zakład teren przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów)?⁸³

- Aktywność w zakresie innowacji IT oraz biotechnologii – metoda Triple Helix
- Laboratoria naukowe, technologiczne – 3D
- Nowoczesne technologie
- Rozwój nowych technologii i innowacji
- Rozbudowa Parku Naukowo-Technologicznego
- Włączenie do Parku Technologicznego – funkcja usługi
- Inkubator
- Inkubator przedsiębiorczości
- Inkubator skoro wypaliło to w Gliwicach
- Inkubator przedsiębiorczości z infrastrukturą usługową
- Rozwój idei przedsiębiorczości
- Usługi związane z organizacją czasu wolnego (2 odpowiedzi)
- Młodzieżowe centrum edukacji, rozrywki, biblioteka, kluby, hotel, kino, sport, rekreacja
- Rekreacyjne

⁸³ Zachowano oryginalną pisownię udzielonych odpowiedzi

- SPNT jako wspólna instytucja rozwojowa
- Moderator współpracy miast
- Centrum konferencyjne z ewentualną bazą hotelową
- Usługi
- Przemysł lekki
- Produkcja innowacyjna
- Funkcje biurowe – usługi
- Przestrzeń w części generująca przychód

DODATEK:

- Prezentowany wariant 2 uważam za optymalny (teren nr 1)

Pytanie 6. (Jaworzno)

Który z obszarów posiada strategiczne znaczenie z punktu widzenia rozwoju Jaworzna w perspektywie najbliższych 10 lat?

1. **(1) teren przy ul. Radwańskich 1; 2,5 ha (teren preferowany – 28 osób ZA)**
2. (2) teren przy ul. Radwańskich 2; 18,2 ha w ramach Zakładów Chemicznych Organika AZOT,

Pytanie 7. (Jaworzno)

Jakie funkcje, aktywności powinny być realizowane na tym terenie (tj. 1 – teren przy ul. Radwańskich 1)?⁸⁴

- Zakład produkcyjno-usługowy
- Lekki przemysł
- Teren pod działalność produkcyjną lub logistyczną
- Działalność produkcyjno-usługowa
- Funkcja produkcyjno-usługowa
- Drobną produkcją + pozyskanie terenów sąsiednich
- Funkcje handlowe + funkcje mieszkaniowe (apartament owce)
- Funkcje komercyjno-handlowe
- Usługi + park (jeśli mieszkańcom okolicy podoba się ten pomysł)
- Funkcje usługowo-handlowe
- Usługi dla przemysłu (BPO)
- Usługi IT
- Centrum innowacyjnych technologii z zakresu recyklingu
- Usługi
- Usługi (ogólnie)
- Działalność usługowa
- Sport i rekreacja
- We uznania mieszkańców Jaworzna

DODATEK:

- teren AZOTY: innowacyjny recykling (z pomysłów inkubatora z Sosnowca)
- czy tam nadal istnieje składowisko materiałów niebezpiecznych?

⁸⁴ Zachowano oryginalną pisownię udzielonych odpowiedzi

Konsultacje społeczne III.

Miejsce: UM Mysłowice, 19 stycznia 2015, godz.: 9:30-12:00

Cel:

Celem trzeciego spotkania konsultacyjnego był wybór pożądanego wariantu zagospodarowania i przedyskutowanie proponowanych kierunków rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej. Dla trzech obszarów - wyłonionych spośród siedmiu obszarów w procesie przygotowania strategii i na drugim spotkaniu konsultacyjnym - przedstawiono po dwa warianty zagospodarowania. Odnosiły się one do listy poświadanych na tych terenach nowych funkcji, ustalonej na podstawie wyników drugiego spotkania konsultacyjnego. Warianty te różniły się też sposobem ukształtowania układu komunikacyjnego.

Ustalenia:

W wyniku dyskusji przyjęto następujące ustalenia do dalszego kształtu koncepcji:

1. Dla terenu zakładu B po byłej KWK Mysłowice - wybór wariantu z układem komunikacyjnym zgodnym z obowiązującym planem miejscowym, dodatkowo z pokazaniem docelowego powiązania dróg dojazdowych z planowanym węzłem na DTŚ wschód w rejonie ul. Obrzeżnej Północnej. Zdecydowano, by nie wyodrębnić w koncepcji terenów zieleni urządzonej i przestrzeni publicznej, natomiast mogą się one pojawić jako towarzyszące zabudowie usługowej.
2. Dla terenu byłego składowiska odpadów pogórnich przy ul. Radwańskich 1 w Jaworznie - akceptacja rozwiązań wariantu 2 z ukształtowaniem nowej zabudowy z dominantą przestrzenną zlokalizowaną w eksponowanym miejscu przy ul. Radwańskich oraz z ukształtowaniem ciągu pieszo-rowerowego, łączącego obszar z terenami sąsiednimi.
3. Dla terenu przy SPNT po dawnej KWK Niwka-Modrzejów w Sosnowcu - wybrano wariant z ukształtowaniem zielonej osi – przestrzeni publicznej powiązanej z sąsiednimi obszarami zieleni urządzonej wyznaczonymi w studium. Zaakceptowano lokalizację inkubatora przedsiębiorczości przy SPNT, oraz stref zabudowy usługowej, natomiast odrzucono sugestie terenów zabudowy mieszkaniowej. Funkcje mieszkaniową zastąpiono obszarem mniejszych działek inwestycyjnych, przeznaczonych dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Załącznik nr 2. Zastosowanie metody AHP

Tabela Z.2.1. Macierz oceny AHP (M1)

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	J1	J2	J3	J4	J5	M1	M2	M3	M4	SUMA	W1
S1	1,0	1,0	1,0	0,5	1,0	0,3	1,0	2,0	1,0	1,0	1,0	1,5	1,0	1,0	1,0	1,5	0,5	17,333	0,050
S2	1,0	1,0	0,3	0,5	1,0	0,5	1,0	1,5	1,0	1,0	1,5	0,3	0,7	1,0	0,3	0,7	0,5	13,833	0,040
S3	1,0	3,0	1,0	1,0	2,0	1,5	3,0	1,5	3,0	1,5	1,0	1,0	1,5	0,7	1,5	3,0	2,0	29,167	0,085
S4	1,0	2,0	1,0	1,0	2,0	0,3	1,0	1,0	0,3	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	1,5	2,0	1,0	18,667	0,054
S5	1,0	1,0	0,5	0,5	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5	1,0	0,5	0,3	0,5	1,0	1,0	12,833	0,037
S6	3,0	2,0	0,7	3,0	0,5	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,0	1,5	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	28,667	0,083
S7	1,0	1,0	0,3	1,0	1,0	0,5	1,0	0,7	1,0	0,7	0,3	1,0	0,3	0,7	0,7	2,0	3,0	15,833	0,046
S8	0,5	0,7	0,7	1,0	1,0	0,5	1,5	1,0	3,0	2,0	1,0	1,0	2,0	1,0	1,0	1,5	1,0	20,333	0,059
J1	1,0	1,0	0,3	3,0	1,0	0,5	1,0	0,3	1,0	0,5	2,0	1,5	0,3	0,3	0,3	2,0	1,0	17,167	0,050
J2	1,0	1,0	0,7	1,0	2,0	0,5	1,5	0,5	2,0	1,0	0,5	2,0	1,0	0,3	1,0	2,0	1,0	19,000	0,055
J3	1,0	0,7	1,0	1,0	2,0	1,0	3,0	1,0	0,5	2,0	1,0	1,0	1,0	0,3	1,0	0,5	0,3	18,333	0,053
J4	0,7	3,0	1,0	1,0	1,0	0,7	1,0	1,0	0,7	0,5	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	3,0	1,0	22,500	0,066
J5	1,0	1,5	0,7	1,0	2,0	1,0	3,0	0,5	3,0	1,0	1,0	0,5	1,0	2,0	2,0	3,0	2,0	26,167	0,076
M1	1,0	1,0	1,5	2,0	3,0	1,0	3,0	1,0	3,0	3,0	3,0	0,5	0,5	1,0	3,0	3,0	2,0	32,500	0,095
M2	1,0	3,0	0,7	0,7	2,0	0,5	1,5	1,0	3,0	1,0	1,0	0,5	0,5	0,3	1,0	2,0	1,0	20,667	0,060
M3	0,7	1,5	0,3	0,5	1,0	0,5	0,5	0,7	0,5	0,5	2,0	0,3	0,3	0,3	0,5	1,0	1,0	12,167	0,035
M4	2,0	2,0	0,5	1,0	1,0	0,5	0,3	1,0	1,0	1,0	3,0	1,0	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0	18,333	0,053
RAZEM																		343,500	1,000

Źródło: opracowanie własne

Tabela Z.2.1. Macierz oceny AHP (M2)

Wartość oceny, wektorów i różnic wektorów wag - priorytetów																		W2	W1-W2	
16,5	25,9	12,3	18,4	24,7	11,3	26,6	17,2	28,6	20,3	21,7	16,3	16,9	14,0	20,0	31,8	21,0	343,6	0,0532	-0,003	
14,3	17,0	9,8	15,9	19,9	8,9	22,1	13,9	21,5	17,7	17,3	14,0	12,3	9,9	15,3	23,0	16,3	269,0	0,0416	-0,001	
32,1	42,1	17,0	33,8	37,3	17,8	38,4	28,2	41,5	29,5	38,3	27,6	22,1	19,8	28,0	48,8	37,2	539,3	0,0835	0,001	
18,8	28,8	12,3	16,5	26,0	11,6	26,1	19,3	27,5	19,5	22,8	16,3	15,8	13,4	19,1	30,7	21,3	345,9	0,0535	0,001	
13,7	19,1	8,3	14,0	16,3	7,8	16,8	13,3	18,1	13,4	16,6	12,6	11,3	9,8	13,3	21,9	15,3	241,5	0,0374	0,000	
30,5	43,5	19,9	31,3	39,8	16,3	37,7	29,8	41,0	31,3	37,1	29,0	25,1	20,8	31,4	50,3	33,2	547,9	0,0848	-0,001	
18,5	25,2	9,7	16,4	19,6	8,8	17,0	15,8	19,5	15,3	24,5	15,1	12,2	10,6	15,8	25,0	18,1	287,2	0,0445	0,002	
21,0	29,3	13,2	26,2	29,8	13,0	30,8	17,0	31,9	21,4	26,7	20,9	16,4	14,8	22,5	38,7	26,3	399,7	0,0619	-0,003	
17,8	26,4	12,3	17,9	24,1	10,1	22,6	17,3	17,0	17,8	21,9	16,4	14,8	11,7	18,7	27,8	18,3	312,9	0,0484	0,002	
19,4	30,0	12,0	21,0	24,6	11,3	24,1	17,8	24,9	17,0	23,7	18,6	15,7	14,1	19,5	34,2	23,2	351,0	0,0543	0,001	
19,7	26,8	12,2	19,3	25,5	11,7	27,5	18,2	28,3	19,5	17,0	19,6	16,1	12,7	20,0	33,8	26,2	353,8	0,0548	-0,001	
23,0	35,0	15,3	22,7	33,7	15,0	34,8	22,8	36,7	26,5	32,3	17,0	17,9	18,1	26,4	39,7	27,7	444,3	0,0688	-0,003	
28,8	38,0	16,3	31,8	36,3	16,0	35,4	24,3	37,7	27,8	37,4	24,2	17,0	15,9	27,0	45,3	34,9	493,9	0,0765	0,000	
34,8	47,9	21,0	36,5	47,0	20,1	46,2	30,0	46,0	34,5	40,0	33,1	23,9	17,0	31,6	53,7	39,5	602,8	0,0933	0,001	
21,3	27,8	11,7	23,7	25,9	12,0	26,0	20,1	27,1	19,9	27,3	19,7	15,0	12,9	17,0	31,8	23,0	362,1	0,0561	0,004	
13,4	16,3	8,2	12,3	16,8	7,9	18,3	13,0	15,6	14,6	16,0	11,3	10,1	8,0	11,9	17,0	12,3	222,6	0,0345	0,001	
19,2	25,3	13,4	18,5	26,1	11,6	28,2	20,2	23,8	22,0	23,1	18,1	16,6	13,1	19,0	27,5	17,0	342,5	0,0530	0,000	
SUMA																		6460,0	1,000	0,000

Źródło: opracowanie własne

Tabela Z.2.1. Macierz oceny AHP (M3)

Wartość oceny, wektorów i różnic wektorów wag - priorytetów																	SUMA	W3	W2- W3
362,6	503,0	223,9	381,3	475,5	212,9	483,5	333,3	491,5	368,3	446,7	328,1	276,7	237,2	358,1	585,3	415,6	6483,6	0,053	0,000
283,8	395,4	177,4	297,4	372,6	165,8	377,6	261,2	382,5	287,3	340,9	263,6	221,1	184,8	282,3	462,0	326,9	5082,6	0,042	0,000
572,4	786,4	356,3	588,2	738,7	329,2	745,0	536,1	741,4	581,2	705,6	518,9	442,6	373,3	560,2	898,2	630,2	10103,9	0,083	0,000
365,1	499,9	225,1	378,9	472,9	213,8	485,4	341,9	493,5	373,6	447,9	330,5	281,9	240,5	356,2	579,8	412,0	6499,0	0,054	0,000
254,2	353,8	160,3	263,0	334,1	149,3	340,1	239,3	341,9	262,7	315,2	230,1	199,9	170,4	254,4	407,7	284,9	4561,2	0,038	0,000
572,3	804,7	362,2	590,7	757,5	338,0	768,9	541,5	775,4	590,0	708,2	522,0	453,6	384,1	571,4	923,5	643,6	10307,6	0,085	0,000
301,7	417,0	193,2	305,1	398,0	178,1	409,0	291,3	399,0	317,2	373,0	273,2	241,5	202,8	299,9	471,9	324,4	5396,3	0,045	0,000
423,6	591,3	261,9	437,4	549,1	244,1	548,5	391,5	544,8	421,6	520,9	381,9	320,2	271,9	414,0	672,0	475,7	7470,5	0,062	0,000
328,0	462,3	208,8	324,4	434,5	194,8	445,1	315,7	447,9	341,4	394,9	294,3	262,6	222,0	330,2	525,1	370,2	5902,3	0,049	0,000
370,4	517,8	231,7	377,1	482,4	216,3	487,9	350,4	488,5	378,9	462,8	328,4	287,3	247,3	367,3	586,4	411,8	6592,6	0,054	0,000
376,4	527,8	228,3	386,8	477,4	214,6	476,0	347,6	498,5	369,4	466,1	338,4	287,0	248,4	366,8	602,8	427,0	6639,4	0,055	0,000
471,6	637,5	289,1	491,1	613,9	274,3	625,9	436,0	630,0	483,0	576,3	427,2	353,1	295,6	453,2	737,9	529,5	8325,1	0,069	0,000
525,6	722,2	324,7	534,1	675,1	300,4	676,9	491,5	668,2	528,2	641,9	477,4	401,9	331,8	504,0	811,5	571,7	9187,1	0,076	0,001
638,5	885,6	392,1	649,7	814,2	366,5	821,5	599,0	822,1	632,1	767,8	583,7	495,6	415,5	614,3	1004,0	709,0	11211,3	0,092	0,001
381,9	525,1	241,1	394,1	496,6	222,1	505,3	360,4	495,5	392,3	466,5	350,0	302,4	252,9	378,3	604,1	423,0	6791,5	0,056	0,000
234,7	321,5	148,2	241,8	307,7	138,0	318,0	221,6	318,9	243,1	275,9	218,5	187,2	155,6	233,8	377,9	267,9	4210,3	0,035	0,000
357,4	498,1	227,9	371,1	475,5	213,6	492,0	338,8	497,0	373,2	423,9	332,3	288,5	241,9	362,1	587,6	415,9	6496,8	0,054	-0,001
SUMA																	121261,1	1,000	0,000

Źródło: opracowanie własne